Coperta de
SERGIU DINCULESCU

HARALAMB ZINCĂ

dragul meu sherlock HOLMES

Colecția Clepsidra

EDITURA EMINESCU
București 1977

DIN PARTEA AUTORULUI

NU EXISTĂ UN DOSAR REAL CRISTIAN LUCACI, AŞA CUM NU EXISTĂ UN INSTITUT DE ARTĂ SCENOGRAFICĂ ŞI PUBLICITARĂ. STUDIUL ATENT AL UNOR REALITĂŢI MI-A DEMONSTRAT ÎNSĂ FĂRĂ ECHIVOC CĂ ACOLO UNDE DEMNITATEA UMANĂ, SUB PRESIUNEA UNOR PORNIRI PRIMARE, ABDICĂ DE LA VALORILE EI ETICE, SE POT IVI BRUSC SITUAŢII DRAMATICE, CU CONSECINŢE IREPARABILE. AM SCRIS DECI CARTEA DE FAŢĂ CĂLĂUZIT DE DORINŢA FIERBINTE DE A PREVENI LA VREME APARIŢIA UNUI CAZ CRISTIAN LUCACI.

DORESC SĂ MAI ATRAG ATENŢIA CĂ ORICE ASEMĂNARE DINTRE PERSONAJE ŞI PERSOANELE ÎN VIAŢĂ NU POATE FI DECÎT ÎNTÎMPLĂTOARE.

1

Pe ecran, Alain Delon alias *Zorro*. În dreapta mea — Lili. Sărmana ! Se vede nevoită să-şi împartă afecţiunea ! Mie o porţie, lui *Zorro* altă porţie ! Şi tot aşa, din secvenţă în secvenţă ! Clipe rare ! Cînd mai apuc eu să le trăiesc ? ! Cum să nu fiu fericit ? Doamne, şi cu cîtă semeţie călăreşte *Zorro* ! Cu cîtă îndrăzneală se avîntă pe nărăvaşul său — un armăsar pur sînge — ca să-şi înfrunte duşmanii ! Care duşmani cad, şi cad, doborîţi de braţul puternic şi drept al frumosului cu mască neagră. Iar lîngă mine, Lili suspină ori de cîte ori „cavalerul dreptăţii" îşi leapădă masca pentru a-şi dezvălui zîmbetul seducător, precum şi o dantură de invidiat. E limpede — Lili moare după Alain Delon. Eu însă, ca orice bărbat superior, nu sînt gelos. Ba dimpotrivă, îi sînt recunoscător : doar datorită lui Alain Delon mă aflu cu ea în sală şi urmărim laolaltă filmul. Cu biletele a fost un fleac. Lili le-a procurat ; i-a păcălit destul de nostim pe „Don-Juan"-ii din faţa cinematografului *Patria*. Unii se şi vedeau cu dînsa în sală, pe întuneric. Ce mutre au mai făcut în momentul-cheie, cînd, din mulţime, am răsărit eu pe neaşteptate şi am luat-o drăgăstos de braţ.

Zorro ăsta nu e numai drept şi ager la minte, dar şi muieratic : mereu îi face cu ochiul logodnicei mele, storcîndu-i suspine. Mie însă nu-mi pasă. Am încredere

în *Zorro*. Dă-i înainte, băiete ! Te urmăresc cu sufletul la gură și mă faci să uit de toate. Păcat că un film cu *Zorro* ține doar nouăzeci de minute ! Cînd ți-e viața mai frumoasă, hop că pică și secvența finală : *Zorro* își îmbrățișează cu patimă iubita, iar în sală luminile se aprind puțin cîte puțin, ca nu cumva trecerea noastră de la o realitate la alta să fie prea bruscă.

Lili oftează, se ridică anevoie și, cu gîndul la Delon, mă ia de braț. Suferă ! Eu, înduioșat, îi respect suferința. Cred că o să mai sufere vreo zece minute și... gata ! Rămînem locului așteptînd ca mulțimea să se scurgă spre ieșire. Lili, copleșită, tace. Mă folosesc de răgaz și încep să mă gîndesc la un plan de acțiune : e ora 20, sînt liber, e prima mea după-amiază liberă după nu știu cîtă vreme. O s-o invit pe Lili la „Ambasador", o să cinăm, o să și dansăm. Logodnicei mele îi place să danseze. Mie, așijderea... Sîntem la sfîrșitul lui octombrie, ultima oară am dansat în noaptea de revelion, căci numai atunci mai prind și eu un ceas-două de dans. Mda ! Planul cu cina la „Ambasador" îl găsesc tentant. Îmi iscodesc iubita : e încă sub vraja surîsului parșiv al lui Alain Delon. În stradă, va fi din nou a mea... Strada ține întotdeauna cu mine...

Ne îndreptăm spre ieșire. Afară, îmi voi dezvălui intențiile. E răcoare, iar eu sînt în talie. Mai prudentă, Lili și-a luat pardesiul. Ușile larg deschise rămîn în urmă. Deodată, Lili se alarmează și îmi șoptește :

— Ce zici de golanul ăsta cum se uită la mine ?

Nu văd nici un golan în jur. Nu-mi exprim nedumerirea. Știu că în clipele astea de neliniște, Lili, ca să răspundă golanului sau golanilor, mă apucă drăgăstoasă de braț, adică : „Ia vedeți-vă de drum ! Că nu sînt singură ca să vă luați de mine !"

Încă puțin și vom fi în stradă. Dar nu aduce anul ce aduce ceasul !... Pe neașteptate, îl zăresc pe căpitanul Nicu Povară. Stă la pîndă. Pe mine mă pîndește. Pot să jur ! Mai am timp s-o iau pe Lili de mînă și să mă furișez așa încît colegul meu să nu dea cu ochii de mine ! Nu mă lasă însă inima, deși presimt că toată fericirea mea clădită pe dimensiunea cîtorva ceasuri se va nărui. Gata ! Nu mai e nimic de făcut ! M-a descoperit ! Acum, orice manevră e de prisos. Îi văd fața prelungă, cu bărbia exagerat de împinsă înainte, pînă atunci crispată și întunecată de încordare, cum se destinde, luminîndu-se. Îmi tot face semn cu mîna și începe să „înoate“ spre noi. Crapă de atîta bucurie ! De ce oare ? Ce dracu, nu-mi vede mutra ? Nu-mi citește pe față cît sînt de nenorocit din pricina bucuriei lui ? În fond, eu sînt de vină. Cine naiba m-a pus să-i spun mamei că sînt la *Zorro* cu Lili... ? ! Că doar pe timpul meu liber m-am dus ! Poftim, acum conștiinciozitatea îmi iese pe nas.

— Cine-i ăsta ? mă întreabă Lili care, deși a vorbit în nenumărate rînduri cu el la telefon, n-a avut plăcerea să-l cunoască și personal.

— E Povară... Îmi aduce un „ordin de chemare“, încerc eu să glumesc.

Lili e ageră la minte ; a priceput imediat cum stau lucrurile și reacționează prompt :

— Mi-ai promis o seară... o seară a noastră !

— Recunosc...

Aș vrea să mai îndrug cîteva cuvinte, dar, numai la cîțiva pași, mă pomenesc cu Povară în brațe :

— Liviule !

În stradă e cam întuneric și nu pot să-mi dau seama dacă observă că nu prea-i împărtășesc entuziasmul. Îl întîmpin cu răceală :

— Logodnica mea... Lili... Căpitanul Povară !...

— Săru' mîinile ! Ne cunoaştem... de la telefon... Eu sînt Povară !

Colegul meu îşi manifestă cu neruşinare bucuria, iar eu nu mai ştiu dacă-i fericit că a dat de mine sau pentru că i s-a oferit prilejul s-o cunoască pe Lili. Răspunzînd parcă gîndurilor mele, se întoarce şi-mi spune :

— Am să-ţi comunic ceva important.

Vrea să mă ia deoparte, eu însă îl oblig să-mi transmită mesajul de faţă cu Lili. Nu întîmplător. Sînt convins că, în felul acesta, mă scuteşte pe mine de multe... de pildă de o convorbire explicativă între patru ochi cu iubita. Atitudinea mea îl surprinde. Ştiu exact ce se petrece acum în sufletul lui Povară, format cu precizie în tiparele regulamentelor şi instrucţiunilor... Cum să dezvăluie el, în prezenţa unei alte persoane, un ordin de serviciu ? ! Şi ce dacă mi-e logodnică ? ! Şi ce dacă de mai bine de patru ani ne tot zbatem să ne căsătorim şi de fiecare dată intervine cîte ceva care ne împiedică ? !

— Hai vorbeşte ! îmi îmbărbătez colegul. Doar ştii că Lili o să-mi fie nevastă pe cel puţin o sută de ani de-acum încolo... Aşa că...

Lili mi-o retează :

— Asta s-o crezi tu !

Ia te uită ! Nu mă aşteptam la o replică atît de fulgerătoare din partea ei.

— Cu ritmul tău de viaţă, îşi completează ea ideea, ca să trăim doar zece ani ca soţ şi soţie, am avea nevoie nu de un secol, ci de un mileniu...

Strada e ca şi pustie. Admiratorii lui *Zorro* s-au scurs de mult spre marile bulevarde. Povară tuşeşte stingher, de parcă ar dori să mă întrebe : „Vorbesc sau tac ?"

— Hai, dă-i drumu' ! îl îndemn eu cuprins de tristeţe.

— Pe strada Icoanei, la numărul 31, a fost găsit cadavrul unui tînăr în vîrstă de 24 de ani...

— O crimă deci ? exclam eu dornic s-o impresionez pe Lili şi s-o determin să înţeleagă mai adînc rosturile mele profesionale.

Lipsit complet de imaginaţie, Povară mă contrazice :

— Nu, sinucidere !

Mă dezumflu ca un balon şi mă indignez ca un prost, jignit de faptul că cei din jur nu-mi recunosc deşteptăciunea.

— Sinucidere ? ! Păi asta-i treaba Procuraturii, a Secţiei de miliţie. Zău aşa, Povară !... Ce amestec are Judiciarul Capitalei în povestea asta ?

Consider că am pus punctul pe i. Nu-mi ascund supărarea, o iau pe Lili de braţ, decis să mă îndrept spre „Ambasador".

— Stai, că nu-i aşa, intervine Povară. Procurorului i se pare că ceva nu-i în ordine şi că...

Nu mă pot stăpîni şi izbucnesc :

— I se pare ! Asta-i bună ! I se pare ! Şi mie cîte nu mi se par ! Uite, de pildă, în seara asta mi s-a părut că sînt liber, că sînt fericit ! Şi dintr-o dată intră Povară pe fir şi mă împovărează !

Nu vorbesc pentru colegul meu — ştiu foarte bine că n-a venit după mine de capul lui — ci pentru Lili. Să vadă şi ea că eu nu pot fi întors din drum oricum şi de oricine...

Povară, sărăcuţul de el, se vede nevoit să arunce în joc supremul argument :

— Procurorul a vorbit cu *şefu* şi *şefu* i-a dat dreptate. Mi-a ordonat să te scot din pămînt, din iarbă verde şi să te duc în Icoanei... Maşina...

Nu-l las să termine : îmi trec nervos degetele prin părul meu sîrmos şi, scrîşnind, încep să joc teatru.

— Povară, ne cunoaştem de atîţia ani ! La Şcoala de ofiţeri te-am scos din multe belele... Raportează-i *şefului* că nu m-ai găsit. Simplu ca bună-ziua !

Povară nu-mi înțelege tactica. Propunerea mea îl revoltă...

— Cum poți să-mi ceri una ca asta ?

— Înțelege și tu, n-am mai ieșit de mult cu logodnica mea. I-am promis o cină la „Ambasador“, că o să dansăm. N-am și eu dreptul ăsta ?

Deodată, aud cum răsună glasul dulce, înduioșat al iubitei, al femeii cu care mă voi căsători și, cu care sper să cresc doi-trei copii.

— Liviu, tovarășul Povară are dreptate ! Cum de-i ceri să mintă ? ! Dacă ești chemat, înseamnă că prezența ta acolo este absolut necesară !

Trec brusc la un ton de cruntă dezamăgire :

— Lili, și tu ? Voiam atît de mult să dansăm la „Ambasador“ !...

— Hai, lasă, altă dată, încearcă ea să mă împace.

— Aș fi putut să salvez *seara noastră*, dacă nu te amestecai !

— Uite, te rog ! Hai, du-te !

Mă las „cu greu“ convins. Însă nu pot să rămîn indiferent la insistențele iubitei. Capul îmi cade „spăsit“ în piept și-l întreb pe Povară unde a parcat mașina.

— Aici, după colț, pe Dionisie Lupu.

— Bine ! O s-o conducem acasă... O iau pe Lili de mînă și, călăuzit de Povară, ne îndreptăm spre „Dacia“ miliției.

— Pot să merg și pe jos, se apără Lili. Nimeresc drumul și singură !

Căpitanul Povară îmi sare în ajutor — e galant, e politicos. Numai vorbe dulci îi ies din gură. „Da' se poate ?... Ne credeți chiar așa de...“ Nu-și duce frazele pînă la capăt, iar Lili nu se arată prea interesată să afle ce voia Povară să-i demonstreze.

— Cine-i la volan ? schimb eu vorba.

— Plutonierul Benone !

Perfect, îmi place omul, că-i vesel din fire.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan ! mă salută plutonierul cu o bucurie spontană. Chiar acu' a întrebat *şefu'* de dumneavoastră.

Se uită la Lili cu un interes aparte : nu prea înţelege ce caută cu noi.

— Ţi-o prezint pe logodnica mea, nene Benone ! O s-o conducem acasă, pe strada Romulus, şi pe urmă ne vedem de-ale noastre...

Lili şi Povară iau loc pe bancheta din spate, eu mă aşez lîngă şofer, ca să-l pot chema pe *şef* la telefon. Simt o puternică dorinţă lăuntrică de a o epata pe Lili : să vadă, pe concret, ce logodnic are ! Maşina goneşte în noapte, iar eu duc receptorul la ureche şi-mi chem *şeful*...

— Raportează căpitanul Liviu Roman ! rostesc clasica formulă.

Glasul colonelului Donea îmi sparge timpanul : e auzit şi de Lili, şi de Povară...

— Deci au dat de tine, băiete ! Pe unde umblaşi ? Cu vreo dulcinee ?

Mă prinde, ne neaşteptate, o tuse diplomatică.

— Ai răcit ? trece *şefu* la un ton patern.

— Niţeluş !

— Măi băiete, ia vezi tu, ceva nu-i în regulă pe strada Icoanei. Procurorul Berindei de la Municipiu recunoaşte că nu poate să se descurce fără ajutorul nostru. Ceva nu-i place. Ce ? Nu poate să definească... De aceea, n-a dispus încă ridicarea cadavrului... Nu vrea să *rasolească* afacerea. L-am trimis la locul faptei şi pe Grigoraş... Poate o să ai nevoie de el... Ai înţeles ?

— 'Nţeles ! Să trăiţi ! Nu s-or supăra băieţii de la Secţie ?

— Vorbesc eu cu comandantul de la a 8-a, îmi promite *şefu*. Au crezut că-i o chestie de rutină, de proces-verbal şi au trimis acolo un *boboc*... Pînă la orele douăsprezece sînt aici. Înţeles ?

— 'Nţeles !

— Baftă !

Baftă e un cuvînt pe care colonelul Donea l-a învăţat în urmă cu trei ani, cînd feciorul său a dat examenul de admitere la A.S.E. Succesul moştenitorului său l-a determinat să introducă urarea şi în relaţiile cu subalternii.

Mă răsucesc spre Lili şi Povară. Din momentul în care s-au aşezat, au încremenit la o distanţă apreciabilă unul de celălalt. Din gură îmi iese un porumbel.

— Asta-i, fato, a fost o seară straşnică !

Lili nu se sfieşte să mă ironizeze în prezenţa celor doi colegi :

— Aşa e, dragule, a fost o seară straşnică... ! Dar se vede treaba că nu-ţi ajung cadavrele de pe ecran, mai ai şi în viaţă nevoie de ele !

Şoferul m-a învrednicit cu o căutătură scurtă, sfredelitoare. Povară abia-abia îndrăzneşte să schiţeze un zîmbet. Caut să surprind ochii iubitei şi o întreb rugător :

— Aşa-i că nu eşti supărată pe mine ?

Povară intervine şi el galant, nimic de zis :

— Vreau să cred că nici pe mine nu sînteţi supărată ?

— Da' se poate ? ne răspunde Lili. Cum să te superi pe vatmanul unui tramvai care, nu din vina lui, ci din a ta, că l-ai luat greşit, te lasă în altă staţie ? !

E clar ! Tramvaiul luat greşit sînt eu. Se căinează că nu a avut tăria necesară să reziste insistenţelor mele. Probabil că acum, înduioşată de propria-i suferinţă sentimentală, se întreabă ca în multe alte rînduri : „Doamne, cum de-am fost în stare să mă îndrăgostesc de un mi-

ilițian ?" În clipele de felul ăstora, Lili îmi uită gradul, licența, specialitatea. Intuiesc cum o să ne despărțim. Cu siguranță că o să-mi declare pe un ton ritos : „Explică-i mamei tale pe care o iubesc din tot sufletul de ce am luat hotărîrea să rup logodna".

Lili are dreptate ! Ar fi o tîmpenie din partea mea să contest acest adevăr evident. Doamne, de cîte ori n-am pus-o în situații asemănătoare ! Ce vină am eu că, așa dintr-o dată, se ivește cîte un cadavru care mi se adresează : „Să trăiți, tovarășe căpitan, să vedeți ce mi s-a întîmplat, pe cînd mă așteptam mai puțin, am fost ucis... Mor și eu de curiozitate să aflu cine mi-a făcut de petrecanie. Așa că vă rog să binevoiți să..."

Bîziitul telefonului mă smulge gîndurilor negre. E *șefu*. Din nou glasul său metalic răsună puternic în interiorul *Daciei :*

— Mai ești în mașină ?

— Da, să trăiți !

— I-am comunicat lui Berindei că sosești dintr-un moment în altul.

— Ce-l nedumerește ?

— Absența unei scrisori „de adio".

Îmi vine să mă răstesc precum Hamlet în momentele sale de zbucium : „Cum, și pentru atîta lucru mă smulgeți de lîngă Lili, îmi creați dificultăți cu logodnica ?"

— ...și o să-ți mai explice el ceva, acolo... Nu știu ce... Încă n-a dat jos cadavrul... te așteaptă pe tine.

Cu mintea mai mult la *Zorro,* la brațul cald al logodnicei, la proiectul cu cina la „Ambasador", nu prea l-am înțeles cum e cu așteptarea cadavrului și-l întreb :

— De unde să-l dea jos ?

— Din laț...

— Ah, s-a spînzurat ! exclam eu uitînd pentru o clipă de Lili.

Şefu a „dispărut" de pe fir. Tăcerea e funerară. Gîndul că, în curînd, voi lua un prim contact cu „locul faptei" mă indispune. E drept, specialitatea mea de criminalist presupune de la sine asemenea raporturi şi s-ar fi cuvenit să mă fi obişnuit cu o anumită condiţie de viaţă şi muncă. Da' uite că nu m-am obişnuit. Aproape de fiecare dată, primul contact cu elementele de la locul faptei stîrneşte în mine o nelinişte, un fel de indispoziţie dureroasă. Pînă şi trusa lui Grigoraş, atît de necesară cercetărilor criminalistice, mi se pare un sacrilegiu... Blitz-ul său, fotografierea cadavrului din unghiuri diferite... Numai că nu i se cere mortului să zîmbească.

Foindu-se pe bancheta din spate, Lili îmi aminteşte că mai e în maşină. Mă răsucesc din nou spre ea şi-i zîmbesc tandru.

— Intrăm pe Romulus ! ne anunţă plutonierul Benone.

— La 27, îl ghidează Lili, după indicatorul „Atenţie copii !"

Zîmbetul meu a dat greş. În schimb, îmi răspunde Povară hlizindu-se. Numai el e de vină... El mi-a stricat seara ! Să nu mă fi găsit... Ei, ce s-ar fi întîmplat ? Mai sînt şi alţi criminalişti pe lumea asta !"

Dacia a oprit. Tresar. Am ajuns. A bătut şi clipa grea a despărţirii. Ireparabilul se va produce. Unde eşti tu *Zorro* ? ! Unde e sala cufundată în întuneric ?

Lili mulţumeşte, coboară. Cobor şi eu s-o conduc pînă la poartă. E răcoare, chiar frig. Strada e pustie. O conduc în tăcere, cu un sentiment nedisimulat de culpabilitate. La poartă, logodnica mi se adresează fără menajamente :

— Ascultă, Liviu, dacă îţi imaginezi că teatrul jucat de tine m-a convins, să ştii că te înşeli... Noapte bună !

— Lili ! o implor şi dau s-o sărut.

— Copăcel ! Eşti coşcogeamite căpitan şi te porţi ca un sublocotenent.

— Lili, draga mea !

— Chiar așa o să arate viața noastră ? mă întreabă ea pentru a nu știu cîta oară. Mereu o să ai de ales între mine și un cadavru ?

— Nu ți-am ascuns nimic, draga mea... Asta mi-e profesiunea... Să lupt împotriva criminalității...

— Mulțumesc... Am mai auzit-o... Hai, du-te ! mă expediază ea. Și *baftă !* Ar fi vrut să mai adauge ceva. Brusc însă, se desprinde de mine și se pierde în bezna curții.

Mă retrag mai abătut ca niciodată. Plutonierul a priceput că trebuie să-și înghită limba. Demarează... Îmi propun ca încă în noaptea asta să-i telefonez... Sau mîine de dimineață, la *Romanța*, unde am cunoscut-o pe Lili vînzînd... muzică.

2

„Dacia" a oprit în dreptul unui imobil cu trei etaje. Cobor însoțit de Povară. La poartă, în ciuda orei înaintate, mai găsesc vreo zece curioși care-și oferă, șușotind, explicații. Amuțesc în clipa cînd trecem pe lîngă ei. Un sergent-major ne lămurește pe unde trebuie s-o luăm :

— Pe scara de serviciu, sus, la mansardă !

Înconjurăm clădirea. Nimerim ușor intrarea de serviciu luminată de un bec slab. Lîngă ușă, ne lovim de o femeie pipernicită și parcă înfrigurată. E prea întuneric în jur, iar noi prea grăbiți ca să-i putem desluși chipul. Urcăm. Scara e îngustă. În urma noastră auzim vocea fără vlagă a femeii :

— Sus ! La capătul scării !

Eu merg înainte. Povară vine după mine. Răsuflă greu. Mie mi s-a făcut cald. Din ce în ce mai cald. Ajung la ultima treaptă a scării și mă pomenesc în fața unei uși. Apuc clanța, o apăs, cedează. Intru. Povară după mine.

— A ! Căpitanul Roman ! mă întîmpină procurorul Berindei cu o bucurie care mă indispune și mai mult. Se bucură de pe acum că o să-mi predea cazul. Îl știu eu. Am mai colaborat. Îmi scutură voinicește mîna și-mi mărturisește : Te așteptăm, dom'le ! Cam de multișor... dar te așteptăm !

Ei drăcie, îmi vorbește de parcă m-ar fi așteptat la nu știu ce cocteil sau recepție... Nu-i împărtășesc buna dispoziție. Mă cuprinde chiar o ușoară stare de nervozitate. Ca și cînd aș presimți ceva... ceva grav, confuz, greu de definit. E starea pe care o am la debutul cercetării. Dracu' mai știe cînd mi s-a format și reflexul ăsta !

Deodată, *îl văd.* Lațul e înnodat de un cîrlig fixat de cel mai înalt punct al mansardei. Inima mi se răsucește de durere, dar, în momentul următor, îmi recapăt stăpînirea de sine. Știu bine că am pălit, dar nu cred ca cineva să fi observat...

Ochii mi se opresc pe picioarele sinucigașului ; purta ciorapi albaștri, flaușați, în clipa cînd a împins trepiedul pe care urcase. Îmi ridic privirile puțin cîte puțin ; pantaloni de doc, bătuți în ținte, roși pe la genunchi... O centură lată, confecționată manual, un tricou albastru, decolorat, lipit de un piept mușchiulos, puternic, și pe care scrie cu litere de tipar *HARVARD.* Sînt sigur că, în secunda următoare, voi descoperi un chip încadrat de o barbă neîngrijită... Lațul... Capul smucit într-o parte. Nu, nu-și lăsase barbă, ci numai plete, nici ele prea lungi... Trupul atîrna întins ca și cînd, într-o clipă de luciditate, stăpînul său ar fi vrut să se salveze, încercînd să atingă cu degetele picioarelor podeaua.

Mă răsucesc spre cei care, într-o liniște adîncă, au urmărit contactul meu cu locul faptei.

— Ai fotografiat ? îl întreb pe căpitanul Grigoraș. Și parcă vocea nu-i a mea.

— Da !

Transpir abundent. Mi-e cald. Îmi trag cravata și mă deschei la guler... Găsesc că ne-am înghesuit cam mulți. Procurorul Berindei, Grigoraș al meu, medicul legist Patrichi, un locotenent scund, tinerel — trimisul Secției — iar lîngă ușă Povară, de parcă cineva i-ar fi ordonat să împietrească locului. Întreb :

— Numele mortului ?

Îmi răspunde procurorul :

— Cristian Lucaci, 24 de ani, din Lugoj, student în ultimul an la Institutul de artă scenografică și publicitară...

Procurorul ar vrea să continue. Îi fac un semn să se oprească. Îmi reiau cercetările și primele cuvinte ce-mi răsar în minte sînt : „Omul sfințește locul". Dintr-o privire, îmi dau seama că tînărul care a locuit pînă acum cîteva ore în limitele acestui spațiu și-a sfințit locul, lăsînd în urma sa nu o mansardă oarecare, ci un univers.

Plafonul, de fapt partea interioară a acoperișului, este complet tapetat cu ilustrații de dimensiuni diferite, decupate de prin reviste românești și străine, cu afișe ale revistei *Secolul 20* și ale Centrului de difuzare a filmelor... Toate astea într-o îngrămădire aparent fără noimă, alcătuind totuși o compoziție grafică pe care doar un critic de artă ar fi în măsură s-o comenteze și s-o aprecieze. Patul — de fapt o canapea ceva mai lată — căreia i se retezaseră picioarele, părea crescut direct din podea. Înaintez spre pat — e acoperit cu o cergă verde — în stînga, o lampă de lectură cu abajur lucrat probabil tot de mîna studentului. Mă aplec, aprind lumina, abajurul prinde

viață și-mi sugerează o reclamă a unei companii aeriene. De la București, marcat pe abajur cu „Arcul de Triumf", pornește o linie spre „Turnul Eiffel", prelungindu-se peste ocean către „Statuia Libertății". De acolo itinerariul trece prin Mexico, Bombay, Tokio, Moscova... Cu siguranță că Cristian Lucaci, ori de cîte ori se întindea pe pat, aprindea lampa și pornea cu imaginația într-o călătorie fantastică.

În stînga patului, pe o scoarță țărănească, șerpuiește șnurul alb al unui prelungitor electric. Un capăt e vîrît în priză, celălalt își arată inutil ștecherul... E șnurul unui aparat... poate al unui magnetofon, poate al unui reșou...

Îmi rotesc privirile. Cît trebuie să fi muncit Cristian Lucaci ca să-și sfințească mansarda ! O cortină de pînză albastră, pe care tînărul artist pictase tot felul de figuri geometrice ce dau ochiului o încîntare greu de explicat, desparte spațiul de locuit de cel destinat folosinței casnice — o chiuvetă, un frigider, un aragaz turistic, un mic bufet, farfurii, tacîmuri, ceșcuțe de cafea... Peste tot o ordine exemplară.

— Ai folosit „Agfa" color ? întreb pe neașteptate, ca și cînd asta ar fi fost problema nr. 1 a deplasării mele la *locul faptei*.

— Da... Aș vrea însă să și filmez, îmi răspunde Grigoraș.

— Ai aparatul la tine ?

— Aș trece mîine.

— Nu e cazul...

Întîlnesc fețele întunecate ale celorlalți. Procurorul mi se pare nerăbdător să încheie prima formalitate.

— Nici o scrisoare ?

Nu-mi răspunde procurorul, ci locotenentul. Se recomandă și mi se adresează ca la regulament. E tare tînăr, cred că a absolvit Școala de ofițeri anul trecut.

— Am căutat peste tot, în toate ungherele şi n-am găsit decît un libret C.E.C. cu o depunere de 17.500 de lei. Nici o scrisoare... Or, se ştie că sinucigaşul îşi lasă scrisoarea la vedere...

Da, aşa e... e un adevăr verificat. În 98% din cazuri, scrisorile sînt puse la vedere. Mai sînt însă şi excepţii... Îmi îndrept ochii spre procuror şi, înainte de a deschide discuţia, îl privesc cu dojană :

— De ce ne-aţi chemat ? Numai pentru că nu aţi găsit tradiţionala scrisoare ?

Procurorul nu se supără de tonul meu. Îşi freacă bărbia şi-mi zîmbeşte obosit :

— Trei sînt motivele, începe el să mă lămurească. Primul, absenţa scrisorii ; al doilea, poziţia mortului în laţ. Şi al treilea, am găsit pe bufetul de dincolo o fiolă de morfină.

Tresar :

— Golită ?

E rîndul lui Grigoraş, a „omului cu trusa", să intervină :

— Am ridicat-o... A fost folosită... După toate aparenţele, morfina a fost absorbită de o seringă şi, probabil, injectată...

— Şi seringa ? întreb din ce în ce mai tulburat.

— Nu a fost găsită ! precizează procurorul.

E rîndul său să mă privească dojenitor : „Cum de mi-am putut închipui că poate să cheme organul de miliţie fără motive temeinice ?..." Înghit găluşca. Se cuvine.

Îi cer locotenentului să împingă mai aproape taburetul. E serviabil. Ceilalţi sînt cu ochii la mine. Mă urc pe taburet şi încep să cercetez cu atenţie laţul... Nu-mi trebuie prea mult timp ca să-mi dau seama că cel de-al doilea motiv invocat de procuror este justificat. Laţul nu s-a strîns în jurul gîtului, a rămas lărgit, victima nu s-a sugrumat, ci s-a împiedicat de ceva. Moartea lui Cristian Lucaci s-a

produs, fără îndoială, lent și chinuit. Cobor de pe taburet și din nou îl întreb pe Grigoraș dacă a fotografiat... Nu-i spun ce, dar pricepe la ce mă refer.

— Fotografiat !

— Te-ai lămurit, căpitane ? Glasul procurorului nu-mi pare al unui om obosit, ci dimpotrivă.

Mă uit la doctorul Patrichi, marele specialist în disecția cadavrelor : calm, stăpîn pe sine, gînditor. Zic :

— De lămurit o să ne lămurească dumnealui...

Patrichi dă din cap aprobator și mă întreabă dacă poate *să-l ridice*. Nu dispun eu, ci procurorul. Acesta îi cere să mai aștepte, să nu se grăbească, apoi mă întreabă :

— Ai vreo neclaritate ?

Ce mai întrebare ! Dacă am vreo neclaritate ? Am, nu una ci o mie de neclarități !

— Locuia singur ?

— Singur... precizează procurorul.

— Părinți are ?

— Are. Locuiesc la Lugoj.

— Cum a fost descoperit cadavrul ?

— O femeie de serviciu l-a descoperit. Procurorul își ia servieta de pe un taburet și scoate la iveală o coală de hîrtie. Aruncă o privire peste rîndurile scrise cu pastă și continuă : O cheamă Lucreția Budescu, e angajata familiei Țugui de la etajul unu. În același timp, îi făcea și studentului anumite servicii în gospodărie... Astă seară, în jurul orelor 18.40, știindu-l pe Cristian Lucaci acasă, a urcat la el. A bătut la ușă și, neprimind nici un răspuns, a apăsat pe clanță, ușa a cedat și cînd a văzut cadavrul, a scos un răcnet de-a ridicat în picioare toată casa și a căzut într-un leșin lung. Au sărit vecinii, au găsit-o... Și uite așa s-a descoperit și cadavrul lui Lucaci.

Locotenentul îndrăznește să-l completeze pe procuror :

— Mai întîi am fost noi anunţaţi, iar Secţia a informat Procuratura.

— Găseşti motivată cererea mea ca *Judiciarul* să intervină ? doreşte procurorul să ştie.

„Mi-ai stricat seara, tovarăşe procuror, îi vorbesc eu în gînd. Ţi-e teamă să-ţi asumi singur răspunderea. Nu crezi că avem şi noi dreptul să mergem la un film, fie el chiar şi prost, sau la un restaurant, să cinăm, să dansăm ?" Cu glas tare răspund însă :

— S-a procedat bine... Intervenţia *Judiciarului* mi se pare necesară. Fac o pauză şi-l fixez iar, cu reproş, pe procuror. Numai că afacerea asta îmi cade mie pe cap.

Berindei îşi vede de servietă, ca şi cînd n-ar fi auzit ultimele cuvinte. Apar şi doi brancardieri. Au făcut un „slalom" strîns urcînd scara. Doctorul Patrichi îi ia în primire, le dă cîteva indicaţii. Laţul trebuie să rămînă locului, înnodat de cîrlig. Nu suport scena, de aceea mă îndrept spre bucătăria mansardei, făcîndu-i semn lui Povară care, în acest răstimp, nu s-a clintit de lîngă uşă, să mă urmeze. Din cîţiva paşi e lîngă mine.

— Cauţi ceva ? mă întreabă.

Nu caut, ci adulmec întocmai ca un ogar... Revăd încă o dată obiectele ce se constituie într-o minibucătărie, într-un minigrup sanitar. Sînt din nou plăcut impresionat de curăţenia şi rînduiala din jur...

— Şi-a injectat morfina, îl aud pe Povară vorbindu-mi, a intrat într-o stare euforică, şi-a pierdut controlul... Aşa se explică faptul că s-a debarasat de seringă, dar nu de fiolă. Apoi şi-a băgat capul în laţ. Un caz straniu de sinucidere. Nu văd de ce am prinde mingea procuraturii !

„Bravo, Povară ! îl zeflemisesc eu în gînd. Mai întîi mă dibui la „Patria", mă deturnezi de lîngă logodnică, îmi creezi complicaţii, iar acum mă sfătuieşti să nu prindem mingea... Bravo, Povară, bravo !"

Căpitanul nu stăruie să-i răspund. De dincolo de cortină, doctorul Patrichi mă anunță :

— Gata, căpitane, am plecat. Să știi că imediat ce ajung la „disecție", mă și apuc de lucru. Mîine de dimineață o să aveți expertiza... Noapte bună !

După zgomotele ce se îndepărtează îmi dau seama că brancardierii au plecat. Părăsesc bucătăria și primul lucru ce-l zăresc e lațul : se leagănă sub tavan ca în bătaia vîntului. Sub ochii celorlalți, mă urc iarăși pe taburet și cercetez cu atenție frînghia. Descopăr de astă dată, cu ușurință, cauza pentru care lațul nu s-a strîns în jurul gîtului odată cu căderea trupului. Un nod a împiedicat un alt nod. Cobor. Nimeni nu e curios să afle ce am văzut acolo, sus, și asta, zău, îmi place.

— Iau frînghia ? mă întreabă Grigoraș.

— Da.

— Iau cu mine și fiola.

— Foarte bine !

În mansardă am rămas trei reprezentanți ai miliției și unul al Procuraturii.

— Pun sigiliul ? mă întreabă Berindei.

— Ar fi bine... Deși mîine aș vrea să revin, să reiau cercetările...

— Uf ! oftează procurorul... Dacă are părinți, trebuie să-i anunțăm... Mă cuprinde groaza...

Ce să facem ? Asta ne este meseria... Reprezentăm legea și intră în obligațiile noastre de a sta de vorbă cu părinții defunctului. Absența unei scrisori ne îngreuiază mult misiunea. Vom fi întrebați : „De ce a făcut-o ?" Iar noi ce o să le răspundem ? Nu avem ce. Nici o explicație în legătură cu actul funest al fiului lor. Ce vom mai afla din expertiza medico-legală va fi o completare la modul cum tînărul și-a pus capăt vieții. Dar oare într-adevăr și-a pus capăt vieții ?

Deocamdată toate elementele converg către una și aceeași concluzie : Cristian Lucaci s-a sinucis... Scenariul desfășurării actului de desperare pare clar : după ce tînărul și-a injectat o doză de morfină, a acționat în continuare, sub influența drogului... Chiar și nodul acela al lațului care a frînat strangularea indică starea lui confuză. Probabil că tot din pricina drogării nu s-a mai putut elibera din laț sau a refuzat să încerce și lațul s-a strîns lent, chinuit.

— Ia uitați-vă în mapa asta ! ne invită pe neașteptate Povară care, între timp, s-a apucat să inspecteze și el mansarda.

Îi onorăm invitația. În mapă — nenumărate schițe lucrate de Cristian Lucaci în cărbune. Schițe de decoruri, de costume, de interioare de epocă. Și, dintr-o dată, printre ele, portretul unei tinere... O față ovală, un păr lung care-i acoperă o parte a feței, gura cu buze senzuale, apoi ochii — fuseseră surprinși privind sfioși într-o parte — de parcă ar fi dorit să scape de spiritul de observație al artistului. Pleoapele ușor lăsate confereau modelului o expresie ciudată, enigmatică.

— Frumoasă fată ! apreciez eu în șoaptă

Procurorul îmi dă dreptate și sugerează :

— O fi vreun model al Institutului...

Povară, descoperitorul mapei, e de altă părere :

— De ce n-ar fi o colegă ? Sau poate chiar iubita lui...

Numai tînărul locotenent tace : îl înțeleg, nu cred că a participat la prea multe cazuri de tipul ăsta și preferă să asculte și să bage la cap. Bineînțeles, dacă-l pasionează profesiunea.

Mă uit la ceas : e aproape unsprezece. Îi cer lui Povară să pună mapa la loc. Ne pregătim să părăsim *locul faptei*. Pe neașteptate însă, privirile îmi cad din nou pe șnurul acela electric cu un ștecher vîrît în priză și cu celălalt

abandonat... Caut în preajmă vreun aparat menit să-i justifice rostul, nu dau de nici unul. Atrag atenția celorlalți :

— De la ce o fi șnurul ăsta ?

— De la un reșou, presupune procurorul.

Povară e de altă părere :

— Șnurul de reșou arată altfel.

Mă uit la locotenent și-l invit din priviri să răspundă și el.

— E de la un magnetofon sau casetofon.

Instinctiv, simt că locotenentul s-a apropiat cel mai mult de un adevăr posibil.

Tînărul nu șovăie în a-și susține ipoteza :

— Întreaga atmosferă a mansardei este una modernă, tipic tinerească. Toată „scenografia" îmi amintește de anumite interioare pe care le-am văzut în filme. Din atmosfera asta lipsește magnetofonul, casetofonul sau tranzistorul.

— Unde o fi ? îmi arăt eu mirarea. Că șnurul văd că există, cu ștecherul în priză !

Măgulit de atenția ce i-o acord, locotenentul îmi răspunde ca la școală :

— Deducem trei posibilități, tovarășe căpitan. Prima posibilitate : știind că-și va pune capăt vieții, l-o fi dăruit cuiva, unui prieten sau unei prietene. A doua : aparatul o fi fost de împrumut și înainte de a se sinucide a ținut să-l înapoieze. A treia : aparatul a fost sustras.

— Adică furat, ține Povară să i se precizeze.

Locotenentul se mulțumește să dea afirmativ din cap.

Deși mă încearcă un zîmbet de deplină înțelegere, mă feresc să-l exteriorizez. „De ce totuși, îl contrazic eu în gînd, în toate cele trei posibilități, șnurul a rămas locului ?" Și ca să nu-mi întristez confratele mai tînăr, subliniez și eu fără convingere a patra posibilitate :

— Poate că l-a vîndut...
Povară însă ține să adauge :
— Bine, de ce fără șnur ?
Procurorul își cercetează ostentativ ceasul și curmă discuția :
— E tîrziu, domnilor ! Să mai mergem și pe la casele noastre ! Procesul-verbal îl completăm mîine...
Are dreptate. Ne îndreptăm spre ieșire. Lîngă ușă, amintesc :
— Cadavrul a fost descoperit de Lucreția Budescu. Dacă am reținut corect, ea se îngrijea și de locuința studentului... Ea o să poată să ne lămurească în privința aparatului.
— Să lăsăm pe mîine, e de părere procurorul. Cred că după leșinul acela e bine s-o lăsăm în pace... Ieșiți, că vreau să sigilez...
Ieșim. Spațiul e mic. Ca procurorul să-și poată face meseria, Povară și locotenentul se văd nevoiți să coboare cîteva trepte. Aceeași lumină chioară pe scări. La nivelul mansardei, observ încă o ușă : dă într-un W. C. de serviciu.
Procurorul operează cu îndemînare — în cîteva minute termină. Îl aud cum răsuflă ușurat și poruncește :
— Gata ! Coborîți, tovarăși !
Scara e pustie. Liniște. Ai impresia că toată lumea doarme. În realitate, toți locatarii așteaptă pe la ferestre clipa cînd și cele două mașini staționate în fața imobilului vor pleca.
Norii s-au bulucit deasupra orașului. Întunericul nopții a devenit mai dens. E frig, miroase a ploaie. Strîngîndu-mi mîna, procurorul îmi spune :
— Ne telefonăm de dimineață, ca să fixăm ora cînd ne vom relua cercetările. De acord ? Noapte bună !
Urcă în *Trabant*-ul său gri cu care se deplasează peste tot, îl pornește... și un zgomot ca de motocicletă nervoasă

trezeşte toată strada. Mă părăseşte şi locotenentul, scuzîndu-se respectuos că-i de serviciu. O ia pe jos, căci Secţia de miliţie e la o aruncătură de băţ. Plutonierul Benone îmi deschide portiera din dreapta sa. Mă aşez lîngă el. Povară trece pe bancheta din spate.

— Încotro ?

— Cît mai departe, oftez eu obosit şi ridic receptorul. Colonelul Donea mai e încă la birou. Îmi răspunde. Îi raportez. Mă întreabă dacă vreau să mă ocup de caz.

Ce om bun şi drăguţ e şeful meu ! Mai întîi *mă caută cu miliţia*, mă smulge de lîngă Lili, ca pe urmă să mă întrebe, într-un spirit de democraţie deplină, dacă optez sau nu pentru dosar. Răspund blazat :

— Acum dacă tot am intrat pe fir...

— Facă-se voia ta ! mă binecuvîntează colonelul. Ei, şi-acum vă puteţi duce şi voi pe la casele voastre !

— Să trăiţi !

Şoferul, care a auzit cuvintele şefului, apasă pe accelerator. Gonim... Gonim spre casele noastre. Iar gîndul ăsta e atît de dulce şi ademenitor încît simt cum, de plăcere, pleoapele-mi devin grele.

3

În fiecare dimineaţă, mama mă întreabă dacă am dormit bine şi de fiecare dată îi dau unul şi acelaşi răspuns :

— Da, mamă, am avut un somn straşnic !

— Ei, slavă domnului ! se bucură ea arătîndu-se, nu ştiu de ce, îngrijorată de somnul meu.

Adevărul e că, în ciuda aerului meu de tip fluşturatec, sînt un om serios, cu o disciplină interioară perfectă, întreţinută de o voinţă aparte. De aceea, oricît de intens

mi-ar fi dat să trăiesc evenimentele unei zile, cînd sună clipa somnului, nimic dinlăuntru sau dinafară nu-i în putere să-mi tulbure odihna. Am un somn odihnitor, ceea ce îmi asigură încă de la primele ore ale dimineţii o voie bună invidiată de mulţi colegi.

La ora şase şi douăzeci, în timp ce eu mai lucrez cu extensorul, mama mă anunţă că mi-a pregătit micul dejun şi că pleacă la piaţă. Apoi urmează avertismentul :

— Dacă nu vii la masă, să-mi dai un telefon... ! Că îţi rup urechile dacă nu-mi telefonezi !

— E în regulă, mamă ! îi strig eu din baie, tot năduşind şi întinzînd voiniceşte arcurile extensorului.

La şapte fără un sfert îi telefonez lui Lili. E şi ea matinală... Ştiu ce o să-mi spună, însă nu bat în retragere. Îmi răspunde chiar ea.

— Tu eşti ? Tace, ca după un minut să treacă la atac : Liviule, aşa nu mai merge !

Declaraţia ei, afirmată cu un pic de patos, nu mă prea impresionează. Ştiu şi cum să mă apăr, cum să întorc situaţia în favoarea mea. Ca şi cînd n-aş fi auzit-o, exclam înspăimîntat :

— Vai, Lili, de-ai şti ce vis am avut !

O interesează orice vis al meu, mă roagă imediat să i-l povestesc, grăbindu-se să-l interpreteze. Iar dacă protestez, îi invocă pe Freud şi pe Adler şi atunci mereu descoperă în visele născocite sensuri neliniştitoare. Şi iarăşi, de şmecher ce sînt, schimb macazul exclamînd în timp ce logodnica mea îmi explică teoria simbolurilor :

— Mi-e tare dor de tine !

— Şi mie, Liviule ! îmi dezvăluie înduioşată.

— O să trec să te văd...

— Să treci, Liviule !

— Ciau !

— Ciau !

Gata... Am împăcat-o. Mi-am luat o piatră de pe inimă. Pentru cît timp, nu ştiu. N-are importanţă. Căci jocul nostru e veşnic acelaşi, cu unele modificări, pe ici, pe colo... Important e că pot să-mi încep ziua cu sufletul împăcat.

La sediu, Povară mă aşteaptă stînd în picioare lîngă fereastră : fumează şi studiază la nesfîrşit acea porţiune din Calea Victoriei cuprinsă între strada Doamnei şi Lipscani.

— Cum ai dormit ? mă întreabă şi el.

— Profund, îl încredinţez şi, ca să fiu şi mai convingător, strecor un „panseu" : Orice s-ar întîmpla cu el, poliţistul trebuie să aibă un somn bun.

Deloc impresionat de cugetarea mea, Povară îmi arată cu capul în direcţia uşii ce dă spre cabinetul colonelului Donea, sfătuindu-mă :

— Să-i spui şi lui situaţia cu somnul. Să ştii că a uitat să mai plece acasă.

Nu-i o noutate. *Şefu* ne-a obişnuit pe toţi cu nopţile sale albe. Mă îndrept spre uşa capitonată. Ciocănesc, intru. Îl găsesc pe colonel studiind un dosar destul de voluminos. Povară nu m-a minţit, *şefu* n-a părăsit sediul. A citit toată noaptea dosarele lucrate de ofiţerii în subordine. Cele lecturate trec automat în dreapta sa. Sînt vreo zece în partea aia. În stînga, nici unul.

— A, tu eşti, băieţică ! se bucură el văzîndu-mă. Şezi...

Nu, nu arată nedormit şi pare pregătit să înceapă cu forţe proaspete ziua de lucru. Mă aşez. Mă priveşte clipind des din pleoape.

— Ce plan ai pe ziua de astăzi ?

Întrebarea nu mă găseşte nepregătit. Îi raportez :

— Doctorul Patrichi mi-a promis că-mi dă acum de dimineaţă rezultatul autopsiei. De expertiza lui depinde şi

perspectiva cercetărilor. Pînă atunci, vreau să stau de vorbă cu Lucreţia Budescu, femeia de serviciu care a descoperit cadavrul lui Cristian Lucaci...

— Foarte bine, aprobă şeful. Pot să te ajut cu ceva ?

Unii şefi pun întrebarea asta doar de complezenţă. Colonelul Donea nu aparţine unei asemenea categorii. Îşi face timp să te ajute, bineînţeles dacă situaţia o cere.

— Nu ştim nimic de părinţii studentului. Doar că locuiesc la Lugoj. Aş dori, înainte de toate, să aflu cîteva date despre ei.

Şeful se apleacă spre birou, ia un pix, îşi deschide agenda şi aşteaptă. Eu îi dictez :

— Lucaci Cristian fiul Valentinei şi al lui Cicerone Lucaci...

— Altceva ?

— Păi ce altceva să mai fie ? Treaba-i destul de simplă. Aşa cum am mai spus : totul depinde de expertiză.

— De Povară n-ai nevoie ?

— Deocamdată, nu. Sînt tentat totuşi să adaug : „O maşină nu mi-ar strica... căci o să am multă alergătură". Nu-mi formulez dorinţa...

— Să mă ţii la curent... Eu o să iau legătură cu Lugojul.

Astea fiind zise, şi-a vîrît din nou nasul într-un dosar, dîndu-mă uitării. Pot să părăsesc cabinetul trîntind uşa sau în vîrful picioarelor, tot una e... Nu-l voi deranja. Omul ăsta-i formidabil ! Munceşte cît zece şi n-are nici pe dracu. Posedă, se vede treaba, un mecanism interior pe care eu mi-l imaginez, ca orice mecanism, cu multe sertare şi butoane. Cînd doreşte, se poate conecta la cei din jur. Răsuceşte un alt buton : „Nu aude, nu vede !"

Rămîn în biroul nostru cu pereţii afumaţi de fumul de ţigară, dar şi de calorifer. Povară mă aşteaptă în acelaşi loc. Are şi el destule pe cap, dar simt că ar dori să lucreze *în cauza spînzuratului.*

— Mă duc la Procuratură. De acolo, o să mă reped pe Icoanei. Dacă o să am nevoie de tine, îți telefonez.

— Pe la Grigoraş n-ai de gînd să treci ? îmi amintește el. S-ar cuveni. Eu am fost... Într-adevăr, fiola a conținut morfină.

Tuşesc. Nu-i un amănunt oarecare și, dintr-o dată, dosarul capătă o nouă dimensiune. A fost studentul Cristian Lucaci un morfinoman ? Sinuciderea s-a produs sub efectul drogului ? De unde și-a procurat morfina ? Și-apoi, dacă și-a injectat-o, pe unde, naiba, s-o fi prăpădit seringa ?

Răspunzînd frămîntărilor mele, Povară mă mai informează :

— Grigoraş a mai revelat pe fiolă vagi urme digitale lipsite de importanță.

— E aprecierea ta sau a lui Grigoraş ?

— A mea.

De aici încolo încep să mă deosebesc de colegul meu. Povară nu-i un polițist lipsit de experiență sau de pasiunea profesiunii, dar stabilește prea repede dacă un element e sau nu important în ponderea cercetărilor. În această primă fază a investigațiilor, toate amănuntele, după părerea mea, sînt la fel de importante. Ca la startul unei curse hipice : toți caii se află pe aceeași linie. Diferențierile și distanțele intervin ceva mai tîrziu.

Telefonul e în dreapta mea, ridic receptorul și-l chem pe procuror. Îmi răspunde chiar el și pare încîntat că m-am grăbit să-l sun. Bucuria sa îmi amintește, nu știu cum, de bucuria unui negustor care a izbutit să scape de un produs greu vandabil.

— De la Patrichi ai vreun răspuns ?

— Nu, dar îl vom avea în jurul orei zece, mă încredințează procurorul. Ceva totuși mi-a spus...

— Ce ? sar eu intrigat.

— Prezența în organism a unei puternice doze de morfină.

— Fiola confirmă același lucru.

— Atunci e simplu, își închipuie Berindei. Sinucidere ! Încheiem dosarul și gata !

Optimismul procurorului mă întristează. Chiar așa, acceptînd concluzia lui, mie tot îmi mai rămîne pe cap o problemă — morfina ! De unde și-a procurat-o Cristian Lucaci ? Sigur, Berindei are toate motivele să fie radios.

— Vreau să trec pe la Procuratură, îl încunoștiințez, să mă uit prin ciornele dumitale. Pe urmă, o să ne deplasăm împreună pe Icoanei. Poți să-mi trimiți o mașină ? Ale noastre sînt toate în acțiune...

— Îți trimit imediat una, un „Moskvici". În zece minute e în Dobrogeanu-Gherea !

Al dracului mai e și procurorul Berindei ! Ca să scape mai repede de povara dosarului Cristian Lucaci, ar fi în stare să-mi trimită tot parcul de autoturisme al Procuraturii.

Închid telefonul. Povară nu scoate o vorbă : răsfoiește niște documente, pare interesat de studierea lor. Îl anunț că plec. Îmi răspunde fără să-și ridice ochii de pe hîrtii. E mai înalt și mai spătos decît mine ; fața sa albă, plină, cu început de gușă, și părul blond și rar îți sugerează tipul nordicului, care bea multă bere.

— Cu bine ! îmi urează, supărat pe mine, naiba știe de ce.

Înainte de a părăsi sediul, trec pe la Serviciul de tehnică criminalistică, unde sînt instalate și laboratoarele. Pe Grigoraș îl găsesc rînduind pe suprafața mesei de lucru un set de fotografii color. De parcă și-ar face o pasiență cu ele. Sînt cele făcute în mansarda lui Cristian Lucaci.

— Astea-s toate, mă informează Grigoraș. Unsprezece la număr ! N-au ieșit rău.

Unsprezece fotografii, așezate una lîngă alta, alcătuiesc sugestiv atmosfera mansardei și a dramei petrecute acolo, sub una din grinzile acoperișului. Ochii mei cad pe una din ele înfățișînd șnurul electric ce tînjește parcă după aparatul de care a fost despărțit. Nimic de zis, fotografiile au ieșit bine, surprind un tînăr de 24 de ani. Mîine ar fi absolvit Institutul.

Grigoraș îmi mărturisește :

— Nu înțeleg cum poate un tînăr să ajungă la ideea morții... Tinerețea, prin esența sa, este potrivnică morții !

„Omul cu trusa", ajutorul nostru nr. 1, filozofează. Deși nu-mi plac filozofările pe marginea unor cazuri de competența Miliției, îl ascult totuși atent, căci pot, pe neașteptate, să prind ceva... o „insectă" invizibilă...

— Să-l luăm, de pildă, pe Cristian Lucaci... Îți poți da repede seama că era talentat. Ce griji putea să aibă ? De ce natură erau ? Mansarda, obiectele din locuința lui îți dezvăluie o fire de om echilibrat. Și, dintr-o dată...

— Poate că nu dintr-o dată, îl contrazic fixînd una din fotografii — fiola ! Uiți de stupefiant ! Drumul către o asemenea fiolă e lung și întortocheat.

De pe scaunul său, Grigoraș mă măsoară de jos în sus, apoi se întoarce din nou la setul de fotografii.

— Bagă de seamă, îmi prezice el, fiola asta o să-ți dea multă bătaie de cap !

Uite-al naibii cum mă zădărește ! Maiorul Grigoraș nu-i un superficial, nu aruncă vorbele în vînt. Profesiunea îl obligă să mediteze, să cumpănească bine orice apreciere, chiar și atunci cînd ele nu sînt suficient sprijinite pe probe.

— Mă interesează, mai întîi, expertiza medicului legist, îmi precizez eu poziția. Dacă se confirmă că tînărul era un morfinoman și apela la asemenea fiole, înseamnă că dispunea de sume mari ca să și le procure. Și încă ceva :

trebuie să fi avut în casă o seringă... Unde e seringa? De ce n-am găsit-o ?

Grigoraş clătină sceptic din cap.

— Oricare va fi rezultatul expertizei, vei fi obligat să explici provenienţa fiolei.

„Omul cu trusa“ îmi mai place şi pentru că, în judecăţile sale, se lîmitează strict la ceea ce stabileşte în laborator. Dacă eu mă mai las furat de imaginaţie, Grigoraş îşi refuză atari aventuri, fiind întotdeauna cu picioarele pe pămînt. Precizările sale îmi răpesc orice iluzie că problema s-ar putea rezolva uşor, chiar de la sine, în cursul firesc al cercetărilor.

— Te las, îl anunţ, plec.

În momentul următor, Grigoraş se ridică de pe scaun, se întinde de-i trosnesc oasele. Abia acum îmi dau seama că, în timp ce eu dormeam acasă, în patul meu, Grigoraş a trudit toată noaptea ca să-mi ofere, la ora aceea, o perspectivă asupra cazului. Mă conduce pînă la uşă.

— Cînd ştii ceva de la Patrichi, dă-mi şi mie de veste.

Rugămintea are fără îndoială un ţel. Îi descopăr ochii congestionaţi. Îl întreb :

— Ai vreo idee ?

Îmi răspunde cu o sinceritate dezarmantă :

— Nu ştiu... Tot ce ştiu e că vreau şi eu să pricep cum un tînăr de 24 de ani, talentat, chiar foarte talentat, a ajuns la ideea sinuciderii. Deodată oftează, înjură : Dracu s-o ia de treabă !

Ceva nu-i în regulă cu Grigoraş, ceva îl tulbură în mod vizibil. În general, e un tip trecut prin ciur şi prin dîrmon, a văzut multe şi i-a fost dat să se învîrtească cu trusa şi aparatele-foto în jurul multor cadavre. E călit ca un chirurg care nu se lasă impresionat de pacient şi „taie“ fără milă.

Părăsesc sediul şi-mi propun ca pînă la Procuratură să nu mă mai gîndesc la Cristian Lucaci. O să am tot timpul s-o fac. Prefer să-mi amintesc secvenţe din *Zorro.*

În *Moskvici*-ul Procuraturii, trimis de Berindei, tot cu *Zorro* mă delectez. De la film, în mod inevitabil, ajung la Lili. Are dreptate... Aşa nu mai merge ! E timpul să ne căsătorim... Parcă e un făcut, mereu intervine cîte ceva care ne încurcă socotelile. O să trec pe la ea : suspinul în doi are întotdeauna darul s-o convingă că sînt totuşi un bărbat de treabă, cu gînduri şi intenţii serioase.

Procurorul Berindei mă aştepta cu cafeaua pregătită. N-are un birou prea mare, dar are marele avantaj de a fi singur. Se poartă cu mine amabil, de parcă aş fi sosit în ospeţie. Întotdeauna a fost aşa, astăzi însă are un motiv în plus : îmi va pasa dosarul.

— Patrichi încă nu mi-a telefonat, mă informează el, înainte de a mă invita să iau loc.

Mă aşez în faţa lui, la birou. Mă îmbie să beau cafeaua, împinge spre mine dosarul.

— Uită-te prin el pînă ce mă întorc. N-o să lipsesc prea mult.

Mă lasă singur. Îmi aprind o ţigară. Cafeaua e tocmai bună de băut. Între coperţile dosarului deschis de procuratură şi care va fi închis de mine — cel puţin aşa cred — găsesc declaraţia Lucreţiei Budescu. Din capul locului, constat că-i întocmită de Berindei şi iscălită de un martor. Se şi motivează de ce : nu că martora ar fi analfabetă, ci fiindcă starea ei după leşinul în care căzuse, n-a permis să i se ia semnătura.

Eu, Budescu Lucreţia, în vîrstă de 52 ani, născută în Bucureşti, cu domiciliul flotant pe str. Icoanei 31, sînt angajată ca femeie de serviciu la familia Ţugui Vasile (etaj I, ap. 5). În legătură cu moartea locatarului Lucaci

Cristian, domiciliat la mansarda imobilului, declar următoarele :

În anul 1970, cînd studentul Lucaci Cristian s-a instalat în mansarda imobilului (mansarda e, de fapt, proprietatea unchiului său, Miluță Pascaru), mi-a propus ca o dată pe săptămînă să-i fac curățenie în locuință și să-i spăl rufăria. Am acceptat. De atunci și pînă în prezent, l-am ajutat, iar el mă plătea pentru serviciile făcute. Declar că decedatul era un tînăr cumsecade, cinstit. Astăzi, 27 octombrie 1974, pe la orele 15, întîlnindu-mă pe scări, mi-a cerut să trec pe la dînsul, în jurul orei 19, că vrea să-mi dea ceva la spălat.

Nu știu dacă erau orele 18 sau 18.30, cînd am urcat la mansardă. Am găsit ușa întredeschisă, am ciocănit de cîteva ori și, neprimind nici un răspuns, m-am hotărît să intru. Lucaci Cristian spînzura de grinda mansardei. Am început să țip, am leșinat, s-au adunat vecinii, iar tov. Țugui a telefonat la Secția de miliție. Mai declar că nu m-am atins de decedat, nici de alte obiecte din locuință.

Am citit și sînt de acord cu cele scrise, pentru care semnez

27 octombrie 1974.

Piesa următoare a dosarului se constituie din libretul C.E.C. cu depunerea lui Cristian Lucaci. Contul i-a fost deschis la 3 octombrie, cînd, dintr-un foc, a depus 17.500 lei. O sumă frumușică pentru un student. Au trecut 24 de zile de la eliberarea libretului, în care vreme deponentul nu s-a atins de economiile sale.

„Ce-o fi cu banii ăștia ? Cine o să-i moștenească ? Sau s-o fi gîndit nefericitul să lase în urmă un fond de înmormîntare ? Barem să fi lăsat și cîteva rînduri..."

Trec apoi la lectura procesului verbal — este întocmit ca la carte. Scurt, laconic, un adevărat model. Dacă în gestul nefast al lui Cristian Lucaci nu ar fi fost sesizate

şi cîteva amănunte dubioase, dosarul, la care bineînţeles s-ar fi adăugat şi expertiza medico-legală, ar fi fost ca şi încheiat. Aşa, totul se cere luat de la început. În bilanţul cazurilor rezolvate de mine n-am avut ceva asemănător. Mă întreb de ce şeful n-a pasat problema celor de la Secţie — pentru locotenentul de aseară ar fi fost un exerciţiu util.

Am s-o iau da capo... Adică de la Lucreţia Budescu şi nu mă îndoiesc că datele suplimentare ce i le voi cere îmi vor fi utile. Închid dosarul şi mă ridic hotărît să mă apuc de lucru. Însă prietenul meu, procurorul, întîrzie. Nu-mi rămîne decît să-l aştept şi să mai trag o gură de tutun. În sfîrşit vine şi pornim spre Icoanei.

4

Pe Lucreţia Budescu o găsim uşor. Sunăm la apartamentul locuit de familia Ţugui şi ne deschide chiar ea. Îl recunoaşte pe procuror şi-i zîmbeşte provocator, ceea ce mi se pare caraghios. Arată mult mai tînără decît în realitate, are un corp conturat armonios sub rochia mulată pe şolduri... Mă şochează însă faţa-i strident fardată : multă pudră, mult ruj, mult creion dermatograf, şi toate astea aplicate pe un obraz urît. Dacă aş fi întîlnit-o pe stradă, cu siguranţă că m-ar fi pufnit rîsul.

— Tovarăşul e de la miliţie, mă prezintă procurorul. Ar vrea să stea de vorbă cu dumneata...

— Familia Ţugui e la serviciu. N-am voie să las pe nimeni să intre în casă.

Mă mai şochează glasul ei — dacă nu i-aş vedea faţa trecută şi fardată — aş fi înclinat să cred că aud vorbind o copilă.

De fapt, nici nu ne-am propus să stăm de vorbă cu Lucreţia Budescu în apartamentul familiei Ţugui.

— O să mergem la dumneata în cameră, precizează Berindei, zîmbindu-i curtenitor. Privindu-i, ai zice că omul s-a prezentat nu pentru un plus de „ascultare“, ci pentru a continua un flirt început în ajun.

— Camera mea e pe cealaltă scară... E cam înghesuit acolo.

— Nu-i nimic, ne descurcăm noi, o încredinţează Berindei curtenitor. Coborîm şi o s-o luăm prin curte.

Lucreţia Budescu se învoieşte. Afară, îi comunic procurorului impresiile. Izbucneşte în rîs :

— Da, e cam bizară... Dar cîte cucoane nu întîlneşti pe stradă sau aiurea, la fel de strident „zugrăvite“ ! Şi-apoi, nu-i ea obiectivul verificărilor noastre.

Ieşim în stradă. Procurorul se opreşte pentru o clipă să-şi admire *Trabant*-ul. E mîndru de proprietatea sa. Ne continuăm drumul, intrăm în curte. Ajungînd înaintea noastră, Lucreţia Budescu ne aştepta în capul scării. Chiar şi în plină zi, scara e întunecoasă. La etajul unu, deschizîndu-ne uşa, femeia ne aminteşte din nou că în camera ei e cam strîmt.

În clipa următoare, îi dau dreptate. Cu greu intrăm tustrei. Pe un spaţiu ca de carceră, au fost înghesuite o canapea îngustă, o măsuţă cu un taburet şi un dulap vechi.

— V-am spus doar că-i strîmtă odaia, se scuză cu tristeţe Lucreţia Budescu.

— Las' că-i bine, o încurajează procurorul, rotindu-şi ochii. Uite, dumneata şi cu mine o să ne aşezăm pe marginea patului, dumnealui, că-i căpitan, pe taburet, lîngă masă, că poate vrea să-şi ia notiţe...

Ne aşezăm cum a stabilit procurorul : de pe taburetul meu, îi am pe amîndoi în faţă. Ochii şireţi ai procurorului

mă întreabă : „Ce zici, alcătuim o pereche frumoasă, nu-i așa ?“ Găsesc scena grotescă. Îmi fac de lucru, scoțîndu-mi carnetul și pixul. Zăresc pe un perete fotografiile unor cunoscuți actori bucureșteni, procurate de pe la chioșcuri. Printre ele, recunosc ușor fotografia Lucreției Budescu.

„Ceva nu e în regulă în înghesuiala asta“, gîndesc eu înainte de a trece la îndeplinirea mandatului meu...

Nu știu ce am. De obicei, cînd sînt în exercițiul funcțiunii și stau de vorbă cu cineva, privirile se fixează de la sine, în ochii interlocutorului. De data asta, constat o dereglare subită a acestui reflex. Mă cuprinde o jenă inexplicabilă.

Îl văd pe procuror scoțînd din servietă un dosar și, în același timp, mă încurajează printr-un semn discret să formulez prima întrebare :

— L-ai cunoscut bine pe Cristian Lucaci ?

— Pe *Cristinel* ? reacționează imediat Lucreția Budescu. O surprind surîzînd, insinuant. L-am cunoscut foarte bine... Era un tînăr așezat, cuviincios, harnic... Ați văzut cum e aranjată mansarda ? El singur și-a amenajat-o.

— Cînd ?

— Cînd a venit la București, în 1971, și cînd unchiusău, Miluță Pascaru, fostul proprietar al casei, i-a dat mansarda ca locuință.

— Pînă la el, mansarda a mai fost locuită ?

— Nu... Mi-a spus — că mie îmi spunea totul : „Decît la cămin sau în gazdă, mai bine sub acoperișul ăsta !“ Era tare bucuros și rîdea... Doamne, doamne, ce nenorocire !

Mi-era teamă că o să izbucnească în plîns. Nu. N-a dat „apă la șoareci“. Faptul ca atare m-a mirat.

— Era un băiat bun ! continuă femeia de la sine, fără s-o fi îndemnat. Mă plăcea. Dar era respectuos, nu s-a

atins de mine. În schimb, unchiul său e un bătrîn depravat... Odată, cînd am rămas în doi, s-a și repezit să mă îmbrățișeze. Da' i-am dat o lecție !

Puțin cîte puțin, încep să mă lămuresc cu cine stau de vorbă. Îl iscodesc pe procuror. Zîmbește „pe sub mustață".

— Cînd l-ai văzut ultima oară pe Cristian Lucaci ? o readuc eu pe făgașul discuției noastre.

— Ieri, cînd m-a rugat să trec pe sus ca să iau cîteva cămăși la spălat. Era un băiat de viață, vesel, rîdea din te miri ce.

Fraza rostită e corectă, logică și îmi dau seama că ființa din fața mea trebuie înțeleasă altfel, poate dincolo de „zugrăveală" și de evidentul dezechilibru nervos pricinuit din cine știe ce motive.

— Era deci un băiat de viață, încerc s-o mențin pe direcția voită de mine. Organiza petreceri, cu dans și băutură ?

— Cînd era ziua lui sau ziua ei.

Deodată, observ cum mîinile cu degete subțiri, așezate în poalele rochiei, prind să se frămînte nervos...

Întreb cu mirare :

— Ziua ei ?

— Avea o iubită... Informarea a formulat-o sec, cu iritare. Studentă la medicină. A trăit cu ea... Să fie vreo șase luni de cînd s-au despărțit.

— Locuiau împreună ?

— Nu. Venea la el. Era o fată rea, îl chinuia și era geloasă pe mine...

Își înălță capul cu semeție, ca și cînd ar fi urmărit să-mi dovedească că prietena lui Cristian Lucaci avea de ce să fie geloasă.

— Cum o cheamă ?

— Petronela Stavru

— N-ai fost curioasă să afli de ce s-au despărţit ?

Întrebarea aparţine procurorului. Pînă în momentul acesta, Berindei îşi propusese o neutralitate deplină. Lucreţia Budescu îşi întoarce brusc capul spre el. Nu ştiu ce-o fi descoperit pe chipul său, că o văd surîzîndu-i şăgalnic :

— Ba am fost, şi l-am întrebat pe *Cristinel* : „Da' de ce v-aţi certat, că doar vă iubeaţi atît de mult ?" Iar băiatul mi-a răspuns : „Nu ne-am certat, pur şi simplu ne-am despărţit".

— A suferit mult ?

— Mult de tot... Îi mai dădeam curaj. Îi spuneam „Lasă, *Cristinel,* că o să vă împăcaţi voi !" Şi uite acu' l-a împăcat Dumnezeu ! Femeia oftează, îşi face semnul crucii, iar eu sînt în continuare mirat că n-o văd plîngînd.

S-ar părea că odată ajuns în acest punct, am dat şi de cauza principală a gestului funest săvîrşit de Cristian Lucaci : o poveste de dragoste... o dramă sentimentală... n-a putut îndura durerea despărţirii şi...

Procurorul s-a apucat să bată cu degetele toba în servieta aşezată pe genunchi, vrînd să-mi atragă atenţia că mai era şi el pe acolo. „N-o lungeşti prea mult ?" mă întreabă el din priviri.

Nu, n-o lungesc. Lucreţia Budescu mi-l descrie pe Cristian Lucaci ca pe un tînăr vesel, încrezător, deci cu un temperament opus acelor inşi cu predispoziţii fatale. Mai sînt obligat să-mi dau seama cît de mult mă pot bizui pe declaraţiile Lucreţiei Budescu care, evident, e o maniacă. Decid deci să-mi dezvolt investigaţiile.

— Cînd organiza petreceri, veneau mulţi prieteni ?

— Fete şi băieţi, colegi de-ai lui. Cinci, şase perechi. Venea şi un profesor al lui, un pictor cunoscut, un bărbat bine, care dansa numai cu mine. Mi-a dat şi un *rendez-vous,* dar nu m-am dus...

— Cine îl vizita mai des ? stărui eu.
— Petronela, bineînțeles. Pe urmă, profesorul... și vărul lui se mai rătăcea pe la el. Fiul lui Miluță Pascaru...
Pe neașteptate, îmi amintesc mai întîi de șnurul acela electric, apoi de fiolă. Îmi spun că n-ar fi rău să urcăm tustrei la mansardă și să continuăm acolo discuția. Dau glas propunerii, ne ridicăm și ieșim.
Procurorul o ia înainte și, cînd ajunge sus, mă anunță pe un ton oficial că sigiliul n-a fost violat, întrebîndu-mă dacă, în numele legii, doresc să constat și eu acest adevăr. Îi răspund că am deplină încredere în seriozitatea lui ca reprezentant al autorităților.
Descuie. Intrăm. Mansarda, în ciuda unui pătrat de luminator și a unei ferestruici laterale, e întunecoasă.
— S-aprind lumina ? întreabă Lucreția Budescu.
Comutatorul e chiar lîngă ușă. Un declic — o lumină albă, artificială, umple încăperea. Mă uit în jur și mă cuprinde aceeași senzație ca și în ajun : am nimerit, nu știu prin ce minune, într-un univers creat de talentul și viziunea artistică ale lui Cristian Lucaci. Mansarda mă trimite cu gîndul la o scenă de teatru, scoasă din anonimat, printr-o scenografie ingenioasă, plină de fantezie plastică și de bun gust.
O iscodesc pe Lucreția Budescu : fața ei fardată excesiv aduce cu o mască ce încearcă fără succes să se armonizeze cu stilul mansardei. O rog să se uite cu atenție în jur și să-mi spună dacă lipsește vreun obiect din locuința lui Cristian Lucaci.
Ochii i se măresc a groază și surprind o fulgerare pe care nu știu cum s-o interpretez. O aud murmurînd :
— Ce să lipsească ?
— Nu știu. Poate că nu lipsește nimic. Noi nu avem cum să ne dăm seama. Dumneata însă, da ! Că doar dereticai mansarda.

M-a înţeles sau nu, nu prea are importanţă. O invit din nou să cerceteze. Se mişcă greu şi mi-e milă de ea văzînd-o cum, înfricoşată, face primii paşi. Procurorul şi cu mine rămînem locului. O observ din spate : are un trup tînăr, viguros, cu o linie care nu sugerează nici o clipă vîrsta reală. Înaintează încet, temătoare, ca şi cum cineva ar putea pe neaşteptate să răsară din nu ştiu ce ungher ascuns şi s-o sperie. A ajuns în dreptul patului. De la locul meu, zăresc şnurul electric. Lucreţia Budescu se opreşte, apoi ne priveşte peste umărul stîng. Tremurul buzelor e uşor sesizabil. Vrea să spună ceva, dar din pricina emoţiei îi vine, pesemne, greu. Socot potrivit s-o ajut :

— Lipseşte ceva ?

— Aparatul ! îi murmură buzele strident rujate. Casetofonul ! Unul din acelea micuţe... cu casete... Iar acolo, în noptieră — braţul Lucreţiei Budescu indică noptiera de lîngă pat — ţinea casetele...

Arunc o căutătură fugitivă procurorului. „Vezi ce descoperire făcurăm ?“ apoi mă duc direct la noptieră — un obiect scund, plat, vopsit într-un albastru odihnitor. Dau s-o deschid, dar mă opresc la vreme. Gîndul că Grigoraş ar reuşi să scoată la iveală ceva amprente mă opreşte locului. Îmi scot cuţitaşul şi, fără a atinge cu mîna noptiera, o deschid. În aceeaşi secundă, răsună în spatele meu exclamaţia îngrozită a femeii :

— Nu mai sînt ! Au dispărut ! Era plină cu casete !

Mă întorc spre Lucreţia Budescu. Sînt convins că nu se înşeală. Îi zîmbesc recunoscător, fără însă vreun efect asupra ei. E pradă unei tensiuni — aş spune, ţinînd seama de împrejurări – fireşti. Aş lăsa-o să plece, însă intuiesc că cercetările trec printr-un moment pe care n-o să-l mai întîlnesc şi că nu mă pot lipsi de aportul ei.

— Le-a furat cineva ! geme femeia.

— Crezi ? Cine să le fure ?
Femeia înalţă din umeri.
— Cînd ai făcut ultima oară curăţenie în mansardă ?
— Acum două zile.
— Aparatul era la locul lui ?
— Da. N-aveam voie să mă ating de el. Deodată, duce mîna la gură oprindu-şi un ţipăt.
— Ce-i cu dumneata ?
— Mai lipseşte ceva, bîiguie ea anevoie. Pe noptieră era fotografia Petronelei. Cît o ilustrată, cu o ramă făcută de *mînuţele lui*. Doamne, a dispărut !
Îşi face evlavioasă semnul crucii şi aruncă în jurul ei priviri deznădăjduite.
În tăcerea care s-a aşternut îi aud respiraţia. O rog cu blîndeţe să se mai uite prin mansardă, să vadă dacă mai lipseşte ceva. Dă curs rugăminţii. De lîngă uşă, procurorul îmi şopteşte că ar trebui să fiu mai îngăduitor, s-o las... Îmi pare rău, nu pot să-i dau ascultare.
Lucreţia Budescu calcă prin mansardă abia auzit, ca o stafie. Toate-s la locul lor. În afară de casetofon, fotografie nimic altceva nu lipseşte. În sfîrşit, Berindei s-a desprins de lîngă uşă şi vine lîngă mine cu gîndul să mă înduplece. Eu însă sînt încă departe de a încheia dialogul cu Lucreţia Budescu. Iau mapa cu desenele lui Cristian Lucaci, de la locul ei, şi-i arăt acel frumos portret de fată, lucrat în cărbune.
— O cunoşti ?
— E ea !... Petronela !... Şi-şi strîmbă cu acreală chipul, dezvăluindu-şi astfel sentimentele faţă de iubita studentului.
Închid mapa şi o pun exact acolo de unde iniţial am luat-o. Îi mulţumesc femeii şi-i zîmbesc iarăşi recunoscător. Însă nici acum zîmbetul meu nu are vreun efect. O

conduc spre ieşire, după cîţiva paşi, spre nemulţumirea procurorului, mă opresc.

— Tovarăşă Budescu...

— Domnişoară, mă corectează ea cu o voce nouă, nemaiauzită pînă atunci.

— Te rog să mă scuzi... Domnişoară Budescu, vreau să te mai întreb ceva. Îşi îndreaptă spre mine privirile tulburi — e în aceeaşi stare de tensiune lăuntrică. Cristian Lucaci ţinea în casă o seringă ?

Tresărirea ei este vizibilă, nu numai pentru mine, ci şi pentru procuror, aşa cum aveam să aflu mai tîrziu. Buzele prind din nou să-i tremure nervos. Îşi descleştează cu greu gura. Bîiguie :

— Seringă ? !... Seringă ! Ce seringă ?

Întrebarea mea a speriat-o. Îşi duce mîna la gură, oprindu-şi un ţipăt.

— Obişnuia să-şi facă singur injecţii ?

— Ce injecţii ?

Îmi dau seama că exclamaţiile ei sînt absolut mecanice. De parcă din întrebările mele n-ar fi auzit decît cuvinte disparate şi a făcut eforturi inutile de a le recompune. Stărui, rostind apăsat cuvintele :

— Ţinea în casă o seringă ?

Femeia îşi face cu evlavie semnul crucii şi murmură :

— Nu... Nu ţinea... n-am văzut...

Am socotit răspunsul coerent, categoric şi l-am înregistrat ca atare.

— Eu cred, intervine procurorul pe un ton prietenos, că ar trebui s-o rugăm pe domnişoara Lucreţia Budescu să coboare în camera ei şi să ne aştepte acolo... Apoi, privind-o pe femeie cu simpatie, adaugă : O să completăm declaraţia şi o să trecem pe la dumneata s-o iscăleşti.

Fiindu-i teamă ca nu cumva s-o mai sperii cu vreo întrebare, o ia de cot şi o conduce la uşă, ca un adevărat amfitrion...

Rămînem, în fine, singuri.

— Biata femeie, trebuie să fi ţinut mult la tînărul ei vecin !

Tac. Deocamdată nu vreau să încep nici o discuţie pe tema asta. Găsesc în comportamentul Lucreţiei Budescu un amestec ciudat de luciditate şi bizarerie. Reacţia ei la cuvîntul „seringă" mi-a întărit şi mai mult convingerea că în judecăţile mele trebuie să ţin seama de dezechilibrul ei nervos... Încep să umblu prin mansardă agale, ca într-o plimbare. Desigur, muţenia mea îl cam intrigă pe procuror. Cu siguranţă că se întreabă de ce o lungesc, de ce întîrzii încheierea procesului-verbal, preluarea, cu forme în regulă, *a cauzei.*

— Mobilul sinuciderii e clar. N-a suportat despărţirea de — cum îi zice ? — Petronela. Nu crezi ?

E mai mult o concluzie decît o părere. Se vede treaba că procurorului i s-a înmuiat sufletul, iar acum îi pare rău că m-a implicat în cercetări şi ar dori să-mi redea libertatea, ajutîndu-mă să închei cît mai rapid dosarul. În acest sens, îmi propune o soluţie : „dramă pasională !" Într-adevăr, la prima vedere, totul pledează în favoarea unei asemenea concluzii. Sînt chiar convins că şi o eventuală discuţie cu Petronela Stavru va întări părerea procurorului. „Nu-l mai iubeam ! ne va dezvălui fata cauza despărţirii. Nu mai puteam îndura minciuna. Într-o zi trebuia să-i spun adevărul... !"

Mă răsucesc brusc spre procuror : tocmai îşi aprindea o ţigară.

— Stimate tovarăşe, mi-aş însuşi cu plăcere concluzia dumneavoastră — vorbesc de parcă m-aş fi aflat la bară, în faţa instanţei — dar v-aş ruga să mă sfătuiţi cum să

explic în dosar : a) Prezența fiolei de morfină ; b) dispariția fotografiei ; c) dispariția casetofonului.

Împrumutîndu-mi tonul, procurorul intervine :

— Ai omis un al patrulea punct — d. Mai trebuie să explici de ce Procuratura a solicitat totuși intervenția organului de miliție ? Pe ce temei ? Căci de la mine se trage totul. Nu-i așa ? Discuția, fără îndoială, îl amuză. O încîntare diabolică îi joacă pe chipu-i prelung și parcă dornic s-o țină într-un amuzament. Ei bine, căpitane, ceea ce nu am înțeles aseară, am înțeles astăzi. Toate elementele converg către una și aceeași concluzie.

Aș putea să mă reped la el, să-l iau în brațe, să-l salt în sus de bucurie și să-i strig : „Îți iei deci dosarul îndărăt ? Mă lași deci în pace ?" Însă tac. Îmi cunosc marfa. Știu încotro bate tactica procurorului.

— Fiola de morfină, se apucă el să-mi demonstreze, fumîndu-și flegmatic țigara, a fost elementul care l-a ajutat pe Cristian Lucaci să treacă la aplicarea unei decizii, devenită cu timpul obsesie.

Procurorul consideră că-i de datoria sa să-mi stimuleze gîndirea profesională. De aici și tactica lui de a mă provoca. De cînd îl cunosc — și ne cunoaștem de cîțiva ani — își tot dă aere de pedagog care își dirijează „ucenicul". Ripostez :

— Cu ce și-a injectat-o ?

— Sau, mai corect, cine i-a injectat-o ?

— Ia-o și așa, dacă vrei !

— Mai are vreo importanță cine i-a făcut injecția ?

— Vai de mine ! Sigur că da ! În cazul unei sinucideri, dumneata, ca procuror, cauți o *scrisoare*. Una explicativă, de adio ! Eu, criminalist, în cazul unei crime, caut arma folosită de asasin.

— Binee ! Poftim răspunsul meu ! A apelat la serviciile unui prieten sau ale unei prietene, încearcă procurorul să mă convingă.

— Prieten sau neprieten, oricine ar fi fost, de ce o fi acceptat să-i vîre în sînge o substanţă nocivă ?

Berindei nu se dă bătut :

— Poate că Lucaci le-o fi oferit un pretext serios. Studenţii între ei sînt foarte săritori şi, la nevoie, se ajută...

— Totuşi de ce să-i fi injectat morfină ? stărui eu.

— S-o fi rugat de acest prieten.

— ... sau prietenă...

— N-ar fi exclus să-i fi indus şi în eroare... Sinucigaşii, în mod frecvent, sînt perfizi... I-o fi zis că-i dornic să experimenteze drogul, să vadă cum e... că prea se vorbeşte mult de efectele sale... deşi, în realitate, urmărea un alt scop... să-i vină mai uşor să-şi pună capăt vieţii.

S-ar părea că omul mi-a înşiruit toate motivările posibile menite să susţină ipoteza sinuciderii. Presupunînd că le-aş aproba, iar dosarul în consecinţă s-ar opri la Procuratură, mie tot mi-ar mai rămîne o problemă de elucidat. De unde şi cum şi-a procurat Cristian Lucaci fiola ? De aceea, nu abandonez discuţia.

— Aşadar, stupefiantul i-a fost injectat ?

— Altfel, aşa cum am găsit fiola, am fi găsit şi seringa. Faptul că cel care i-a făcut injecţia a lăsat fiola şi a luat cu sine seringa demonstrează că nu cunoştea adevăratul scop al actului său de întrajutorare.

Acum, peroraţiile procurorului mă irită... nu prea tare, dar e un început. Al naibii, dacă-l duce mintea atît de departe, de ce m-a mai tîrît şi pe mine în povestea asta ? Încă de aseară, împreună cu tînărul ofiţer de la Secţie, ar fi fost în măsură să încheie dosarul fără să-mi mai strice mie programul. Ar fi avut de partea sa toate articolele şi paragrafele din lume.

— Totuşi e o imprudenţă să laşi o fiolă de morfină la vedere, îmi susţin eu părerea.

— Repet : necunoscînd intenţiile reale ale lui Cristian Lucaci, celălalt şi-o fi spus : după ce s-o trezi, face băiatu curăţenie.

Nu-mi vine să părăsesc mansarda. Ceva greu, insesizabil mă reţine locului. Adulmec... Caut... Ochii lui Berindei mă ţin în raza lor vizuală. Îl întreb :

— Ai observat cum a reacţionat Lucreţia Budescu cînd ne-am interesat de seringă ?

— Da. Însă prea mare preţ pe reacţia ei nu poţi să pui. Pe lîngă dezechilibrul ei firesc de fată bătrînă la 52 de ani, mai trebuie să adaug şi şocul suferit de descoperirea morţii lui *Cristinel.*

E un răspuns logic, plauzibil. Împing discuţia mai departe.

— Cum explicăm punctul b, dispariţia casetofonului ?

— *Şi a casetelor*, mă completează volubilul meu interlocutor.

Nu întîmplător a pus accentul pe casete, căci tocmai dispariţia lor împreună cu casetofonul îl fac să susţină că au fost împrumutate celui care s-a obosit să-i inoculeze lui Cristian Lucaci morfina.

— Şi şnurul ? De ce să fi împrumutat aparatul şi casetele, iar şnurul, nu ?

— Pur şi simplu persoana în cauză nu avea nevoie de şnur... Să zicem că mai avea unul acasă.

Nu-l contrazic. Sînt însă ca un calculator electronic care înghite întruna păreri, informaţii. Acumulez... acumulez... ca apoi, la timpul potrivit, să prelucrez tot ce am „înghiţit".

— De dispariţia fotografiei ce poţi să-mi zici ?

— De punctul c ? I-o fi înapoiat-o fetei. E o reacţie cît se poate de naturală a *subiectului*, susţine procurorul cu o elocvenţă crescîndă. Ai fost vreodată îndrăgostit ? Te-ai despărţit vreodată de o iubită ? Adu-ţi aminte !

Deznodămîntul ia proporţiile unei catastrofe. „Să-mi înapoiezi scrisorile ! îţi cere fata. Şi fotografia..."
Are experienţă de viaţă colegul meu de la Procuratură... se vede că i-a fost dat să lucreze, asemenea unui doctor, cu mulţi pacienţi.
Mă văd forţat mai în glumă, mai în serios, să iau o alură voit dramatică :
— Dom'le, ştii de unde am fost luat aseară şi adus aici ? Dumneata ştii că, din cauza asta, iubita mea e pe cale să-mi înapoieze fotografiile, corespondenţa ? Retrage, dom'le, dosarul ! Îmi salvezi în felul ăsta viitorul căsniciei mele !
Faţa i se luminează de un zîmbet superior : a terminat ţigara, caută un loc unde să se debaraseze de chioşc. În cele din urmă, îl stinge eroic între degete şi-l împachetează într-o hîrtiuţă. Nu vrea să-l abandoneze la „locul faptei".
— Îmi pare rău, căpitane, îmi zice rîzînd. Nu mi-e indiferent viitorul dumitale matrimonial, dar dosarul nu-l pot retrage. Uite, o să încheiem procesul-verbal, o să completăm declaraţia Lucreţiei Budescu, îi luăm o nouă semnătură şi, pînă la instruirea definitivă a cazului, dosarul îţi va aparţine...
Mi-a trecut iritarea... aş vrea acum să părăsim mai repede mansarda şi să-mi văd de treabă.
— Nu te interesează să afli de ce nu-mi retrag dosarul ? mă ia Berindei la rost. Conversaţia îl încîntă din ce în ce mai mult. Căpitane, ridică el glasul, am cel puţin trei motive. A. Prezenţa fiolei. B. Dispariţia casetofonului. C. Dispariţia fotografiei...
„A întors-o, cum spun bucureştenii, ca pe Academiei..." Rîd şi eu, deşi numai de rîs nu-mi arde.
— Nu cumva te pregăteşti să scrii romane poliţiste ? îl chestionez eu. À la manière d'Agatha Christie ?

— De ce tocmai à la manière d'Agatha Christie ? se miră procurorul.

— Foloseşti aceleaşi fapte şi pro şi contra... Tehnica Agathei Christie are un viciu. După lecturarea a două-trei cărţi ştii cum vor evolua personajele.

Dintr-o pornire greu explicabilă, simt deodată nevoia organică să revăd portretul iubitei lui Cristian Lucaci. Sub privirile nedumerite ale lui Berindei, mă îndrept spre locul unde se găseşte mapa, o iau şi o deschid exact în dreptul portretului căutat. Admirîndu-l, mă întreb : „L-o fi executat din memorie sau cu modelul în faţă ? Abia acum, descoperind într-un colţ al desenului iscălitura uşor de descifrat a studentului, reţin şi data la care a fost făcut — 23 octombrie. Interesant ! Cu patru zile înainte de a se petrece drama.

Lîngă mine, procurorul exclamă încîntat :

— Ce fată frumoasă !

— Poate că modelul nu-i chiar atît de reuşit... Ochii îndrăgostitului au întotdeauna darul de a înfrumuseţa realitatea...

— Nu ştiu, nu mă pricep, recunoaşte procurorul. O să ai prilejul să stai de vorbă cu ea şi să constaţi adevărul.

Deodată, în liniştea încăperii, prind un zgomot. Mă răsucesc spre uşă : e închisă. Berindei dă să deschidă gura, îl opresc la vreme. Mi s-a părut că cineva a umblat la uşă.

— Ai auzit ceva ?

Nu mai aştept răspunsul procurorului ; din trei paşi sînt afară, în capul scării. Nu m-am înşelat : un om aleargă pe trepte în jos. Cobor în fugă, fiind convins că cineva a dat tîrcoale uşii. Din fericire, scara de serviciu e pustie, iar cursa mea se desfăşoară fără inconveniente, dar şi fără succes. Ajung în curte, în stradă... Nimic suspect. Să mi se fi năzărit ? Mai zăbovesc o vreme la poartă, apoi fac cale întoarsă. Ce o să creadă procurorul despre mine ? Că

sînt un apucat. Îl găsesc fumînd degajat şi studiind mai departe portretul Petronelei Stavru.

— N-ai auzit nimic ?

— N-am auzul prea bun. Nu te poţi bizui pe el, mă avertizează procurorul.

Nu mă priveşte cu ironie şi asta-mi place.

— Să mergem, îmi propune. E timpul...

Leg mapa cu desene şi o pun cu grijă la loc.

— Mda ! zic. Să mergem... Presupun că doctorul Patrichi şi-a încheiat opusul. Expertiza o să decidă dacă încheiem sau nu dosarul.

Dă din cap aprobator. Alergînd în sus şi în jos m-am încălzit. Să mă fi înşelat ? De ce nu ? Om sînt şi eu. Ieşim. Procurorul, ţinînd ţigara aprinsă în colţul gurii, se pregăteşte să sigileze. În vremea asta, redescopăr W.C.-ul de serviciu al mansardei. Mă apropii, apăs clanţa, uşa e încuiată. În momentul următor, de dincolo, răsună vocea unei femei.

— No, că-s gata... O ţîră mintenaş !

Berindei rîde stăpînit şi-mi şopteşte :

— Eşti pus pe fapte mari, căpitane !

Apare o femeie la vreo treizeci şi cinci de ani şi se uită la noi ca la nişte vechi cunoştinţe informîndu-ne :

— Mă rog frumos să nu vă fie cu supărare, da cel de jos, de la noi, o fo ocupat...

În numele Procuraturii, îi răspunde Berindei imitîndu-i fără ostentaţie accentul ardelenesc :

— No, că dacă ţi-o fost de folos, nu-i nici un bai !

Femeia, îmbujorată, coboară. Coborîm şi noi, căci aplicarea sigiliului s-a executat. Cînd ajungem în dreptul camerei de serviciu ocupată de Lucreţia Budescu, dau să mă opresc, dar procurorul nu mă lasă :

— Mai las-o să-şi tragă sufletu' ! Mergem mai întîi la noi. O să revedem acolo totul şi pe urmă o să-i prezentăm Lucreţiei Budescu spre semnare.

N-am nici un motiv să nu fiu de acord. Ne continuăm drumul. Zăresc în fugă W.C.-ul de la parter, dar abia cînd ajung la Procuratură *îmi cade fisa*. Nu cumva cel după care am alergat pe scări a scăpat de urmărire refugiindu-se în cabina toaletei ? Văzîndu-mă preocupat procurorul mă întreabă :

— La ce te gîndeşti, frăţioare ?

Nu-i răspund. E mai bine să nu-mi afle chiar toate gîndurile.

5

Pe doctorul Patrichi îl găsim în biroul procurorului. Ne aştepta citind un „Express".

— Ce faceţi, domnilor ? Pe unde-mi umblaţi ?

Se ridică vioi de pe scaun şi ne iese în întîmpinare, ca şi cînd el ne-ar fi fost gazda.

— Hoinăriţi, hoinăriţi, iar eu zac aici şi vă aştept !

Nu-i prea înalt, iar la cei cincizeci de ani ai lui arată mult mai bătrînicios, deşi mişcările şi replicile îi sînt viguroase şi tinereşti.

— Am ţinut să aduc eu personal expertiza, îşi explică el prezenţa la Procuratură, căci problema nu-i deloc simplă. Şi am presupus că o să aveţi cîte ceva de întrebat. De ce să alergaţi după mine cu telefonul şi să nu mă găsiţi ?

Servieta sa e pe birou, o deschide, scoate la iveală documentele care ne interesează. Originalul mi-l înmînează

mie, duplicatul — procurorului. Patrichi ne privește ca pe niște copii cărora le-a dăruit cîte o bomboană fondantă.

Citesc. Cu lăcomie, aș spune. Ah, introducerile astea stereotipe, terminologia de specialitate ! Nu mă pot obișnui cu ele. În sfîrșit, iată și ce mă interesează. Citesc, recitesc... Mă lovesc mereu, cu uimire, de o formulă nemaiîntîlnită pînă acum de mine : *Caz ambiguu*. Trag cu coada ochiului spre procuror — mai citește o dată expertiza. Mă uit la doctorul Patrichi — așteaptă cu brațele încrucișate la piept. Nu mă pot stăpîni și „deschid focul" :

— Doctore, ce-i aia *caz ambiguu* ?

— Chiar așa ! se vîrî și procurorul.

— Înseamnă pur și simplu că nu pot să stabilesc dacă Cristian Lucaci a decedat din pricina morfinei sau a ștreangului. Un lucru e clar și fără tăgadă : n-a murit ștrangulat de laț ci, probabil, sufocat de faptul că a atîrnat un timp de ștreang. Zic probabil, pentru că la fel de bine ar fi putut să fie pe moarte, din pricina morfinei, în clipa cînd *s-a pus sau a fost pus în ștreang*.

Primul sare procurorul ca mușcat de șarpe :

— Cum vine asta — a fost *pus în ștreang* ?

Amuzat de reacția lui Berindei, doctorul Patrichi pare fericit că poate să ne trimită din nou la formula sa :

— *Caz ambiguu* ! Crimă ? Dar la fel de bine poate să fie și sinucidere.

— Doctore, nu ne zăpăci, că și așa, și așa ! se supără fără rost procurorul.

Îi fac un semn gazdei să se potolească și-l iau metodic pe doctor la întrebări :

— Văd că i-ați găsit și niște pietre la rinichi ?

— Da ! Deși tînăr, decedatul era fabricant de pietre. Judecînd după poziția uneia dintre ele, pornită spre evacuare, cred că era în plină colică renală, ceea ce înseamnă dureri groaznice.

Iluminat, îi ies în întîmpinare :

— Se administrează uneori morfină pentru calmarea durerilor ?

Patrichi îmi zîmbeşte admirativ, vrînd astfel să spună : „Iată un om cu care pot să stau de vorbă".

— Exact. Esculap aprobă, în cazurile astea, injectarea morfinei... Lui Cristian Lucaci i s-a administrat însă o doză mult prea mare, cu efecte imprevizibile pentru unele structuri organice.

Simt o încordare lăuntrică, de parcă m-aş apropia de un obiect gata să explodeze.

— De unde tragi concluzia că i s-a administrat ?

Răspunsul doctorului nu se lasă aşteptat :

— Cunoscînd prezenţa fiolei, înainte de *a-l deschide* i-am cercetat cu atenţie epiderma, toate acele zone ale corpului alese de morfinomani cînd se autodroghează... zone la care ajung uşor cu seringa... Vedeţi voi, stimaţi colegi, voiam să stabilesc dacă tînărul decedat a fost sau nu vicios... Ei bine, am găsit doar o singură împunsătură. proaspătă, pe una din fese, cea dreaptă, unde n-ar fi izbutit să ajungă niciodată cu mîna lui... În concluzie, morfina i-a fost administrată...

În sfîrşit, procurorul reintră în discuţie :

— În afară de fiole, mai există şi tablete, şi pulbere.

Patrichi îl priveşte neîncrezător : Mi-e clar că nu-i place argumentul lui Berindei.

— I-ar fi venit greu să şi le procure. Nu sîntem în Occident. Iar în eventualitatea că ar fi avut de unde să şi le procure ar fi avut nevoie de bani... de bani grei... Şi-apoi, se pare că băiatul a fost o fiinţă echilibrată, activă, dinamică.

— De bani nu ducea lipsă... are la C.E.C. 17.500 lei, ne aminteşte procurorul.

Cîteva minute se scurg într-o tăcere adîncă. Ambiguitatea cazului apare în toată limpezimea sa. Cel puţin aşa mi se pare... Există, conform expertizei, un element cert : stupefiantul i-a fost administrat. Motivul : colică renală. Drama s-a petrecut după... Sparg tăcerea repetînd o întrebare :

— Deci doza injectată putea să-i provoace moartea ?

Patrichi confirmă, dar imediat adaugă :

— Ambiguitatea rezultă de acolo de unde noi nu mai sîntem în măsură să stabilim cu precizie matematică, aşa cum dealtfel v-am obişnuit, cauza morţii.

Procurorul a obosit stînd în picioare : se aşează. Sub greutatea corpului său, scaunul scîrţîie enervant. Ne îndeamnă şi pe noi să luăm loc. Nici eu, nici doctorul nu-i dăm ascultare.

— Doctore, ambiguitatea subliniată de expertiză naşte trei posibilităţi, continui eu să atac problema, şi te rog să mă urmăreşti cu atenţie...

Doctorul zîmbeşte cu gura pînă la urechi :

— Cu atenţie te-am ascultat întotdeauna, căpitane !

— Deci Cristian Lucaci era în criză... colică renală... Apelează la o cunoştinţă, rugînd-o să-i facă injecţia. Această cunoştinţă acceptă, îi greşeşte doza şi-l aduce pe Cristian Lucaci în stare de comă. Se sperie, se mai sperie şi de consecinţe — poate e chiar persoana care i-a procurat fiola — şi, cuprinsă de spaimă, recurge la simularea unei sinucideri... E o variantă plauzibilă ?

Doctorul îşi clatină capul mare şi sancţionează :

— Da, e o variantă posibilă !

— Mergem mai departe. Presupusa persoană i-a administrat stupefiantul, apoi a părăsit mansarda, lăsîndu-l drogat... Ideea sinuciderii, îngropată undeva în adîncul subconştientului lui Cristian Lucaci, scapă de sub control,

iar acesta trece la îndeplinirea actului... E o variantă plauzibilă ?

Procurorul mă fixează de parcă atunci aş fi picat din cer şi, astfel, i-am oferit ocazia să mă cunoască.

Generos, doctorul Patrichi declară plauzibilă şi varianta a doua, subliniind :

— E o variantă tentantă ! Sinucidere involuntară !

— Şi, a treia variantă : crimă deliberată.

— Nu-i rea nici varianta asta, apreciază Patrichi. Mai cu seamă că de toate trei variante nu mai trebuie să se ocupe Institutul de medicină legală, ci miliţia. Şi izbucneşte într-un hohot de rîs sănătos. Eu v-am spus ce am avut de spus. Acum vă las... Ce-i drept, cu un *caz ambiguu,* dar zău, n-am încotro !

Îşi ia servieta, ne strînge mîna şi dispare fără să-şi ascundă bucuria că scapă de noi.

— Bine-i să fii medic legist ! conchide procurorul cu toată seriozitatea. Deodată, trecînd la un alt ton, mă întreabă : Ascultă, căpitane, m-ai cam zăpăcit cu variantele dumitale. Chiar crezi în varianta a treia — crimă deliberată ?

— Cred deopotrivă în toate variantele.

— Ne-am găsi atunci în faţa unei crime diabolice.

— La fel de bine s-ar putea să se confirme şi prima variantă — accident. Sau a doua — sinucidere involuntară.

Berindei se ridică încet de pe scaun. Aud scaunul scîrţîind din nou.

— Aşadar, toate trei variantele pledează pentru transferarea dosarului de la Procuratură la Miliţie... Iei cu dumneata dosarul sau îl trimit cu un curier ?

Îi zîmbesc condescendent :

— Frăţioare, mai întîi încheiem formele... Procesul-verbal... declaraţia Lucreţiei Budescu... Iau cu mine doar expertiza .. Pa ! Aştept un semn !

6

E o zi de toamnă răcoroasă, fără soare. Eu tot în talie sînt. Fac pe grozavul. O iau pe jos, în marş forţat. Mă bate gîndul să trec pe la magazinul *Romanţa,* peste drum de *Telefoane,* să-mi văd logodnica — eterna mea logodnică ! E de mirare că Lili încă nu m-a părăsit. Are absolut toate motivele să mă abandoneze. Recunosc ! Ori de cîte ori îmi amintesc de devotamentul ei, mă înduioşez. Nu sînt însă pe deplin încredinţat că, într-o bună zi, nu o să mă părăsească. Am şi eu îndoielile mele.

Piaţa Universităţii rămîne undeva în urmă. Cînd ajung în dreptul Casei Centrale a Armatei, îmi spun că mai am timp să-mi schimb hotărîrea şi astfel să evit o înfruntare. Trei paşi mă despart de colonelul Donea şi tot atîţia paşi de logodnica mea. Ce Hamlet ? Ce Romeo ? Unde-i nemuritorul Will să se uite în sufletul meu şi să-mi descifreze dilemele ?

Gata ! Zarurile au fost aruncate. O cotesc la dreapta, pe Victoriei, spre magazinul *Romanţa.* Puţin mai tîrziu, intru într-un univers al muzicii... Da, o altă lume în raport cu strada lăsată la uşă. Mă întîmpină acordurile grave ale unei simfonii. Lili m-a zărit. Apariţia mea n-o miră. Ai zice că mă aştepta chiar. În schimb, o colegă de-a ei, specializată pe „populară“ şi „uşoară“, se arată foarte încîntată că mă vede : mai să uite de clientul cu care se întreţine.

Totuşi, inima iubitei mele nu-i de piatră. Îmi iese în întîmpinare. O altă colegă îi ia locul. Lili mă conduce în culisele magazinului unde, slavă domnului ! domnul Herşcovici, marele muzicolog al unităţii, lipseşte. Ştiu ce o să urmeze. Sînt pregătit sufleteşte.

— Aşa, dragă Liviu, nu se mai poate ! Ne chinuim, ne chinuim, şi iarăşi ne chinuim... Vreau să am şi eu un cămin...

— ...copii, mă bag şi eu în cursivitatea lamentărilor ei.

— Da, şi copii... Cu tine nu ştiu cînd o să-i fac... Tu n-ai niciodată timp de mine. De cînd ne cunoaştem, numai de infracţiuni aud. Cînd mi-e lumea mai dragă, vine cineva şi te ia de lîngă mine. Brusc, îşi aminteşte că-i femeie, deci curioasă, şi mă întreabă : Apropo, ce-i cu sinuciderea de aseară ?

Mînca-te-ar mama, aşa te vreau ! Lili e curioasă, dar nu şi guralivă, ştie să tacă şi mi-a făcut nu o dată dovada discreţiei sale. Îi relatez în cîteva cuvinte întîmplarea; mergînd pe ideea unei drame pasionale. „Din dragoste a făcut-o !“ Îngroş în mod deliberat suferinţele studentului părăsit de logodnică, calculînd cu luciditate efectul scontat. Mai-mai, să-i dea lacrimile ! În încheiere, glasul meu capătă rezonanţa unei fiinţe nenorocite :

— Îţi dai seama, iubito, ce problemă mi-a căzut pe cap ?

Ţin neapărat să mă compătimească. Şi izbutesc. Tulburată de trista poveste a studentului părăsit, îmi mîngîie cu palma ei catifelată obrazul, şoptindu-mi :

— Să te sinucizi din dragoste ! Ce prostie ! Îmi vorbeşte ca şi cînd ar fi în intenţia mea să-mi pun capăt zilelor. Dragostea, chiar şi atunci cînd nu e împărtăşită şi de celălalt, trebuie să te facă să trăieşti. Nu-i aşa, iubitule ?

Filozofia logodnicei mele e simplă şi sănătoasă. Sincer vorbind, nici nu-i place să filozofeze. Îi prind mîna, îi sărut palma şi, ca să-mi exagerez rosturile mele profesionale în societate, îi mărturisesc :

— Poate că n-a fost o sinucidere ! Poate că...

— O crimă ? ! se înfioară ea, retrăgîndu-se instinctiv cu jumătate de pas de „făptaş“.

— N-ar fi exclus !

— E groaznic, Liviule !

— E și părerea mea. Pun eu mîna pe *el*, mă grozăvesc eu. Nu mă las pînă ce nu-l văd cu cătușe la mîini !

Aceeași simfonie stăpînește magazinul. Pe Lili, aici am aflat-o, printre sunete. O ființă care nu se mai satură ascultînd muzică nu poate să aibă decît un suflet bun și tandru. Cum să nu mă fi îndrăgostit de ea ? O trag lîngă mine, o sărut și o încredințez că am s-o țin la curent cu mersul cercetărilor. Gata ! Am împăcat-o...

— Ciau, Lili !

— Ciau, Liviu !

Acest salut „italiano" are un istoric. Ne trimite mereu cu gîndul la prima zi cînd ne-am cunoscut. De atunci a trecut ceva vreme... Părăsesc magazinul cu sufletul împăcat. Parcă mi-aș fi scos un ghimpe din inimă. Nu exagerez : simt că mă pot concentra mai ușor.

Pe colonelul Donca îl găsesc stînd la fereastră. Ca și Povară, urmărește și el, de la înălțimea etajului, forfota de pe Calea Victoriei. Un fel al lor de a se odihni.

— Te așteptam, îmi zice, îndreptîndu-se spre masa de lucru plină încă de dosarele studiate. Am primit de la Lugoj un răspuns... Mai întîi însă prezintă-mi situația.

Se așează la locul său și mă poftește și pe mine să iau loc. Pe măsură ce-i prezint raportul, se întunecă la față : bineînțeles, o primă reacție a sa, de amărăciune, la ideea deschiderii unui nou dosar. Îl înțeleg. Ca și mine, dorește cazuri cît mai puține și cît mai rapid rezolvabile, căci cele nerezolvabile scot peri albi. Mai cu seamă, unui șef.

— Ce ți-ai propus să întreprinzi ? mă întreabă după ce mi-am încheiat raportul.

— Vreau, dintr-un început, să stabilesc cercul de prieteni al lui Cristian Lucaci. Mai vreau apoi să stau de vorbă cu fosta lui iubită — Petronela Stavru.

Şeful îşi freacă indispus bărbia, mă întrerupe :

— Aş fi de părere ca, înainte de toate, să treci pe la Institut. Vezi din clasa cui a făcut parte, află poziţia lui ca student.

Reţin recomandarea. E chiar de datoria noastră să aducem la cunoştinţa conducerii Institutului tragicul deznodămînt al studentului lor. E o misiune ingrată şi n-ai cum s-o ocoleşti. Îi explic totuşi colonelului de ce intenţionam s-o caut mai întîi pe Petronela Stavru.

— E studentă la medicină. Cu ajutorul ei, aş putea să interpretez poate ceva mai uşor mecanismul psihologic al lui Cristian Lucaci. Ea o să ne confirme, cred, dacă fostul ei prieten luase obiceiul să se drogheze. Sau, eventual, să ne ajute să stabilim de unde ar fi putut să-şi procure fiola.

— Nu cumva începi să o şi bănuieşti ? mă întreabă şeful direct şi categoric.

Nu-mi place să jonglez cu vorbele, cu aprecierile. Am acumulat de-a lungul anilor de activitate criminalistică suficientă experienţă ca să înţeleg că în susţinerea unor supoziţii este înţelept să fii nu numai clar, dar şi prudent. În fond, şeful nu mi-a cerut încă să-i prezint un plan de măsuri unde, de obicei, aşterni pe hîrtie ipotezele, cercul de bănuiţi. Mi-a aruncat doar o întrebare : „Nu cumva începi s-o bănuieşti ?“ Un răspuns afirmativ, în faza asta, se întoarce împotriva ta ca un bumerang. Prudenţa, în ipotezele unui criminalist, se naşte din dorinţa conştientă a acestuia de a-şi ocroti, în primul rînd, semenii. Altfel, ar fi foarte simplu. Poftim ! Petronela a fost cîţiva ani marea iubire a lui Cristian Lucaci... E studentă la medicină. Cris-

tian Lucaci a decedat în urma unei injecţii, şi uite aşa, concluzia aproape că se impune de la sine... Răspund deci :

— N-o bănuiesc, tovarăşe colonel. N-am trecut încă la stabilirea cercului de bănuiţi. Aşa cum v-am raportat, expertiza medico-legală trage concluzia că ne găsim în faţa unui *caz ambiguu*. Accident ? Sinucidere ? Crimă ? S-ar putea ca Petronela Stavru să nu aibă nici un amestec în drama de la mansardă, dar, la fel de bine, ar putea să şi fie implicată.

Colonelul îşi freacă din nou bărbia, ceva mai nervos decît înainte. O clipă am sentimentul că peroraţia mea l-a cam iritat, deşi nu văd cu ce.

— Dacă am priceput eu bine, conform formulei cuprinse în expertiză, nu bănuieşti pe nimeni şi în acelaşi timp bănuieşti pe toată lumea ?

— Deocamdată !

— *Caz ambiguu ?!* murmură şeful nu fără o uşoară nuanţă de persiflare care, fireşte, nu-mi este mie adresată. Ia de pe masă o coală de hîrtie şi-mi atrage atenţia că nu-i nevoie să iau note, că o să-mi dea el fiţuica lui s-o anexez la dosar. Iată ce transmite Lugojul : Lucaci Cicerone, tatăl lui Cristian, a decedat la 16 mai anul curent, în vîrstă de 71 de ani. A lăsat în urma sa o avere evaluată la aproape 750.000 lei.

Îmi exprim uluirea, scoţînd un fluierat prelung.

— Bătrînul Lucaci a fost un om înstărit, un colecţionar de artă, de mobilă stil... Numai numerar a lăsat la C.E.C. suma de 350.000 lei. S-a găsit şi un testament întocmit legal, la Notariat, unde scrie negru pe alb : *Am hotărît să-mi dezmoştenesc fiul, pe Lucaci Cristian, căruia nu-i va reveni nimic din averea ce o las.*

Colonelul îşi ridică fruntea, dornic să-mi surprindă chipul. Uluirea mea este evidentă. Exclam :

— Şi cine l-a moştenit ?

— Cam stranie hotărîrea bătrînului, căci Cristian e unicul său copil. Iar în testament n-a trecut numele nici unui alt moştenitor. A urmărit doar un singur obiectiv — să legalizeze dezmoştenirea fiului.

— A fost oare în toate facultăţile mintale ?

— Ascultă mai departe, mă sfătuieşte şeful. Soţia sa, Lucaci Valentina, în vîrstă de 67 de ani, mama naturală a lui Cristian, trăieşte şi e moştenitoarea de drept a soţului ei, numai că e complet sclerozată, medicii declarînd-o iresponsabilă. Deci, din punct de vedere juridic, nu poate să intre în stăpînirea moştenirii şi nici nu are cum s-o transmită mai departe.

Povestea mă captivează nu numai prin latura sa inedită, ci şi prin fondul juridic.

— În cazul acesta, Cristian ar fi putut să atace testamentul ?

Colonelul îşi clatină capul în stînga şi-n dreapta, sugerîndu-mi „Aşa şi aşa !"

— Legea ce spune ? întreb.

— Mi se comunică... Şeful îşi aruncă o privire pe coala de hîrtie pe care a înregistrat cu mîna lui comunicarea Lugojului... ascultă ce mi se comunică : testamentul a şi fost atacat, dar nu de Cristian Lucaci, ci de un văr al studentului, Pascaru Tudorel, din Bucureşti. Un nepot din partea nevestei lui Lucaci Cicerone.

— O clipă, vă rog... intervin eu. O clipă... Pascaru... Cred că trebuie să fie fiul lui Miluţă Pascaru, cel care i-a cedat lui Cristian mansarda de pe strada Icoanei.

— Verifică, îmi atrage şeful atenţia. Îmi împinge coala de hîrtie. Precum vezi, se mai impune o întrebare, poate primordială, şi te-aş ruga s-o reţii. Nu cumva Cristian Lucaci intenţiona să atace testamentul şi, drept urmare, o mînă criminală l-a scos din competiţie ?

Privirile noastre se întîlnesc, se susţin. Îmi dau seama că e de datoria mea să spun ceva... să-l contrazic, să-i prezint o altă viziune. Zic :

— O fi fost chinuit de un sentiment de culpabilitate faţă de tatăl său.

— Poate ! se învoieşte colonelul. E dosarul mătăluţă. Tot ce-ţi cer e să-mi prezinţi cît mai repede un plan de măsuri şi să nu-mi laşi dosarul nerezolvat. Se ridică : La Lugoj, în orice problemă vizînd familia Lucaci, maiorul Mitroi îţi stă la dispoziţie. Reţine !

Rămîn nemişcat pe scaun, într-o îngîndurare care-l face pe şef să mă ia la rost :

— Unde-ţi sînt boii, băiete ?

— La înmormîntare... Cine o să se ocupe de ea ?

Mă ridic. Colonelul îmi arată pe neaşteptate o faţă posomorîtă. Deduc că ar fi preferat să-i pun o altă întrebare. E şi el om, iar fiecare dosar de pe biroul său, într-un fel sau altul, închide o dramă. Se îndreaptă spre fereastră şi de acolo îmi dă totuşi un sfat :

— Ia legătură cu acest Miluţă Pascaru, unchiu-său... adu-i la cunoştinţă cele petrecute. Sfătuieşte-te cu el. Cred că va voi să-şi asume răspunderea organizării înmormîntării. Presupun că şi-o va asuma cu plăcere. Gîndeşte-te, căpitane, prin moartea lui Cristian Lucaci, fiul său rămîne virtualmente principalul moştenitor al averii de la Lugoj.

Ţin foarte mult la şeful meu. Lucrăm împreună de aproape şapte ani. Îl apreciez şi-l respect. Are însă o trăsătură care-mi displace. E, uneori, foarte categoric în enunţarea unor ipoteze. Cu sau fără voia sa, în asemenea situaţii, îţi sugerează sau vrea chiar să-ţi plaseze punctul său de vedere. De pildă, acum de ce e atît de convins că Pascaru o să-şi asume cu plăcere răspunderea înmormîntării nepotului său ? De ce omul n-ar fi cu totul în afara problemei ?

În sfîrşit, mă pregătesc să părăsesc încăperea. Şeful s-a apucat iarăşi să admire spectacolul străzii. Sînt tentat să-l întreb : „Tovarăşe colonel, de cînd n-aţi mai ieşit să vă plimbaţi ?“ În momentul cînd dau să ies, îmi mai spune cu blîndeţe, de parcă dintr-o dată l-ar fi năpădit mila faţă de efortul ce urmează să-l fac.

— Dacă-i necesar, ia-l şi pe Povară să-ţi dea o mînă de ajutor.

— 'Nţeles. Să trăiţi !

Ies. Pe culoar, din mers, mă uit la ceasul electric. Indică orele 11.10. Perfect ! Mai am aproape o zi înaintea mea.

Găsesc biroul pustiu. Nu ştiu unde a dispărut Povară. Cu atît mai bine. Mă aşez la masa de lucru, scot dintr-un sertar cîteva coli de hîrtie şi cu ajutorul unui pix încep să caligrafiez frumos cuvintele : *Plan de măsuri.* De fapt, nu-i vorba de nici un plan de măsuri, ci de un punctaj. Nu am încă suficiente elemente informative pentru a elabora ipoteze, măsuri în spiritul acestora. Recitesc ce am scris :

1. A afla unde domiciliază Miluţă Pascaru. Chestiunea înmormîntării.

2. A sta de vorbă cu profesorul îndrumător al clasei din care a făcut parte C.L.

3. A afla la ce cămin locuieşte Petronela Stavru, iubita lui C.L. Întocmirea unei liste cu prietenii decedatului.

4. A culege date cu privire la Tudorel Pascaru, moştenitorul lui Lucaci Cicerone.

Asta-i tot. Altceva nici n-am chef să scriu. Pun mîna pe receptor, chem pe fir interior *Evidenţa,* însă înainte de a-mi formula cererea, mă răzgîndesc. Îmi propun să caut mai întîi în Cartea de telefoane numele Pascaru Miluţă şi numai după aceea, şi numai dacă va mai fi cazul, să ape-

lez la *Evidență*. Am fost inspirat. Am găsit ușor ce căutam. În Carte, doar un singur Pascaru figura cu prenumele Miluță. Domiciliază undeva aproape, pe Antim. Îmi extrag numărul, adresa și, fără să mai pierd vreme, îl chem la telefon. Aștept plimbîndu-mi privirile pe pereții afumați. Îmi răspunde o femeie.

— Aș vrea să vorbesc cu tovarășul Pascaru !

— Cu care din ei ? se interesează politicos femeia.

Constatarea neașteptată că moștenitorul averii lui Cicerone Lucaci locuiește sub același acoperiș cu părintele său îmi stîrnește brusc pofta de a acționa. Precizez :

— Cu tovarășul Miluță...

Mi se propune respectuos să aștept. Puțin mai tîrziu, un glas gutural, îmi țipă în ureche, scurt și pus parcă pe harță :

— Miluță Pascaru la telefon !

Mă recomand, fiind convins că gradul meu îl va tempera.

— Căpitanul Liviu Roman de la Miliția Municipiului București și...

De la celălalt capăt al firului sînt întrerupt grosolan :

— Tovarășe, repet ! M-am tot săturat să fiu tracasat. Nu cunosc nimic în chestiunea Francisc Măgureanu. E clar ? Ce mai vreți ? Dacă se va dovedi că am declarat un neadevăr, voi trage toate consecințele. Numai, vă rog, lăsați-mă în pace...

Ton vehement, de luptător ațîțat. Dacă nu-i răspund imediat, risc să-mi închidă telefonul în nas. Liniștit, apelînd la vorbe alese, îi explic că-l deranjez nu în legătură cu afacerea Francisc Măgureanu de care n-am habar, ci în legătură cu nepotul său, Lucaci Cristian. Se potolește brusc și mă întreabă îngrijorat :

— Ce-i cu el ? I s-a întîmplat ceva ?

— Nu pot să vă lămuresc la telefon. Trebuie neapărat să vă văd...

La fel de îngrijorat, încearcă să mă tragă de limbă :

— Un accident ? !

— În zece-cincisprezece minute sînt la dumneavoastră. Vă rog să mă așteptați. Nu-i dau răgazul să-mi răspundă. Închid telefonul.

Înainte însă de a părăsi biroul, îi las lui Povară un bilețel :

Drăguțule, în legătură cu sinuciderea lui C.L., află te rog la ce cămin locuiește studenta Petronela Stavru, de la Medicină. Telefonează și la Institutul de artă scenografică și publicitară. Interesează-te din clasa cui a făcut parte Cristian L., student în anul IV. Te pup !

7

Cînd i-am promis lui Miluță Pascaru că într-un sfert de oră voi fi la el, pe Antim, nu am aruncat o vorbă în vînt. Sînt bucureștean, îmi cunosc orașul ca în palmă. Am pornit-o pe jos. Îmi place să umblu pe jos. Atunci parcă și gîndirea mea devine mai intensă. Nu, nu umblu cu capul în nori, absorbit complet de problemele mele profesionale. Mă bucur de o atenție distributivă de invidiat. Observ strada, fețele trecătorilor și, în același timp, mă gîndesc nestingherit la ale mele. Nicicînd însă n-am avut o sarcină mai ingrată. Să intri așa, tam-nesam, în casa unui om pe care nu l-ai văzut în viața ta și să-i aduci la cunoștință o veste dureroasă : „Știți, tovarășe Pascaru, nepotul dumneavoastră s-a... !“ Știu eu dacă acest Pascaru, amestecat în nu știu ce afacere, are un cord sănătos ? Sau

nevastă-sa, adică mătușa directă a lui Cristian Lucaci ? O fi ea sănătoasă ? Unde mai pui că trebuie să le propun să preia obligația înmormîntării. Vor voi oare ? Bine ar mai fi fost dacă dosarul ar fi rămas în seama lui Berindei !

Traversez Piața Senatului, las în urmă blocul turn, trec pe lîngă restaurantul *Bucur*, unde n-am intrat niciodată, și mă îndrept cu pași siguri spre strada Antim. Îmi amintesc de tonul categoric al colonelului Donea și de verdictul său : „Cred că va voi să-și asume răspunderea înmormîntării. Presupun că și-o va asuma cu plăcere !"

Dee Domnu' !, dar nu cred că cineva se poate ocupa cu plăcere de o înmormîntare. „Gîndește-te, căpitane — îmi revin în minte cuvintele șefului — fiul ăstuia rămîne virtualmente principalul moștenitor al averii de la Lugoj !"

Avere ! Moștenire ! De ce oare bătrînul Lucaci și-a dezmoștenit atît de brutal fiul ? Unicul copil ! Și-apoi, e posibil oare, ca în zilele noastre, un tînăr să-și pună capăt vieții pentru că tatăl său l-a dezmoștenit ? Cu ce să fi greșit Cristian Lucaci față de tatăl său ? Firească întrebare, dar unilaterală. Dar oare părinții, în judecata lor, nu pot greși față de propriii lor copii ?

Păstrez în mers același ritm alert. Mai am puțin și ajung la domiciliul lui Miluță Pascaru. Cu ochii minții revăd mansarda lui Cristian Lucaci, atît de ingenios și de odihnitor amenajată. Ce spirit gospodăresc a avut ! Ce ordine domnea pretutindeni ! Nu încape îndoială că stăpînul mansardei a fost un om echilibrat. „De ce crezi că oamenii echilibrați nu pot fi apți de gesturi funeste ? încerc eu să mă conving. Mai sînt și excepții, nu-i așa ?" Văd în gînd fiola de morfină. Iată și elementul care tulbură dintr-o dată presupusul echilibru al vieții lui Cristian Lucaci. La naiba, dacă n-ar fi fost fiola, nu s-ar fi constituit un *caz ambiguu* și dacă nu s-ar fi constituit un *caz*

ambiguu, eu n-aş mai fi umblat acum după Miluţă Pascaru, cu o misiune de cioclu.

Iată-mă ajuns la adresa căutată. În faţa mea, un imobil solid ca o cetăţuie. Cîndva „cetăţuia" trebuie să fi fost înconjurată de o grădină bine îngrijită. Acum grădina e în paragină. Înainte de a intra în curte, observ pe frontispiciul clădirii o monogramă „M.P." Sub iniţiale, anul construcţiei — 1920. O poartă de fier forjat, căzută într-o rînă, mă aşteaptă gata deschisă. Intru fără să şovăi şi mă opresc în faţa uşii. Nici nu apuc să sun. Mi se deschide nesperat de repede.

— Sînteţi tovarăşul de la Miliţie ?

Cel care mi-a pus întrebarea e un bărbat scund, subţire, trecut de şaizeci de ani, chel. Mai reţin nasul său borcănat, buzele-i subţiri, pometii obrajilor proeminenţi şi năpădiţi de o culoare vineţie, bolnăvicioasă.

Îi arăt legitimaţia : n-o tratează cu uşurinţă, se vede că ştie importanţa legală a unei legitimaţii. Mă pofteşte în casă. Mă conduce într-o sufragerie cu mobilă veche, tot din 1920... Omuleţul ăsta trebuie să fi fost ceva mai plin, dacă nu chiar gras, judecînd după pantalonii vechi şi largi pe el.

Îmi arată un scaun. Ne aşezăm în tăcere în jurul unei mese ovale, acoperită de o broderie din fir pescăresc. Ne pomenim ca la tratative, unul în faţa celuilalt. Deasupra bufetului atîrnă o fotografie veche, de familie, înfăţişînd un mire şi o mireasă. Ea — înaltă şi pieptoasă, toată în voaluri. El — scund, energic, îmbrăcat în smoching şi privind ameninţător la fotograf.

Simt cum gazda îmi studiază fiece mişcare. Îşi stăpîneşte cu greu o anumită tulburare : îmi dau seama după cum i se mişcă mărul lui Adam şi după transpiraţia care i-a îmbrobonit chelia.

— Îmi permiteţi să-mi aprind o ţigară ? îl întreb.

Drept răspuns, îmi împinge o scrumieră de cristal. Întîrzii anume discuţia, ca omului să-i treacă valul de emoţie şi să se calmeze. Vestea pe care am să i-o dau cu siguranţă că o să-i cadă greu. Nu vreau să am vreo surpriză neplăcută. Îmi scot tacticos ţigările, bricheta. În timp ce duc flacăra brichetei la ţigară, îi aud vocea guturală :

— Spuneaţi la telefon că e vorba de nepotul meu...

— Da, de Cristian Lucaci.

Ne privim lung, sfredelitor, cu încordare. Îşi pierde, în cele din urmă, răbdarea şi mă întreabă :

— A intrat în vreo daravelă politică ?

Iată un aspect al problemei care îmi scăpase.

— Ar fi putut să intre ?

Face un gest cu mîna a lehamite şi zice :

— De la artiştii ăştia te poţi aştepta la orice...

Deşi s-a schimbat mult în comparaţie cu tînărul mire din fotografia ce atîrnă pe perete, ochii i-au rămas aceiaşi — duri şi ameninţători.

— Tovarăşe Pascaru (nu ştiu de ce-i spun tovarăşe, deşi mi-e clar că numai tovarăş nu mi-e), m-am prezentat la dumneavoastră din mai multe motive. Am vorbit cu Lugojul la telefon, aşa am aflat că tatăl studentului Cristian Lucaci a decedat nu cu mult în urmă. (Ocolul meu urmăreşte un scop — să-l pregătesc pe omuleţul-gazdă pentru vestea cea grea. Judecînd însă după cum îi saltă mărul lui Adam, înţeleg că sînt departe de a-mi atinge scopul. Totuşi, nu am cum să bat în retragere). Am mai aflat că mama băiatului suferă de o scleroză avansată şi că este complet neputincioasă.

Gazda înghite un nod şi murmură :

— Ce să-i faci ? ! Bătrîneţe, haine grele !

— Cu nepotul dumneavoastră s-a întîmplat o mare nenorocire. (E rîndul meu să fiu emoționat. Încerc să-mi maschez tulburarea trăgînd întruna din țigară). A murit !

— A murit ! exclamă abia auzit Pascaru, schimonosindu-și fața a durere.

— S-a sinucis...

— S-a sinucis ? !

Vestea l-a îngrozit. Nu joacă teatru. Pomeții i s-au împurpurat și mai intens. I s-a împurpurat și chelia transpirată. Buzele i s-au strîns pînă la dispariție. Urmărindu-l, rămîn temător, în așteptare. Cîteva minute se scurg greu, în tăcere. Miluță Pascaru se dovedește, în realitate, mult mai puternic decît îmi închipuiam. Își încleștează fălcile și îngînă.

— Cristinel mort !... Cristinel s-a sinucis ! Doamne Dumnezeule ! Cînd ? Cum ? Și de ce ?

Se ridică brusc de pe scaun de parcă, în picioare, i-ar veni mai ușor să spună ceea ce ar voi. Însă în secunda următoare cade istovit la loc.

— E groaznic !... Cristinel s-a sinucis !

Nu-mi iau ochii de pe fața lui Pascaru. Văd cum, puțin cîte puțin, își redobîndește prezența de spirit și răsuflu ușurat. Momentul cel mai dificil a fost depășit. M-apuc să-i povestesc pe scurt cum a fost găsit cadavrul nepotului său. Mă ascultă cu privirile ațintite pe mîinile sale mici și vînoase, aflate într-o convulsie nervoasă, independentă parcă de restul corpului.

— Asta fiind situația, am venit să vă cerem sfatul : cum ar fi mai bine să procedăm : *să-l trimitem* la Lugoj, *să-l lăsăm* aici, iar dumneavoastră să...

— De ce a făcut-o, domnule, de ce ? mă întrerupe el cu o deznădejde nedisimulată. Un copil atît de bun și de talentat ! Îmi vorbește fără să-și ia ochii de pe mîinile sale agitate.

— Nu știu de ce a făcut-o...

Răspunsul meu îi provoacă o zvîcnire scurtă a capului. Îmi arată fără să vrea ochii de un albastru spălăcit, cu o căutătură îndărătnică și amenințătoare în adîncul lor.

— Ce vreți să spuneți ?

— N-a lăsat nici o scrisoare... nici o explicație...

— Domnule ! ridică deodată glasul, dar la fel de repede se retrage în muțenie.

Am impresia că vrea să-mi spună ceva foarte important, de aceea mă simt dator să-l îmbărbătez.

— Vă ascult...

Vorbește înăbușit :

— E de necrezut ! Ați căutat bine ? Peste tot ? Știți, a fost în dragoste cu o fată care l-a lăsat...

Asta să fi dorit să-mi spună ? Îl încredințez că autoritățile au căutat cu atenție peste tot, fără succes.

— Ați cunoscut-o pe fată ?

Șovăie. Din nou buzele i s-au strîns devenind ca un fir de ață. Omulețul ăsta o fi rău din naștere sau s-a înrăit pe întortocheatul drum al vieții ? Nu-i o întrebare ce ține de *cauză*, ci de observațiile mele personale asupra indivizilor.

— A adus-o în casă la mine o singură dată, se hotărăște el să-mi mărturisească ceva. Cînd s-au cunoscut. Să mi-o prezinte... I-am oprit la masă... Am ținut mult la nepotu-meu !

O mărturisește cu durere. Pe chip însă nu-i observ decît aceeași crispare amenințătoare.

— Mansarda eu i-am cedat-o : e proprietatea mea. Brusc schimbă direcția frazei. De fapt, știu ce vreți de la mine : să ne ocupăm noi, aici, de înmormîntare.

Cuvintele lui îmi redeșteaptă în memorie părerea șefului : *Își va asuma cu plăcere răspunderea înmormîntării.*

Te pomenești că a avut dreptate ! Intervin, curios să văd cum o să reacționeze gazda la spusele mele :

— În intenția noastră era doar să vă cerem sfatul. Am comunicat cu Lugojul. Acolo, pe cît se pare, nu există nici o rudă cu care am fi putut să luăm legătura. Vă întreb : cum credeți că e mai bine să procedăm ?

— Am înțeles, domnule căpitan, am înțeles ! *Unde-i acum ?*

— La morgă !

— Noi sîntem familia lui, îmi declară el ritos. *Lăsați-ni-l* nouă ! *Unde* să-l trimiteți ? Cine să-l îngroape acolo ?

Asemenea vorbe, în asemenea împrejurări, sînt rostite de obicei cu durere și amărăciune. Miluță Pascaru însă face excepție de la regulă. Ca și cînd am discuta o afacere oarecare. A te ocupa astăzi de o înmormîntare e o treabă dificilă. Și constat cu amărăciune că vorbele colonelului Donea se adeveresc. Urmărind parcă să-i dea în continuare dreptate șefului meu, îmi dezvăluie că posedă la Ghencea-Civil un loc de veci destinat familiei.

— Mai greu o să fie cu slujba religioasă... Își umezește cu vîrful limbii buzele-i subțiri și mai spune : Să-mi spuneți doar ce formalități trebuie să fac.

Îi explic cu vorbă domoală, răbdătoare, cu pauze între cuvinte, ce trebuie să întreprindă. Trag de timp, ca la fotbal, cu sentimentul că apelînd la tactica asta voi obliga gazda să mai scape cîte ceva... Cînd închei, spre surprinderea mea, revine la întrebarea sa inițială :

— De ce a făcut-o ?

— Nu știm. Vă rog să mă credeți. Și Procuratura, și noi sîntem contrariați că băiatul n-a lăsat nici o scrisoare.

Ținînd seama de natura cercetărilor ce aveam să le întreprind, nu i-am pomenit nimic de fiolă, de celelalte semne de întrebare iscate de dispariția din viață a nepotului său.

— În calitatea dumneavoastră de unchi, ce credeți că l-ar fi putut forța pe Cristian Lucaci să apeleze la un gest atît de disperat ?

Întrebarea mea îi displace. Reacția i se citește ușor pe chip. Dacă aș aminti de actul de dezmoștenire, aș imprima discuției un alt curs. Îmi mențin poziția de „neștiutor" al problemei, așa că în cele din urmă succesul se arată : adică Miluță Pascaru își descleștează iarăși maxilarele.

— Nu mă taie mintea... Nu pot să pricep. Ca orice tînăr, iubea viața... Era bun, serios, studios... Cînd a intrat la Institut era tare mîndru de el, un provincial, a reușit acolo, unde zeci de bucureșteni dau greș. S-o fi făcut din pricina dragostei ? Își iubea prea mult viitorul ca să-și piardă capul pentru o femeie... Mie fata aia, o spun sincer, nu mi-a plăcut...

— Cînd l-ați văzut ultima oară ?

— Acum vreo două luni, pe stradă.

— Vi s-a părut schimbat față de cum îl știați ?

— Nu, nu... Mi-a vorbit cu voie bună de lucrarea lui de diplomă, de practica ce o făcea nu știu unde... Era încrezător în viitorul lui. L-am invitat la masă, m-a refuzat.

— De ce ?

— Nu se avea bine cu fiul meu...

— Aveți un fiu ? fac eu pe prostul.

Gazda bombăne. Nu-l înțeleg : îmi mulțumește sau mă înjură ? ! Nu vreau să trezesc bănuieli inutile, de aceea nu insist, deși raporturile dintre cei doi veri mă interesează. Totuși, nu las să-mi scape tema.

— Nu erau prieteni ?

— La început au fost, pe urmă... Cristinel cu ale lui, Tudorel cu ale sale... Cu fata ați stat de vorbă ? mă răsucește el pe neașteptate.

— Ar avea vreun rost ? Dacă s-au despărțit de atîta vreme...

Nu prinde mingea. Deliberat sau nu, mi-e greu să deduc. Se mulțumește doar să ridice din umeri, sugerînd acel „Știu eu ? !“ Apoi, amintindu-și de rostul prezenței mele acolo, se încrîncenează... Pentru prima oară, oftează :

— Sărmanu' băiat ! Cînd o afla și nevastă-mea !... Se ridică și, uitînd de clipa de slăbiciune avută, rostește pe un ton milităros : Imediat după ce o să plecați, o să mă ocup de înmormîntarea nepotului. Mai aveți ceva să-mi spuneți ?

Impolitețea lui Miluță Pascaru îmi face o impresie neplăcută. N-am încotro însă, mă ridic și mă pregătesc să plec. M-aș mai agăța de ceva, dar nu văd de ce. Zic :

— O să vă las un număr de telefon, cu rugămintea să mă anunțați și pe mine cînd ați fixat înmormîntarea. Nu aștept răspunsul, scot o carte de vizită și i-o întind. La birou sau acasă, unde o să credeți dumneavoastră...

Mă conduce spre ieșire, încredințîndu-mă că o să mă țină la curent.

— Vă rog să mă scuzați, mă așteaptă niște alergături...

— Asta așa e, îi dau eu dreptate și profit de acest prilej pentru ca să arunc iarăși undița : Noroc că aveți un băiat, o să vă ajute.

Nu, nici de data asta nu înregistrez vreun succes. Pînă în clipa despărțirii, cînd îmi întinde o mînă mică, cu palma neplăcut de umedă, dar puternică, nu-i mai scapă o vorbă.

Sînt din nou afară ; mă pot „lăuda“ că literalmente am fost scos din casă. Are și Pascaru dreptatea lui : doar nu i-am trecut pragul casei ca să zăbovesc la nesfîrșit acolo. Nu sînt lipsit de modestie cînd afirm că sînt un polițist cu experiență. Îmi iubesc profesiunea, iar contactul cu cei implicați direct sau indirect, într-un caz sau altul, îmi

oferă posibilitatea unor observaţii sociale, psihologice, etice... Pînă nu de mult mă foloseam de aceste posibilităţi cu un scop ce nu-l ascund : mă vedeam într-o zi dedicîndu-mă literaturii. În acest scop întocmeam fişe, carneţele, frecventam cenaclul literar de la Casa de cultură a ministerului... Îmi închipuiam că-i uşor să te aşezi la masa de lucru şi să aşterni pe hîrtie un roman. Ce prostie ! E ca şi cum, fără talent, studii de arhitectură sau de construcţii te-ai apuca să-ţi înalţi singur nu o casă, ci un bloc ! Între timp, am ridicat steagul alb, dar preocuparea mea pentru obsevaţiile amintite a rămas ca o permanenţă a activităţii mele.

Merg şi-mi tot spun : „Cu siguranţă că Pascaru trebuie să fi fost la vremea sa cîrciumar sau negustor de cereale". Încercam să descopăr amănunte care să mă trimită cu gîndul la posibile îndeletniciri ale unchiului lui Cristian Lucaci. Poate fotografia din sufragerie ? Poate iniţialele de pe frontispiciul casei ?

„În fond, ce ai cu omu' ăsta ? mă pomenesc eu dojenindu-mă. I-ai intrat în casă, i-ai adus o veste neagră şi, pe deasupra, l-ai mai pus să se ocupe şi de o înmormîntare !"

Am şi accese de autocritică. Ca de pildă, acum ; dacă nu m-aş fi prefăcut că nu ştiu că are şi un fiu, aş fi putut aborda problema dezmoştenirii lui Cristian Lucaci. Cred că bătrînelul se aştepta să ridic chestiunea şi de aceea s-a grăbit să scape de mine.

„Un lucru e clar, îmi spun, Miluţă Pascaru ştie să discute cu reprezentanţii miliţiei. Răspunde strict numai la întrebările ce i se pun. Nu divaghează... Nu deschide paranteze."

Îmi apare în cale un telefon public, mă îndrept spre aparat. Nu-i defect, nu-mi înghite fisele. Cum să nu mă minunez ? ! Formez numărul Miliţiei Capitalei. Îmi răs-

punde Povară în persoană. Se bucură recunoscîndu-mi glasul.

— Pe unde umbli ? mă întreabă.

— Cu sinuciderea...

— E încurcată rău ?

— Dracu ştie... Ascultă, ai găsit bileţelul meu ? Te-ai interesat de ce te-am rugat ?

— Da. Notează !

— O clipă, să-mi scot pixul... carneţelul... Strîng receptorul între umăr şi urechea dreaptă. Îmi scot instrumentele de lucru. Te ascult, Povară !

— Ca să vezi ce băiat bun sînt eu, se înduioşează Povară de propriul său efort. Stavru Petronela a locuit o vreme la cămin. De cîteva luni a închiriat în Drumul Taberei garsoniera unui oarecare Radovan Mihai, tehnician în construcţii, plecat pentru o vreme în străinătate.

— Îmi dictează adresa : scară, etaj, apartament.

— E în regulă, zic. Te-ai interesat cumva şi la *Institutul de artă scenografică ?*

— M-am ! Cristian Lucaci a făcut parte din clasa condusă de pictorul Valerian Brateş. Îl găseşti la Institut pînă la două...

— Eşti o bomboană !

— Iar tu eşti ca un dresor. Mă pui să execut un număr, ca pe urmă să-mi azvîrli o... bomboană.

— Mai am o problemuţă...

— Te ascult, se înveseleşte Povară, poate că din problemuţă în problemuţă o să ajung şi eu să rezolv o problemă în toată regula.

— Te rog să te interesezi la „Economic" dacă au în atenţie vreun caz „Francisc Măgureanu" şi dacă în legătură cu el a fost ascultat un oarecare Pascaru Miluţă, domiciliat pe strada Antim nr. 305. Dacă da, află natura

cazului. Ți ai notat ? Binee ! Eu o să trec pe la Institut să stau de vorbă cu Brateș...

— E în ordine ! Dacă te caută logodnica, ce să-i zic ?

— C-o iubesc !

Pun receptorul în furcă, scrutez strada. Un timp, am impresia că l-am dat uitării pe Pascaru. Însă în clipa cînd mă pornesc la drum, parcă și gîndurile mi se pun în mișcare. Odată cu ele mă învăluie și un val ușor de tristețe. Știu și de ce : mi se pare că misiunea de a elucida cauzele morții lui Cristian Lucaci e mult sub prestigiul meu de criminalist.

8

Secretara Institutului e o femeie în vîrstă, îmbrăcată sobru, dar cu o armonie de nuanțe care-ți încîntă ochiul.

— Vă rog să luați loc... mă poftește ea cu amabilitate. Tovarășul Brateș trebuie să iasă dintr-un moment în altul de la curs. Își cercetează ceasul. Cel mult zece minute...

O ascult, întocmai ca un școlar cuminte. O masă lungă, cu multe scaune în jur domină încăperea. Cîte ședințe s-or fi ținut în jurul acestei mese !

O lumină vie, reconfortantă, se revarsă de afară în încăperea înaltă, cu ferestre mari.

Gîndindu-mă la apropiata întîlnire cu pictorul Valerian Brateș, mă simt ușor emoționat. Cunoștințele mele în domeniul artelor plastice sînt aproximative. Nu prea vizitez expozițiile. Nu din lipsă de timp, ci pentru faptul că este o artă care nu mă atrage, așa cum, de pildă, mă atrage literatura. Totuși, numele lui Valerian Brateș nu-mi este necunoscut. Ba îmi pare că, nu mai țin minte la ce spectacol, am întîlnit în programul teatrului o declarație a sa

însoţită de o fotografie şi de un impunător autograf. Bineînţeles, dacă nu fac o confuzie...

Eram departe cu gîndurile mele, cînd m-am pomenit lîngă mine cu un bărbat trecut de prima tinereţe şi îmbrăcat foarte elegant.

— Pe mine mă căutaţi ? Sînt Valerian Brateş...

Simplitatea cu care s-a apropiat şi s-a recomandat m-a zăpăcit. Însă zîmbetul său prietenos mă scoate repede din încurcătură.

— Unde am putea să ne retragem să stăm de vorbă ?

Îi aruncă secretarei o privire scurtă, tandră, informînd-o :

— Janette, mă retrag cu tovarăşul în biroul lui Mazilu.

Îmi arată una din uşi şi mă invită să-l urmez. Intrăm într-un cabinet care, din pricina uriaşei încăperi unde aşteptasem pînă atunci, mi se pare cam strîmt. Ne aşezăm în fotoliile din dreptul unui birou bine lăcuit. Ne studiem. Nu ştiu ce vede el, eu însă văd o faţă măslinie, bronzată, de parcă pictorul ar ţine-o mereu în bătaia soarelui ; doi ochi vioi, frumoşi, de cuceritor ; părul încărunţit pe la tîmple. Dacă l-ar vedea Lili, ar exclama : „Mişto bărbat !"

Pictorul consultă ceasul — un extraplat de aur. Mi se adresează simplu :

— La unu şi jumătate trebuie să iau masa la „Capşa" cu doi oaspeţi de peste hotare.

Mă uit şi eu la ceas :

— A, pînă atunci terminăm ! Sînt căpitanul Liviu Roman de la Miliţia Capitalei.

Mă priveşte contrariat, apoi, amuzat parcă de prezenţa mea, întreabă :

— Cărui fapt vă datorez vizita ?

Îi întind legitimaţia, o cercetează, iar după ce mi-o înapoiază, se lasă în fotoliu, picior peste picior :

— Cu ce pot să vă fiu de folos ?

Da, zîmbește. Un zîmbet aș spune, contradictoriu, aici te apropie, dincolo te îndepărtează.

— Tovarăşe profesor, aveţi în clasa dumneavoastră un student — Cristian Lucaci.

Am făcut primul pas, deci am intrat în temă, l-aş fi făcut și pe al doilea, sînt însă întrerupt :

— Și care astăzi a absentat nemotivat de la cursuri.

— N-a mai înregistrat absențe ?

— A, nu ! rîde amical pictorul. A mai absentat, întotdeauna motivat sau aducîndu-mi la cunoştinţă intenţia de a absenta.

Bărbatul acesta, prin întreaga sa ţinută, aminteşte mai mult de un diplomat, decît de un pictor.

— Nu vă supărați, continuă el, faptul că sînteţi de la miliţie, mă face să cred că studentul meu v-a supărat cu ceva.

— Ar fi fost capabil să supere miliţia ?

Zîmbetul i s-a şters. Adică, din clipa asta, nu-şi mai permite să fie altfel decît grav, profesoral.

— Nu, nu... E un bănăţean serios, la locul lui... Nu văd de ce numele lui ar determina aici prezenţa unui ofiţer de miliţie. Ochii săi căprui, frumoşi, cu o sclipire inteligentă şi plini de farmec, se opresc pe chipul meu. Sub apăsarea acestei priviri, îl informez :

— Aseară, în jurul orei șase, — șase și jumătate, Cristian Lucaci s-a sinucis la locuința sa de pe strada Icoanei.

A împietrit. Nici un muşchi al feţei nu i se clinteşte, nici o zvîcnire a pleoapelor. Așa se scurg cîteva minute. Îi aud deodată glasul moale, scăzut :

— Dacă nu aş fi văzut cu ochii mei legitimaţia, v-aş fi dat pe uşă afară...

Abia îi mai aud cuvintele :

— *S-a sinucis* !... Dar e groaznic ce spuneţi !... Dintr-o pornire lăuntrică, de durere, îşi acoperă faţa cu mîinile.

În clipa următoare, de parcă brusc s-ar fi ruşinat de izbucnirea sa lipsită de bărbăţie, îşi descoperă expresia de durere.

— E îngrozitor ! Cristian Lucaci să se sinucidă ! Cel mai bun student al meu !... Doamne, de necrezut !

Îi povestesc pe scurt cum a fost descoperit cadavrul lui Cristian Lucaci, trec sub tăcere descoperirea fiolei de morfină, îi relatez vizita făcută lui Miluţă Pascaru şi de faptul că acesta se va ocupa de înmormîntarea nepotului său. Cele aflate izbutesc să-l scoată puţin cîte puţin din starea în care îl aruncasem chiar eu. Simte nevoia să revină asupra unui aspect :

— Cum ? Chiar n-a lăsat nici o scrisoare ? Nici o explicaţie ?

Nici lui nu-i vine să creadă.

— E groaznic ! exclamă el îndurerat. Se ridică brusc în picioare, face cîţiva paşi prin încăpere, revine la locul său. Un băiat atît de talentat ! Atît de bun şi de serios ! Şef de promoţie !... Doamne ! Cînd or afla şi decanul, şi studenţii !

— V-aş ruga să binevoiţi şi să anunţaţi dumneavoastră conducerea Institutului... Ştiu cît sînteţi de grăbit...

— Numai de străini nu-mi mai arde acum !

— Înainte de a mă retrage, aş vrea să vă pun o întrebare, bineînţeles, dacă mai aveţi puţin timp...

Îmi răspunde fără să-şi cerceteze ceasul :

— Chiar dacă aş fi grăbit şi mi-ar fi dat peste cap tot programul, tot aş rămîne locului, cu dumneavoastră.

— Aşa cum v-am explicat, Cristian Lucaci n-a lăsat nici o scrisoare. Dumneavoastră i-aţi fost profesor şi l-aţi cunoscut din prima zi de studenţie.

— Patru ani la rînd, oftează Valerian Brateş.

— Într-un cuvînt, ați vegheat la formarea lui. Ce credeți, ce l-ar fi putut împinge către un act atît de absurd ? Oftează iarăși, se foiește neliniștit în fotoliu, ar voi parcă să se ridice, rămîne însă locului.

— Absurd, ziceți ? !... Acum zece minute, la cursuri, folosindu-mă de absența lui Cristi, l-am lăudat din nou, am subliniat personalitatea lui și ceea ce va aduce el nou în arta scenografică. Iar el era mort... De aproape 24 de ore... E groaznic, tovarășe căpitan.

Rămîne cu privirile ațintite în gol. ca și cum ar fi uitat de mine. Pare totuși ceva mai calm cînd încearcă să răspundă întrebării :

— Sînt de-a dreptul uluit. Băiatul ăsta, prin firea sa, prin talentul și temperamentul său anula însăși ideea morții. De aceea sînt atît de consternat și dezorientat... Mă înțelegeți ? Îmi caută ochii cu stăruință. Așteaptă din partea mea o vorbă, dar cu pur și simplu nu știu ce să-i spun. Îmi sesizează și el starea și continuă : Nu văd, nu-mi explic ce l-ar fi putut împinge spre sinucidere. Ca student, Cristian Lucaci a cunoscut satisfacții deosebite : bursă, călătorii de studii în străinătate. Cu siguranță, ca viitor șef de promoție, ar fi fost repartizat *Naționalului*.

Ascult, iar în gînd revăd mansarda, trupul lui Cristian Lucaci atîrnînd alungit de lațul prins de un cîrlig și mă întreb : Într-adevăr, cum a putut un tînăr al cărui viitor se anunța atît de cert și de luminos, să-și pună capăt vieții ?

— Cînd l-ați văzut ultima oară ?

— Ieri dimineața, la cursuri.

— Vi s-a părut schimbat ?

— Era cam tras la față, își amintește pictorul. Suferea de rinichi... piatră... avusese în ajun o criză sau o presimțea...

— În ultimele luni era același student conștiincios, cu aceeași conduită de viață ?

Pun întrebarea, de fapt, fără să știu ce vreau, ce urmăresc. Aprecierile lui Brateş, portretul moral al lui Cristian Lucaci, asociate cu moartea sa prematură, provocată, îmi umplu sufletul de amărăciune. „*Caz ambiguu*" ! Prefer o crimă clară, adică bine delimitată ca infracţiune, decît o moarte ambiguă.

— Vă referiţi la povestea cu tatăl său, cu dezmoştenirea ? Valerian Brateş şi-a dus mîinile la piept ca pentru o rugăciune.

— Ştiţi, caut o explicaţie, simt eu nevoia să-mi deschid sufletul. Pentru mine însumi. L-am văzut mort... un tînăr de 24 de ani ! Aflu acum să avea de partea lui nu numai tinereţea, ci şi talentul, şi bucuriile reuşitei, că îşi iubea arta căreia i se consacra. Ce anume l-a forţat să se arunce în braţele morţii ?

Brateş mă ascultă cufundat în fotoliu, cu ochii închişi. După o scurtă tăcere, deschizîndu-si ochii, îmi răspunde :

— În nici un caz nu moartea tatălui său, nu dezmoştenirea ca atare...

— Vă este deci cunoscută problema ?

— Reţineţi că nu i-am fost numai profesor, ci şi prieten, mentor. Iar actul dezmoştenirii este cunoscut de tot Institutul... O să vi se pară ciudat — aşa cum şi mie mi s-a părut nespus de ciudat — dezmoştenirea nu l-a afectat pe Cristian Lucaci cu nimic... Intrigat de reacţia lui, l-am întrebat între patru ochi de ce tatăl său s-a purtat cu el aşa. Nu mi-a răspuns, în schimb, m-a asigurat că decizia nu l-a afectat cu nimic, că nici o clipă nu şi-a conceput viitorul pe averea părintelui, ci pe aptitudinile sale. Nu-l ştiam ipocrit, atunci însă l-am suspectat de ipocrizie. Am greşit desigur, Cristian Lucaci era o fire profund cinstită, cinstit mai ales faţă de el însuşi — un suflet generos. Avea o încredere nemărginită în talentul şi posibilităţile sale de a se realiza. De aceea refuz să cred că s-a sinucis, că-i mort. Am senzaţia

că dintr-o clipă în alta ușa o să se deschidă și o să apară Cristi care, zîmbind, o să ne asigure că totul n-a fost decît o farsă...

S-a așternut între mine și pictor o liniște firească. Își odihnește mîinile pe brațele fotoliului și mă privește îndurerat.

— Nu cumva, zic, l-a afectat faptul că un văr al său va intra în posesia moștenirii ?

— L-ați cunoscut pe acest văr ? îmi întoarce pictorul întrebarea. Nu ?... Merită să-l cunoașteți. Mi l-a prezentat odată, nu mai țin minte cu ce ocazie... Nu, Cristian Lucaci nu era afectat de o asemenea eventualitate, căci era convins că obiectele de artă — tatăl său era un soi de colecționar de provincie — vor ajunge în patrimoniul național. În rest, banii, casa nu-l interesau.

Brateș îmi întinde pachetul de „Kent". Iau o țigară. Se apleacă spre mine și-mi întinde flacăra brichetei. Fumează și el. Se ridică, se scuză că vrea să facă cîțiva pași și mă roagă să rămîn locului. Di nou îi admir eleganța, statura sa atletică.

— Ca orice tînăr a avut și o poveste de dragoste, reia Brateș discuția, reașezîndu-se în fotoliu, picior peste picior.

— Am auzit, mărturisesc, mi-a vorbit și unchiul său de povestea asta, prea multe nu știa.

— La început, Cristi a suferit, căci fata se îndrăgostise de un bărbat căsătorit care, la rîndul său, făcuse o mare pasiune pentru ea. Și-a lăsat familia și se va căsători cu ea... Am avut multe discuții pe tema asta și am constatat cu satisfacție că rana lui se cicatriza rapid.

Puțin cîte puțin, cauzele care ar fi putut provoca sinuciderea lui Cristian Lucaci încep să se estompeze. Balanța cercetărilor prinde să încline, cînd spre crimă, cînd spre accident... sau poate crimă prin imprudență. Mă interesez :

— Relațiile sale cu colegii erau bune ?

— Nu înțeleg. Vă interesează ceva anume ? Brateș nu-mi mai așteaptă răspunsul. Era iubit și respectat de toți ceilalți. Și știți de ce ? Pentru unul și același motiv, pentru că în tot ce întreprindea era un dezinteresat... nu forța lucrurile în dauna altcuiva. Dacă avea bani dintr-o colaborare, găsea o posibilitate ca să-i împartă cu ceilalți dînd o masă pe la cîte un restaurant.

Mă uit la ceas : n-aș vrea ca din pricina mea pictorul să nu-și poată îndeplini obligațiile protocolare.

Închei discuția. Nu-mi dau seama cît mi-a folosit și cît îmi va folosi de acum încolo. Mă ridic și-i mulțumesc pictorului. Reținîndu-mi cîteva clipe mîna, profesorul dă glas unui gînd ce-l preocupă.

— Am sentimentul că totuși căutați ceva.

— De unde deduceți ? zîmbesc eu cu condescendență.

— Știu că, de obicei, procuratura și nu miliția se ocupă de sinucideri.

Îmi plac oamenii inteligenți, cu spirit de observație și capacitate de deducție. Brateș aparține, fără îndoială, acestei categorii, a sesizat imediat amestecul miliției. Ce să-i răspund ? Să mă apuc acum să-i descriu ce-i aceea un *caz ambiguu* ? Totuși, într-un fel, sînt obligat să-i explic rosturile mele. Zic :

— În afară de interesul meu personal, dacă vreți sociologic, mai sînt desigur două motivări. După spusele unei femei de serviciu...

— Lucreția ! mă întrerupe pictorul. *Lucreția Borgia !* surîde el cu tristețe, cum a botezat-o Cristi.

— O cunoașteți ?

— Cum să nu ? Doar am fost în atîtea rînduri oaspetele mansardei. Fată bătrînă... cu toate tarele unei asemenea nefericiri.

— Ea a semnalat Procuraturii că din mansardă ar fi dispărut un casetofon, fotografia fostei lui iubite... Și cum

dispare cîte ceva dintr-o casă, miliția e alertată. Vă mulțumesc... Iar în legătură cu înmormîntarea lui Cristian Lucaci, o să vă anunțe cu siguranță Miluță Pascaru, unchiul fostului dumneavoastră student.

Sîntem lîngă ușă. Chipul pictorului s-a înnegurat. Îi înțeleg starea. Îmi mărturisește oftînd :

— Va fi mare jalea în Institut !

9

Afară e rece. Eu și astăzi am ieșit tot în talie. Părăsind Institutul, mă grăbesc să ajung în Piața Palatului, căci mi s-a făcut foame ; e acolo un „Expres". Intru... Mănînc cam în grabă o porție de fasole cu cîrnați, beau un „Pepsi", și toate astea într-o viteză nebună.

În local m-am încălzit, de aceea, la ieșire, resimt și mai intens vîntul rece. Grăbesc pasul. Trecînd prin dreptul magazinului „Adam", zăresc într-o vitrină un manechin. Fără să vreau, îmi amintesc de pictorul Valerian Brateș.

„Dacă l-ar instala pe dumnealui în vitrină, gîndesc eu, înveselit de ideea mea năstrușnică, ce de lume s-ar aduna să-l admire !"

Urcînd mai departe spre Calea Victoriei încep să mă dojenesc : „Cum poți să te gîndești la Brateș în felul ăsta ? E doar un mare artist, o personalitate..."

Așadar, judecînd după cele aflate și de la Brateș, dezmoștenirea nu l-a afectat pe Cristian Lucaci, așa cum nu l-a afectat prea mult nici despărțirea de Petronela... Fata l-a părăsit pentru un bărbat căsătorit care, la rîndul său, divorțează. Într-un cuvînt, după toate aparențele, Cristian Lucaci nu avea nici un motiv temeinic să se

sinucidă... Concluzia se impune de la sine : A fost ucis... Cine şi de ce l-a ucis ?

Încerc să-mi izgonesc întrebarea din minte. Nu de alta, prea curînd am ajuns să mi-o pun. Am uitat posibilitatea *accidentului*... a crimei prin imprudenţă. *Caz ambiguu !*

Trecînd însă în revistă cele discutate cu profesorul lui Cristian Lucaci, îmi dau seama că am trecut uşor peste un alt amănunt. Călătoria de studii a lui Lucaci peste hotare... O vagă legătură între călătoria sa şi fiolă prinde a se contura. O refuz însă... Deocamdată... De ce să mai ridic un obstacol în calea cercetărilor ?

În ciuda frigului şi a vîntului tăios de toamnă, Calea Victoriei este animată. Trec prin dreptul magazinului *Romanţa*. La ceasul acesta e închis, iar Lili îşi ia prînzul acasă. O invidiez — viitoarea mea soacră găteşte excelent.

„Un suflet generos", îmi amintesc eu subit de caracterizarea pictorului Brateş. Toate datele culese mi-l prezintă pe Cristian Lucaci în culori idilice... de parcă ar fi fost un sfînt... Să fi fost oare un tînăr fără cusur ?

Eu însă, în ciuda culorilor frumoase în care mi-a fost descris, nu mi-l pot imagina decît aşa cum l-am văzut în ajun, cînd, de la cinema, m-am trezit în mansarda de pe Icoanei.

L-aş fi dat uitării, aş şterge, dacă aş şti cum, imaginea lui apăsătoare. Dar nu e chip.

La birou, Povară mă ia în primire bucuros. de parcă m-aş fi întors dintr-o lungă călătorie.

— Oho ! Bine ai venit !... Am noutăţi !

Reacţionez lent, chiar prea lent, ceea ce pe colegul meu îl intrigă. Cum ? ! Are noutăţi, iar eu fac pe mortu-n păpuşoi ? Mă lasă să mă aşez la masa mea de lucru, să-mi aprind o ţigară, să trag un fum. Oftez, nici eu nu

ştiu de ce, a plictiseală. Şi destul de convingător, Povară se interesează numaidecît :

— Ce-i cu tine ? Nu te simţi bine ?

Dacă i-aş răspunde, ar trebui să-i mărturisesc tot ce-i în sufletul meu, mai ales dorinţa de a mă prezenta *şefului* cu cererea de a-mi lua de pe cap acest *caz ambiguu* şi de a mă înnobila cu o infracţiune clasică.

— Ai pomenit de nişte noutăţi... aduc eu vorba. Dă-i drumu' ! Mă simt excelent.

— Credeam că... Aşa cum mi-ai cerut, am trecut pe la *Economic.* Au, într-adevăr, în lucru, un dosar *Francisc Măgureanu...* Te mai interesează problema ?

Povară e un tip meticulos, răbdător, gospodar cu timpul său. Iar în materie de meserie, nu-i vorbă lungă. Lui să-i spui clar : mă mai interesează sau nu povestea, ca să nu-şi bată gura pe degeaba.

— Desigur ! Ce-ai aflat ?

— Că în dosarul cu pricina e implicat nu Pascaru Miluţă, ci fiul ăstuia — Pascaru Tudorel. Să continui ?

Mă uit la Povară pieziş, prin fumul ţigării. Al naibii, cu siguranţă că-mi citeşte pe chip un oarecare interes şi vrea să cocheteze.

— Continuă ! îl îndemn.

— E vorba de un grup de bişniţari. Trafic de valută...

— Dolari ? Mărci ?

— Exact ! Cu ramificaţii în jurul marilor hoteluri : „Intercontinental“, „Lido“. Legături cu contrabandişti de peste hotare...

— Tudorel Pascaru cu ce-i implicat ?

— Nu s-a stabilit încă. Nu prea au probe împotriva lui. Dealtfel, tipul e în libertate.

— Doar bănuieli ?

— Şi ce bănuieli ! Cum că el, Tudorel Pascaru, ar fi capul...

— Ce vorbești ? ! Și ce, n-au cum să-l „decapiteze" ? mă enervez eu, ca și cînd toată povestea asta m-ar împiedica să lămuresc aspectele obscure ale deznodămîntului tragic de pe Icoanei. Cum așa, n-au adunat probe ?

Ifosele mele îl lasă rece pe Povară. Mă pune imediat la punct, pomenindu-mi de convorbirea noastră telefonică.

— Mă, tu îți mai amintești ce mi-ai cerut ? Să aflu dacă cei de la *Economic* se ocupă de un oarecare Francisc Măgureanu... și dacă un oarecare Miluță Pascaru e implicat. Și acum „Pa și pusi !" că mai am și alte treburi.

Din pricina mea, discuția a luat un curs ridicol. Mă ridic gata să-mi împac prietenul cînd, pe neașteptate, țîrîitul telefonului îmi retează avîntul cavaleresc. Ridic receptorul și aud :

— Căpitanul Roman ?

Rescunosc de îndată glasul metalic al procurorului Berindei.

— Chiar cu el aveți onoarea de a sta de vorbă ! mă înveselesc fără nici un motiv.

— Dom'le, ce bine că te găsesc ! exclamă el fericit. Ascultă, căpitane, coboară în stradă, la poartă. Trec cu mașina „să te ridic".

— Ia-mă mai încet, frățioare, că zău, amețesc !

— Mi s-a telefonat acum cinci minute din Icoanei că sigiliul de la mansarda lui Cristian Lucaci a fost rupt, iar locuința violată !

Aud și nu-mi vine să cred : mă uit la Povară și-i strig din priviri : „Vorbești de noutăți ?... Astea sînt noutăți !"

— Ai amuțit, căpitane ? Ce-i cu dumneata ?

— Am înțeles. Cobor !

— În zece minute sînt acolo, îmi dă asigurări procurorul și închide telefonul.

Îl închid și eu ; îi împărtășesc lui Povară știrea.

— Vezi, nu-i deloc un caz uşor ! ţine el să mă îmbărbăteze.

— Eu o să plec... Vreau să-ţi mai cer un lucru.

— Ia zi ! mă îmbărbătează Povară.

— Cît o să lipsesc, tu coboară iarăşi la cei de la *Economic* şi culege date ceva mai amănunţite în legătură cu Tudorel Pascaru, dar, mai cu seamă, interesează-te de ce l-au convocat pe bătrîn, pe Miluţă Pascaru, la ei, acolo. Ce anume i-au cerut ?... E clar ?

Întrebarea-i de prisos, căci nu cred să existe în lumea asta largă probleme neclare pentru Povară... Îi strîng mîna şi ies cu paşi mari din birou.

Pe procurorul Berindei nu l-am aşteptat prea mult. I-am zărit curînd *Trabant*-ul de culoarea colbului, cobora cu viteză scăzută pe strada Dobrogeanu-Gherea. Am trecut în grabă pe celălalt trotuar. M-a zărit şi el. În dreptul meu, îmi deschide portiera :

— *Bitte !* mă pofteşte el solemn.

— Dă-l încolo de *bitte !* îi răspund trîntindu-mă în dreapta sa. Povesteşte-mi mai bine ce s-a întîmplat !

Nu scoate o vorbă. E atent la circulaţie. Numai după ce a ieşit din „înghesuială", găseşte cu cale să mă informeze:

— Păi ce să se întîmple, căpitane ? ! Cam în jurul orelor 14 şi ceva, Lucreţia Budescu, care a avut un nou leşin, s-a trezit, şi-a amintit de noi, a crezut că mai sîntem sus şi a urcat. A găsit uşa întredeschisă şi a intrat... A înaintat cîţiva paşi prin mansardă. Apoi, cineva, venit pe la spate, a pocnit-o în moalele capului de-a lăsat-o lată. Cînd s-a trezit, a înţeles ce s-a întîmplat şi a rugat pe un vecin să-mi telefoneze. Asta-i tot. Îţi ajunge ?

Am ascultat cu o încordare străină mie. De obicei sînt calm, exasperant de calm. M-am educat în acest sens, cu voinţă şi perseverenţă încă de pe băncile Şcolii de ofiţeri. Mi-am format de-a lungul anilor de activitate un şir de

reflexe condiționate absolut necesare unui criminalist, asigurîndu-mi astfel un echilibru și un stil. Îmi dau seama însă, judecînd după încordarea depistată în mine, că echilibrul meu lăuntric a suferit mici modificări. Prea lesne sînt cuprins de înfrigurare sau încordare...

În timp ce ascultam relatarea lui Berindei, îmi amintesc de pașii auziți pe scară și care m-au făcut în primele ceasuri ale anchetei să țîșnesc din mansardă. Atunci, mi s-a părut ridicolă izbucnirea mea și, în forul meu intim, nu-mi fusese jenă s-o recunosc. Acum, același fapt mi se înfățișează într-o lumină nouă. Sînt sigur că cineva a dat atunci tîrcoale mansardei și n-a lipsit mult să-l înhaț.

— De ce taci ? mă chestionează procurorul după o bucată bună de drum.

Îi reamintesc momentul țîșnirii mele din mansardă și goana pe scară pînă-n stradă.

— L-aș fi prins, dar presupun că a avut ideea să se ascundă în toaleta de serviciu de la parter.

— Crezi deci că pe scară a fost cineva ?

Berindei e, de fapt, neîncrezător. O simt.

— Probabil că a fost o primă tentativă din partea cuiva de a pătrunde în mansardă. Poate a aceluiași individ care a izbutit să pătrundă acum.

Pînă la destinație a mai rămas puțin. Procurorul conduce relaxat, cu siguranță.

— Nu te contrazic, căpitane. Cîmpul abstract al ipotezelor e nemărginit și îngăduie un permanent joc al speculațiilor. În fond, ce te face să presupui că e vorba de unul și același individ ? Și de ce nu o individă ? O femeie ?

— Numai un bărbat lovește cu atîta forță încît să-și trimită victima în lumea visurilor... Numai un bărbat ar fi putut să alerge pe scări atît de iute și să găsească, la

vreme, o soluţie salvatoare. Femeile, în situaţii de felul ăsta, îşi pierd repede cumpătul, se zăpăcesc şi se trădează.

După o scurtă meditaţie, procurorul îmi răspunde :

— Mie, căpitane, legea mi-a hărăzit să lucrez cu probe şi nu cu ipoteze. Dosarul lui Cristian Lucaci a intrat în competenţa miliţiei, cînd o să ajungă iarăşi la noi, o să-l judec după probe.

— Stai că încă n-a ajuns la miliţie cu toate formele încheiate de procuratură.

A oprit în dreptul porţii. Abandonăm discuţia, coborîm. Pentru a doua oară în ziua aceea intrăm în imobilul de pe Icoanei. Lucreţia Budescu ne aşteaptă : palidă, neliniştită. Nu s-a mai fardat. Şi-a schimbat rochia : poartă una neagră, de doliu. Nu e singură, ci cu un vecin. La vederea noastră, acesta, prevăzător, se retrage.

Urcăm. La capătul scării, îl rog pe procuror să nu între. Ne oprim în prag. Cercetez uşa : e întredeschisă, sigiliul rupt. În broască — nici o cheie. Mă răsucesc către Lucreţia Budescu şi o rog să-mi povestească cele petrecute.

— Ai vrut să vezi dacă noi mai sîntem sus ? o stimulez eu.

— Da, murmură ea.

— De ce ?... Nu te supăra pe noi c-o luăm de la început.

— Vai de mine, de ce să mă supăr ? Glasul îi tremură şi reliefează şi mai mult încordarea-i nervoasă. Voiam să vă mai spun ceva. Mi-am amintit că într-o după-amiază, acum cinci-şase zile, l-am auzit pe *Cristinel* strigînd... Se certa cu un bărbat... Nu l-am auzit niciodată pe *Cristinel* răcnind, de aceea m-am mirat. Şi celălalt striga. Am vrut să mă duc să bat la uşă şi să-i spun lui *Cristinel* că cearta lor se aude pe scară. Da' tocmai atunci m-a chemat domnu' Ţugui... şi n-am mai urcat. Pe urmă, cînd m-am întors, *Cristinel* nu mai era acasă.

— Ai reţinut vreo vorbă din cearta lor ?

Lîngă mine, procurorul dă semne de nervozitate : îl agasează probabil faptul că ne-am oprit în uşă. Ce să fac ? E dosarul meu şi, ca să treacă cu bine examenul de la procuratură, sînt obligat să culeg probe. Şi le culeg. Îmi pare însă rău că trebuie s-o necăjesc pe Lucreţia Budescu, observ că e din ce în ce mai tulburată.

— Am auzit eu ceva, încearcă ea să-mi fie de folos, Am uitat... Totuşi, vorbeau de o moştenire, de nişte bani...

— Nu cumva se certa cu văru-său ?

— Nu ştiu, îşi înălţă ea umerii a neputinţă. nu mai ştiu.

— Îţi mulţumesc şi pentru atît, zic. Acum, cînd ai urcat, cum ai găsit uşa ?

— Crăpată...

— Aşa cum se vede ?

Simt cum femeia, în dorinţa ei sinceră de a ne da un răspuns clar, se încordează. Rosteşte :

— Ceva mai mult...

— Cheia era în broască ?

— Era, pecizează cu hotărîre. Acum văd că nu mai e, constată ea cu groază.

— Şi ce-ai făcut mai departe ?

— Am ciocănit, n-am primit nici un răspuns. Ce mi-am zis ? Că sînteţi mai spre fundul mansardei, aşa că am intrat.

Păşim în mansardă. „Vizitatorul" a uitat să stingă luminile. Rămînem tustrei lîngă uşă.

— Ai intrat, o încurajez eu, şi pînă unde ai ajuns ?

Lucreţia Budescu se uită buimacă în jurul ei, în căutarea unui punct de sprijin.

— Am intrat, după doi-trei paşi m-am oprit...

— Te-ai oprit. De ce ?

— În mansardă nu era nimeni. Mi s-a făcut frică și am început să strig : „Domnu procuror ! Domnu procuror !..." Pe urmă, am văzut negru înaintea ochilor...

— Unde ai căzut ?

— Chiar pe locul ăsta, unde sînt acum.

Nu trebuie să fii polițist ca să-ți imaginezi cele petrecute. Necunoscutul care a violat locuința lui Cristian Lucaci, surprins de apariția femeii, a încercat să scape de ea, lovind-o puternic.

Pe neașteptate, Lucreția Budescu ne întrebă cu o voce scăzută :

— Vecinii spun că s-a spînzurat. E adevărat ?

Uluit, Berindei îi amintește :

— Păi dumneata ai fost primul om care a intrat în mansardă...

— Nu mai țin minte, se explică ea umilă și parcă înfricoșată de acest amănunt.

— Da, s-a spînzurat, îi confirmă procurorul.

Mă uit în jur, chinuit de o întrebare firească : necunoscutul a rupt sigiliul, dar poseda și o cheie, cu ajutorul căreia a pătruns în mansardă. Rupînd sigiliul, a riscat. Cu ce scop ? Ce anume a căutat ? Trebuie să fi fost forțat de împrejurări, dacă a hotărît să pătrundă în locuința lui Cristian Lucaci, rupînd sigiliul autorităților. Faptul că nefericita femeie l-a surprins, iar el a știut cum să se descurce, indică un ins experimentat sau cu mult sînge rece.

Pășesc prin mansardă. Procurorul găsește că e cazul să mă urmeze. Lucreția Budescu însă rămîne locului. Am o memorie bună, demnă de un polițist. Toate obiectele din locuința lui Cristian Lucaci sînt la locul lor, așa cum le-am lăsat. Să nu fi apucat infractorul să pună mîna pe ceea ce căuta ? Să-l fi împiedicat apariția Lucreției Bu-

descu să-și ducă pînă la capăt intențiile ? Să se fi speriat de propriul său act infracțional și să fi lăsat totul baltă ?

Cînd ajung dincolo de paravanul ce desparte bucătăria de restul locuinței, mi se pare că observ ceva ne la locul său. Îmi amintesc că am lăsat cel de-al doilea taburet din încăpere lîngă plita de aragaz. Nu mă înșel, cineva a mutat taburetul sub ferestruica ce dă spre acoperiș, ferestruică mai mult lată decît înaltă, prin care se furișează anemic lumina zilei. Cercetînd-o, constat că e închisă. O rog pe Lucreția Budescu să se apropie.

— De obicei unde stătea taburetul ăsta ? o întreb, dornic să-mi verific memoria.

Femeia, din ce în ce mai palidă, chiar îngrijorător de palidă, îndreaptă brațul spre butelia de aragaz, iar brațul ei, în mod vizibil, tremură.

Mă urc pe taburet, urmărit de privirile uluite ale celor doi. Cît pe ce să mă lovesc cu capul de grinzile tavanului. Ferestruica — circa 80 cm lățime și vreo 50 cm înălțime — e în raza mea vizuală. Observ că zăvorul e în poziția deschis. Nu cred că ieri seara sau astăzi de dimineața să fi fost în poziția asta. La o cercetare mai atentă, constat că nici nu-i închisă perfect. De pe taburet îi arunc o privire Lucreției — își frînge, în neștire, mîinile.

— Dumneata spălai și geamurile astea, nu-i așa ?

Clatină plictisită din cap și-mi răspunde :

— Da... Luminatorul însă nu, precizează ea. Îl spăla *Cristinel*. Mie îmi venea greu.

— Stătea de obicei închisă ?

— O deschidea, o închidea. Deschisă o ținea numai cînd era acasă. C-odată a lăsat-o deschisă și a dat furtuna și a intrat apa în casă.

Deschid ferestruica. Ca să pot vedea acoperișul de tablă ce coboară oblic vreo trei metri, pînă la jgheabul de scurgere a apei, trebuie să mă ridic puțin în vîrful picioa-

relor. Drep înaintea mea — cerul cenuşiu. Mai zăresc o clădire din vecinătate. Îmi cobor privirile pe suprafaţa acoperişului — porneşte chiar de sub ferestruică — cercetez înclinarea. Aşa ajung să descopăr în jgheabul acoperişului o cutie metalică. Nu-i nevoie de perspicacitatea poliţistului ca să stabileşti că obiectului i s-a dat drumul de sus şi că a alunecat pe tablă, ca pe un tobogan, oprindu-se în jgheab pe înalt şi nu pe lat, altfel cu greu ar fi fost văzută. Ochii mă dor din pricina încordării : pur şi simplu, văd şi nu-mi vine să cred — e o cutie medicală destintă seringilor. Dacă n-ar fi fost jgheabul, ar fi căzut în curtea interioară a clădirii...

Cobor în tăcere de pe taburet şi-l invit pe procuror să-mi ia locul. Mă măsoară de parcă mi-aş fi ieşit din minţi, dar îmi dă ascultare. E mai înalt decît mine şi n-are nevoie să se ridice în vîrful picioarelor.

— Vezi ?

— Ce să văd ?

— În jgheab, bineînţeles, nu pe copacul de peste gard !

Lîngă mine, Lucreţia Budescu se zgribuleşte, cuprinsă de un frison.

— Văd... O cutie...

— Ce fel de cutie ?

— Metalică... Seringa ! îmi răspunse procurorul fixînd cu insistenţă jgheabul. Formidabil !

Aud un geamăt. E al femeii.

— Ce-i cu mata, ţi-e rău ?

— Îmi vine să vomit ! îmi zice şi o ia la fugă spre ieşire.

Procurorul s-a dat jos de pe taburet şi amîndoi ne uităm spre uşă. Eu cu un sentiment de culpabilitate... Prea am tracasat-o.

— Bizară ființă ! șoptește Berindei impresionat de reacția Lucreției Budescu.

— Ei, ce zici ?

— Evident ! Cutia a fost aruncată din mansardă. O linie dreaptă unește ferastra de cutie... Ai o memorie de elefant !

Rîd fericit de descoperirea făcută :

— Nu de elefant, îl corectez eu, ci de polițist.

— N-am nici o îndoială că individul care a pătruns cu forța în mansardă a încercat fie să recupereze cutia, fie s-o abandoneze pe un spațiu ce-l socotea mort, scos din raza investițiilor. În ambele variante, presupun eu, individul era un intim al casei.

Urc iarăși pe taburet, măsor din priviri spațiul ferestrei, îi comunic procurorului hotărîrea mea :

— Un tip subțirel ca mine se poate ușor strecura pe acoperiș.

Procurorul își trădează îngrijorarea :

— Nu cumva vrei să încerci ?

Rîd. Am toate motivele să fiu vesel : un glas lăuntric îmi spune că tocmai în cutioara aceea metalică se găsește ascunsă cheia problemei.

— Mor de curiozitate... Pricepi, tovarășe procuror ? Sînt convins că am dat de mult disputata seringă. Aș ieși imediat pe acoperiș.

Procurorul se impacientează și consideră că mă poate opri cu vorbele :

— O să fii văzut din stradă, din curțile vecine !

Nu-mi duc imediat planul la îndeplinire. Mai întîi, am nevoie de Grigoraș, de „omul cu trusa". Cutia nu trebuie recuperată oricum : cu siguranță că ea păstrează niscaiva amprente. Îi împărtășesc gîndurile procurorului :

— Mă reped la un telefon public să-l chem...

— Întoarce-te cît mai repede, mă roagă procurorul. Mi-e urît de unul singur în mansardă.

Plec. Cobor scara în grabă. Ajungînd în dreptul camerei de serviciu a Lucreţiei Budescu, aud un plîns nervos, cu sughiţuri prelungi, ca de copil. Nu mă opresc. Mi se pare firesc s-o las să se elibereze de povara lacrimilor. „Bizară ființă!" E aprecierea procurorului. De ce ? Numai pentru că-i fată bătrînă şi că purta tînărului Cristian Lucaci o afecţiune profundă, poate un sentiment refulat de dragoste sau din pricina leşinului însoţit de amnezie ?

Peste drum — o cofetărie. Găzduieşte şi un telefon public. Înainte de a-mi rezolva problema, îmi înghite la repezeală şi cu lăcomie trei fise. Grigoraş este la post şi mă asigură că în zece minute va fi la „locul faptei".

Mă încred în cuvîntul lui Grigoraş, în seriozitatea lui profesională. Sherlock Holmes poseda un laborator propriu. Şi cît era el de mare detectiv, nu s-ar fi descurcat singur dacă nu s-ar fi bucurat de aportul bunului şi devotatului său prieten, doctorul Watson.

Oricît de bine mi-ar merge mie mintea — de ce n-aş recunoaşte ! — m-aş descurca foarte greu fără sprijinul „omului cu trusa". E ca în fotbal. Grigoraş e „jucătorul" care, prin „pasele" sale, mă pune în situaţia de a „înscrie goluri în poarta adversarului". Am înscris „golul", sar în sus ca Eusebio. „tribunele" pe mine mă ovaţionează, dar meritul e al colegului de echipă care m-a pus „în poziţie" favorabilă. Sigur, şi comparaţia asta — ca orice comparaţie — şchioapătă. În primul rînd, la noi, în miliţie, cînd şeful direct sau oricare alt superior te „ovaţionează", e sărbătoare mare. În sensul ăsta şeful meu are chiar şi un principiu : „De ce, stimabile, să te „ovaţionez" ? Că l-ai înhăţat pe răufăcător ? Păi asta ţi-e meseria ! Pentru asta

statul te plătește ! Ce, parcă pe strungarul de mecanică fină îl „ovaționează“ careva pentru fiece piesă strunjită ?“

Are și nu are dreptate... O vorbă bună, de laudă îndreptățită, și nu „ovații“, rostită la vreme, zău că merge la inimă și ajută.

Trec din nou prin dreptul camerei Lucreției Budescu. Mă opresc. Nu i se mai aude plînsul. S-o fi potolit sau o fi ieșit din cameră.

Pe procuror îl găsesc fumînd cu nervozitate.

— Hai, dom'le, că mor de plictiseală ! Ce-ai făcut, vine ?

Îi redau convorbirea cu Grigoraș, îi relatez că am auzit-o pe Lucreția plîngînd, mă duc la „ferestruica mea“ : un dreptunghi de cer cenușiu se conturează perfect.

— M-am mai uitat o dată prin schițele lui Cristian Lucaci, mă informează Berindei.

Abia acum zăresc pe cerga patului mapa cu desenele studentului. E deschisă la portretul Petronelei Stavru. Suspină :

— A fost foarte talentat !

Mă îndrept spre studio și, în timp ce admir și eu desenul, Berindei îmi mărturisește un gînd :

— Crezi că ar putea *să fie ea* ?... E doar studentă la medicină.

Deși ipoteza e ademenitoare, o las deocamdată deoparte :

— Ar fi prea simplu... Nu cred !

Procurorul e intrigat de tonul meu categoric. Îmi cere un argument. I-l dau.

— Uiți de lovitura ce i-a fost aplicată Lucreției Budescu ? E o lovitură puternică, folosită cu precădere de bărbați.

Nu-l conving. Mă contrazice :

— N-am văzut-o încă în realitate. Poate că-i înaltă, sportivă, voinică... N-o fi venit singură, ci însoțită de actualul ei iubit, de cel care a contribuit la despărțirea ei de Cristian Lucaci.

Procurorului îi merge mintea. Are fler. Ipoteza lui Berindei e logică, deducțiile sale sînt la obiect, aducîndu-mi în prim plan varianta *accidentului*. Cristian Lucaci o fi apelat chiar la fosta lui iubită să-l ajute, să-i facă injecția, fata o fi greșit doza, s-o fi speriat, și-a chemat prietenul în ajutor etc., etc., etc... Da, varianta prinde contururi concrete.

— Mai e ceva, continuă procurorul, care nouă ne-a scăpat. Insul a rupt sigiliul, a intrat în mansardă cu ajutorul unei chei...

— Se putea folosi la fel de bine și de un șperaclu, îl contrazic eu de dragul contrazicerii. Așa, sînt convins că și Lucreția Budescu are o cheie. Ce zici, să ne îndreptăm și spre ea bănuielile ?

Procurorul fumează tăcut. Am reținut ideea cu cheia și conchid cu glas tare :

— Să știi că o s-o întreb pe Lucreția Budescu dacă are cheia mansardei : Și o s-o mai întreb dacă Petronela Stavru avea și ea o cheie.

Mă aprobă. Închid mapa cu desene exact în momentul cînd se ivește Grigoraș.

— Vă salut, domnilor ! Nici zece minute n-am făcut.

Își lasă trusa la picioare, își scoate în tăcere haina — s-a încălzit — și se uită la mine întrebător :

— Ei, și-acum spune-mi, ce să fotografiez ?

Îl iau de mînă ca pe un copil, îl conduc la taburet și-l invit să urce. Scena îl amuză.

— Mai trebuie să-mi spui să sar pe fereastră ?...

— Urcă ! îl îndemn. Totuși, de sărit nu te grăbi să sari... *Raportează-mi* ce vezi în streașină !

Grigoraş execută „ordinul“, ca, după cîteva secunde, să exclame :

— Ei drace, o cutie metalică ! Seringa ! Se uită peste umăr la mine, încîntat. De fotografiat, fotografiez eu, dar cum scoţi *drăcia* de acolo ?

— Ei da, unde mai pui că sîntem obligaţi s-o scoatem ca la carte ! Iar ca să-i dau de înţeles că sînt în posesia soluţiei, îmi scot şi eu haina, mă aplec şi încep să-mi deznod şireturile de la pantofi.

— Căpitane, mă apostrofează procurorul, nu eşti un om serios !

Grigoraş e de altă părere, mă aprobă. Se mulţumeşte doar să-mi atragă atenţia că-i primejdios. Îşi ia aparatul şi se apucă de îndată de meserie. Cocoţat la ferestruică, fotografiază. Cred că am numărat vreo şase declicuri ale aparatului-foto în timp ce-mi scoteam pantofii.

— Iartă-mă, căpitane, nu cred că eşti în toate minţile !

Sinceritatea procurorului nu mă jigneşte, ci dimpotrivă, mă amuză : e îngrijorat de ce intenţionez să întreprind. Zic :

— Ce ai fi vrut ? Să chem pompierii pentru atîta lucru ?

Berindei reacţionează cu seriozitate :

— Nu ştiu dacă n-ar fi mai înţelept. Legea îmi dă dreptul să chem pompierii.

— Mai mare daraua decît ocaua !

Zicala a fost aruncată de Grigoraş. Prima lui operaţie s-a încheiat, coboară de la fereastră şi mă iscodeşte ca pe un cosmonaut înainte de a intra în costumul de zbor. Am rămas în cămaşă, mi-am suflecat mînecile...

— Mai trebuie să-ţi lepezi pantalonii şi „spectacolul“ e gata ! mai spune Berindei, jumătate în glumă, jumătate în serios.

Grigoraş îmi atrage atenţia :

— Vezi să ai batista cu tine ! Pregăteşte-ţi-o... pune-o la îndemînă... să nu începi acolo sus, să te cauţi prin buzunare.

Un sfat util. Îmi scot batista, o despăturesc şi mi-o prind de cureaua pantalonilor, apoi mă adresez celor doi cu glasul celui care trebuie să se așeze pe scaunul electric :

— Rugați-vă pentru mine !

Urc. Scrutez acoperișul prin dreptunghiul ferestruicii, nu-i chiar așa înclinat. Mă prind cu ambele mîini de pervaz și, ca la un exercițiu de gimnastică, mă salt în mușchii brațelor. Astfel ajung cu jumătatea superioară a corpului afară din clădire și cu cealaltă jumătate înăuntru. Aerul rece îmi izbește obrajii încinşi... Deasupra mea — nori plumburii și scămoșați. Mă mai opintesc o dată și izbutesc să ies cu totul pe acoperiş. Important e acum să mă ridic și să-mi găsesc, stînd în picioare, echilibrul necesar. Execut mișcarea lent, cu prudenţă. Pentru o fracţiune de secundă îmi amintesc de propunerea procurorului de a chema pompierii. Sînt în picioare, în bătaia vîntului. Grigoraș a urcat la fereastră : îi văd faţa ca într-o ramă. Îmi zîmbește și-mi zice :

— N-ar fi bine să-mi scot cureaua și să te ţin cu ajutorul ei ?

Nu-i cazul. Sub privirile lui încurajatoare, dar şi încordate, încep să înaintez prudent spre jgheabul burlanelor. Prin ciorapi simt răcoarea tablei. Sus, vîntul suflă mai tare sau poate mi se pare. Deodată, realizez că sînt în afara oricărui pericol, că numai dacă, — ferească sfîntul — mă cuprinde ameţeala, mă pot prăbuşi. Capăt și mai mult curaj. Doi băieţi, care bat mingea într-o curte invecinată, mă zăresc şi rămîn împietriţi locului. Ajung, în sfîrșit ; sînt chiar la marginea acoperişului, la o înălţime de circa 40 de metri. Cutia metalică e la

picioarele mele. Abia în condiţiile astea, apreciez cu adevărat sfatul lui Grigoraş. Cum m-aş fi simţit dacă m-aş fi apucat să mă caut prin buzunare ? Trag batista de la cingătoare, mă las uşor pe vine şi o arunc peste obiectul acrobaţiilor mele. Trebuie, sînt obligat să cred în existenţa unor amprente, de aceea ocrotirea lor este necesară. Batista mea aminteşte acum de un giulgiu miniatural acoperind un sicriu miniatural. Mă încordez, degetele mîinii drepte mi se desfac ca nişte gheare ale unei păsări răpitoare. O zvîcnire : „ghearele" se reped şi se „înfig" în cutie. Aud un declic : instinctiv mă uit în direcţia ferestruicii, răsună cel de-al doilea declic.

— Fotografii pentru albumul de familie ! îmi strigă Grigoraş.

Cuvintele lui îmi amintesc de Lili. Ce ar zice să mă vadă în poziţia asta, stînd la marginea unui acoperiş ?... Mă ridic şi încet revin în poziţia iniţială, adică în picioare, dar cu „comoara" în mînă. Îmi trag sufletul, apoi încep, puţin cîte puţin, să mă retrag spre ferestruică. Mă trec năduşelile. Urcuşul mi se pare mai dificil, poate şi din pricina *obiectului*.

— Să-ţi arunc cureaua să te prinzi de ea ? mă întreabă Grigoraş, urmărindu-mi fiecare mişcare.

— Mai bine eliberează-mi „intrarea" ! îi strig. Mă clatin, simt un nod în gît.

Grigoraş îşi trage capul la „fund". Ultimii paşi îi execut greu, reuşesc, în sfîrşit, să ajung la ferestruică. Dinlăuntrul mansardei, Grigoraş ridică braţele ca să-i transmit cutia. I-o predau şi, în clipa aceea, răsuflu uşurat de parcă mi s-ar fi luat de pe suflet o piatră de moară. Cîteva minute rămîn locului în bătaia răcoroasă a vîntului. Puştii îmi fac semn cu mîna. Mă văd sau nu, eu le zîmbesc. Apoi, mă scufund cu picioarele înainte în

„adîncul“ mansardei. Ating taburetul... apoi podeaua. Sînt lac de transpirație și răsuflu anevoie.

— Dom'le, izbucnește procurorul, ești cineva ! Totuși sîntem criminaliști, nu cascadori.

Îi răspunde Grigoraș imitîndu-i tonul :

— Avem cutia, dom'le procuror, restul nu mai contează.

Îl văd cum înlătură cu grijă batista, cum cercetează cutia ca pe o bijuterie de mare valoare, o așează pe taburet. Se străduiește, cu ajutorul arătătoarelor, să ridice capacul. Reușește...

— Iată și seringa ! izbucnește el fericit. Se uită încîntat la mine, la procuror, adăugînd : Nu vă supărați, n-o scot decît la laborator.

Încuviințez și-i spun :

— Șterge-o și apucă-te imediat de lucru !

Sînt mulțumit : istoricul morții lui Cristian Lucaci prinde a se constitui puțin cîte puțin, ca niște trepte... Fiola... seringa... morfina. Treptele astea trebuie să ducă *undeva*.

După plecarea lui Grigoraș, aud, în liniștea ce a pogorît în mansardă, întrebarea procurorului :

— A cui o fi seringa ?

Îmi stăruie încă în nări mirosul iute al transpirației ; aș face cu plăcere un duș.

— Cine știe, poate că Grigoraș descoperă pe capacul cutiei o „carte de vizită“ și atunci curiozitatea o să ne fie satisfăcută.

Îmi aprind și eu o țigară. Procurorul se plimbă gînditor prin cameră și se oprește drept sub cîrligul de care ieri atîrna trupul lui Cristian Lucaci. Își dă sau nu seama, nu prea are importanță.

— Crezi că aseară seringa se găsea aici și noi n-am dat de ea ? Sau...

Nu continuă fraza, se uită la mine aşteptînd ceva. Reiau fraza începută de el :

— ...Sau infractorul a adus-o anume înapoi, ca să ne încurce şi mai rău după ce şi-a dat seama că a uitat la locul faptei fiola ? Nu, nu... Tipul care a rupt sigiliul şi a pătruns în mansardă...

— Cu ajutorul unei chei a locuinţei, mă completează procurorul.

Îl aprob :

— ...a pătruns în mansardă urmărind două scopuri posibile : Primul : şi-o fi adus aminte de fiolă şi atunci, ros de curiozitate, a venit să constate dacă fiola mai e acolo unde a uitat-o şi dacă nu cumva şi seringa a fost descoperită. Al doilea scop : distanţîndu-se de faptă, a înţeles marea primejdie pe care o reprezintă găsirea de către autorităţi a seringii de care a încercat să scape şi a pătruns în mansardă cu intenţia de a o recupera... A îndrăznit să facă această mişcare fiind convins că ideea sinuciderii a prins.

— Optezi deci pentru crimă ?

— Fie crimă prin imprudenţă, fie crimă premeditată !

Procurorul zîmbeşte satisfăcut.

— În concluzie, căpitane, nu mai eşti supărat pe mine că ţi-am stricat seara ?

— O să pot să-ţi dau un răspuns exact doar în ziua cînd voi închide dosarul.

— Au fost doi ? mai vrea Berindei să ştie.

— Mă iei ca pe o mafaldă ! Strivesc înveselit mucul de ţigară. M-aş mulţumi cu unul, dar nu exclud existenţa a doi infractori, şi asta doar în cazul unui accident. Hai să încheiem formele ! Mai vreau încă astăzi să stau de vorbă cu Petronela Stavru.

— Acum o bănuieşti ?

— Nu bănuiesc încă pe nimeni, precizez eu.

— Mă duc s-o aduc pe Lucreția Budescu, se oferă procurorul. S-o întreb și de cheie.

— O.K. !

Părăsește mansarda. Îi aud pașii coborînd egal scara. Mă duc la ferestruică, o închid. Taburetul îl las pe locul unde l-am găsit. Revin în centrul mansardei și, încrucișîndu-mi brațele la piept, îmi plimb privirile prin încăperea ce poartă amprenta personalității lui Cristian Lucaci.

„Băiete, ce s-a petrecut cu tine ? mă pomenesc eu vorbindu-i ca unui vechi prieten. Cine a fost interesat să te scoată din circuitul vieții ? Și de ce ?... Sau poate a fost un simplu accident ? Dacă erai în plină criză renală și aveai nevoie de o injecție calmantă, de ce n-ai apelat la *Salvare* ?"

Furat de propriu-mi dialog, nu simt ușa deschizîndu-se. De aceea tresar cînd aud în încăpere glasul procurorului.

— Nu mai e jos, în cameră, a plecat... cică a plecat la biserică. Am aflat de la un membru al familiei Țugui, o bătrînică.

— A plecat ? ! zic eu îngrijorat oarecum de perspectiva tergiversării încheierii unor forme absolut necesare.

— Ce facem ?

Mi-e din nou foame. Ce am înghițit la „Expres" a fost un fleac. Mamei nu i-am mai telefonat. Regret cu atît mai mult. cu cît presimt că n-o să am timp să-i mai telefonez.

— Uite ce te rog... Eu în după-amiaza asta mai am multe, foarte multe treburi... Ocupă-te dumneata de declarația Lucreției Budescu.

Procurorul Berindei își consultă ceasul de mînă și cu un ton voit ostentativ îmi declară :

— S-ar zice că de aproape un ceas mi-am terminat programul. Intenționam să mă duc și eu la un film, nu singur, se înțelege. M-aș fi dus la „Zorro". Ce zici, am

şi eu dreptul ca o dată pe săptămînă să mă duc la un film ?

Izbucnesc în rîs... Mai zic :

— Vreu să fim într-o permanentă legătură. S-ar putea ca în seara asta să mai avem nevoie unul de celălalt.

Mă îndrept spre uşă :

— Merg şi eu, îmi zice procurorul, o să te duc cu maşina, rămîn pe undeva să iau o gustare şi mă întorc să-i iau Lucreţiei Budescu declaraţia.

— Sigilezi ?

— Da, am totul asupră-mi.

Lîngă uşă mă opresc, o deschid, o închid din nou. Aşa, de cîteva ori. Procurorul mă ia la rost.

— Ce faci, căpitane, te joci ?

— Un zgomot nu scoate uşa asta, îi atrag eu atenţia. E bine unsă...

— Ce te miri aşa ? Doar din primul moment am stabilit că tînărul Cristian a fost un bun gospodar. Dacă vrei să ştii, şi balamalele de la uşile apartamentului meu sînt bine unse !

— De unde se poate deduce, glumesc eu, ieşind pe scară, că şi procurorul nostru e un bun gospodar.

Berindei, pregătindu-se să aplice pentru a treia oară sigiliul, mă lămureşte :

— Nu eu sînt cel cu gospodăritul, ci nevastă-mea.

Nu-i răspund : îl urmăresc cum răsuceşte cheia în broască şi-mi spun : „Doi oameni au avut cheie la uşa asta : Lucreţia Budescu şi Petronela Stavru". Fără să vreau, asociez două elemente ce pot lua forma unor probe acuzatoare — seringa şi cheia.

— Mi-ar place, îi mărturisesc procurorului o idee ce mi-a venit chiar în momentul acela, în minte, să stau de vorbă cu Petronela Stavru aici, în locuinţa fostului ei iubit.

Procurorul şi-a încheiat formalitatea. Mă priveşte neutru şi-mi zice :

— Nu-i rău ! Trebuie însă să găseşti un pretext juridic, altfel nu ţine... Să mergem !

Coborîm. Ne oprim pentru un moment la uşa odăii Lucreţiei Budescu. N-a venit.

— Da' mult mai zăboveşte la biserică ! observă procurorul. Unde zici să te las ?

Cerul e acoperit cu nori sumbri ; se vălătucesc întruna, ameninţător. Fără pardesiu mă cam ia cu frig. Dar nu-mi pasă.

— Mă laşi la sediu.

— Ar trebui ca miliţia să contribuie cu benzină la maşina asta, mă ia procurorul peste picior după ce şi-a pornit *Trabant*-ul.

— Păi asta-i o motocicletă, nu maşină ! i-o servesc.

— O fi ! Însă recunoaşte că deocamdată eu sînt cel care te ia, te duce şi iarăşi te ia cu motocicleta asta pe patru roţi...

Are dreptate. Şi cînd mă gîndesc că i-am făgăduit logodnicei mele că o să ne cumpărăm şi noi un *Trabant* de ocazie, bineînţeles, după ce vom trece pe la Ofiţerul Stării civile.

10

Povară a dispărut din birou. În schimb, mi-a lăsat un bileţel plasat sub telefon.

Stimabile, îmi scrie, te-a căutat Lili, iar maică-ta mi-a dat şi misiunea să te urechesc... Făcut-ai iarăşi o poznă ?... Afacerea bişniţarilor e împuţită rău. Am adunat ceva date. O să ţi le prezint. Am uitat să-ţi spun că Petronela raspunde la telefonul 73 8 63. Pentru orice eventualitate. P.

Atent băiat şi Povară ! Un singur lucru a omis să-mi indice. Unde a şters-o şi cum aş putea, la nevoie, să dau de el. Tot aşa, pentru orice eventualitate. Însă pentru numărul de telefon al Petronelei Stavru sînt dispus să-i trec cu vederea orice, chiar să-l şi iert. Ridic receptorul, formez numărul 73 8 63 şi aştept. Îmi răspunde un bărbat şi faptul ca atare mă dezorientează pentru un moment, în continuare însă acţionez în virtutea intuiţiei mele profesionale. Întreb :

— Casa Radovan ?

— O clipă, vă rog ! mă avertizează interlocutorul. Puţin mai tîrziu, în receptor răsună un glas leşinat de femeie :

— Ce doriţi ?

— Doamnă, fac eu pe prostul, tovarăşul Radovan s-a întors din străinătate ?

— Cine întreabă ?

— Maiorescu, un vechi prieten de-al lui. Am fost şi eu plecat peste hotare, mint eu de sting pămîntul.

— Nu, domnule, încă nu s-a întors !

— Nu ştiţi cînd se întoarce ?

— În nici un caz nu mai devreme de trei luni.

Îi cer scuze că am deranjat-o, îi mulţumesc pentru informaţii şi închid telefonul. „Aşadar, e acasă. Pot s-o vizitez... Şi-am s-o fac chiar acum... !“ Uit că mi-e foame, uit că era în intenţia mea să-i telefonez mamei, logodnicei. Cer o maşină, mi se aprobă.

Nu-i încă ora cinci. Îi dau şoferului adresa.

— E taman în cartierul meu ! îmi declară el fericit de coincidenţă.

— Dă-i bătaie ! îl îndemn eu animat dintr-o dată de dictonul „Bate fierul cît e cald !“

Şoferul atît a şi aşteptat, pentru a-mi face o demonstraţie de virtuozitate. Închid ochii. Nu vreau să văd

nimic. Mă gîndesc la Petronela Stavru. Datorită portretului desenat de fostul ei iubit o şi văd : frumoasă, visătoare. La telefon, glasu-i era stins, vlăguit, de om suferind. Nici o clipă nu am desluşit o altă modulaţie. Ăsta i-o fi stilul, deduc. Sînt multe femei care vorbesc aşa, leşinat... Sau poate că e bolnavă... Aş împuşca doi iepuri dintr-o dată dacă l-aş găsi acolo şi pe bărbatul care mi-a răspuns la telefon.

O frînă. O înjurătură a şoferului. Deschid ochii. Ne ţinem în coada autobuzului 37 care înaintează încet, ca după mort.

— Ce ne facem, tovarăşe căpitan, cu circulaţia asta ? mă întreabă şoferul.

Gîndul mi-e în altă parte : nu-i răspund. Îmi joacă pe dinaintea ochilor portretul Petronelei Stavru. Va voi oare să se deplaseze la locuinţa fostului ei prieten ? Încă o frînă. Cît p-aci să fiu proiectat cu capul în parbriz. Nu-i adresez şoferului nici un reproş. Doar eu i-am ordonat să gonească. Şi goneşte, nimic de zis, goneşte frumos şi... palpitant.

După vreo cinci minute cobor în faţa blocului, după alte cîteva mă pomenesc la uşa garsonierei locuite de Petronela Stavru. Operativitatea cu care m-am mişcat o datorez nu numai exactităţii datelor procurate de Povară, ci şi măiestriei şoferului. La lumina slabă de pe culoar izbutesc să desluşesc, sub butonul soneriei, numele şi prenumele studentei. Apăs. Răsună un bing-bang plăcut, ca într-un joc pentru copii. Mă retrag din calea vizorului. De dincolo, nici o mişcare. Insist. Tot aşa, fără nici un rezultat. Mă uit la ceas : au trecut doar zece minute de la convorbirea noastră telefonică. Apăs din nou, posomorît, butonul soneriei. Deodată, îi aud glasul :

— Cine-i ?

Răsuflu uşurat şi-mi redobîndesc buna dispoziţie.

— O caut pe domnişoara Petronela Stavru, vă rog !

Urmează o tăcere nejustificată, de parcă aşa, fulgerător, s-ar fi supărat pe mine.

— Pe dumneavoastră vă caut, domnişoară Stavru ! mă adresez direct, ca şi cînd ne-am cunoaşte.

Am convins-o. Deschide şovăitor uşa şi mi se arată temătoare. O recunosc dintr-o privire... Mă izbeşte paloarea chipului ei frumos, ochii adumbriţi şi încărcaţi de suferinţă. „E plînsă ! constat eu. Deci a aflat... De la cine oare ?“ Glasul ei stins mă întreabă :

— Ce doriţi ?

Nu vrea să mă poftească în garsonieră. Pe bună dreptate : de unde să ştie cu cine are de-a face. Îmi scot legitimaţia, mă recomand. Ochii i se dilată brusc de spaimă.

— Aş vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Cererea mea o zăpăceşte, bîiguie ceva, înghite în sec. Pe urmă, amintindu-şi de un lucru, îşi lasă ochii în jos, vrînd să-mi atragă astfel atenţia că ţinuta nu-i potrivită pentru oaspeţi : un capot sub care poartă o cămaşă de noapte.

— Vă rog să aşteptaţi cîteva minute...

Ah, asta era : ţinuta vestimentară ! N-am încotro. Rămîn lîngă uşă în aşteptare, întocmai ca un cîine credincios. Culoarul etajului e lung, cu apartamente şi pe stînga, şi pe dreapta. De pe scara ce leagă etajele, se aud ţipetele copiilor. Mă fericesc că nu locuiesc într-un asemenea bloc.

Petronela Stavru e iarăşi la uşă, deschide. Nu şi-a schimbat decît capotul. E mai puţin străveziu decît primul. Mă pofteşte în garsonieră. Intru cu convingerea că voi da ochi cu bărbatul care mi-a răspuns iniţial la telefon. Mă inşel. Fata-i singură. Poate că încă nu convieţuiesc sub acelaşi acoperiş.

Am deranjat-o, îmi dau seama că n-am picat în garsonieră într-un moment prea potrivit : n-a apucat să-şi strîngă aşternutul de pe pat. Pe parchet, o scrumieră de cristal plină cu mucuri de ţigări. Lîngă uşă, un fotoliu. Petronela mă invită să iau loc, iar ea se aşează pe marginea patului.

Mă pregătesc să-mi rostesc introducerea, dar Petronela Stavru mi-o ia înainte.

— Ştiu pentru ce aţi venit, oftează ea adînc. Ochii i se umplu brusc de lacrimi. Îşi scoate absentă batista din buzunarul capotului... Am aflat !

Mă simt prost, descumpănit. Mă uit totuşi la dînsa. Cred că sînt mai în vîrstă decît ea cu vreo doisprezece ani. Experienţă profesională am adunat cu carul, însă în ale vieţii sînt încă firav. E un paradox, dar acesta-i adevărul şi nu are nici un rost să-l mistific. Iată, acum, sînt stingher, nu ştiu ce să-i spun fetei ca s-o consolez. În consecinţă, o las să plîngă în voie, ceea ce cred că o face de mai multă vreme. Iar eu, între timp, îmi plimb privirile prin garsonieră. Mobilă tip, cît să încapă pe o suprafaţă de optsprezece metri pătraţi. O uşă laterală duce, probabil, spre un balconaş. Pe peretele din dreapta mea, deasupra unei biblioteci micuţe, atîrnă un tablou — portretul în cărbune al Petronelei, realizat fără îndoială de Cristian Lucaci, dar dintr-un alt unghi decît cel aflat în mapa lui din mansardă. De data asta, desenatorul a surprins profilul iubitei sale privind sfioasă în jos, părul ei negru şi lung îi acoperă, ca o ploaie deasă, faţa, aproape în întregime... Ceva mai încolo, pe o etajeră, zăresc o trusă medicală. „Seringa !“ tresar amintindu-mi de cutia culeasă din jgheabul acoperişului. Întreb sec :

— Cînd aţi aflat ?

Mi-am potrivit timbrul vocii aşa încît să nu tulbur atmosfera de doliu creată de Petronela Stavru. Tînăra

își înalță capul, arătîndu-și astfel ovalul frumos al feței — e și nu e același din portret.

— Cu trei sau patru ore în urmă. Ochii îi sînt roșii, plînși. La facultate, într-o pauză, a venit la mine un văr de-al lui... De la el am aflat... Își duce batista la ochi și murmură : E de necrezut ! Doamne !

— De la Tudorel Pascaru ?

Petronela tresare : pare uimită de cunoștințele mele.

— Îl cunoașteți ? El mi-a adus vestea. E adevărat că n-a lăsat nici o scrisoare ?

Dau din cap afirmativ, cer permisiunea să-mi aprind o țigară. Petronela Stavru se ridică — e înaltă, suplă, cu o talie subțire. Ia scrumiera, se scuză și iese în vestibulul ce unește încăperea cu bucătăria și baia. Stau în lumină, iar în vestibul e întuneric. Nu prea deslușesc nimic. Revine cu scrumiera golită, o pune în dreapta mea, pe brațul fotoliului, apoi își reia locul, pe marginea patului. Îi întind pachetul meu de *Snagov*.

— Fumați ?

— Nu, mulțumesc.

Vorbirea continuă să-i fie vlăguită, ceea ce contrastează cu sănătatea ce o degajă tot aerul ei de femeie matură.

„Deci nu fumează, rețin eu pentru „magazia" mea de informații. Atunci cine a umplut scrumiera cu mucuri *Kent* ? Trebuie să fi zăbovit mult între acești patru pereți dacă a umplut-o ! Pesemne, actualul ei prieten de care mi-a vorbit pictorul Brateș."

— L-ați iubit pe Cristian Lucaci ? mă pomenesc cu întrebînd-o cu totul și cu totul aiurea, adică în afara oricărui plan de discuție. O întrebare cretină, dar nu mai am cum s-o retrag.

Fata însă îmi dă un răspuns surprinzător, dovedindu-mi că nu-i chiar atît de intimidată de prezența mea.

— Nu vă supărați, acesta este scopul vizitei ?

Se uită la mine și, fără îndoială, mă vede prin fumul țigării la nivelul întrebării mele.

— Da, răspund.

— De ce ?

„Ehei, fata nu e numai frumoasă, îmi zic, dar și inteligentă ! Nu acceptă o conversație pe o temă intimă, cu una — cu două, doar pentru că sînt căpitan de miliție !"

— Deoarece Cristian Lucaci n-a lăsat nici o scrisoare prin care să-și explice gestul său funest.

— Cu ce drept îmi solicitați mie această explicație ?

Recunosc : nici la replica asta nu mă așteptam, mai ales că n-a mai fost rostită cu o voce leșinată. M-a cam înghesuit. Într-adevăr, din punct de vedere juridic așa stau lucrurile, n-am deocamdată nici un drept să-i intru în casă și să-i pun astfel de întrebări. Doar procurorul îl mai are, și asta, bineînțeles, în situația unei sinucideri. Pe mine însă moartea lui Cristian Lucaci m-a pus în fața unui *caz ambiguu*. Și acționez ambiguu. Vorbesc de sinuciderea lui cînd, de fapt, gîndesc că a fost victima unei crime. De crimă încă nu pot vorbi atîta vreme cît nu cunosc rezultatul analizei seringii și a cutiei sale. De aceea, pun prezența mea pe seama unei inițiative semiparticulare. Îmi recunosc vinovăția și zic :

— Știți, ca unul care am fost acolo, în mansardă, am găsit într-o mapă portretul dumneavoastră desenat de Cristian Lucaci... și... Tac. Fac pe stingheritul. Ne studiem de parcă am urmări același scop : să ne dibuim reciproc calitățile și defectele...

Pe neașteptate, mă întrerupe :

— Beți ceva ? Un coniac ? Un „Martini" ?

Judecînd după intonația întrebării, pare a se fi împăcat cu ideea unei conversații. Aleg coniacul. Biblioteca *Dana* are și un bar. Ca s-o văd mai bine pe Petronela Stavru

în postura de amfitrioană, mă foiesc în fotoliu şi-mi schimb poziţia. Disting cu uşurinţă, în bar, un sortiment de băuturi străine şi nu la îndemîna oricui : „Hennessy", „Metaxa", „Johnny Walker", „Martini". Oricine ar fi fost în locul meu şi ar fi zărit expoziţia de sticle de formate diferite şi etichetele multicolore s-ar fi minunat. Mă minunez şi eu, numai că minunîndu-mă, mai sînt obligat — de ! în virtutea profesiunii — să mă întreb : „De unde gustul ăsta pentru băuturi alese şi scumpe ? De unde atîţia bani pentru întreţinerea unui asemenea gust ? Sau o fi barul personal al tovarăşului Radovan, proprietarul garsonierei, agent comercial peste hotare ?"

Studenta a umplut două păhărele din sticla de „Hennessy" şi le aduce pe o tăviţă metalică pe care o aşează, fără convenţionalisme, pe covor, la picioarele mele. Mă îndeamnă să mă servesc. Ridic păhărelul : simt în nări o aromă plăcută.

— Vă rog ! stăruie ea.

Sorb din coniac. E straşnic. După felul cum duce păhărelul la gură şi soarbe picătură cu picătură, îmi dau seama că tînăra amfitrioană ştie să bea.

— Tot nu înţeleg ce doriţi de la mine, mi se adresează, fără a-şi lua ochii de la păhărelul pe care-l strînge în mînă, cu patimă. Ce să vă spun ? Se împlineşte acum anul de cînd ne-am despărţit !

Acum există o deplină concordanţă între voce şi înfăţişarea ei de femeie tînără, frumoasă, sănătoasă...

— De ce v-aţi despărţit ?

Nu-mi răspunde imediat. Goleşte paharul, rămîne gînditoare, cu privirile aţintite în gol. Îmi place să cred că de multe ori Cristian Lucaci a surprins-o în poziţia asta şi nu o dată, trebuie să-i fi făcut cîte o schiţă. Are un chip care te îndeamnă să i-l desenezi.

— Orice lucru are un început și un sfîrșit. Nici iubirea noastră n-a făcut excepție de la o asemenea regulă, mă lămurește ea pe un ton ce vrea să-mi dea de înțeles că răspunsul aici se va opri.

Continuă să nu se uite la mine. Așteaptă reacția mea. Îi vorbesc cald, prietenește, evit deliberat formulele și tonul oficial.

— Într-o prietenie ca și într-o iubire sînt implicate nu *lucruri*, ci *ființe*...

— M-am exprimat printr-un simbol...

— ...care simbol nu explică de ce v-ați despărțit... și dacă v-ați despărțit ca prieteni sau ca simpli străini. Era cît p-aci să pronunț cuvîntul *dușmani*.

Ea însă, ghicindu-l, mă repede :

— Domnule !

— Sînteți utecistă ? îi barez eu calea.

Dezorientată de întrebarea mea neașteptată, îmi răspunde printr-un „Da !"

— Sîntem deci tovarăși, îi precizez. Știți, pe lîngă calitatea mea profesională, mai am una politică.

Sesizează că am urmărit s-o impresionez și, surprinzător, devine impertinentă :

— Nu mă luați așa ! Tatăl meu e secretar al...

N-o las să-și încheie propoziția.

— Nu sînt aici pentru tatăl dumneavoastră... Propun ca deocamdată să ne menținem în limitele unei discuții concrete : Cristian Lucaci, un student eminent, cîndva prietenul dumneavoastră intim, s-a sinucis.

— Dacă vreau, vă pot arăta ușa.

„Asta cam așa e, îmi spun în sinea mea. Are tot dreptul să mă dea afară din casă ! N-am cum să mă apăr. Ce pot să-i răspund ?" O văd însă cum se ridică de pe marginea patului, se duce la bar, de unde se întoarce cu

sticla de coniac. Umple păhărelele, semn că s-a răzgîndit, că nu mai are de gînd să-mi arate ușa. Îl golește dintr-o suflare.

— Ei bine, *tovarășe*, dacă sînteți curios și vreți să știți, m-am despărțit de Cristi pentru că, la un moment dat, am constatat că nu-l mai iubeam... Se mai întîmplă în viața unor oameni și așa ! Nu credeți ?

Constat că alcoolul i-a creat o ușoară stare de euforie. Mă îngrijorez, căci la o eventuală reluare a discuției ar putea să invoce întru apărarea sa : „Nu mai țin minte ce am spus... băusem și..." În clipa următoare, mă dojenesc : „Întru apărare ? De ce ? Doar nu s-a făcut vinovată cu nimic, iar tu nu i-ai adus nici o acuzație !" Zic :

— Da, aveți dreptate. În viață mai sînt și astfel de despărțiri.

Privirea Petronelei este acum rece, distantă, superioară. „Domnișoara, îmi vorbesc eu în gînd, își închipuie cu siguranță, că n-am rămas indiferent la informația ce mi-a servit-o în legătură cu tatăl ei și că bat în retragere... Te înșeli, domnișoară !"

— Cum s-a produs despărțirea ?

— La el acasă, în pat, după o noapte de amor. Doriți amănunte ?

I-aș fi cîrpit cu plăcere o palmă, după care nu m-ar fi încercat nici un fel de regret. Orice mi s-ar fi întîmplat. Nu m-am purtat grosolan și nu văd ce poate îndreptăți izbucnirea-i vulgară. Subliniez cu duritate :

— Un tînăr care, întîmplător, a fost iubitul dumneavoastră, s-a sinucis. Înțelegeți ? S-a spînzurat !

— În nici un caz din vina mea ! se răstește ea la mine. Dacă despărțirea noastră ar fi motivul, ar fi făcut-o mai de mult, cu vreo opt luni în urmă, după o primă tentativă de a mă convinge să rămîn lîngă el.

— Atunci din vina cui ? ridic și eu glasul.

— Nu știu ! De unde să știu ? Vocea i se mai domolește. Nu credeți că dacă n-a lăsat nici o scrisoare este pentru că nu are pe cine să dea vina ?

„Iată și o opinie, îmi zic, ce merită să fie luată în considerație !"

— Cristi era de o sensibilitate ieșită din comun, povestește Petronela, fără ca eu s-o fi îmboldit cu vreo întrebare. Nu sînt o ipocrită. Cînd nu l-am mai iubit, i-am mărturisit-o așa cum se obișnuiește între doi camarazi. Doar nu eram căsătoriți, nici măcar logodiți nu eram... Eram conștientă de duritatea despărțirii, dar consider că dacă aș fi continuat să stau lîngă el fără să-l iubesc ar fi fost un act și mai dur, de inconștiență. Știam că-i voi răni sensibilitatea, nu aveam însă o altă soluție... Dealtfel, Cristi m-a înțeles, așa cum am mai spus, a mai schițat un gest de a mă reține, pe urmă n-a mai insistat. Era prea mîndru ca s-o facă. Știa că nu exista cale de întoarcere. Iubeam un alt bărbat, iar el cunoștea adevărul.

Ascultîndu-i spovedania, mă întreb : „Nu cumva ar fi nimerit să mă opresc în acest punct ? De ce să bat întruna monedă cu sinuciderea, cînd mi-e din ce în ce mai clar că-i vorba de o crimă... și încă una săvîrșită cu sînge rece și ingeniozitate". Deodată, așa cum ședeam în fotoliu frămîntîndu-mă cu păhărelul de coniac în mînă, zăresc sub studio o pereche de papuci bărbătesti și mă decid să continui :

— Vă mai întîlneați ?

— Nu. Cînd și cînd îmi mai telefona să mă întrebe ce mai fac sau cum m-am descurcat cu examenele...

— Momentul critic fusese depășit ?

Îmi place că nu ocolește întrebarea și că răspunde fără să șovăie :

— Nu ştiu. Nu mă mai interesa problema... Ce-i drept, urmez medicina, dar nu văd de ce aş fi o mamă a răniţilor. Nu ascund că sînt o egoistă — o ştiu toţi colegii mei, o ştia şi Cristi încă de la începuturile iubirii noastre. Poftim, acum o ştiţi şi dumneavoastră... Cui nu-i convine caracterul meu, „Pa ! şi pusi !" n-are decît să-şi vadă de drum.

E foarte tranşantă : intuiesc acel gen de personalitate format fără să cunoască măcar ceva din vicisitudinile vieţii. O fi şi singurul copil la părinţi, hrănit nu cu lapte de mamă, ci cu alint. Dorind să-mi verific supoziţia, mă hazardez :

— Mai aveţi fraţi, surori ?

— Are vreo legătură cu scopul vizitei ?

Mde ! De fapt, mi-a confirmat supoziţia. Tot cu ochii pe papucii de sub pat, o întreb :

— În momentul cînd v-aţi despărţit de Cristian Lucaci, în viaţa dumneavoastră intervenise de-acum o altă legătură ?

— Refuz să răspund. Se apleacă ; apucă sticla de coniac ; părul mare, pieptănat lins, îi cade acoperindu-i obrajii. Mai beţi ?

Refuz. Dar nu mă pot abţine să nu observ :

— Nu beţi prea mult ?

— Nu-i treaba miliţiei cît beau, unde beau şi ce beau !

Ah, „odraslele" astea care încă din leagăn se simt ocrotite de poziţia părinţilor pe scara ierarhică a societăţii ! Copii care cred că-şi pot îngădui orice, numai pentru că părinţii sînt mari şi tari ! O văd cum îşi umple din nou păhărelul, cum ia o duşcă, cum devine impertinentă :

— Mai aveţi treabă cu mine ?

Nu mă las descurajat şi-mi urmez calea :

— Da. Totuşi, cînd l-aţi văzut ultima oară pe Cristian Lucaci ?

— V-am mai răspuns, din ziua despărţirii nu ne-am mai întîlnit.

— Desigur că o cunoaşteţi pe Lucreţia Budescu. Ea a declarat că v-a mai văzut împreună.

Pe faţa-i de un oval perfect, de o frumuseţe rece, se iveşte o expresie de ironie :

— Lucreţia Budescu ? ! exclamă ea cu dispreţ. Femeia aceea ? ! Nevropata... Refulata... Îndrăgostita aia... Îndrăgostită pînă la morbiditate de Cristi şi care ori de cîte ori veneam la el încerca să se uite pe gaura cheii, să vadă ce facem ? ! Refulata a făcut declaraţii ! Ei, bravo ! Amuzant ! Teribil de amuzant !... N-are decît să declare ce vrea... Şi cei cu nevroze sexuale, dezechilibraţii au libertatea — vorba poetului — de a trage cu puşca. Goleşte paharul cu coniac, mă priveşte cu ironie, clipind des, cu gene lungi, frumoase. N-ar fi rău, *tovarăşe*, ca, înainte de a-i interpreta declaraţiile, s-o supuneţi unui examen neuropsihiatric...

Tot ce am auzit nu mă lasă indiferent, sînt chiar uimit de diagnosticul fixat de Petronela Stavru femeii de la „unu", care deretica mansarda fostului ei iubit ! Nu-l pun sub semnul îndoielii. Sînt încredinţat că are dreptate. Nu vreau însă să mă abat de la obiectivul meu.

— Totuşi nu mi-aţi precizat : cînd l-aţi văzut ultima oară pe Cristian ? Aţi mai fost cumva la el ?

Petronela răspunde fără să şovăie :

— Nu, n-am fost la el. E un capitol încheiat. Nu aveam nici un motiv ca să-l mai deschid. Nu-mi plac supele reîncălzite ! De văzut pe stradă, întîmplător, ne-am mai văzut. Cercetează un timp păhărelul golit de alcool şi adăugă : Am căutat pe cît posibil să nu-i răscolesc rana, să-i menajez sensibilitatea.

De parcă un ciocănel invizibil i-ar încerca reflexele, tînăra își saltă din genunchi piciorul drept așezat elegant peste celălalt.

— În mapa de schițe a lui Cristian Lucaci, am găsit și un portret al dumneavoastră. Cînd i-ați pozat ?

Cele aflate o măgulesc.

— Daaa ! Identic cu cel de acolo... din ramă ?

— Nu !

— Nu i-am pozat decît o singură dată. Desenul, precum vedeți, îl păstrez. L-o fi realizat din memorie. Cristi avea o memorie excelentă și obișnuia asemenea exerciții.

Îmi aprind o nouă țigară. Perseverez pe o direcție, cu răbdare. Nu știu ce o să iasă, dar perseverez :

— L-ați cunoscut în intimitate, sînteți singura în măsură să mă ajutați să înțeleg ce l-a împins pe calea unui asemenea deznodămînt.

— Nu știu... Sînt și eu la fel de uluită de gestul lui. Cu atît mai uluită cu cît, în ciuda sensibilității sale, Cristi avea o fire optimistă, naiv de optimistă. Sînt însă convinsă că, în nici un caz, nu eu sînt motivul sinuciderii. Relațiile noastre au fost așezate clar de la bun început. Încă din prima noapte, i-am atras atenția că o să bată un ceas *cînd o să-mi treacă*, că atunci îl voi *părăsi*... și să nu plîngă.

— Ca într-o tranzacție, mă reped eu să remarc.

Replica mea n-a jignit-o, așa cum mă așteptam, nici n-a timorat-o. Îmi dă dreptate.

— Exact ! Ca într-o tranzacție, ...dar una cinstită !

— Ați cunoscut problema dezmoștenirii lui ?

— Nu. Moartea tatălui lui Cristi a survenit după despărțirea noastră. Vă gîndiți că actul dezmoștenirii l-a împins la sinucidere ?

În așteptarea răspunsului, mă iscodește pieziș.

— Poate !

— Nu cred, se arată ea a fi de altă părere. Cristi disprețuia avariția și avuția tatălui său. Nu-l interesa să-și înceapă viața de pictor scenograf de la colecțiile sau economiile bătrînului tată. Voia să ia totul de la zero, și chiar o începuse, nu fără succes... Păcat ! Suspină. Își mai umple un păhărel. Acum, vărul său, licheaua aceea patentată, o să intre, mai mult ca sigur, în posesia averii.

— Era bolnăvicios ? întreb pe neașteptate.

— Suferea de rinichi... făcea pietre...

M-am apropiat de un punct foarte delicat și pentru cîteva secunde ezit dacă să înaintez frontal. Totuși, o fac.

— În timpul prieteniei dumneavoastră, Cristian Lucaci a făcut vreo criză ?

— În două rînduri !

— I-ați fost cumva de folos ?

— Nu vă înțeleg ! Îndreaptă spre mine ochii ei mari, căprui, armonios conturați.

— Ca studentă la medicină, i-ați venit în ajutor ?

— Da, chemînd „Salvarea". A venit foarte tîrziu, după două-trei ceasuri. Avea dureri groaznice, iar medicul i-a făcut o morfină.

Iarăși am ajuns într-un punct mort. Din nou mă văd nevoit să mă întorc și să pornesc pe o altă pantă. Mă agăț de acea contradicție dintre declarația Lucreției Budescu și spusele Petronelei Stavru.

— Chiar credeți că Lucreția Budescu este o nevropată ?

— Nu încerc să-mi impun diagnosticul ! E stăpînită de idei obsesive erotice. Manifesta pentru Cristi o afecțiune bolnăvicioasă, care pe mine mă deranja, pe Cristi nu. În discuțiile noastre, bagateliza conduita nenorocitei și rezuma totul la o frază : „Nu face rău nimănui !"

Îmi amintesc de dispariția casetofonului și o întreb cum își explică ea o asemenea dispariție. Schițează un zîmbet ironic.

— Întrebaţi-o pe Lucreţia !
— De ce ?
— Ei îi plăcea să se joace cu casetofonul. O dată l-a şi stricat.
Îmi exprim neîncrederea.
— Cum, chiar o bănuiţi pe Lucreţia ?
— Cine altcineva ?
Interlocutoarea mea e mult mai relaxată, o fi meritul coniacului, sau poate faptul că discuţia noastră a trecut pe un alt plan, ce nu mai vizează relaţiile ei intime cu Cristian Lucaci.
— Ar fi putut să-l împrumute cuiva ?
— Nu văd cui !
— Avea prieteni ?
— I-ar fi avut dacă n-ar fi fost atît de preocupat de arta sa. Se călăuzea după o deviză : „Arta înseamnă muncă... muncă, şi iarăşi muncă !" Nici nu ştiu cum a avut timp să se îndrăgostească de mine...
Mda ! Am ajuns la capătul discuţiei. Îmi dau perfect seama. Mai am în guşă cîteva întrebări. Sînt însă indiscrete, poate chiar în afara problemei. Mai ales una din ele care ar suna cam aşa : „Cine-i noul iubit al dumneavoastră ?" Dacă i-aş pune-o, i-aş oferi cel mai bun prilej ca să mă dea afară. O iscodesc pe sub sprîncene : fumează stînd picior peste picior : capotul i-a căzut neglijent, i se vede carnaţia albă a unui picior frumos, lung... îmi simte privirile şi, cu un gest scurt, îşi îndreaptă capotul şi-mi aruncă o căutătură care mă avertizează : „Nu sînt de nasul tău !" Consultîndu-şi apoi cesuleţul de aur de la mînă, îmi declară sentenţios :
— Mă grăbesc !
În momentul următor, ochii mi se opresc pe trusă şi-i adresez rugămintea să binevoiască să mi-o arate.

Sare de la locul ei ca înțepată. Nu-i numai revoltată de îndrăzneala mea, ci și tulburată.

— Cu ce drept ?

Întrebarea lovește din nou același punct vulnerabil al prezenței mele între zidurile garsonierei. Parez sugerîndu-i :

— Mă puteți refuza, nu-i nici o nenorocire !

Deși observ că replica mea a cam dezorientat-o, o ține cu bățoșenie pe a ei.

— Cererea dumneavoastră mă jignește și o consider ca pe un abuz.

Mă ridic, încerc să-mi ascund nemulțumirea iscată de nereușita tentativei. N-are rost să insist, căci legea e de partea ei. Spre marea mea surprindere, Petronela Stavru se răzgîndește, îmi aduce trusa și mi-o vîră cu obrăznicie sub nas :

— Poftim ! Satisfaceți-vă curiozitatea ! Într-adevăr, specialitatea mea va fi ginecologia. Nu aveți însă de ce mă suspecta.

Uite unde o duce mintea ! Izbucnirea ei mai are deci o justificare. Trusa e încă în mîna ei. Mai am timp să mă răzgîndesc și să mă îndrept spre ieșire. Ispita profesională se dovedește și de data asta mai puternică. Iau trusa și, cu fata la un pas de mine, o deschid. Abia izbutesc să-mi ascund tresărirea. Întreb :

— Din trusă parcă lipsește ceva ?

Clipește des.

— Exact ! Seringa, îmi mărturisește ea.

Interesul meu pentru obiectul lipsă o lasă rece.

— Unde e ?

Mă scrutează prin fumul țigării și-mi răspunde cu un calm imperturbabil :

— Mi-a fost furată !

— Cum asta ? mă arăt eu mirat. Cînd ?

— Acum vreo trei zile.

— Unde ?

— Îmi pare rău, n-aş putea să precizez. La facultate, la spital ? Într-altă parte ? Ştiu că alaltăieri seara, o vecină m-a rugat să-i fac o injecţie copilului ei şi atunci am constatat că-mi lipsea seringa.

— N-aţi avut trusa cu dumneavoastră în toate zilele astea ?

— Ba da... Ridică brusc glasul : Şi-apoi, domnule, ce doriţi de la mine ? Gata ! Ajunge ! V-am ascultat pînă acum cu răbdare şi bunăvoinţă. M-aţi dezbrăcat şi din priviri ! Acum mă luaţi la rost cu seringa... Vă rog...

Se îndreaptă enervată spre uşă. Într-un cuvînt, mă dă afară. Situaţia în care m-am pomenit e îngrozitor de penibilă. Aşa e, o clipă am dezbrăcat-o din priviri. Iar ea, cu instinctul ei de femeie rafinată, a reţinut acest moment de slăbiciune bărbătească. Găsesc că ar fi prosteşte să mă apăr sau să stărui în întrebările mele. Mă îndrept spre ieşire. Înainte de a trece în vestibul, mă opresc şi, mulţumindu-i pentru răbdare şi bunăvoinţă, îi spun uitîndu-mă la ceas :

— Acum e şase şi un sfert... Vă invit oficial ca între orele 19.30 şi 20 să treceţi pe la sediul Miliţiei de pe Victoriei, pentru a ne da cîteva informaţii. Scot o carte de vizită. i-o întind. O să găsiţi la poartă un bon de intrare.

— Cu ce scop ? se impacientează ea.

— Să identificaţi un obiect.

O simt cum se încordează şi-mi murmură printre dinţi :

— Ce obiect ?

— O seringă.

— Doar nu credeţi c-o fi a mea ?

— N-am făcut nici o afirmaţie în acest sens.

— Dar aţi insinuat... prin simpla invitaţie la Miliţie.

Abandonez discuţia. În vestibulul întunecos pătrunde o rază din lumina garsonierei. Nu văd prea bine, totuşi am

avut senzația că o ușă — cea de la bucătărie, sau poate de la baie — s-a tras fără zgomot, închizîndu-se. În calitatea sa de gazdă, Petronela mi-o ia înainte și-mi deschide. Mă împiedic de un ștergător de picioare și, fără să vreau, vin peste ea. Îmi cer scuze. Ies. În urma mea, Petronela Stavru îmi răspunde la salut cu același glas leșinat, folosit la începutul convorbirii noastre.

Afară, întunericul unei seri de toamnă s-a instăpînit de-a binelea. Mașina mă așteaptă. Șoferul m-a zărit și-mi face semn cu mîna. Îi răspund, dar nu mă îndrept spre el, ci spre un telefon public. Am o idee și trebuie să scap de ea. Formez numărul aparatului instalat în locuința Petronelei. După un apel scurt, îmi răspunde un bărbat. Întreb într-o doară :

— Casa doctorului Vlad ?

— Greșeală, tovarășe.

Așadar, flerul meu nu m-a indus în eroare. În garsonieră, în tot timpul discuției mele cu fosta iubită a lui Cristian Lucaci, s-a mai aflat și o a treia persoană. Stăpînul papucilor, fumătorul de *Kent*, iubitul studentei. Bărbatul de care-mi vorbise pictorul Valerian Brateș.

Mă îndrept satisfăcut spre mașină. Verificările mele pe teren n-au fost inutile. Se conturează ceva mai limpede ipoteza accidentului, metamorfozat într-o gravă infracțiune. Desigur, ultimul cuvînt îl vor avea seringa și cutia sa.

Șoferul, deschizîndu-mi portiera, mă informează că, între timp, am fost căutat la telefon de căpitanul Povară.

— Încotro ?

— La sediu !

În viteza mașinii, îl chem pe Povară.

— Uf, bine că-mi telefonezi ! oftează ușurat tovarășul meu de luptă. Unde ești ? Tot prin Drumul Taberei ?

— Arde ?

— Mai rău ! Te caută cu disperare procurorul Berindei... E nervos...

— Din pricina mea ?

— Nu ! A Lucreției Budescu... A dispărut ! Nu s-a mai întors la domiciliu. Toată clădirea aceea de pe Icoanei e agitată. Mai e și Grigoraș care are o vorbă cu tine. Nu mai spun că și Lili te-a căutat de două ori.

— E în regulă. În zece minute sînt *acasă*. Invită-l pe procuror la noi.

Vestea că Lucreția Budescu a dispărut de la domiciliu îmi amintește, fără să vreau, de aprecierile Petronelei Stavru. Afecțiunea bolnăvicioasă a Lucreției Budescu pentru studentul de la mansardă e o realitate. Idei obsesive ! Dragoste de fată bătrînă ! Unde naiba o fi dispărut și de ce ? Se dusese doar la biserică să se închine. De ce nu s-a mai întors ? Întrebările totuși nu mă îngrijorează, nu-mi produc bătaie de cap. Sînt convins că, mai devreme sau mai tîrziu, Lucreția Budescu o să se întoarcă. De nu, o s-o găsim noi căci d-aia sîntem poliție...

Îmi aprind o țigară. Îi aprind și șoferului una. Trag în piept. Mă gîndesc că sînt pe cale să lămuresc latura ambiguă a cazului. Mai am nevoie de o convorbire cu Grigoraș, după care, în mod firesc, va urma cea de la ora 20, cu Petronela Stavru. Conform deducției mele, Cristian Lucaci, în plină criză renală, a apelat în disperare de cauză la Petronela. Fata a avut un moment de slăbiciune, a acceptat, i-a inoculat morfina greșindu-i doza. Ajuns aici, mai am, firește, de lămurit o problemă. Cine și de unde a procurat fiola ? Fiolă de contrabandă ? Și-a procurat-o din vreme chiar Cristian Lucaci ? O avea Petronela în trusa sa ?

Dacia execută un viraj scurt, spectaculos. Aud scrîșnetul pneurilor, ca în filme. Virajul a schimbat și cursul gîndurilor mele. Lili... M-a căutat. Iată, s-a înserat, ea m-a căutat

la telefon, iar eu nu. Are toate motivele să se supere. Recunosc. Dar ce pot să fac ? Să-mi schimb profesiunea ? Aş ! Rămîne cealaltă alternativă... Nici la Lili nu am de gînd să renunţ, orice s-ar întîmpla.

11

Ne-am adunat tuspatru în birou. Procurorul, Grigoraş, Povară şi cu mine. Ca într-un salon. Pe masă e o cană de apă. O duc la gură şi, însetat, beau direct din ea.

— Sigur, noi îl aşteptăm ca pe jar, observă procurorul cu ironie, iar dumnealui şi-a pierdut timpul cu vreo saramură de crap.

— N-ar fi fost rău ! zic ştergîndu-mă la gură cu dosul palmei.

— Te-a căutat din nou... Ştii tu cine, îmi aminteşte Povară.

Numai de Lili nu-mi arde. Nici unul din noi nu simte nevoia să se aşeze. Îmi îndrept mai întîi privirile spre procuror şi-l rog să-mi spună ce s-a petrecut pe Icoanei.

— Căpitane, îmi pare rău, Lucreţia Budescu a uitat să se mai întoarcă de la biserică. Acum cinci minute am vorbit la telefon cu Ţugui, familia la care e angajată : nu s-a înapoiat încă. Şi pentru că sîntem în pană cu încheierea procesului-verbal, m-am apucat s-o caut. Am trecut pe la biserica unde se duce de obicei. Am stat acolo de vorbă cu părintele parohiei. O cunoaşte pe Lucreţia Budescu şi a văzut-o în jurul orei patru... Bătea mătănii... Ce facem ?

Îmi amintesc iarăşi de diagnosticul pe care Petronela Stavru i l-a stabilit „rivalei" sale... Chiar aşa, unde putea să dispară Lucreţia Budescu ?

— Ce facem ? repetă procurorul întrebarea, închipuindu-și probabil că nu-l auzisem.

— Ce să facem ? Nu ne rămîne decît s-o așteptăm.

— Și procesul-verbal ?

Îl înțeleg pe Berindei. În faza în care ne găsim, acest *caz ambiguu* e pe jumătate la Procuratură, pe jumătate la noi. Îndeplinirea formalităților, adică semnarea procesului verbal cu anexele respective ar transfera automat cazul pe umerii miliției. Repet :

— Trebuie să așteptăm !

— Pe unde naiba umblă ?

Întrebarea e a lui Povară și îmi este mie adresată. O glumă ar rezolva totul. Însă nu-i momentul să glumim. Dacă cele dezvăluite de Petronela Stavru cu privire la dezechilibrul psihic al Lucreției Budescu se adeveresc, atunci nefericita nu poate fi decît într-un singur loc : la căpătîiul decedatului. Îmi rostesc gîndul cu glas tare :

— Cred că de la biserică s-a dus să privegheze ! La morgă sau la capelă, dacă bătrînul Pascaru a aranjat ceva cu înmormîntarea.

Mă așteptam să surprind o urmă de zîmbet pe fețele interlocutorilor mei. N-am surprins...

— Propun să-l ascultăm pe Grigoraș.

„Omul cu trusa“ stă sprijinit de marginea unui birou, cercetîndu-ne cu privirea obosită.

— Am stabilit cu precizie că seringa găsită pe acoperișul casei este aceeași cu cea folosită la inocularea morfinei în organismul lui Cristian Lucaci. Analizele chimice indică prezența în seringă a morfinei... Asta-i tot !

Sar dezamăgit.

— Cum, asta-i tot ?

Grigoraș surîde pe sub mustață, iar surîsul lui îl interpretez ca pe un avertisment.

— Stai așa, că vine acum și bomba ! Marea surpriză ! De pe cutia metalică a seringii, am ridicat amprente digitale foarte clare. Expertiza dactiloscopică a stabilit fără echivoc că sînt amprentele lui... Cristian Lucaci.

Dacă cuvintele astea ar fi fost rostite de altcineva şi nu de Grigoraş, aş fi fost înclinat să cred că-i vorba de o glumă.

— Bine, dar asta... ! exclam eu vădit încurcat, de aceea nici nu-mi duc vorba pînă la capăt. Grigoraş a înţeles ce am vrut să spun şi dă din cap aprobator. „Asta e !"

— Din nou, sinucidere ! oftează Berindei încercînd, dintr-un sentiment de demnitate profesională, să-şi ascundă exasperarea.

Doamne, cîte încurcături ! Pînă în prezent, doar un singur om a izbutit să se instaleze pe o concluzie fermă : medicul legist Horia Patrichi cu a sa formulă neobișnuită — *caz ambiguu*. Așadar, m-am bucurat prematur închipuindu-mi că i-am depăşit formula, determinînd cu certitudine o ipoteză : accident din imprudenţă şi care a degenerat într-o gravă infracţiune. Puţin cîte puţin, mă cuprinde o furie puerilă, stupidă, împotriva medicului legist. Socotesc că numai din pricina lui ne poticnim mereu de cele două variante posibile — sinucidere sau crimă.

— Rezultă că singur şi-a făcut-o... că asta i-a fost vrerea ! observă din nou procurorul.

Intervine, pe neaşteptate, şi Povară care pînă atunci a tăcut surprinzător de mult.

— Așa s-ar părea ! Îmi permit însă să sesizez un element derutant...

— Numai unul ! murmur eu cu amărăciune. Iar ca să fiu pînă la capăt ironic, adaug : *Caz ambiguu !*

Povară ţine să lumineze elementul *derutant* şi continuă să ne vorbească.

— Am convenit anterior că decedatul a recurs la injecție deoarece avea o puternică criză de rinichi... Dacă este așa, atunci de ce să vrea să se sinucidă ? Iar dacă a vrut nu să-și calmeze durerile, ci să se sinucidă, de ce a încercat să scape de seringă ?

Observația colegului meu e judicioasă, dar, din păcate, întărește formula doctorului Patrichi.

Procurorul își asumă sarcina de a-și răspunde :

— Cristian Lucaci se găsea sub influența drogului. Cum oare am putea stabili ce s-a petrecut atunci în mintea lui scăpată de sub orice control ?

Mda ! Și Berindei are dreptate ! Toată lumea are dreptate ! Dar dreptatea cea mai dreaptă tot de partea medicului legist rămîne : *caz ambiguu*. Trag în gînd o înjurătură și întreb sacadat :

— Se nasc cel puțin trei întrebări : Cine este cel care a încercat să recupereze seringa de pe acoperiș ? De unde știa respectivul că sinucigașul aruncase seringa tocmai acolo ? De ce a încercat s-o recupereze ?

Procurorul mă completează :

— Poate că n-a încercat s-o recupereze, ci doar să constate dacă noi n-am descoperit-o.

— În ambele ipostaze, poziția insului care a violat locuința lui Cristian Lucaci este aceeași față de cele petrecute : înseamnă că în clipele cele mai dramatice ale lui Cristian Lucaci, se găsea în mansardă, că l-a văzut cu ochii săi pe student aruncînd cutia pe acoperiș.

— Stop ! intervine Grigoraș precum un agent de circulație. Mai trebuie să vă aduc la cunoștință o concluzie. Sînteți prea înfierbîntați și de aceea se vede că ați uitat să-mi puneți întrebarea așteptată de mine... Ați uitat amprenta de pe fiolă...

Mă încrunt și reacționez jignit :

— Nu cumva ai uitat tu să ne prezinţi un raport complet ?

Fără să ia în seamă izbucnirea, Grigoraş continuă :

— Aţi uitat de fiolă şi de urmele digitale descoperite pe ea. Aţi uitat să mă întrebaţi dacă între amprentele de pe cutie şi cele de pe fiolă există vreo legătură. Ei bine, vă încredinţez că nu există nici una.

Ripostez cu un sarcasm nejustificat :

— Mulţumesc, Grigoraş, mulţumesc !... De parcă tot ce întreprindem nu ar urmări decît unul şi acelaşi scop : să dovedească cum că doctorul Patrichi n-a greşit atunci cînd a pus pe cadavrul lui Cristian Lucaci eticheta *caz ambiguu !*

— Păi, să-mi mulţumeşti ! mă pune Grigoraş la punct, constat că voi, cuprinşi de o febrilitate inexplicabilă, omiteţi în judecăţile voastre laturi importante ale cazului. Aţi vrea să rezolvaţi totul în doi timpi şi trei mişcări. Ei bine, urmele de pe fiolă indică un fapt de netăgăduit : în afară de Cristian Lucaci, în mansardă se mai afla o persoană... Mai amintiţi-vă că Patrichi a stabilit că Lucaci nu-şi putea face singur injecţia. A şi determinat locul unde a fost injectat !

Nimeni nu mai scoate un cuvinţel. Tăcerea se prelungeşte amintind de un funerar *minut de tăcere*. Gîndurile mi se învălmăşesc, dar nu într-atît încît să-mi pierd „bara de direcţie".

— Deci Cristian Lucaci a avut un „ajutor", transformat apoi în „spectator" ? O „sinucidere" cu „spectatori" !

Pe dinaintea ochilor îmi trec două personaje : Petronela Stavru şi Lucreţia Budescu. Mă pomenesc întrebîndu-mă : Care din ele e oare implicată în drama de la mansardă ? Le aduc şi celorlalţi la cunoştinţă discuţia mea cu fosta iubită a lui Cristian Lucaci.

— Cum, i-a dispărut din trusă seringa ?! exclamă procurorul impresionat de noutate.

— Am invitat-o încă în seara asta aici cu scopul de a-i arăta cutia.

— Atunci e clar ! conchide Povară. Iată și „spectatorul" de care vorbeai.

— Chiar dacă Petronela Stavru o să-și recunoască seringa, asta nu lămurește nicidecum prezența pe cutie a amprentelor lui Cristian Lucaci, ne atrage Grigoraș atenția cu seriozitatea care-l caracterizează.

Berindei se simte și el dator să enunțe o supoziție :

— Nu cumva Cristian Lucaci a împrumutat de la ea seringa, iar fata, aflînd ce s-a petrecut, s-a speriat și se eschivează de la adevăr, pretextînd dispariția din trusă a seringii ?

Îl iscodesc cu stăruință pe Grigoraș : pe chipul său grav descifrez un îndemn prietenesc. „Nu te pripi ! Înaintează cu răbdare !"

Sună telefonul. Deși aparatul e mai aproape de Povară, acesta îl împinge spre mine și mă invită să ridic receptorul : presimte că eu sînt cel chemat. Și nu greșește. La celălalt capăt al firului e logodnica mea.

— Ce faci ? mă întreabă dulce Lili. Să trec să te iau ?

Asta-mi mai lipsea. Îi răspund direct, fără menajamente :

— Nu, draga mea. Dacă ai ști cîte mi s-au îngrămădit pe cap ! Glasul îmi sună nenorocit, implorînd milă, compătimire.

Lili îmi cunoaște stilul și nu se lasă păcălită. Ca și cînd nu m-ar fi auzit, mă întreabă cu o voce mieroasă :

— Dragul meu, te superi dacă mă duc cu Georgică, peste drum, la *Savoy*, să-l văd pe Puiu Călinescu ?

Georgică e colegul ei. A absolvit liceul de muzică și, printr-un joc al hazardului, a nimerit vînzător la „Ro-

manța". De la o vreme, îi tot dă tîrcoale logodnicei mele. E chipeș tipul și primejdios. Răspund :

— Da, mă supăr !

— Ei, asta am vrut să știu, dragul meu, dacă te superi ! Află atunci că mă duc ! și îmi închide telefonul în nas.

Zîmbesc strîmb celor de față și tustrei sînt destul de ageri la minte să înțeleagă că mi s-a întîmplat ceva neplăcut.

— Să revenim la oile noastre, propun. Mai avem o noapte înaintea noastră. Zic să așteptăm revenirea la domiciliu a Lucreției Budescu. Iar în ce privește pe Petronela Stavru — îmi cercetez ceasul — sînt convins că discuția cu ea, aici, la miliție, o să aducă unele clarificări.

— Numai să vrea să fie sinceră ! se arată Povară, fără nici un temei, neîncrezător.

— Te credeam mai optimist, căpitane !

Replica mea s-ar fi vrut cu haz. Ce să fac ? N-am nimerit-o. Știu. Dar astea sînt cuvintele ce mi-au ieșit în clipa aceea din gură.

— Nici eu nu sînt prea optimist, se solidarizează brusc procurorul cu scepticismul colegului meu. De pildă, nu cred că Lucreția Budescu o să se mai întoarcă acasă, la familia Țugui.

„Omul cu trusa" se simte obligat să intervină :

— Din punctul meu de vedere, nu aveți nici un motiv să fiți pesimiști. Deținem, pe lîngă toate celelalte date, o urmă foarte prețioasă — cea de pe fiolă — în care eu am foarte multă încredere. O să vedeți că iepurele de aici o să sară...

Îi mulțumesc în gînd lui Grigoraș și, trecînd peste scepticismul lui Povară și al procurorului, îmi precizez poziția :

— Dacă Lucreția Budescu nu se întoarce la domiciliu pînă la miezul nopții, atunci, tovarășe procuror, nu ne rămîne decît să inițiem o percheziție în odăița ei. Cu riscul

de a petrece amîndoi o noapte albă, o să ţinem o continuă legătură telefonică.

Procurorul îşi desface larg braţele şi îşi manifestă „entuziasmul" :

— Ah, de cînd aştept o noapte albă !

— Te bucuri prea devreme, tovarăşe procuror !

— Te credeam mai optimist, tovarăşe căpitan ! îmi întoarce el replica ce i-am servit-o lui Povară cu puţin timp înainte. Cu familia Ţugui am aranjat să-mi dea un telefon.

Mai stabilim cîteva detalii tehnice privind menţinerea legăturii, apoi îi propun să nu plece, să rămînă şi să asiste la ascultarea Petronelei Stavru. Mă refuză.

— Îmi pare rău, nu pot să te asist... Am la Procuratură şi alte treburi. Dacă termini pînă-n nouă, comunică-mi şi mie rezultatul. Pe urmă, aşa cum am convenit, mă găseşti acasă.

Berindei, surîzînd, duce două degete la un închipuit cozoroc de chipiu şi ne părăseşte. Grigoraş dă să-i urmeze exemplul. Îl rog să mai stea.

— E încurcată rău ! Oftez.

Grigoraş îmi confirmă :

— Îmi pare rău, aş vrea să te contrazic, dar n-am cum.

Ştiam că nu are ce să-mi răspundă : simţeam însă nevoia să-i ascult în continuare vocea blîndă, fără urcuşuri sau coborîşuri, liniştitoare.

— În activitatea ta, ai mai întîlnit ceva asemănător ?

— Nu. Prezenţa morfinei şi, în general, a unor stupefiante în deznodămîntul unor inşi reprezintă cazuri nu rare, ci foarte rare.

— Ce zici, pentru care din variante ai opta : sinucidere sau crimă ?

Grigoraş rîde : blîndeţea şi calmul nu-l părăsesc nici o clipă. Îmi reproşează :

— Dă-o dracului de treabă, nu sîntem la curse de cai, să mă întrebi „cu care merg ?“ Şi într-o variantă, şi în cealaltă, găseşti aproape acelaşi număr de elemente derutante.

„Omul cu trusa“ tace. Cred că dintr-un considerent pedagogic. Aşteaptă să-mi descarc sufletul. De la locul lui, Povară ascultă cuminte, cu respect, discuţia ce s-a înfiripat.

Nu mă jenez şi recunosc :

— Înainte de depistarea amprentelor de pe cutia seringii, „mergeam“ pe varianta „crimă“. Acum sînt obligat să mă reîntorc la varianta — „sinucidere“. Bine ! Să zicem că o accept ! Îţi poţi însă imagina pe cineva colaborînd cu sinucigaşul ?

— Eu, da ! îşi iese, pe neaşteptate, Povară din muţenie.

Nu numai privirile mele se întorc curioase spre Povară, ci şi ale lui Grigoraş.

— Zăău ?

— Mă gîndesc la Lucreţia Budescu, îşi duce Povară ideea pînă la capăt.

Precizarea mă dezorientează pentru un moment, ca apoi să mă văd silit să fac repede o legătură între dezechilibrul nervos al Lucreţiei Budescu şi întrebarea mea anterioară. Povară are dreptate : numai un om anormal poate colabora cu un ins ce-şi propune să-şi pună capăt vieţii... Şi-apoi leşinurile ei... Ca să pot înainta pe direcţia asta, mă văd nevoit să mai pun în discuţie o chestiune.

— Îţi imaginezi cumva scena din mansardă ?

Îl pun pe Povară în dificultate. Intervine Grigoraş :

— Eu mi-o imaginez, deşi imaginaţia e potrivită în literatură şi nu în criminalistică... Poate că pe Cristian Lucaci, după ce a fost părăsit de iubită, să-l fi frămîntat intens ideea sinuciderii şi a felului cum s-o realizeze. N-ar fi exclus să se fi oprit la modalitatea de care ne-am lovit. Raţiunea, să zicem, l-a determinat în cele din urmă să

renunțe la ideea sinuciderii. Dar iată, a intervenit colica renală, injecția. Stupefiantul i-a topit capacitatea de discernămînt și pe scoarță i-a revenit acel gînd nefast. N-a mai avut forța să se apere... și-a pus în aplicare planul.

— Iartă-mă, Grigoraș, îl întrerup eu intrigat de „scenariul" născocit, dar care putea să fie rolul Lucreției Budescu în toată drama asta ?

— Ai întrebat dacă ne putem imagina scena din mansardă. Ți-am făcut dovadă că imaginația are atributul de a umple orice spațiu.

Ca și cînd s-ar fi înțeles cu Grigoraș să susțină una și aceeași variantă, Povară își aduce din nou aportul :

— Lucreția Budescu i-a făcut injecția, apoi, „îndrăgostită" fiind de el, i-a executat toate ordinele... Iată, în linii generale, cum îmi imaginez eu colaborarea ei cu Cristian Lucaci.

Eu am iscat discuția care acum îmi calcă pe nervi. Dornic să pulverizez născocirile colegilor mei, ripostez :

— Uitați că Lucreția Budescu a fost victima unei agresiuni și datorită ei am ajuns să descoperim seringa ?

— Și ce-i cu asta ? mă înfruntă Povară. Ar fi putut foarte bine să simuleze agresiunea... cu un scop pe care-l vom desluși, fără îndoială. Că o încearcă un sentiment de culpabilitate, deducem și din faptul că la ora asta a dispărut.

— Nu, nu... mă împotrivesc eu fără prea multă convingere. E o femeie simplă...

— Dar bolnavă de nervi, își argumentează Povară teza. Știut e că psihopații au o imaginație ieșită din comun.

Nu mă pot stăpîni să nu-i servesc replica :

— În cazul ăsta ești un psihopat. Imediat însă reașez discuția pe făgașul său normal și subliniez : Discutăm de starea sănătății Lucreției Budescu, de parcă am avea la dosar un certificat medical de-al ei.

Povară nu se dă bătut :
— Poate că există unul și noi încă n-am ajuns la el !
Grigoraș, sensibil la zbuciumul meu, caută să mă readucă acolo de unde am pornit discuția, de la *ambiguitatea cazului.*

— Imaginar, am stabilit cum s-a desfășurat scena sinuciderii. Amestecul Lucreției Budescu în cursivitatea dramei de la mansardă nu-i greu de determinat. Nu ne rămîne decît să-i luăm amprentele și să le confruntăm cu cele de pe fiolă.

— Iată, în sfîrșit, un punct de vedere lucid ! exclam eu mulțumit.

— Stai, băiete ! mă stopează Grigoraș. La fel de bine, putem presupune că ne-am lovit și de o gravă infracțiune.

— *Caz ambiguu !* oftez deznădăjduit.

— Da, da, *caz ambiguu !* Și trebuie să fim drepți și să recunoaștem că dacă nu ne-am fi bucurat de aportul unui medic legist cu dragoste de meserie, ambiguitatea, care ne dă atîta bătaie de cap, n-ar fi fost sesizată, iar prezumtivul infractor ar fi ieșit victorios.

— Vorbești de ambiguitate, dar te situezi pe varianta crimei cu ceva mai multă fermitate decît pe cea a sinuciderii, remarcă Povară cu o anumită supărare.

— Te înșeli, îl lămurește Grigoraș, deocamdată prețuiesc în mod egal ambele variante. Pornind de la datele ce le deținem, sînt de părere că avem de-a face cu un infractor primar, însă foarte inventiv.

— De ce primar ? De ce inventiv ? izbucnesc eu atras de noua teză a „omului cu trusa".

— Pentru că, premeditîndu-și infracțiunea, prea a încercat să fie perfect. Presupun că a șters propriile sale urme de pe seringă, de pe cutie, și le-a imprimat pe cele ale lui Cristian Lucaci. Mai presupun că, din pricina emoției, a uitat fiola la vedere... Cred că fiola l-a de-

terminat să se întoarcă la locul infracțiunii... să vadă ce s-a întîmplat cu ea. Cu prilejul ăsta, a controlat dacă seringa mai e acolo unde a aruncat-o. L-a surprins însă Lucreția Budescu.

Zîmbesc gînditor :

— Mare hoț mai ești ! Mă iei cu „Ce, sîntem la curse ? !" Cînd colo mergi pe „doi cai" deodată.

— Te sfătuiesc să ții seama de opinia doctorului Patrichi și să mergi și tu pe „doi cai".

— Dacă nu s-o ivi un al treilea — accident !

— E posibil, îmi surîde Grigoraș împăciuitor. Ei, eu plec, că mai am încă multe de lucru.

Îi mulțumesc și-l rog să-mi trimită cutia seringei. Mă uit la ceas :

— Acum trebuie să apară și dumneaei...

— Succes !

Iese. Abia în momentul acela simt cît de tare mă dor picioarele. Mă așez ostenit la biroul meu. Povară cade și el pe un scaun. Ne observăm de la distanță. Așteaptă ca eu să rup tăcerea. Eu însă mă încăpățînez și tac. Așa că Povară n-are încotro și ia inițiativa :

— Nu te-au zăpăcit opiniile lui Grigoraș ? Pe mine, da... înainte de a formula o ipoteză, este necesar să culegi cît mai multe date, după care, analizîndu-le cu atenție, în interdependența lor, să treci la elaborarea ipotezelor de lucru. Nu ești de părerea mea ?...

Nu-i răspund. Am mai discutat pe tema asta și-i cunosc punctul de vedere — este unul livresc, tributar manualelor. Departe de mine gîndul de a contesta ceea ce se susține prin diverse tratate de specialitate. Ar fi, fără îndoială, o inepție dacă m-aș avînta într-o asemenea întreprindere. Totuși viața, cu întîmplările ei, ne trimite adeseori dincolo de litera unor tratate.

— M-ai pus să-ţi extrag date din afacerea cu bişniţarii, trece Povară la un alt subiect. Le-am extras. Ce fac cu ele ? Ca să mă aţîţe, agită în aer cîteva hîrtiuţe. Pascaru-junior, care zici că te interesează, nu-i un fitecine.

Deşi gîndul mi-e la apropiata întîlnire cu Petronela, hîrtiuţele din mîna colegului meu nu mă lasă indiferent. I le cer.

— Domnu' e servit ! Făcînd-o pe chelnerul, Povară îmi vîrî sub nas raportul. Deodată, fără nici o legătură cu cele discutate pînă atunci, mă ia la rost : Ce faci, mă, nu-i telefonezi lui Lili ?

O tristeţe bine ascunsă pînă atunci în adîncul sufletului, răbufneşte fără să vreau :

— Lili o să mă părăsească !

Iată o temă pe care Povară, oricît ar fi de tentat, nu-şi îngăduie s-o ia în zeflemea. Dimpotrivă, oftează, arătîndu-mi astfel că mă înţelege.

— N-o să te părăsească, mă îmbărbătează el ca pe un copil. O să vezi...

Dacă s-ar fi apucat să-mi ţină o prelegere presărată cu tot felul de pilde măreţe, cuvintele lui m-ar fi scos din sărite. Aşa, dau aprobator din cap, iar el e convins că mi-a redat încrederea în Lili, în viitor.

— Aş vrea să plec ! îmi mărturiseşte Povară pe acelaşi ton copilăresc.

Ar avea dreptul să plece ! Şi eu l-aş avea. Iar dacă vreţi să ştiţi, noi, conform programului, sîntem „liberi", „ne plimbăm" şi aşa mai departe... Povară are şi el o poveste a lui, cu o văduvă, rămasă cu un băieţel de patru anişori. O cunoaşte mai de mult, din adolescenţă, o iubeşte şi i-a propus în cîteva rînduri s-o ia de nevastă, dar ea l-a refuzat şi-l refuză cu încăpăţînare, deşi între ei s-au statornicit relaţii intime. Îl iau cu binişorul :

— Dragă Nicule, îmi pare rău, nu cred c-o să poţi să pleci. Nu-i momentul. Pricepi ? E posibil să am nevoie de tine, de ajutorul tău. Afacerea Cristian Lucaci e mult mai dificilă decît am crezut.

Pe faţa-i albă, cu bărbie prelungă, trece o umbră de supărare. Mi se lamentează :

— Aseară, nu... Astăzi, nu...

— Nu crezi că viitoarele noastre neveste ar trebui să cunoască încă din stadiul ăsta cu ce soţi vor avea de-a face ? îi cer eu părerea pentru a nu ştiu cîta oară.

De nevoie, Povară îmi împărtăşeşte punctul de vedere.

— Şi-acum, lasă-mă să mă uit liniştit prin hîrtiuţele tale... că zău, ai un scris ca de doctor.

— N-ai decît să-ţi iei o secretară ! mă repede, după care, scoate un dosar şi se preface că se cufundă în studierea lui.

Mă uit la ceas. Mai telefonez o dată la „Informaţii", atrăgîndu-le inutil atenţia că trebuie să apară acolo o tînără, care va întreba de mine şi să i se dea imediat voie să intre.

Descopăr brusc liniştea încăperii. Îmi aprind o ţigară şi încep să mă chinuiesc cu scrisul lui Povară. Doamne, ce hieroglife îngrozitoare ! În cele din urmă, tot mai descifrez eu cîte ceva...

„Economicul" a reţinut cinci tineri organizaţi într-un grup de bişniţari. Nici unul nu-i trecut de 26 de ani. Toţi cinci — bucureşteni — fără ocupaţie. Cercetările presupun că ar exista şi un al şaselea — creierul. Bănuielile se îndreaptă către Pascaru Tudorel, vărul lui Cristian Lucaci. Împotriva acestuia însă nu există nici o probă de vinovăţie, aşa că se află în libertate.

Ce acuzaţii se aduc celor cinci ? De mai bine de trei ani se îndeletnicesc cu traficul de valută, cu vînzarea ilicită a unor obiecte introduse în ţară prin contrabandă, avînd

un mod propriu de operare. Acţionau individual — fiecare cu vadul său : „Intercontinental", „Ambasador", „Lido", „Athenée Palace", „Union". O dată pe săptămînă se întîlneau în „şedinţe de lucru", de fiecare dată într-un alt local şi niciodată în localurile hotelurilor unde acţionau. În timpul „şedinţelor de lucru" consumau modest, se manifestau decent, evitînd să atragă atenţia asupra lor.

Membrii grupului aveau ramificaţii şi în ţară, ţineau legătură cu casierii valutari de la marile hoteluri, ba aveau relaţii şi cu infractori de talie internaţională, sosiţi de peste hotare. La un moment dat, unul din cei cinci — Bob Miclescu zis şi „Liră sterlină" — a mărturisit că grupul are şi un „creier" care acţionează din umbră şi că acesta ar fi Tudorel Pascaru. Drept urmare, presupusul şef a fost reţinut cîteva zile pentru cercetări. I s-a dat însă drumul din lipsă de probe. Bob Miclescu, notase Povară, ştia de existenţa unui „creier", fără însă să-l fi văzut vreodată la faţă. În acest timp, ceilalţi patru membri ai grupului neagă existenţa unui şef. Relatarea lui Povară mi se pare confuză. Merg mai departe.

Prin ce anume atrăsese atenţia Pascaru Tudorel ? Fusese student la „Comerţ exterior". În anul II şi-a abandonat studiile angajîndu-se la „Athenée Palace" pe post de casier valutar. A funcţionat în acest post mai bine de un an şi deşi nu i s-a imputat nimic în privinţa gestionării valutei, contractul de muncă i-a fost totuşi desfăcut pentru „relaţiile sale neprincipiale în orele de serviciu cu turiştii străini".

Îmi ridic privirile de pe hîrtiuţe şi mi le îndrept spre Povară. Îl smulg din studiul dosarului întrebîndu-l :

— Ce înseamnă relaţii „neprincipiale în timpul orelor de serviciu cu turiştii străini" ?

— Nu ştiu... Formula nu-mi aparţine. Am extras-o dintr-o caracterizare dată de hotel.

— Vreun exemplu ? Nimic concret ?

— Nimic !

Reiau lectura notaţiilor şi extraselor lui Povară. După ce a fost concediat, Pascaru Tudorel nu s-a mai ostenit să-şi caute un alt rost. A devenit un intim al barurilor de noapte şi, mai cu seamă, al restaurantului „Athenée Palace", unde poate fi văzut seară de seară, în anturajul unor fetişcane de moravuri uşoare. Întrebat din ce trăieşte, notase Povară, Pascaru Tudorel a răspuns că tatăl său, fost cerealist, a adunat de-a lungul anilor o avere frumuşică, pe care i-a pus-o la îndemînă ca să trăiască aşa cum trăieşte şi cum bătrînul n-a trăit la vremea lui. În consecinţă, Pascaru Miluţă a fost invitat la miliţie să confirme adevărul celor declarate de fiul său. Povară a extras din declaraţia bătrînului următoarele : „Dacă are din ce să trăiască, păi de ce să nu trăiască ? Banii mei tot ai lui sînt... Pămînt la ţară n-are cum să mai cumpere... Să-i cheltuiască... să trăiască aşa cum n-am apucat eu să trăiesc sau maică-sa... Că statu n-are ce pierde... că banii mei tot la stat intră." În timpul ascultării bătrînului, a avut loc la miliţie şi un incident între Pascaru Miluţă şi părintele unuia dintre cei cinci tineri reţinuţi. Acesta din urmă s-a repezit la fostul negustor de cereale şi a început să-l drăcuiască şi să-l blesteme că numai din pricina lui Tudorel Pascaru, fiul său a ajuns la închisoare.

În biroul nostru îşi face apariţia un colaborator al lui Grigoraş. Îmi predă cutia metalică a seringii, amintindu-mi astfel de Petronela Stavru. Un sfert de oră ne mai desparte de ora opt.

— Te pomeneşti că-ţi trage clapa ! Îmi ghiceşte Povară neliniştea.

— N-ar fi exclus.

— Ar avea vreun motiv ?

— Știu eu ? ! E fiica unui ștab din provincie. Frumoasă foc, arogantă...

— E clar. N-o să vină !

Tonul categoric al lui Povară îmi sporește neliniștea.

— Mușcă-ți limba ! zic și încerc să reiau ocupația anterioară, dar nu mai ține. Privirile mele au acum un singur circuit : ceas — ușă — telefon — ușă și așa mai departe. O s-o mai aștept cît o s-o mai aștept, îmi propun, iar dacă n-o să apară am s-o chem la telefon.

Minutele se scurg greu, fără însă s-o aducă pe Petronela Stavru în birourile miliției. Povară îmi simte nervozitatea, lasă dracului dosarul și pîndește să vadă ce o să întreprind. Ridic, în sfîrșit, receptorul, formez un număr, nu-mi răspunde nimeni.

— O fi în drum spre noi, mai nutresc eu o vagă speranță.

Povară clatină din cap, de parcă ar fi vrut să-mi spună : „Foarte bine, foarte bine ! La orice putem renunța, dar la speranțe, nu !" Nici eu, nici el, de fapt, nu ne mai găsim locul.

La opt fix, telefonul izbucnește scurt. Mă reped la receptor, cînd colo îl aud pe procurorul Berindei : se interesează de rezultatul convorbirii mele cu Petronela Stavru. Îi pun adevărul pe tavă.

— Deci n-a venit ! oftează el posomorît. Ciudat ! Foarte ciudat ! Poftim ! Altă bătaie de cap... Nici Lucreția Budescu nu s-a întors încă la domiciliu, iar în familia Țugui s-a stîrnit o adevărată panică. Cu greu am reușit să-i liniștesc... Rămîne așa cum ne-am înțeles. Menținem legătura pînă la miezul nopții și o reluăm de dimineață ! Pa !

Închid telefonul, marcat neplăcut de acel „Pa !" al procurorului. Îl găsesc dizgrațios. Mai cu seamă între bărbați. „Pa" ! sau „Te pup, mă !"

Timpul se scurge. Cu coada ochiului îl iscodesc pe Povară — îl surprind controlîndu-şi pe ascuns ceasul. Evident, nu vrea să mă indispună şi mai rău. Mai trece un sfert de oră. Acum, nu mai am nici o îndoială, Petronela Stavru nu-mi va onora invitaţia. Ochii mi se opresc instinctiv pe cutia seringii şi o studiez ca pe o armă necunoscută. Mă înverşunez, nu vreau să mă dau bătut şi formez iarăşi numărul de telefon al studentei : rezultatul este acelaşi. Domnişoara nu este acasă sau, presupunînd cine o caută, nu vrea să răspundă. Aşadar, mi-a tras clapa ! De ce ? Cum trebuie să-i interpretez atitudinea ? Să fie într-adevăr seringa ei şi să se fi speriat ? Din nou, în mintea mea, îşi croieşte drum acea versiune a unui accident...

„În plină criză de colică renală, presupun eu, Cristian Lucaci a apelat la ajutorul ei, nu l-a refuzat, i-a injectat morfina, greşindu-i doza. Starea lui a înfricoşat-o. A intrat în panică. Cu siguranţă că a cerut sprijinul cuiva — e posibil să nu fi venit singură, ci însoţită de actualul ei iubit. Au găsit o formulă care au socotit-o salvatoare — simularea unei sinucideri... Infractor primar şi cu imaginaţie ! Părerea lui Grigoraş merită să fie luată în consideraţie şi aplicată acestei versiuni.

— Liviule, mi se adresează Povară decis să-mi sară în ajutor, ce-ai zice dacă m-aş deplasa încă în seara asta la domiciliul Petronelei Stavru, s-o aştept să-i arăt cutia. Vorba aceea, să ne luăm o piatră de pe inimă !

Reflectez asupra propunerii : din capul locului, fosta iubită a lui Cristian Lucaci m-a primit cu o ostilitate bine strunită. A ignorat, precum se vede, şi invitaţia mea oficială. Ceva trebuie să-i fi impus o asemenea atitudine... Să fie oare implicată direct în această dramă ? Să se fi speriat oare pentru a doua oară ? O fi sfătuit-o iubitul să nu se prezinte la miliţie ? Oricum, acceptînd propunerea lui Povară, nu avem ce pierde. N-ar fi exclus ca ea să

fie acasă și să nu vrea să răspundă la telefon. Iar pe Povară nu-l cunoaște, deci o șansă să i se deschidă ușa există...

— De acord, zic. Aș vrea să mai iei pe cineva cu tine. Dacă-i acasă și-i arăți cutia, ar fi bine să mai fie cineva de față, un martor care să rețină răspunsul ei, oricare ar fi el.

— Să-i cer să-mi dea o declarație scrisă.

— Măi Niculae, Petronela e ca o prințesă mofturoasă și pe deasupra mai e și rea. Vezi și tu cum o să se poarte. Dacă începe să invoce legea și să te întrebe pe ce bază îi intrați în casă, tu răspunde-i : „Ați fost invitată oficial la miliție și n-ați catadicsit să vă prezentați, atunci miliția a decis să se prezinte ea la dumneavoastră".

Povară zîmbește mucalit.

— Dacă Mahomed nu vine la munte, vine muntele la Mahomed !

— Mă Povară, știi o mulțime de lucruri... stai bine cu cultura ta generală !

— Păi nici nu s-ar putea altfel, din moment ce am un asemenea mentor și sînt instruit întruna. O să-l iau pe Rășcanu cu mine, îmi mai zice Povară adunîndu-și gospodărește lucrurile de pe masă.

Mă ridic. Îi împachetez cutia metalică.

— Dacă nu-i acasă, s-o aștepți, îmi dădăcesc eu prietenul, cred că pînă-n zece, apare ea.

— Vorbești tu cu șefu' ?

— Nici o grijă... De la Petronela Stavru am nevoie de un *da* sau de un *nu*. Dacă acceptă să dea răspunsul în scris, cu atît mai bine. Să mă suni fie aici, fie acasă.

Povară își ia pachețelul pregătit de mine și pleacă în căutarea lui Rășcanu. Rămîn singur în birou. Circulația, la ora asta, pe Calea Victoriei s-a rărit. Cînd și cînd se mai aud mașinile lunecînd pe caldarîm. .

Îmi amintesc de Lili și mă indignez. „E acum la „Estradă", cu „muzicologul". Frumos din partea ei !" Ca să-mi treacă indignarea, reiau lecturarea hîrtiuțelor pregătite de Povară în legătură cu *bișnițarii.* Scrisul lui mă obosește. În cele din urmă, ajung la concluzia că ar fi mai cu folos să stau chiar eu de vorbă cu maiorul Stelian de la „Economic", să aud direct ce-i cu acest Tudorel Pascaru, bișnițar și moștenitor de averi. Zis și făcut. Îl caut la telefon, îl găsesc — uneori. mai sînt și norocos : „Vino, mă invită el binevoitor, cîteva minute libere tot mai descoperim ca să stăm de vorbă".

În biroul „economiștilor" e un fum să-l tai cu cuțitul și un du-te vino continuu, ca în plină zi. Maiorul Stelian mă aștepta. Mă ia de braț și mă trage într-o altă încăpere, mai liniștită.

— Văd că te interesează Tudorel Pascaru zis și „Hennessy", mă ia el direct. V-ați lovit și voi de „personalitatea sa" ? Maiorul trage o înjurătură. Îi venim noi parazitului de hac !

Maiorul Stelian e un bărbat subțirel, însă bine legat, căci practică zilnic, cu o încăpățînare uluitoare, natația.

Ne așezăm și prind să-i explic în ce împrejurări familia Pascaru a ajuns în raza noastră vizuală. Era la curent cu problema moștenirii, știa cîte ceva și despre moartea lui Cristian Lucaci.

— Am avut noi de-a face cu multe lichele și lepădături, dar cu unul ca ăsta mai rar, începe maiorul să-mi relateze. Inteligent, viclean, ingenios. E vîrît în tot felul de murdării, dar nu am încă de unde să-l apuc. Îmi scapă mereu printre degete. Și dacă l-ai vedea ! Maiorul Stelian rămîne gînditor, ca după cîteva minute, să continue : Să nu ți-l imaginezi îmbrăcat fistichiu, nu-i un „hippy", cu plete, à la Crist. Te uiți la el : elegant, decent, cu o tunsoare sobră, de zici că ar vrea să-i sfideze pe cei din gene-

rația sa, adepți ai pletelor și ai bărbilor. O dată n-o să-l prinzi fără cravată. Cînd îl vezi, crezi că-i un agent comercial, picat din Occident să-și plaseze marfa pe cheiul Dîmboviței. Unul din cei cinci de la beci, Bob Miclescu, mi-a dat în scris că Tudorel Pascaru e „creierul" bișnițarilor. Mi-am zis : „Gata !... *Finitta la comedia !* Acum, puișorule, ești al meu !" Și din nou mi-a scăpat.

— Din lipsă de probe ?

— Da ! Numai Miclescu a dat în scris. Ceilalți patru au negat existența unui cap al răutăților. Cînd l-am confruntat pe „Liră sterlină" cu „Hennessy", primul a retractat motivînd că a făcut o confuzie și că în viața lui nu a avut de-a face cu Tudorel... „mînca-l-ar mama" de Tudorel !

— Atunci pe ce dracu' și-a întemeiat „confuzia scrisă" ? mă înfurii copilărește.

— Pe faptul că odată, Bob Miclescu, aflîndu-se la braseria „Athenée Palace", l-a zărit pe „Hennessy" la o masă cu un străin și cu o fetișcană rămasă neidentificată. Cîteva zile mai tîrziu, omul de legătură dintre „creier" și restul bandei...

— Aveau deci și un curier ? !

Maiorul clătină aprobator din cap. Privindu-l și ascultîndu-l, nu pot să nu-i admir răbdarea cu care, la capătul unei zile infernale de lucru, mai furnizează explicațiile de rigoare.

— Da, născociseră și un sistem de legătură. Din păcate, „curierul", un oarecare Mirciulică Ghimpu zis „Pompei" a dispărut fără urmă de aproape o lună de zile. Îl căutăm... Acest Mirciulică i-a transmis lui Bob următoarele : În ziua de 2 iulie, la orele 9,30, un „Fiat-1300", înmatriculat în Italia, va staționa în fața catedralei Sfîntul Iosif. Să fie și el acolo. Iar cînd va ieși stăpînul mașinii din catedrală, Bob să se ducă la el și să-l întrebe în limba italiană : „Sînteți italian ?" la care italianul urma să

răspundă : „Nu, sînt român !" Întîlnirea între ei chiar așa s-a desfășurat. După asta, străinul l-a invitat pe Bob în mașină. Cu ocazia asta i-a transmis lui Miclescu o cantitate de dolari falși. Dar nu asta trebuie reținut, ci faptul că Bob a recunoscut în italianul de la volan pe străinul de la masa lui Tudorel Pascaru. De aici, ar fi dedus Bob că „Hennessy" ar fi „creierul". Nostim, nu-i așa ?

Nostim ? ! Pe dracu nostim ! Face și maiorul haz de necaz.

— Chestia e că n-am avut nici o probă împotriva lui și i-am dat drumul, oftează maiorul cu năduf. Iar Tudorel și-a reluat existența sa de parazit. Cu o iotă nu se abate de la programul lui cotidian. Arestarea celor cinci nu l-a alarmat. Seară de seară, e la braseria „Athenee Palace", unde are o masă.

— Cu o prietenă ?

— Constantă ? Nu... Însă pe la masa lui, ca și în viața sa intimă, e o fluctuație de fete fără căpătîi. A te încurca cu „Hennessy", chiar și pentru o noapte, e ceva, ne-au mărturisit putorile astea. Tudorel Pascaru e generos... are bani... e culant... Trăiește cum ar fi dorit taică-său să trăiască.

Ascultîndu-l pe maior, aproape că uit pentru ce venisem să mă interesez de Tudorel Pascaru.

Scursorile astea sociale au și noroc ! se pocnește maiorul cu palma peste genunchi. În loc ca modul ăsta de viață să-l ducă pe „Hennessy" la sapă de lemn, poftim, acum mai pune mîna și pe o moștenire. Zii și tu, căpitane, dreaptă-i viața asta ?

Cu o mișcare bruscă, se ridică în picioare. Înțeleg că timpul afectat discuției noastre a luat sfîrșit. Mă ridic la rîndu-mi și-i spun :

— Trebuie să stau și eu de vorbă cu individul ăsta. Îl găsesc oare și în seara asta la „Athenee Palace" ?

— Sută la sută !

— M-aţi făcut curios. Vreau încă în seara asta să-i văd mutra.

— Ţine-mă şi pe mine la curent cu ce constaţi.

Sîntem amîndoi lîngă uşă, pe cale de a ne despărţi. Deodată, îmi amintesc de ceva şi întreb :

— În afacerea bişniţarilor, nu a apărut cumva şi problema drogurilor ?

— Nu ! În mod categoric, nu !

Îi mulţumesc. Ne despărţim. Cînd revin în biroul nostru, telefonul ţîrîie nebuneşte. Mă reped, ridic receptorul.

— Pe unde umbli, dom'le ! mă ia Povară la rost spărgîndu-mi timpanul. Sun şi tot sun ! Raportez că frumoasa noastră nu-i acasă... În noaptea asta o să lipsească.

— De unde ştii ? mă interesez eu, intrigat de tonul categoric al colegului meu. Nu cumva a ieşit la „plimbare“ cu Lucreţia Budescu ?

— A lăsat pe uşă un bileţel cu următorul text : „Jo ! Nu mă aştepta. Lipsesc toată noaptea !“ îmi explică Povară. Jo ăsta o fi vreun american ?

— Da, de prin Ferentari !... Şi-acum ce ai de gînd ?

— Am şi eu un acoperiş ! O plapumă !

— Tot la căldurică ! ? Uite ce, Povară... Peste un sfert de oră ne întîlnim în faţă la „Athenee Palace“.

— Am auzit bine ?

— Da... Avem împreună puţină treabă.

— S-a făcut !

Pun receptorul în furcă. În aceeaşi clipă, telefonul ţîrîie din nou. De astă dată, e procurorul. Mă informează oftînd :

— Nimic nou ! Lucreţia Budescu n-a mai apărut.

Oftez şi eu, iar apoi îi atrag atenţia să nu mă caute în următoarele două ceasuri, căci nu voi fi de găsit.

— Mai ai timp şi de aventuri nocturne... bravo, căpitane ! Succes ! La revedere !

Observaţia şi urarea insinuantă a procurorului îmi zgîndăresc o rană — Lili şi curtezanul ei. Îmi zic : „Decît să te duci la „Athenée Palace“, mai bine te-ai posta la poarta teatrului şi ai aştepta-o acolo. Ca s-o scapi din ghearele *muzicologului*. Că azi cu o „arie“, mîine cu „alta“... Şi deodată afli că au alcătuit la Ofiţerul stării civile un „duo“ pe viaţă ! Du-te mai bine la „Savoy“ ! Nu-ţi dai seama ? Ar fi formidabil, ar fi o adevărată lovitură de teatru ca, ieşind de la spectacol, Lili să dea cu ochii de tine“. Văd scena, pînă şi perplexitatea *muzicologului* o văd. „Îl învăţ eu minte !“ Gata, sînt hotărît. Acolo mă fixez, în faţa teatrului. Povară o să mă aştepte cît o să aştepte, o să se sature şi o s-o şteargă înjurînd. Să mă înjure, că nu mă supăr.

12

Pe Povară l-am zărit de departe. A ajuns la locul întîlnirii înaintea mea. Se plimbă nervos prin faţa restaurantului. Ridic braţul, mă zăreşte şi-mi vine în întîmpinare. Are un mers atletic, milităros, tot datorită anilor petrecuţi la Şcoala de ofiţeri. Al meu e la fel.

— Ce s-a întîmplat ? De cînd ai început să-mi dai întîlniri pe la marile restaurante ?

Povară e înfrigurat, şi la propriu, şi la figurat. E şi el în talie. ca şi mine. Îl iau împăciuitor de braţ :

— Ce să se întîmple ? Mai nimic ! Mi-am adus şi eu aminte că astăzi a fost ziua mea...

— Hai, fugi de aici !

— ...şi m-am hotărît să dau o bere... una de calitate.

Povară reacţionează prompt, prieteneşte, mustrîndu-mă :

— S-o fi invitat şi pe Lili !

Născocesc o minciună. Nu-i dezvălui scopul adevărat al invitaţiei, dintr-un motiv temeinic. Îmi cunosc colegul. În momentul în care Povară ar şti că mi-am impus o misiune şi nu o „aniversare“, reflexele profesionale, nu întotdeauna subtil *cizelate,* i s-ar declanşa de la sine. În local, se va foi pe scaun ; în răstimpuri, îşi va plimba privirile pe un semicerc de 180 °. Nu doresc să fim mirosiţi. Urmăresc un singur scop, deocamdată neutru. Maiorul Stelian m-a făcut curios şi vreau să văd mutra lui Pascaru-junior.

Totuşi, Povară mă suspectează :

— Dacă-i ziua ta, de ce nu ţi-o sărbătoreşti într-o „bombă“ de pe chei ?

— Ce naiba, mă Povară, o dată pe an e ziua mea ! Aici au şi o bere bună.

Intrăm direct. Străbatem localul pe toată lungimea sa. Eu înainte. Deodată, datorită semnalmentelor date de maiorul Stelian îl identific pe Pascaru-junior. Mă cuprinde o bucurie de parcă aş fi făcut cine ştie ce descoperire. „Hennessy“ arată exact aşa cum mi-a fost descris : elegant, modern, dar nu extravagant. Nu e singur. Îi ţine de urît o fată nostimă, cu păr lung, lins, cu un breton ce-i acoperă fruntea pînă aproape de sprîncene.

Găsim şi noi o masă. Ne aşezăm. Unghiul din care urmează să-l observ pe moştenitorul averii de la Lugoj nu-i prea fericit, n-am însă de ales. Povară îmi dă dovadă că mă ţine pe mine sub observaţie. Se apleacă peste masă şi mă întreabă în şoaptă ?

— Pe cine ai văzut ?

— O vecină a lui Lili. O să mă toarne că m-a întîlnit la „Athenée Palace".

— Mă, da' ţi-e frică de ea ! Povară rîde victorios : în sfîrşit, a dibuit în organizarea mea interioară, solidă ca o cetate, o slăbiciune. Bine că eşti cu mine ! ţine el să mă liniştească. O să-ţi iau apărarea.

Ospătarul se prezintă la masa noastră. Comand crenvurşti, bere... Povară mă ia peste picior.

— Cheltuieşti cam mult cu mine !

Totuşi e impresionat de gestul meu. Nu pentru că nu ne-am mai cinstit cu o bere sau cu o ţuică, ci pentru că *evenimentul* se produce într-un local de lux, cu preţuri de lux.

Ne aprindem ţigări. Fumez şi trag cu ochiul în direcţia lui Tudorel Pascaru. E jovial, curtenitor. Ce naiba, doar ştie că văru-său e mort, că are doliu în familie ! Sau are în continuare dispensă din partea bătrînului ? Fîţa îl soarbe din ochi, fumează şi bea. Îmi rotesc încet privirile prin local ; pe la mese, mulţi tineri, chiar foarte mulţi... Coniac... bere... vin... De unde o fi avînd puştimea asta atîţia bani ? Încerc să-mi identific colegii de la *Economic* în „grija" cărora se află „Hennessy", dar nu izbutesc.

— Te pomeneşti că şi Petronela Stavru o fi aici, îl aud pe Povară spunînd, ca şi cum pînă atunci, am fi discutat de-ale noastre.

Ripostez cu mirare :

— Ce-ţi veni ? ! Fata-i îndurerată, dacă nu chiar în doliu. N-ar îndrăzni să desfidă într-un asemenea hal memoria fostului ei iubit.

— Aşa îndoliată pe unde o fi umblînd noaptea ?

Povară mă priveşte sarcastic, iar eu, ca să-i abat atenţia de la temă, fac pe nebunul.

— Uite ce e, băiete, e ziua mea şi n-am chef să discut aici chestiuni de serviciu.

Lui Povară nu-i rămîne decît să fie de acord. În sinea mea însă mă întreb : „De unde dracu' am mai născocit și imaginea fetei în doliu ? Pentru că i-am văzut ochii plînși ? Mai curînd îndurerată decît îndoliată... Oricum, nu cred că ar îndrăzni în zilele astea să intre într-un local. Nu-i chiar atît de sigur ! — Tudorel Pascaru. Și el e în doliu ? Ba taică-său e cel care se ocupă de înmormîntare. Și totuși derbedeul e aici. E vesel, galant. Cu siguranță că în noaptea asta o să aibă și o aventură amoroasă. A trecut pe la Facultatea de medicină, a anunțat-o pe Petronela că vărul lui s-a sinucis, iar apoi, „îndoliat", a revenit la modul său curent de viață.

Povară mă trezește din meditație, șoptindu-mi :

— Așa e cînd împlinești un număr de ani, devii melancolic ?

Ce urîcios pot să fiu ! ! L-am invitat de „ziua mea" la o bere și l-am dat uitării... Mă scoate din impas ospătarul. Ne servește. Ne umple cu bere paharele înalte. E spumoasă, acidă, bună la gust... Ne repezim amîndoi la pahare, ciocnim și bem cu nesaț.

După un timp, remarc că Tudorel Pascaru se uită din ce în ce mai intens spre noi. Mă prefac indiferent și absorbit de bere și crenvurști. După alte cîteva minute, îmi formez ferm convingerea că noi sîntem ținta lui „Hennessy". Ca să fiu ceva mai sigur, îi cer lui Povară să-mi spună cine șade la masa din spatele meu.

Spre marea mea satisfacție, Povară nu pare deloc intrigat de ceea ce-i cer.

— Cred că e un străin, îmi comunică el. E un bărbat la vreo cincizeci și cinci de ani. Fumează trabuc... unul lung și subțire ca o macaroană... Nu e singur... ci cu *una* de-alea, de prin preajma hotelurilor. Vrei să știi și ce beau ?

— Nu, nu, îi potolesc eu zelul. Hai noroc !

Bem. După ce pune paharul jos, colegul meu, fără nici o altă introducere, mă întreabă dacă m-am certat cu Lili. Inventez un răspuns pe care nu-l duc pînă la capăt, căci atenția îmi este captată de conduita lui Tudorel Pascaru : a scos din portofel o carte de vizită, și acum scrie. Parcă încep să pricep ceva.

— Ascultă, Povară, îmi chem eu în ajutor colegul, tînăra de la masa străinului șade cumva cu fața îndreptată spre tînărul acela elegant, de lîngă fereastră ?

— Cel cu fata bretonată ?

— Da...

— Care stă și scrie ?

— Da...

— Păi din capul locului i-am observat : își vorbeau tot timpul din ochi. Mare crai mai trebuie să fie ! Deodată, Povară trece la un ton compătimitor. Cît de deformați sîntem, Liviule ! Să nu putem și noi sta liniștiți într-un local și să vorbim de cîte'n lună și'n stele... De orice să vorbim, numai de-ale noastre nu.

— Ai dreptate, Povară ! Hai noroc, băiete ! Să te văd cît mai repede însurat.

Oftează. Se pregătește să-mi povestească pentru a suta oară povestea lui dramatică de dragoste, și pătimașă, dar îi fac un semn să tacă. Mă vede absorbit de cele ce se petrec la masa *bretonatei* și cade cuminte în așteptare.

Tudorel Pascaru a terminat de scris, cheamă un picolo și-l instruiește cui să înmîneze cartea de vizită pusă pe o farfurioară. Băiatul a înțeles. Îl văd făcînd slalom printre mese și, spre uluirea mea, se oprește în dreptul meu.

— E pentru dumneavoastră ! zice și-mi întinde farfurioara.

De la locul său, Tudorel Pascaru îmi zîmbește cu condescendență, clătinînd din cap : „Da, da, e pentru dumneavoastră !“ Iau stupefiat cartea de vizită, gîndindu-mă

la *băieții* maiorului Stelian. „Ce-or fi gîndind ? Ce or raporta mîine sau încă în noaptea asta șefului lor ?“

Tudorel Pascaru are un scris mărunt, dar lizibil. Citesc : *Din capul locului, vă cer scuze pentru deranj. Ați trecut astăzi pe la noi, cînd ați stat de vorbă cu tatăl meu. Eram acasă. Am să vă comunic ceva foarte important. V-aș propune, dacă sînteți de acord, să ieșiți pentru cîteva minute în holul hotelului. Oricum v-aș fi căutat. Dar dacă v-am întîlnit aici, mă folosesc de acest prilej. Vă rog încă o dată să-mi scuzați îndrăzneala.*

Uite așa sare cîteodată iepurele. Cînd nu te aștepți. Îmi ridic privirile de pe cartea de vizită și mă uit spre „Hennessy“ : același zîmbet condescendent îi joacă pe chip.

— Eu o să ies pentru cîteva minute în holul hotelului.

Povară nu-i mulțumit de explicația mea.

— Altă dată să nu mai umbli cu figuri de-astea, mă ceartă el. Că-i ziua ta, că hai să bem o bere ! Mă iei ca pe un copil ?

— După ce o să mă întorc, o să-ți povestesc ce s-a întîmplat. Și eu sînt uluit...

Povară prinde momentul și-mi spune ironic.

— Ce să se întîmple ? Te-au uitat femeile și ai început să primești invitații discrete de la bărbați.

Ascund cartea de vizită în buzunar, mă ridic și mă îndrept spre ieșire. Cînd ajung la ușă, arunc o privire peste umăr. Pascaru s-a ridicat de la masă și mă urmează.

„Cu siguranță, îmi spun, acum unul din *băieții* maiorului Stelian o să se ia după „Hennessy“ și o să-l văd și eu la față“.

Tudorel Pascaru m-a ajuns din urmă exact în clipa în care intram în holul hotelului, foarte puțin animat la ceasul acela. Mi se adresează cuviincios.

— Tovarășe căpitan, vă rog încă o dată să mă scuzați.

Mă opresc. E lîngă mine și, studiindu-l, constat că fața sa de om cumsecade anulează parcă tot ce am auzit despre el. „Ori se săvîrșește o eroare, gîndesc, ori tipul a izbutit să-și creeze o mască perfectă de tînăr cumsecade".

Mă invită să ne retragem într-un colț mai liniștit, lîngă ușa ce dă spre marele restaurant. Îl urmez.

— Cînd ați fost la noi și ați vorbit cu tatăl meu, eram într-o cameră vecină, îmi dezvăluie el căutîndu-mi, fără să clipească, privirea. Printre altele, l-ați întrebat pe bătrîn ce motiv putea să-l împingă pe văru-meu spre sinucidere. De unde să știe el ce să răspundă ? Cristi a avut un motiv... și încă unul serios...

Trebuie să fi surprins pe figura mea o undă de nerăbdare căci îi zăresc în colțul gurii un zîmbet complice, de înțelegere.

— Vă interesează ?

— Mai întrebi ? îmi mărturisesc eu curiozitatea.

— Cristi îl idealiza la culme pe pictorul Valerian Brateș... Îl cunoașteți, desigur ? De la Institut... Îi era devotat cu trup și suflet. La rîndul său, nimic de spus, și Valerian Brateș îl aprecia. L-a și proclamat studentul nr. 1 al clasei sale.

— Și ce-i rău în asta ?

Propria-mi nerăbdare mă supără. Pentru o clipă, celălalt mă fixează nedumerit de faptul că l-am întrerupt.

— De doi ani, pictorul Brateș îi folosește ideile artistice și munca în scopuri personale. Ați fost la „Național" ? Ați văzut spectacolul „Vînt de miazănoapte" ? Decorurile sînt executate după schițele lui Cristi. Și ați reținut cine semnează decorurile ? Valerian Brateș. El e cu gloria, cu banii. Cristi n-a văzut un leu de la el. Cronicarii îl ridică în slăvi pe Brateș, pe marele Brateș, subliniază „Hennessy" cu o înciudare nedisimulată.

— Poate că au avut o înțelegere ! îl contrazic eu fără convingere.

— Aş ! După ce i-a folosit ideile, munca, i-a mai furat şi iubita.

Nu ştiu ce am, dar mă port ca un novice. Exclam :

— Cum ai zis ?

— Aşa cum aţi auzit, îmi rîde el în nas.

— Deci Petronela Stavru pentru el l-a părăsit pe Cristian Lucaci ?

— Exact, tovarăşe căpitan ! Pentru Brateş l-a lăsat pe Cristi... pentru un bărbat mai mare decît ea cu „trei cincinale“, pe deasupra şi căsătorit. Poftim, om care urcă la catedră şi ţine lecţii de etică... şi de altele.

Îşi tamponează cu batista fruntea asudată, îşi îndreaptă nodul de la cravată. Pare indignat şi gata să se retragă. Nu mă înşel.

— Atît am avut să vă comunic.

— Te grăbeşti ?

Înalţă din umeri oarecum jenat. Vezi, doamne, a lăsat o domnişoară la masă, singură, şi nu se cade.

— Dacă vreţi, mîine vă stau la dispoziţie, îmi propune. Amabilitatea lui îmi convine.

— De acord ! Te aştept mîine dimineaţă la ora opt...

— La nouă, mă întrerupe el rugător.

— Fie ! La Miliţia Municipiului... Întrebi la poartă de...

— ...de căpitanul Roman, mă întrerupe el.

— Încă o întrebare.

— Mă rog !

— La ce oră ai trecut astăzi pe la Petronela, pe la Facultate ?

— Da' cine v-a spus că am trecut astăzi pe la Petronela ? N-am trecut, tovarăşe căpitan. Sînt vreo şase zile de cînd n-am mai văzut-o.

Stupefacţia sa are darul de a mă convinge. Aşadar, nu el a anunţat-o pe Petronela de moartea lui Cristian Lucaci. Desigur, Valerian Brateş a făcut-o. Înseamnă că după convorbirea noastră şi-a anunţat amanta de cele petrecute ! Îmi amintesc la fel de fulgerător de papucii bărbatului de sub patul din garsoniera studentei, de bărbatul care mi-a răspuns la telefon...

— Mă scuzaţi...

— Să mergem ! îi propun, nu înainte de a-i mulţumi. Te aştept mîine la ora opt...

— ...la nouă ! mă corectează Tudorel Pascaru rîzînd.

„La naiba, nu-i dracu' chiar atît de negru ! îmi zic. E chiar un tînăr simpatic !"

Zece minute mai tîrziu, în drum spre casă, îi povestesc lui Povară cele petrecute.

— Ca să vezi, mă, unde dai şi unde crapă ! mă arăt eu excesiv de vesel.

— Ar trebui să mă supăr, îmi declară Povară întristat. Dar nu pot...

Ne oprim la un telefon public. Îi cer lui Povară să-i telefoneze Petronelei Stavru. Formează numărul, nu-i răspunde nimeni.

— N-a venit !

Preiau receptorul din mîna lui Povară şi-l chem la telefon pe procurorul Berindei.

— Dormi ?

— Încă nu, dar sînt pe drumul cel bun ! mă încredinţează Berindei. Stimabile, Lucreţia Budescu n-a mai apărut.

— Asta am vrut să ştiu... Pe mîine ! Noapte bună !

De Povară mă despart pe Magheru, în dreptul „Casei filmului". Mă salută, mărturisindu-mi cu tristeţe :

— Păcat că n-a fost ziua ta !

13

Acasă o găsesc pe maică-mea supărată foc ; că de ce toată ziulica n-am chemat-o la telefon, că ea de unde să știe ce-i cu mine, că ce fel de viață duc dacă nici la masă nu mai vin. Nu e pentru prima oară cînd mă ceartă, așa că primesc „loviturile“ în plin, bărbătește. O liniștesc, în cele din urmă, făgăduindu-i că voi deveni cel mai ascultător și mai cuminte copil din lume.

— Cu mine, hai, treacă-meargă, dar cu Lili ce ai, de ce te porți așa ? Începînd de la ora 9 te-a tot căutat din jumătate în jumătate de ceas.

— Nu s-a mai dus la teatru ? ! îmi manifest eu satisfacția.

— Ce teatru ? Care teatru ? Cu mine să nu faci pe prostul ! Fata mi-a telefonat de-acasă, că am vorbit pe urmă și cu cuscra...

Pentru vestea primită o mai îmbrățișez o dată. Asta-i viața noastră ! Eu și cu Lili n-am devenit încă soț și soție, dar mamele s-au și încuscrit. La o adică, nici n-ai cum să mai bați în retragere.

Mama, fericită în sfîrșit că m-a văzut acasă, se duce la culcare. Mă duc și eu, ca de obicei, cu telefonul lîngă mine, la căpătîi.

Gata, sînt în pat, la orizontală, cu fața în sus. Doamne, cît e de bine să simți cum ți se evaporează din trup oboseala și puțin cîte puțin somnul pune stăpînire pe tine !

Nici trei ore n-am apucat să dorm. Sînt trezit de sunetele biciuitoare ale telefonului. Aud în receptor cuvintele :

— Îmi pare rău, căpitane, că te iau din somn. Da' asta-i meseria ofițerului de serviciu. Maiorul Dulgheru la aparat.

Chiar dacă nu s-ar fi recomandat, tot l-aş fi recunoscut. Maiorul e al nostru, al *Judiciarului.*

— Vă ascult, tovarăşe maior !

— A telefonat de pe Icoanei un oarecare Onuţan Vasile. Un vecin al sinucigaşului. Zicea că apartamentul lui e la etajul trei, sub mansardă. Ne semnalează că umblă cineva sus, în mansardă... Că se aud paşi, zgomote... Omul era tare speriat...

Buimăceala mi s-a risipit pe dată. Sar din pat.

— Trimiteţi-mi urgent o maşină !

Maiorul rîde încîntat.

— Am şi trimis-o. Vezi că-i plutonierul Gavriliu la volan.

— Telefonaţi familiei Onuţan să nu se alarmeze, să stea cuminte locului, nimeni să nu urce.

— Din punctul ăsta de vedere, nici o grijă, rîde maiorul, oameni serioşi, s-au gîndit imediat la „stafia" decedatului.

Mă îmbrac ca la Şcoala de ofiţeri în timpul alarmelor, în cîteva minute. Mă străduiesc să nu fac vreun zgomot, să nu-mi trezesc mama. Efort de prisos. În timp ce străbat holul în vîrful picioarelor, mă lovesc de ea. Mă întreabă cu milă :

— Te-au chemat ?

— M-au chemat, mamă.

— Vai de somnul şi odihna ta ! mă compătimeşte ea, cu tandreţe maternă. Nu uita să-mi telefonezi.

Biata maică-mea ! S-ar cuveni să-i aduc noră în casă... Sau s-o iau cu mine într-o vacanţă... Sau să împrumut un autoturism şi s-o plimb... Nu mă are decît pe mine, iar eu intru şi ies dintr-un dosar în altul.

„Dacia" mă aşteaptă în dreptul casei, cu portiera deschisă. Înainte de a mă aşeza lîngă şofer, mai arunc o

privire la etajul patru : camera mamei e luminată, îi zăresc silueta la fereastră.

— Nea Gavriliule, dă-i drumu' ! În viteză, pe Icoanei !

— Din somn ? se interesează şoferul după ce a vîrît maşina în 80 pe oră.

— Din somn !

— Grea meserie !

— Grea meserie ! îi dau eu dreptate.

Cred că schimbul ăsta de cuvinte a avut loc, între noi, de cel puţin o mie de ori.

„Ehei, dacă aş avea un pic de noroc ! îmi spun. Să-l mai găsesc *acolo*... să fac cunoştinţă cu *dumnealui*..."

Sînt convins că „stafia" este una şi aceeaşi persoană cu insul care a atacat-o pe Lucreţia Budescu. Ca un film rulat cu viteză neobişnuită, îmi trec pe dinaintea ochilor imagini disparate : bătrînul Pascaru, pictorul Valerian Brateş, elegantul „Hennessy". Apoi, îmi amintesc de acel moment ridicol cînd mi s-a părut că cineva fusese la uşa mansardei, iar apoi a luat-o la fugă în jos, pe scară, ca să scape de urmărirea mea.

„Poate că ar fi fost bine să-l fi chemat şi pe procuror, gîndesc. De ce ? Numai aşa, ca să-i stric somnul ?"

Un viraj brusc şi scurt mă smulge din gînduri. Deschid ochii mari şi descopăr un Bucureşti cufundat într-o noapte adîncă, de toamnă. Doarme oraşul copilăriei mele !

Am ajuns... Gavriliu îşi cunoaşte meseria. Fără frîne zgomotoase. În surdină.

— Să vin şi eu cu dumneata ? mă întreabă şoferul.

— Nu, nene Gavriliule ! În schimb, o să te rog altceva... Să cobori de la volan şi să te instalezi lîngă poartă, de pază. Dacă dă să iasă careva în fugă, îl înhaţi... Fără menajamente, pricepi ? Şi uită-te la ceas ! Dacă în două-

zeci de minute nu mă întorc, vii dumneata după mine, sus la mansardă ! Pe scara de serviciu din spatele clădirii.

— 'Nţeles !

Strada e pustie, lăsată în stăpînirea vîntului de toamnă. Doar huruitul îndepărtat al unui tramvai de serviciu pluteşte în tăcerea nopţii.

Gavriliu rămîne la poartă, eu intru pe nesimţite în curte. Scara e învăluită în semiîntuneric. Un cotoi deranjat de apariţia mea subită se furişează leneş într-un alt ungher.

Urc uşor. abia auzit, atent să nu stîrnesc vreun zgomot. Întreaga fiinţă mi-e concentrată. De ce să mint ? Mi-e teamă. dar nu într-atît încît să-mi pierd controlul.

Trec hoţeşte pe lîngă odaia Lucreţiei Budescu. Mă opresc lîngă uşă, nici eu nu ştiu de ce. De dincolo, aşa cum era de aşteptat, nici un zgomot. Îmi văd mai departe de drum şi, pe măsură ce mă apropii de mansardă, îmi dau seama că uşa este întredeschisă. Din pricina asta, lumina puternică dinăuntru închipuie o uriaşă literă C formată din linii drepte. Mă opresc prudent. Îmi aud inima bătîndu-mi nebuneşte. Aşadar, sigiliul a fost din nou rupt, iar uşa descuiată cu cheia rămasă în broască. Sînt convins că infractorul n-a părăsit locul acţiunii. Altfel ar fi stins lumina. Îmi vin iarăşi în minte cuvintele lui Grigoraş : „Un infractor primar, dar cu imaginaţie !“

Îmi scot pantofii, rămîn în ciorapi. Urc cu paşi de pisică. Ajung lîngă uşă. Las pantofii locului şi rămîn în aşteptare. De dincolo, răzbate pînă la mine zgomotul unor paşi, apoi nu mai aud nimic. Mă încearcă o bucurie scurtă şi rea. „Am noroc, îmi zic. Îl înhaţ... Al meu e !“ Îmi propun să nu intru trîntind uşa şi strigînd „Sus mîinile !“ deşi n-am asupră-mi nici o armă, ci împingînd-o uşor, de

parcă o umbră ar împinge-o, așa încît pe celălalt să-l treacă fiorii.

Procedez întocmai cum mi-am propus. Rămîn în prag și deschid ușor ușa. Pe măsură ce se dă înlături, mi se înfățișează un tablou care mă împietrește.

Lîngă patul scund al lui Cristian Lucaci — o femeie. Stă îngenuncheată, cu spatele spre intrare. E Lucreția Budescu. O recunosc după rochie. Pe sub cerga verde se conturează vag un trup omenesc. Iar acolo unde ar trebui să fie capul celui ce se odihnește sub cergă văd întins portretul Petronelei Stavru. Fiori de gheață îmi străbat fără contenire spinarea. Mai văd la „căpătîiul" Petronelei aprinse două lumînări. Am nevoie de cîteva clipe ca să înțeleg că Lucreția Budescu, în genunchi, bocește fără glas. Tabloul e demențial și are darul să-mi amintească diagnosticul pus de fosta iubită a studentului. Îmi recapăt repede stăpînirea de sine. Lucreția Budescu nu mă aude. Stă mai departe încremenită în genunchi, cu capul în piept, și-o plînge pe „moartă". Sub cergă trupul acesteia e desenat de cîteva perne. „Infractor primar, cu imaginație !" îmi trece prin minte.

Sînt acum lîngă Lucreția Budescu. În sfîrșit, din poziția în care se află, îmi observă picioarele. Privirile i se ridică pînă ce-mi întîlnesc ochii. Nu scoate nici o exclamație de spaimă, așa cum mă așteptam. De parcă aș fi fost acolo de la bun început. Nu pot să-mi dau seama dacă m-a recunoscut sau nu... Rămîne cîteva clipe cu privirea tulbure spre mine, apoi se ridică anevoie. Chipul îi este livid, răvășit. Îmi șoptește :

— A murit... Eu am omorît-o !

Mă pomenesc întrebînd-o tot în șoaptă :

— Da' de ce ?

— Pentru că l-a omorît pe *Cristi al meu*. Mie mi-era ursit. Treizeci și patru de ani l-am așteptat. Iar ea l-a

omorît pe *iubitul* meu. Își mută privirile spre portretul Petronelei și continuă : Era geloasă, Cristi nu se mai uita la ea, ci la mine. A aflat că am pus la cale nunta, în taină, ca pe urmă să fugim.

— Unde să fugiți ?

— La Bellu, în cavoul părinților. Acolo mi-e toată zestrea. Deodată fața i se schimonosește de ură și o aud scrîșnind din dinți : Am omorît-o ! Am omorît-o !

Mă stăpînește o senzație bizară, contradictorie. Pe de o parte că dorm și am un coșmar violent, iar pe de altă parte că știu exact unde mă găsesc și cum am ajuns acolo.

— Cum ai omorît-o ?

Curiozitatea mea n-o tulbură, n-o înfricoșează, n-o trezește la realitate. Mi se spovedește cu ușurința unor infractori înrăiți, deciși să-și despovăreze sufletul.

— Mai întîi i-am făcut o injecție cu morfină ca să n-o doară și să nu țipe. Apoi, am atîrnat-o de cîrligul ăla !

— Care cîrlig ?

Întinde brațul și-mi arată cîrligul de care, cu două nopți în urmă, atîrnase trupul lui Cristian Lucaci.

— Ăla de sus ! adaugă ea.

Simt, că de groază, pielea mi se încrețește. Amestecul acesta de detalii reale, concrete, cu ambianța fantastică în care am nimerit, mă paralizează, simt că n-am putere să întreprind nimic, nici să judec cu luciditate. Îi aud vocea de parcă ar fi a mea.

— Și-acum ce ai de gînd ?

— Aștept să vină de la poliție... Ce frumoasă e ! Da' Cristi tot pe mine mă plăcea... cu mine voia să se însoare. Ardea de nerăbdare, mă voia chiar în patul ăsta. Eu însă i-am zis : „Nu, iubitule, lasă pentru noaptea nunții !“

Cade iarăși în genunchi și începe să se închine, făcîndu-și cruci mari. O urmăresc cu ochi tîmpi, furat de mirajul demențial al nefericitei.

Deodată, aud dinspre scară pași grei : sînt ai unui bărbat. Urcă. Mă cuprinde o bucurie nervoasă, căci știu că nu poate să fie altul decît Gavriliu. Îmi întorc capul spre ușă. Plutonierul e acolo : s-a lovit și el cu ochii de „patul mortuar“ și s-a oprit locului. Îl îndemn să intre. Se apropie cu o mutră perplexă. Ar vrea să-mi pună o întrebare. Îi fac semn să tacă.

Mi-am revenit. Știu ce trebuie să întreprind. Îmi așez blînd mîna pe umărul Lucreției Budescu și-i spun :

— Hai, că a venit !

Se uită de jos în sus la mine.

— De la poliție ?

Răspunsul meu afirmativ o convinge să se ridice, să se întoarcă spre Gavriliu, să-i măsoare cu interes uniforma. Îi declară și lui :

— Eu am omorît-o !

Pe figura uimită a lui Gavriliu a înflorit un zîmbet timid, prostesc. Nu pricepe încă rolul său în această scenă demențială pe care, fără voia noastră, ne-am pomenit amîndoi interpretînd-o.

— O să mergi la poliție și o să dai acolo o declarație, îi zic, apoi îi fac șoferului cu ochiul.

În fine, „i-a căzut fisa“. Chipul său recapătă expresia obișnuită.

— O să declar totul, se învoiește Lucreția Budescu fixîndu-l pe plutonier cu ochii tulburi. Vreau să se știe că eu am avut la Cristi mult mai mult succes decît o tinerică de douăzeci și patru de ani.

— Foarte bine ! intră Gavriliu în rol. Foarte bine ! O să ne povestești totul... Să mergem...

Îi aprob intervenția și ne îndreptăm tustrei spre ieșire. La ușă, îmi amintesc de pantofi. Îi încalț în grabă și cobor scara după cei doi. Supușenia femeii e de-a dreptul dezarmantă...

Aerul rece de afară mă înviorează. Îi șoptesc plutonierului :

— O duci la 9... ! Cu grijă, auzi ? Pune siguranțele la portieră.

— 'Nțeles !

— Pe urmă te întorci aici să mă iei !

— 'Nțeles !

Rămîn în stradă pînă ce văd mașina depărtîndu-se. Răsuflu ușurat și mă reîntorc în mansardă. La etajul trei însă sînt așteptat de un bărbat scund, rotofei, în pijama.

— Sînt Onuțan, se recomandă el, în șoaptă. Eu am anunțat miliția... A fost de folos ?

— Vă mulțumesc ! O să vă mai deranjez un pic...

— Mă rog !

— Aș vrea să telefonez de la dumneavoastră.

— Poftim ! Nimeni nu doarme, așa că...

Intru. În sufragerie arde lumina. Celelalte încăperi sînt în întuneric. Din fericire, telefonul e în sufragerie. Îl trezesc pe Berindei ; n-am încotro. Trec cîteva minute bune pînă ce-mi răspunde ca lumea.

— Iarăși sigiliul rupt ? ! exclamă el. Uf, doamne !

— Hai, lasă, vino cît mai repede pe Icoanei ! Nu mă lăsa să te aștept...

— Încalec *Trabant*-ul și vin !

Onuțan mă conduce pînă la scara de serviciu, iar acolo își ia inima în dinți și mă întreabă :

— Femeia aceea pe care ați ridicat-o era *tovarășa Lucreția ?*

— Da !

— V-am văzut de la fereastră cînd ați urcat-o în mașină, ține el să-mi explice scărpinîndu-se la ceafă. Așa-i că nu-i întreagă la minte ?

Profit de discuția provocată, ca să-l întreb pe ce își întemeiază întrebarea.

— A avut vreo criză ?

Onuţan dă ostenit din cap, se uită apoi chiorîş la mine şi se mulţumeşte să rezume totul la două cuvinte :

— Ştiu eu ? ! Nevastă-mea zice că nu-i întreagă la minte... că într-o zi m-a reclamat că mă ţin de fusta ei... Poate familia Ţugui, unde e angajată, să poată să vă spună cîte ceva ! Aşa, ziceai că-i normală.

Dau să ies, însă îmi amintesc de ceva şi mă întorc spre omul în pijama :

— Deci în apartamentul dumneavoastră se aude distinct cînd cineva umblă prin mansardă ?

— Numai pe o anumită suprafaţă, vine răspunsul lui Vasile Onuţan.

— Luni, între orele 17 şi 21, cînd s-a produs nenorocirea, eraţi acasă ?

Onuţan pricepe ce vreau să aflu de la el. Nimic de zis : cărţile şi filmele poliţiste fac o bună educaţie civică. Omul îmi răspunde exact, edificator :

— Luni, în seara cînd Cristian Lucaci s-a sinucis, noi eram în drum de la Predeal la Bucureşti. Cînd am ajuns acasă, am aflat şi noi de cele petrecute. Păcat ! Era un tînăr de treabă...

— Ieri dimineaţa eraţi acasă ?

— Nu, şi eu şi soţia ne aflam la serviciu.

Îi mulţumesc din nou şi-l rog să nu se supere că, din motive independente de noi, umblînd prin mansardă, va face poate alături de noi o noapte albă.

Ne despărţim. Iată-mă iarăşi sus, într-o linişte ireală. Lumînările, în arderea lor înceată, se topesc răspîndind un miros de seu. Le sting. Vreau ca Grigoraş să aibă ce fotografia. În rest, nu mă ating de nimic.

Mă aşez pe un taburet şi-mi aprind o ţigară. Retrăiesc în gînd cele întîmplate nu cu mult timp în urmă, în

spaţiul amenajat, cu atîta gust şi măiestrie de Cristian Lucaci.

„Petronela Stavru a avut dreptate, îmi spun. Lucreţia Budescu e o dezechilibrată... o ființă chinuită, nevropată, care a ajuns în pragul crimei... Mi-a povestit indirect cum l-a ucis pe Cristian Lucaci. Infractor primar, dar cu imaginaţie... Mda ! Şi încă cu o imaginaţie bolnavă. I-a injectat morfina, apoi l-a atîrnat.

Mă cutremur. Nu încape nici o îndoială că numai un bolnav mintal poate găsi în el resursele fizice necesare săvîrşirii unui asemenea omor. Incredibil — Lucreţia — dar ăsta-i adevărul. A pronunţat cuvîntul morfină, or prezenţa stupefiantului în organismul decedatului e cunoscută doar de noi.

Fumez şi mintea îmi lucrează cu o febrilitate intensă. Înseamnă că tot ea a rupt sigiliul, a simulat agresiunea asupra ei, ca să ne deruteze şi mai mult. În fond, a vrut să vadă dacă am găsit seringa. Ştiu, din experienţă, că într-o infracţiune săvîrşită de un psihopat faptele logice încep să se îmbine, la un moment dat, cu cele ilogice. Psihopatul are o imaginaţie bogată, convingătoare, pînă în clipa în care o altă faptă, săvîrşită tot sub influenţa dezechilibrului, îl demască.

„Şi cu asta basta ! conchid. Dosarul s-a încheiat. Îl închei încă în dimineaţa asta, după ce voi mai culege cîteva informaţii despre trecutul Lucreţiei Budescu."

Spre marea mea uimire, dar şi bucurie, procurorul Berindei îşi face intrarea în mansardă însoţit de Grigoraş.

— Eu l-am mobilizat ! se laudă Berindei, în timp ce ochii i s-au fixat pe patul lui Cristian Lucaci.

Mă ridic şi încep să le povestesc pe îndelete prin ce mi-a fost dat să trec şi concluzia la care am ajuns

— O întîmplare cu totul şi cu totul ieşită din comun ! apreciază procurorul. Adică, din punct de vedere juridic.

Tace brusc. Îl iscodeşte pe Grigoraş, nu ştiu de ce, ca după vreo cîteva minute, să izbucnească : Ce imaginaţie ! Ce imaginaţie ! Păcat că ai fost singur, căpitane ! Un martor n-ar fi stricat.

Nu prea pricep încotro bate. Nici nu fac efortul să-l pricep. Oboseala îmi dă tîrcoale. O oră de somn mi-ar prinde bine. Zic :

— Plutonierul Gavriliu, șoferul, a văzut-o îngenuncheată, i-a auzit şi delirul.

Grigoraş s-a apucat de lucru. Își pregătește aparatele, ceea ce nu-l împiedică să fie atent la discuţie. Intervine, vizîndu-mă pe mine :

— Cred că pînă la încheierea dosarului mai sînt încă destule probleme de elucidat.

Intrigat, îi arunc o privire exact în clipa cînd își duce aparatul foto la ochi, ca să găsească un unghi cît mai bun.

— Stai, să aprind lumînările !

— Cu lumînările aprinse ai găsit-o ? se minunează procurorul.

— Multe am mai fotografiat în viață, nu însă și așa ceva !... își exprimă Grigoraş mirarea.

Aprind lumînările. Îl las pe „omul cu trusa" să fotografieze. Cînd are un moment de respiro, mă arunc asupra lui :

— Și mă rog dumitale, care mai sînt problemele ce se cer elucidate ?

Grigoraş duce iarăşi aparatul la ochi, fixează obiectivul şi-mi răspunde calm :

— De pildă, dacă ea este autoarea crimei, atunci a lucrat nu numai cu seringa, ci și cu fiola... iar pe fiolă, noi am depistat cîteva urme... Dacă corespund...

Nu e necesar să mai continue. L-am înțeles. Răsună un declic. Are dreptate.

— Ar mai fi apoi — procurarea fiolei.

Aici intervine procurorul, cu autoritate :

— De ce s-o fi procurat ea ? Poate că fiola a procurat-o chiar Cristian Lucaci şi se găsea la el... În plină criză renală, victima a rugat-o pe Lucreţia Budescu să-i facă injecţia.

Desigur, în toate e bine să ai răbdare, să deţii arta de a te stăpîni. Iar eu sînt pe cale, fireşte din pricina oboselii, să constat că n-am nici răbdare suficientă, nici ştiinţa de a mă stăpîni. Îi trimit — în gînd — pe amîndoi la toţi dracii, apoi, ceva mai potolit, întreb :

— Bine... De acord... Cristian Lucaci a apelat la serviciile ei. Atunci de ce l-a omorît, dacă nu şi-a premeditat crima ?

Se aude un nou declic metalic, urmat de cuvîntul „Nebunie" rostit de Grigoraş.

— Păi omu' tocmai asta zice, încearcă procurorul să mă lămurească, că mai sînt probleme de elucidat...

— Am să le elucidez ! mă răstesc.

Grigoraş şi-a încheiat misiunea, stinge luminările, vine lîngă mine şi mă îmbărbătează :

— Sigur că da. Ai să le elucidezi, dar mai întîi trebuie să tragi un pui de somn... Nu uita că mai e o piesă — cutia seringii... îi aparţine sau nu Petronelei Stavru ?

Îmi bălăbănesc obosit capul şi dau dreptate tuturor.

— Noi am greşit pe undeva, toarnă procurorul gaz peste foc. N-am întrebat-o pe Lucreţia Budescu de cheia de la mansardă, să-i fi cerut să ne-o predea.

Mă înfurii din nou. Strig :

— Cine a greşit, dom'le ? Dumneata sau... noi ?

— Ho, căpitane ! Nu te supăra... Uite, recunosc, am greşit, căci eu am ascultat-o cel dintîi pe Lucreţia Budescu, îşi mărturiseşte procurorul culpabilitatea.

Grigoraş, cu felul său blajin, se vîrî între noi ca să ne potolească.

— Lasă că-i bine că nu i-ai cerut să predea cheia, ni se adresează el împăciuitor. Dacă ar fi predat-o, probabil că n-am fi ajuns niciodată la seringă.

Şi de data asta, Grigoraş ne dovedeşte că are o minte mai odihnită decît a noastră. Recunosc în sinea mea că e bine ca, în starea de surescitare în care mă aflu, să-i dau ascultare şi să mă odihnesc, *pînă ce-mi trece*. Îmi rotesc privirile prin mansardă — ochii mă ustură.

— Sînteţi gata ? întreb. Să plecăm atunci ! Ai sigiliul la mătăluţă ?

Procurorul îmi arată servieta şi precizează :

— Aici îmi ţin „uneltele“ !

Ieşim. Asistat de mine şi de Grigoraş, procurorul, dînd dovadă de o dexteritate neobservată pînă atunci, încuie, aplică sigiliul, reţine cheia cu care Lucreţia Budescu a pătruns în mansardă. Răsuflă uşurat. Mă uit la ceas : mai pot să prind două ore de somn bun, adînc. Coborîm scara în vîrful picioarelor.

În dreptul camerei locuite de menajera studentului, mă opresc instinctiv.

— Presimt că ai o idee, vorbeşte procurorul în şoaptă.

— N-ar strica să ne uităm puţin prin odaia ei.

— Las' pe mine, o să mă uit eu la prima oră, se oferă Berindei. Bineînţeles, dacă după întîmplarea cu cheia mai ai încredere în mine.

Încredere am, putere să-l suport nu mai am.

— De acord ! zic şi pornesc mai departe dornic să ajung mai repede la aer, la maşină, acasă, undeva, oriunde, numai să pot lăsa jos capul şi să aţipesc.

— Ne căutăm după ora opt, mă avertizează Berindei. Pe Grigoraş îl iau cu mine.

Ultimele cuvinte abia le mai aud. Mă așez pe banchetă lîngă Gavriliu, murmurînd :

— Acasă !

Apasă pe accelerator. Demarează în întuneric. Pleoapele mi se îngreuiază. Cît p-aci să ațipesc, cînd îl aud pe plutonier vorbind :

— Am predat-o doctorului de gardă. A fost, în general, cuminte. Doar că se văicărea : „L-am omorît !... L-am omorît !“

— Cuuum ? ! mă aprind eu. Chiar așa se văicărea ? *L-am omorît !* Nu cumva zicea : „*Am omorît-o !*“

— Mă jigniți, tovarășe căpitan, protestează Gavriliu. Tocmai asta am remarcat și eu, că sus se văicărea că *a omorît-o* pe *aia întinsă în pat* și cu lumînări *la cap,* iar în mașină că *l-a omorît.* N-am întrebat-o nimic. Ce să vorbesc cu o femeie căreia Dumnezeu i-a luat judecata ? !

Cu toată mintea încețoșată de oboseală, îmi amintesc de un pat de campanie de la noi și-i cer șoferului să schimbe direcția :

— La sediu, nene Gavriliu !

14

Am dormit pe patul acela de campanie trei ceasuri bune. Și aș mai fi dormit, dacă Povară nu m-ar fi trezit. Cînd am deschis ochii, l-am văzut aplecat asupra mea.

— Scoală, mă, e timpul ! Hai că ți-am făcut o cafea !

Îmi amintesc unde mă găsesc și sar fulgerător în picioare.

— E tîrziu ?

— Acum o jumătate de oră a întrebat *șefu* de tine.

Vrea să ştie ce s-a mai întîmplat pe Icoanei. I-am raportat cele petrecute la „Athenée Palace“ şi că te-am găsit dormind. El a zis să te mai las jumătate de oră să dormi. Acum e şapte şi jumătate.

Mă retrag la toaletă, mă spăl, mă uit în oglindă : n-am o mutră chiar atît de boţită ! Nici hainele nu-mi sînt prea şifonate. Revin în birou. Aroma cafelei pregătite de Povară mă ademeneşte. O beau cu lăcomie, vegheat de ochii curioşi ai colegului. Printre sorbituri, îi relatez cele petrecute după despărţirea noastră.

— De ce nu m-ai chemat şi pe mine ? mă ceartă el fără prea multă convingere.

— Ce să te mai iau şi pe tine din pat ? Barem unul din noi să fie ceva mai odihnit pe ziua de azi... Faină cafea ! Mă duc la şef.

Pe colonelul Donea îl găsesc, de data asta, citind ziarul. Masa de lucru s-a golit de dosare. Sînt puţinele sale clipe de relaxare. Văzîndu-mă, abandonează lectura, mă invită să iau loc şi-mi cere să-i prezint raportul.

Ca întotdeauna, mă străduiesc să fiu concis. Închei, arătînd că, încă în cursul zilei, voi definitiva dosarul.

Şeful m-a ascultat concentrat, cu capul lăsat pe umărul drept. La un moment dat, am crezut că nu mă mai aude, că m-a dat uitării.

— E un caz ieşit din comun ! rosteşte el într-un tîrziu. În literatura noastră de specialitate sînt analizate multe infracţiuni cu autori dezechilibraţi mintal. Asta însă mi se pare cu totul şi cu totul deosebit. Mi-ar plăcea ca după rezolvarea dosarului să prezinţi colectivului particularităţile cazului... E limpede ?

— Ca lumina zilei ! răspund eu mecanic.

Colonelul izbucneşte în rîs :

— Atunci, m-am lămurit ! Uită-te pe fereastră şi vezi cît e de limpede astăzi lumina zilei ce-o invoci !

Rîd şi eu. Într-adevăr, de ferestre s-a lipit o zi cenuşie, mohorîtă. Cer permisiunea să mă retrag. Îngăduindu-mi, şeful îmi mai spune :

— Ar fi bine să invităm şi un medic de specialitate la analiza cazului.

Mă ridic să plec. Dar nu fac nici doi paşi spre uşă şi colonelul Donea mă opreşte din nou :

— A, cît pe-aci să uit. Maiorul Stelian te roagă să-i arăţi şi lui cartea de vizită a lui Pascaru... Ce-ai rămas aşa ?

Nu-i răspund. Aşadar, băieţii de la *Economic* erau de faţă, iar eu n-am reuşit să-i identific. Bravo lor ! Întreb îngrijorat :

— Le-am stricat cumva treaba ?

— Ba dimpotrivă, mă linişteşte şeful. La o masă, vecină cu a voastră, cina un străin cu o fîţă ?... Fuma trabuc, nu-i aşa ? Ei bine, e un infractor de talie internaţională, semnalat de *Interpol*. Se pare că intra în vederile lui Pascaru să comunice nu numai cu tine, dar şi cu străinul. Fără voia voastră, le-aţi făcut celor de la *Economic* un serviciu...

— Un serviciu ?

Nu ştiu ce-i stîrneşte şefului rîsul. Exclamaţia mea ? Mutra mea ?

— Cît timp ai conversat în holul hotelului cu Pascaru-junior, *tînăra bretonată*, cum plastic a numit-o Povară, s-a ridicat şi ea îndreptîndu-se către masa străinului. Iar acolo, pretextînd că vorbeşte cu partenera străinului, i-a transmis, de fapt, ăstuia să fie cu „ochii-n patru" că Pascaru e urmărit. Tocmai de elementul acesta aveau nevoie cei de la *Economic*.

— E o lichea ingenioasă. Acum trebuie să-mi pice la o convorbire.

— Înainte de a sta de vorbă cu el, abate-te şi pe la maiorul Stelian... Sfătuieşte-te cu el, poate le mai faci un serviciu. Sau poate un sfat de-al lui să-ţi fie de folos.

Părăsesc cabinetul şefului, în gînd cu primele măsuri ce trebuie să le întreprind acum de dimineaţă : 1. Legătura cu procurorul Berindei, 2. Convorbirea cu Tudorel Pascaru, 3. Deplasarea la Spitalul nr. 9.

Pe maiorul Stelian îl găsesc în biroul său, instruind doi colaboratori îmbrăcaţi civil. Mă salută cu o veselie aproape intimă şi-mi face semn să-l aştept.

— Acţionaţi cu prudenţă ! le atrage el atenţia celor doi. Tipul e primejdios. La Viena, a sărit ca în filme de la etajul doi direct într-un camion care-l aştepta în stradă... Hai, luaţi-o din loc ! Succes !

Rămînînd singur, se întoarce spre mine. Îi predau cartea de vizită a lui Tudorel Pascaru şi-l informez că la ora nouă o să am cu el o întîlnire, la sediu.

— Mă interesează scrisul lui, zice maiorul citind mesajul lui „Hennessy". Cu ce-aş putea să-ţi fiu util ?

Cutele din jurul gurii maiorului exprimă o puternică încordare lăuntrică. Nu ştiu cum s-o interpretez. Poate că dacă ar fi şeful meu, aş şti să-i dau un sens. Cu ce m-ar putea ajuta ?

Sesizîndu-mi şovăirea, mă întreabă :

— Vizita ce ţi-o face e legată de moartea vărului său ?

— Cunoaşteţi cazul ?

— Indirect ! precizează maiorul. Se ridică, se îndreaptă spre un *Fichet*, şi revine de acolo cu un dosar. Răsfoieşte documentele şi scoate dintre coperte, după cîte îmi dau seama, un raport.

— Ţi-am vorbit de profilul moral al individului, nu-i aşa ? N-aş vrea să insist. Se proclamă „liber cugetător" şi în numele aşa-zisei „libertăţi individuale", duce o viaţă

de nabab... Uite, cred că te interesează ! Cînd a murit vărul lui... Cristian Lucaci, îmi pare ?

Dau din cap.

— Alaltăieri, 27 octombrie, în jurul orelor 18,30.

— Ei bine, în ziua respectivă, între trei şi patru după-amiază, Tudorel Pascaru şi-a vizitat vărul.

Maiorul Stelian îşi îndreaptă spre mine ochii săi mici şi pătrunzători, dornic să vadă dacă informaţia dată are în mine vreun ecou.

— Iată o noutate care, fără doar şi poate, mă interesează ! exclam eu abia auzit.

— Conform datelor mele, „Hennessy" şi-a mai vizitat vărul la 19 octombrie, deci acum opt zile.

Îmi amintesc deodată de nepotrivirea dintre declaraţia Petronelei Stavru şi cea a lui Tudorel Pascaru şi mă folosesc de documentul din mîna maiorului pentru a stabili adevărul.

— Îmi puteţi spune dacă ieri, 28 octombrie, Pascaru a trecut pe la Facultatea de medicină, dacă cumva s-a întîlnit acolo cu o studentă ? Petronela Stavru...

Fără să se mai uite în raport, maiorul îmi răspunde :

— În mod cert, nu !

„Aşadar, Petronela m-a minţit, îmi spun, m-a indus în eroare. Nu mai încape nici o îndoială că a aflat de moartea lui Cristian Lucaci de la amantul ei — pictorul Valerian Brateş."

— Vă mulţumesc !

Dau să mă retrag.

— Stai, dom'le ! izbucneşte în rîs maiorul. Ce, cumperi fără să vinzi ? Ignori principiul reciprocităţii... stai, căpitane, că am şi eu o rugăminte !

— Cu dragă inimă, vă ascult, tovarăşe maior !

— Acum un an, Tudorel, „mînca-l-ar mama", a întreţinut legături amoroase cu o asistentă de la Clinica

de oncologie, Victoria Mocanu. Acum o săptămînă, în mod surprinzător, a reluat legătura cu ea și a vizitat-o la Clinică. A zăbovit pe acolo cam vreo două ceasuri... a fost consultat și de un medic. Nu cred că-i suferind de ceva. Mai curînd cred că-i vorba de o fentă... Cînd stai de vorbă cu el, vezi dacă poți să abordezi chestiunea. Pe mine mă interesează în mod deosebit motivul consultului... Asta-i tot, căpitane !

— Voi încerca, îi făgăduiesc eu.

Întorcîndu-mă în birou, aflu de la Povară că am fost căutat de procurorul Berindei și că mă roagă să-i telefonez.

— Și Lili te-a căutat !

Mai întîi îi telefonez procurorului. Îmi răspunde cu o voce ridicată :

— Căpitane, m-am ținut de cuvînt ! Împreună cu un membru al familiei Țugui, am efectuat un control în odaia Lucreției Budescu... Am găsit într-o valiză fotografia Petronelei ruptă în bucățele și alte șase fotografii ale lui Cristian Lucaci. Tot în valiză am găsit și niște certificate medicale datate din 1942—43, nimic altceva nu merită atenția...

— Deci misterul fotografiei dispărute s-a lămurit... De casetofon n-ai dat ?

— Ce să facă nefericita cu un casetofon ? întreabă Berindei amuzat. A ! și încă ceva ! Familia Țugui știa că Lucreția Budescu fusese bolnavă, dar în prezent o știa vindecată. A avut în toți anii o conduită normală, adică fără crize. Ce ai de gînd să întreprinzi ?

Îi prezint planul meu de măsuri, iar el, generos, îmi urează succes. Mă uit la ceas, intenționez să-i telefonez și logodnicei mele. Nu-mi realizez însă intenția din pricina punctualității lui Tudorel Pascaru.

A intrat jovial, dar cu măsură și respectuos. După ce a dat bună-ziua, a rămas lîngă ușă așteptînd invitația mea.

Îl poftesc să ia loc pe un scaun. Îi admir din nou eleganța : poartă un sacou dintr-o țesătură groasă, asortată la un pantalon dintr-o cașa fină. Pe brațul stîng, un pardesiu a cărui croială, cu siguranță, trebuie să fie tot ultramodernă. Se așează cît mai comod, însă deloc ostentativ. Acum îl am în față, ne desparte numai biroul. Are o mină de om odihnit ; nu-i descopăr pe chip vreo urmă a vieții depravate pe care o duce. Nici măcar cearcăne sub ochi nu are.

Studiindu-l, îi pun prima întrebare :

— Ce-a făcut tatăl dumitale, a aranjat ceva cu înmormîntarea ?

— Chiar m-a rugat să vă comunic că, în cursul zilei de astăzi, va fi depus la capela cimitirului Sfînta Vineri, iar mîine o să-l înmormînteze.

Remarc detașarea sa de acțiunea părintelui. .

— A întîmpinat greutăți ?

— Stupide ! În legătură cu slujba religioasă. Știți, sinucigașii n-au parte... Zîmbește ca și cînd ar fi dorit să sugereze : „Cîte nu se petrec în lumea asta !“ Îmi permiteți să fumez ?

Îi permit. De ce nu ? Fumează „Kent“. Da, fiecare cu punga lui ! Îmi oferă o țigară. Încă n-am în față un infractor așa că nu-l refuz. Și-apoi, dacă l-aș refuza ar intra la idei. Ar fi exact ceea ce nu doresc. Îi oferă și lui Povară. Colegul îmi urmează exemplul. Încăperea se umple de un fum aromat.

— Nu te aveai bine cu vărul dumitale ?

Acum, interlocutorul meu zîmbește cu tristețe, scutură țigara în scrumieră.

— Știu că la miliție cei care pun întrebările sînt gazdele. Totuși v-aș ruga să-mi îngăduiți să vă pun o întrebare : De unde trageți concluzia asta ?

Cred că şi-a dat seama că discuţia noastră nu are un caracter oficial : nu ne vede scriind, nu i-am cerut Buletinul de identitate.

— Răspunsul meu e simplu : aseară la restaurant, şi nici acum, nu sînteţi în doliu.

— Da, aşa e ! recunoaşte „Hennessy". Mă priveşte concentrat : are ochi plăcuţi, inteligenţi. Există un doliu afişat, făţarnic, menit să impresioneze pe cei din afara familiei mortului. Mai există apoi un doliu sincer, interior, mai greu de sesizat. În ce mă priveşte, faţă de morţi şi înmormîntări sînt partizanul *cultului dacic.*

„Aha, a început să grăiască *liber-cugetătorul*".

— Ai ţinut la vărul dumitale ?

— Nu.

— Ţi-era antipatic ?

— Ba mai mult : îl dispreţuiam.

Sinceritatea dură a răspunsurilor lui Tudorel Pascaru îl determină pe Povară să-şi abandoneze ocupaţia şi să fie atent la discuţie.

— Aveai desigur motive, mă arăt eu înţelegător.

— Nu-i împărtăşeam concepţiile, modul de viaţă. Avea talent cu carul. Dar era un credul, un altruist. Prin aceste trăsături a devenit vulnerabil. Viaţa-i aspră, are rigorile ei. Şi primul care a ştiut să profite de pe urma modului său de a fi a fost *tovarăşul Valerian Brateş, marele pictor, marele profesor !*

Nu, încă nu vreau să mă agăţ de ultima idee, de aceea mă pregătesc să sar peste ea, îl aud afirmînd :

— Modul său de viaţă l-a pus în conflict şi cu taică-său, Dumnezeu să-l ierte !

Intru în problemă :

— Ce a declanşat, de fapt, acest conflict ?

— Cînd a fost în Italia trimis de Institut, bătrînul îi ceruse stăruitor să rămînă peste hotare, pentru carieră...

îl vedea mare și respectat. Cristi i-a respins sfaturile și așa au intrat în conflict.

Îi arunc lui Povară o privire : își sprijină capul în palmă și ascultă cu luare-aminte.

— Dacă fiul său i-ar fi dat ascultare și ar fi rămas în Occident, ce ar fi făcut bătrînul cu toată averea lui ?

— Avere pe care eu am moștenit-o, precizează „Hennessy“, fără aroganță, simplu ca „bună-ziua“.

— Ești un om norocos !

— Sînt, domnule căpitan...

— De ce mă onorezi cu acest „domnule“ ?

— Pentru că sînt conștient că ne separă vîrsta, principiile, concepția, o filozofie. Sînt convins că nu vă face plăcere să vă adresați unui „rentier de tip nou“ cu formula „tovarășe“. Știu că sînt în contradicție cu principiile etice ale noii orînduiri... Nu-mi ascund conduita și nici nu încerc să-i convertesc pe alții la modul meu de viață.

Deci tipul și-a delimitat și-și delimitează „poziția sa filozofică“. Ah, ce i-aș mai zice, să mă țină minte ! Dar deocamdată nimic nu trebuie să tulbure atmosfera cordială ce s-a instalat între noi.

— Nu vreau decît să fiu luat așa cum sînt !

— Am înțeles, domnule Pascaru. Să revenim însă la raporturile dintre unchiul dumitale și fiul lui. Deci, ce s-ar fi ales din averea bătrînului, dacă fiul său s-ar fi autoexilat ?

Tudorel Pascaru își schimbă poziția picioarelor și, prinzîndu-mă în bătaia privirilor sale, îmi răspunde la fel de degajat :

— Trebuie să știți că unchiul meu, cît a trăit, a avut un deosebit simț al afacerilor. Dacă fiul i-ar fi ascultat îndemnul și ar fi rămas, de pildă, în R.F.G., el, bătrînul, ar fi încheiat niște tranzacții cu niște bănățeni care au rude bogate în R.F.G. Ar fi dat lei aici, iar Cristi ar fi

primit acolo mărci... Cristi însă nici n-a vrut să audă. Ba mai mult, l-a amenințat că dacă va înstrăina valorile de artă din casa lor, îl va reclama autorităților. Amenințarea asta a dus la ruptură. Bătrînul nu se așteptase la un asemenea răspuns.

Cristian Lucaci îmi răsare din nou înaintea ochilor, așa cum l-am văzut în noaptea cînd am intrat în mansardă. Ce absurd ! Să cadă victima unei bolnave mintal ?

— Dacă ai fi fost în locul lui Cristi, i-ai fi dat ascultare bătrînului ?

Tudorel Pascaru nu ezită să-mi răspundă :

— Da, i-aș fi dat !

Sinceritatea lui e temerară și dezarmantă. În sfîrșit, și Povară și-a ieșit din încremenire. Presupun ce gîndește. În ce mă privește, parcă prefer unul ca ăsta decît unul care „una gîndește și alta fumează".

— Vorbeai de raporturile lui Cristian Lucaci cu pictorul Brateș. Fii te rog ceva mai explicit !

— Mai explicit decît am fost, domnule căpitan ? I-a furat ideile, i-a exploatat talentul, munca, iar *ucenicului* său nu i-a dat nici de-o țuică. Sigur, exagerez. Da' citiți cronicile la spectacolul „Vînt de miazănoapte". Decorurile lui *Valerian Brateș* sînt ridicate în slăvi, iar pictorul glorificat. Toată lumea știe cîți bani a încasat Brateș pentru munca lui *Cristi*. Nu s-a mulțumit cu atît, i-a luat și iubita. Și-a lăsat nevastă, copii. E adevărat, Petronela e frumoasă, are personalitate, dar în același timp, e și fiica nu știu cui... știți dumneavoastră, om cu perspective.

— Și care era poziția lui Cristian Lucaci față de maestrul său ?

Tudorel Pascaru ridică mîna și face un semn a lehamite.

— A fost un naiv, ca să nu folosesc o altă expresie. Nu-l interesa latura materială a creației sale, nici faptul că Valerian Brateș trăia din gloria lui. L-a durut pînă în

adîncul inimii pierderea Petronelei, dar continua să-i ia apărarea lui Brateş. Într-o zi, am încercat să-i deschid ochii, dar m-a repezit cu vorbe grele : „Tu, lepădătură de cafenea, să nu te amesteci într-o lume care nu-ţi aparţine !" Credea că mă jigneşte. În lumea mea nu există un alde Brateş...

Sesizez în spusele „lepădăturii de cafenea" o contradicţie şi nu mă jenez să i-o pun în lumină :

— Aseară îmi dădeai de înţeles că vărul dumitale s-a sinucis din pricina lui Brateş, iar acum aflu că totuşi nu numai că nu-l condamna, dar îi lua şi apărarea.

În adîncul ochilor i se aprinde un licăr care-i spiritualizează faţa.

— Hm ! Cum să vă spun, domnule căpitan ?... Vărul meu a fost totuşi un orgolios. Arăta mereu că e undeva prea sus faţă de nimicnicia vieţii, în realitate însă era mistuit de o suferinţă grea. Nici o clipă nu mă îndoiesc că din pricina „maestrului" şi-a pus capăt vieţii.

„Eu însă ştiu că a fost ucis, îi dau replica în gînd. Şi degeaba încerci să mă convingi că s-a sinucis..."

— Cum a primit Cristian Lucaci ştirea că tatăl său l-a dezmoştenit ?

Îmi susţine privirile.

— Firesc, de parcă s-ar fi aşteptat la o asemenea lovitură.

— E adevărat că intenţiona să atace, în justiţie, testamentul ? inventez eu o minciună.

Pascaru zîmbeşte cu indulgenţă :

— Nicidecum. Mi-a spus doar atît : „Să nu crezi că ai să poţi să risipeşti valorile de artă din casa noastră... Există o Lege de ocrotire a operelor de artă şi asta mă linişteşte".

Ajung, în mod firesc, şi la piatra de încercare a sincerităţii lui „Hennessy".

— Cînd ai stat ultima oară de vorbă cu vărul dumitale ?

Îmi răspunde direct, fără să şovăie :

— În ziua sinuciderii, la el acasă... Nu era în apele lui, suferea de pietre la rinichi şi presimţea apropierea unei crize. Tace brusc, privirea îi este încordată. Trebuie să fi ajuns la o anumită concluzie, fiindcă se hotărăşte să continue.

— Cu vreo două săptămîni în urmă, mă rugase să-i fac rost de o fiolă de morfină. Crizele de rinichi îl traumatizaseră şi numai gîndul unei eventuale crize îl îngrozea de moarte. Voia să aibă fiola în casă, pentru orice eventualitate. Să şi-o injecteze singur.

— De ce ? Doar putea să apeleze la „Salvare" ?

— A păţit-o odată... a chemat „Salvarea" care a venit după vreo patru ceasuri. De atunci, nu mai vroia să audă de ea.

— Avea în casă toate cele necesare unei injecţii ?

— Nu ştiu. Am vrut însă să-l ajut. Îl văzusem mai de mult în plină criză, chinuit de dureri groaznice. Şi pentru că am o prietenă la Clinica de oncologie, o asistentă, Victoria Mocanu, i-am făgăduit să-i fac rost. M-am dus la ea — tot aveam eu nevoie de un control medical.

— Suferi de ceva ?

— De la o vreme, mă cam supără ficatul... Mi-am zis să împuşc doi iepuri deodată. Victoria Mocanu mi-a înlesnit un consult, dar în privinţa fiolei, m-a refuzat categoric. Am trecut deci pe la vărul meu să-i spun că mi-e imposibil să-mi respect făgăduiala.

— În ce stare sufletească l-ai găsit ?

— Deşi am stat la Cristi mai bine de o oră, n-am prea discutat. Era acru, taciturn, presimţea criza. Zăcea mole-

șit în pat și asculta muzică : avea niște imprimări excelente... Casetofonul eu i-l procurasem.

Tresar. A observat sau nu, puțin mă interesează. A pomenit însă de casetofon. Întreb :

— Cam în jurul cărei ore ai plecat de la el ?

Rămîne cîteva clipe pe gînduri, apoi îmi răspunde :

— Cred că în jurul orei patru și jumătate.

Tace. Așteaptă reacția mea : în general, pare surprins de ultima mea întrebare.

— La plecare, ai luat cumva casetofonul ?

— Cum să-l iau ? Doar era al lui. L-am lăsat ascultînd muzică... o muzică tristă și apăsătoare.

— Casetofonul a dispărut.

Noutatea îl uluiește. Exclamă :

— Incredibil ! L-am văzut doar acolo, pe covor, cu ochii mei. Ba, în sinea mea, m-am mirat că ținea aparatul cu microfonul conectat.

„Dacă-l cred, îmi spun, atunci trebuie să accept supoziția că hoțul aparatului este una și aceeași persoană cu asasinul... adică cu Lucreția Budescu." Readuc discuția pe făgașul anterior :

— Apropo de morfină ! În cele din urmă, izbutise să-și procure o fiolă ?

— Nu... Cel puțin așa mi-a spus.

— În afară de asistenta Victoria Mocanu, ai mai apelat la cineva pentru morfină ?

— La Petronela. Am întîlnit-o cu totul întîmplător pe Bulevardul 6 Martie, în fața la „Cireșica". M-a întrebat ce mai știu de Cristi, i-am povestit în ce stare se găsește cu rinichii lui și, cu ocazia asta, am rugat-o pe ea. Nici n-a vrut să audă.

— Ar fi avut de unde să-i facă rost ?

— După părerea mea, da. E în practică la Oncologie, singurul loc de unde, în zilele noastre, mai poţi să-ţi procuri, pe sub mînă, cîte o fiolă de morfină.

Mă declar mulţumit de desfăşurarea discuţiei cu Tudorel Pascaru zis „Hennessy". Sinceritatea lui m-a convins, mi-a dezvăluit natura relaţiilor dintre student şi profesorul său. Tînărul din faţa mea, moştenitorul bătrînului Lucaci, „lepădătura de cafenea", este convins că tocmai aceste relaţii l-au determinat pe Cristian Lucaci să-şi vîre capul în ştreang. Hm ! Dacă ar afla că nu s-a sinucis, ci a fost asasinat, oare cum ar reacţiona ? Păcat că nu pot încă să-mi deschid gura şi să rostesc adevărul. Mai am nevoie doar de cîteva probe.

Consider convorbirea încheiată. Îi mulţumesc pentru osteneală şi omul se ridică şi pleacă într-ale lui, la fel de indiferent şi rece precum a venit.

— Ce lepră ! exclamă Povară scîrbit, sărind în picioare.

— O lepră cu... noroc ! completez.

— Te-ai gîndit că dumnealui ar putea să fie asasinul ?

Nu răspund imediat. Mă ridic, îmi aprind o ţigară şi fac cîţiva paşi prin birou, apoi mă opresc în faţa lui Povară şi-i declar ritos :

— Nu, nu m-am gîndit. Şi refuz să mă gîndesc. Pînă nu fac deplasarea la Spitalul 9 şi nu iau o probă după amprentele Lucreţiei Budescu, nu mai „încalec" nici o altă ipoteză. E clar ?

Departe de Povară gîndul de a mă contrazice. Se întoarce resemnat la dosarul său, nu înainte de a-mi aminti că s-ar cuveni să-i telefonez lui Lili. Mă duc la aparat, ridic receptorul, dar chem garajul :

— Căpitanul Roman la aparat. Trimiteţi o maşină de serviciu la poartă. Cobor imediat !

15

La Spitalul 9, după ce m-am legitimat, am fost condus în cabinetul doctorului Titus Spiridon, invitat să iau loc şi să aştept ; era ceasul la care stăpînul cabinetului îşi făcea rondul de dimineaţă prin saloanele bolnavilor, urmînd să revină în cabinet dintr-un moment în altul.

Aşteptarea asta, chiar dacă s-ar prelungi, nu m-ar supăra. Fotoliul e bun, odihnitor. Liniştea-i de asemenea binefăcătoare. Mă pot gîndi din nou în voie la cazul studentului Cristian Lucaci. Fără îndoială, văd conturîndu-se două capitole clare, distincte sau cu puncte de convergenţă, învăluite încă într-o oarecare obscuritate. Primul capitol s-ar referi la raporturile student-profesor şi ar avea un caracter strict etic. Consider că faptele semnalate de Tudorel Pascaru se cer verificate cu toată seriozitatea şi dacă se vor confirma, să fie semnalate organelor de resort, presei şi aşa mai departe. Abia aici, meditînd în linişte la discuţia purtată cu vărul victimei, desluşesc în spusele lui un subtext care ar suna cam aşa : „Pe mine mă acuzaţi că sînt aşa şi pe dincolo... un tip anacronic... un parazit social... Priviţi-mă, sînt aşa cum sînt ! Nu am nimic de ascuns ! Dar aşa cum sînt, nu mă pretez la ce se pretează un om de frunte al societăţii — maestrul Valerian Brateş“.

„Mda ! Vedem noi dacă eşti sau nu mai breaz decît amicul Brateş, îmi spun, care, se vede treaba, cînd l-am vizitat la Institut, s-a „ruşinat“ şi n-a vrut să-mi vorbească pînă la capăt de latura sentimentală a vieţii studentului său şi, bineînţeles, şi a sa !“

Cel de-al doilea capitol s-ar referi la infracţiunea propriu-zisă a cărei victimă a căzut Cristian Lucaci şi ar avea un caracter strict penal. Personajul principal al

capitolului ar fi Lucreţia Budescu. Descifrînd urmele ridicate de la locul faptei, Grigoraş presupune un „infractor primar, dar cu o imaginaţie bogată". Lucreţia Budescu corespunde pe deplin acestei caracterizări. Un dezechilibrat izbuteşte mai uşor acolo unde un ins cu mintea întreagă eşuează. Mai ales cînd e un psihopat ale cărui manifestări mintale, lucide pînă la un anume punct, izbutesc să inducă în eroare pe cei din jur. În asemenea cazuri, dezechilibrul iese la iveală doar în situaţii-limită, grave şi cu consecinţe ireparabile.

Primele secvenţe ale filmului ipotetic al desfăşurării infracţiunii ar fi următoarele : Pradă suferinţelor fizice — uneori, durerile de eliminare a unei pietre la rinichi depăşesc pe cele ale naşterii — Cristian Lucaci cheamă întrajutor pe Lucreţia Budescu, singura fiinţă din preajma sa. O roagă să-i facă injecţia. În culmea fericirii, femeia „sare să-l ajute". De aici încolo „pelicula" mea ipotetică e neagră şi ca să pot înţelege mecanismul infracţiunii, este necesar să cer sfatul medicilor de specialitate.

Deodată, uşa cabinetului este dată în lături, cu forţă, de parcă numai aşa ar fi cedat, şi în prag se iveşte un bărbat scund, firav, cu un cap enorm, pleşuv, pe nas cu o pereche de ochelari ai căror dioptrii puternice indică fără echivoc un grad foarte avansat de miopie.

— Dumneavoastră sînteţi de la miliţie ?

Întrebarea sună cam brutal, dacă nu chiar cu vrăjmăşie. Nu mai încape nici o îndoială că mă aflu faţă-n faţă cu doctorul Titus Spiridon. Mă ridic din fotoliu, respectuos. Gazda mă străpunge prin lentilele ochelarilor cu privirile sale incolore. Sprîncenele-i negre, stufoase, se arcuiesc perfect în jurul ramelor groase. Îmi scot legitimaţia, i-o întind, refuză s-o cerceteze. Continuă cu aceeaşi violenţă :

— Tovarăşe, nu eu am izbit maşina... Eu m-am înscris corect, dar boul ăla de la volanul *Renault*-ului e chior. Nu m-a văzut.

Mă pufneşte rîsul. Intrigat de izbucnirea mea, medicul se opreşte brusc şi începe să mă studieze din tălpi şi pînă-n creştet, pesemne, ca pe un eventual bolnav.

— Nu sînt de la *Circulaţie,* mă explic. Am venit în cazul Lucreţiei Budescu, internată în cursul nopţii.

Medicul se încruntă, îşi îndreaptă nervos ochelarii, deşi nu i se clintiseră din loc, şi se aşează la birou, invitîndu-mă să-mi reiau locul.

— Mă rog, vă stau la dispoziţie ! Ce doriţi să aflaţi în legătură cu bolnava Lucreţia Budescu ?

— Cum se simte ? A fost adusă în plină criză...

— Mai întîi o precizare : Lucreţia Budescu este o veche *clientă* a noastră. Acum doarme. Şi o să mai doarmă cîteva zile şi nopţi... Somnoterapie. Este singurul mijloc eficace pentru a o scoate din criză. Sînteţi rudă cu bolnava ?

— Nu. Sînt aici în interes de serviciu.

— Zăăuuu ? ! exclamă medicul.

Nu pot să-mi dau seama dacă s-a speriat sau s-a mirat de rostul meu acolo. Sesizez însă că are un tic nervos : în răstimpuri, sprîncenele i se înalţă de parcă ar voi să escaladeze rama groasă şi neagră a ochelarilor.

— Aţi afirmat că este o clientă veche a spitalului. Înseamnă că personal o cunoaşteţi de mai multă vreme.

— O cunosc de vreo trei decenii, iar boala ei îşi are originea încă din adolescenţă. În general, în ultimii cincisprezece ani a fost liniştită. Ce a făcut ?

— O să vă relatez imediat şi cred că o să vă intereseze, mă bucur eu că am intrat totuşi lesne în fondul chestiunii. În acelaşi timp, sînt convins că o să ne puteţi ajuta să elucidăm problema dificilă.

— Zăăuu ! exclamă medicul fără nici o noimă, adăugînd însă imediat : De ajutat o să vă ajut, însă cu o singură condiție : să puneți o vorbă bună la *Circulație*... Boul ăla de pe *Renault* trebuie să primească o lecție.

Se vede că amintirea accidentului îl înfurie, iar eu, încercînd să-l temperez, nu-mi dau seama dacă a formulat condițiile în glumă sau în serios.

— Dați-i drumul ! Vă ascult... mă scoate gazda, pe neașteptate, din impas.

Încep să-i povestesc cu lux de amănunte cele petrecute în mansarda de pe strada Icoanei, străduindu-mă să nu-mi scape nici un detaliu.

— Foarte... foarte interesant ! apreciază medicul ridicîndu-se în picioare. Începe să se plimbe, iar mie mi-e dat să observ încă o dată imensitatea capului său pleșuv așezat pe un trup firav. Interesant... (Dau să mă ridic, dar el pur și simplu mă îmbrîncește înapoi în fotoliu)... și în deplină concordanță cu sindromul ei.

— Rugămintea noastră este să ne ajutați să lămurim cum a ajuns Lucreția Budescu la crimă. Avem nevoie de o explicație științifică, plauzibilă.

În loc să-mi răspundă, îl văd apăsînd un buton de pe birou.

— Mai întîi, tovarășe colonel...

— ...căpitan, îl corectez eu.

— N-are importanță... O să vă dau să citiți istoricul bolii pacientei Lucreția Budescu. Pe urmă, dacă aveți întrebări, o să mi le puneți. De acord ? Mă fixează brusc înălțîndu-și sprîncenele.

Cineva ciocănește la ușă și intră. După cîte îmi dau seama, e asistenta medicului — o femeie mai în etate, solidă, cu un piept mare, opulent. Titus Spiridon n-o lasă să deschidă gura :

— Caterino, fetiță, dulceața vieții mele, dumnealui e de la miliție, e locotenent...

— Ba mă avansați, ba mă coborîți în grad, protestez eu în glumă.

Medicul însă, serios, mă potolește în felul său :

— N-are importanță... Caterino, adu-i dosarul bolnavei Lucreția Budescu.

— Al „domnișoarei" ?

— Exact, scumpiță ! Tovarășul... o să-l citească aici.

O fi intenționat să mă onoreze cu un nou grad, poate de general sau caporal, dar s-a răzgîndit la vreme.

Caterina se retrage discret și revine după cîteva minute, cu o mapă care, spre liniștea mea sufletească, este destul de subțirică.

— Citiți-l în pace, mă sfătuiește medicul. Eu mai am ceva treabă prin spital. Mă reîntorc ceva mai tîrziu.

Își ia asistenta de braț și iese, lăsîndu-mă singur. Iau mapa. Pe prima copertă, o mînă caligrafiase frumos numele bolnavei — LUCREȚIA BUDESCU. Anul și luna nașterii. Deschid mapa. Din fericire, primul document, poate și cel mai important, este bătut la mașină și-l pot citi ușor. Mă cutremur aflînd că angajata familiei Țugui a suferit primul șoc nervos la 16 ani, cînd tatăl ei vitreg — un bărbat pe vremea aceea în vîrstă de 38 de ani — a fost găsit mort în condiții similare cu cele în care și-a găsit moartea și studentul Cristian Lucaci. Arestată, Lucreția Budescu și-a recunoscut fapta. Era în toamna tulbure a anului 1940, iar poliția vremii, prinsă în tumultul evenimentelor sîngeroase ale guvernării legionare, nu s-a ocupat cu atenție de caz. Abia la proces, judecătorul, impresionat de starea vizibilă de boală a acuzatei, a dispus efectuarea unei expertize neuropsihiatrice. Examinată la Spitalul Central, medicii au declarat-o iresponsabilă, iar instanța a dispus internarea ei într-un

spital. Ani de zile, Lucreţia Budescu a fost ţinută sub observaţie şi tratată în consecinţă. În tot acest răstimp, datorită tratamentelor, starea sănătăţii ei a înregistrat o ameliorare continuă, iar în 1949, în urma unui consult, a fost declarată pe deplin restabilită şi lăsată în libertate. Cînd şi cînd, din proprie iniţiativă, Lucreţia Budescu se prezenta medicilor de la Spitalul Central spre control.

Cu trecerea timpului, medicii au sesizat, în schimb, ca o consecinţă a vechiului sindrom, apariţia unor manifestări considerate însă neprimejdioase. La întrebările medicilor de ce nu se mărită, Lucreţia Budescu relata una şi aceeaşi istorioară cu deosebiri neînsemnate. Bărbaţi căsătoriţi se îndrăgosteau de ea de la prima vedere, îşi declarau pasiunile, o cereau de nevastă. Iar ea îi refuza, rînd pe rînd, nevrînd să strice casele oamenilor.

Ultimul control Lucreţia Budescu şi l-a făcut în 1972, iar doctorul Titus Spiridon semnala apariţia unui element nou în povestirile fostei paciente a Spitalului. De astă dată, locul îndrăgostiţilor căsătoriţi îl luase un student care, deşi avea o prietenă de vîrsta lui, era în mare taină îndrăgostit de ea. Lucreţia Budescu îi dăduse totuşi o speranţă acestuia. Numai după ce va absolvi facultatea, va accepta să-l ia de bărbat. Desigur, studentul era nerăbdător şi insista să-i cedeze, ea însă se împotrivea dorind cu orice preţ să se păstreze pentru noaptea nunţii.

Cînd doctorul Titus Spiridon a revenit în cabinet, eu îmi încheiasem lectura de aproximativ douăzeci de minute.

— Aţi izbutit să înţelegeţi ceva ?

Se aşează la birou şi-şi îndreaptă spre mine lentilele sale concave. Sînt tentat să-i răspund că nu sînt tîmpit, că de obicei înţeleg ce citesc, dar mă stăpînesc. Aş fi fost cam deplasat. Zic :

— În 1949, un consult al medicilor decide externarea bolnavei. Cum apreciaţi această măsură ?

— Ca pe una salutară, îmi răspunde el. Dealtfel, eu am propus măsura. La diagnosticul şi la starea ei de atunci, numai contactul cu societatea, cu munca putea împlini cu sorţi de reuşită ceea ce am început noi. Gîndiţi-vă, din 1949 şi pînă în prezent, Lucreţia Budescu a schimbat doar trei locuri de muncă. De nicăieri n-a fost concediată, a plecat din proprie iniţiativă. Toţi au fost mulţumiţi. Deci o oarecare integrare în societate, în relaţiile sociale, în muncă s-a produs în mod fericit.

— Aţi socotit-o vreodată aptă pentru acte de violenţă ?

— Nu... Suferea în ultimii ani de un dezechilibru datorit menţinerii virginităţii pînă la o maturitate avansată. E vorba de apariţia unor idei obsesive cu coloratură sexuală. Este interesant că manifestările ei nu afectau relaţiile cu membrii familiei unde lucra.

— Bine, dar Lucreţia Budescu a săvîrşit în trecut un act de maximă violenţă — a ucis ! Cum s-a ajuns la concluzia că asemenea acte de violenţă nu se vor repeta ? Poftim ! A comis o nouă crimă, identică cu cea din 1940 !

Ca şi cînd l-aş fi jignit contestîndu-i valoarea de medic, Titus Spiridon sare de pe scaun, pocnind cu palma suprafaţa biroului :

— Staţi !... Greşiţi !... Săvîrşiţi o eroare ! se răsteşte el la mine. Nu ea este autoarea crimei ce s-a comis în 1940 !

Trebuie să fi rămas cu gura căscată ca un caraghios, căci medicul a tăcut brusc, mă cercetează într-un fel ciudat, probabil ca pe un pacient cu manifestări bizare. Se reaşează şi-şi îndulceşte vorbirea :

— Sigur, săvîrşiţi eroarea pentru că nu sînteţi în cunoştinţă de cauză.

Încerc să-mi ascund tulburarea, tuşind forţat.

— Aşadar, dumneavoastră afirmaţi că Lucreţia Budescu nu a săvîrşit nici o crimă ? Pe ce vă bazaţi afir-

mația, pe probe științifice sau pe simple ipoteze strict personale ?

Nervos mai e și medicul acesta ! Își freacă întruna șezutul de fundul scaunului și pare gata să sară în orice clipă în sus. Simt că dacă discuția se mai prelungește mult timp, o să mă molipsesc și eu de la el. Ca și cînd mi-ar fi ghicit gîndurile, medicul zîmbește mefistofelic :

— Înțeleg din întrebările dumneavoastră că sînteți convins că Lucreția Budescu a săvîrșit crima de pe strada Icoanei. Perfect ! Pe ce vă bazați convingerile, tovarășe căpitan (în fine, mi-a nimerit gradul !), pe probe științifice sau pe ipoteze profesionale ?

Mi-a întors întrebarea și, în felul ăsta, a realizat și o răsturnare a problemei cu 180°. Înțeleg că dacă nu voi juca cu toate cărțile pe față, îmi va fi greu să-i dobîndesc bunăvoința.

În așteptarea răspunsului meu, Titus Spiridon își scoate ochelarii, ochii i se fac mici, își șterge tacticos lentilele.

„Cum de i s-a încredințat acestui miop un permis de conducere ?“ mă întreb, însă de îndată revin la „oile mele“.

— O să fiu sincer... Ca să fiu categoric în sentința mea, mai am nevoie de o probă. Trebuie să-i iau Lucreției Budescu amprentele digitale.

Îi explic cu răbdare rosturile amprentelor și se arată captivat de lămuririle mele.

— Foarte bine, colonele... O să vă ajut chiar. O să vă pun la dispoziție o fiolă asemănătoare, ca dimensiune, cu cea de morfină. Dacă vreți, vă dau și un pahar. Lovește din nou biroul cu mîna sa mică și uscată. Bolnava doarme

adînc. Puteţi opera în linişte. Se ridică. Să mergem, tovarăşe sublocotenent !

— Căpitan, protestez din nou pe un ton amical.

— Ştiu, ştiu, că doar nu sînt nebun, rîde prietenos doctorul, fără însă a se clinti din loc. Am vrut doar să vă verific reflexele, atenţia distributivă. Staţi bine cu nervii, tovarăşe căpitan...

— ...colonel ! izbucnesc şi eu în rîs.

— Sînt direct interesat în experienţa dumneavoastră. Rezultatul va confirma, sînt sigur, un experiment pe bază de „Penthatol" făcut cu Lucreţia Budescu în 1942...

— Experiment cu „Penthatol" ?! Bine, dar astăzi, după cîte ştiu, „Penthatol"-ul are o aplicare pe scară largă.

— Exact ! Pe atunci, doar cîţiva iniţiaţi cunoşteau medicamentul. Eu l-am procurat de la un ofiţer neamţ, doctor, care avea în spital cîţiva bolnavi de-ai lui. Concluzia mea că nu Lucreţia Budescu a săvîrşit crima se bazează tocmai pe acest experiment. Am acasă, în dosarele mele, sub forma unei stenograme—sinteze, convorbirile mele cu Lucreţia Budescu, adusă de „Penthatol" în starea de somn.

— Sînteţi un om foarte periculos ! glumesc.

— Pînă şi cei de la *Circulaţie* au înţeles acest adevăr. Apropo, îţi dau să consulţi stenograma dacă pui o pilă pentru mine, că ăia mi-au ridicat permisul. Brusc îşi aminteşte de accidentul de maşină şi începe să ţipe : Numai boul ăla de la volanul *Renault*-ului e de vină ! Ce zici, mă ajuţi ?

Nu mai aşteaptă să zic *da* sau *nu*. Porneşte spre uşă. Eu după el. Pe coridor, mă ia de braţ ca pe un vechi prieten şi-mi zice :

— O să-ți las chiar astăzi la miliție, într-un plic închis, documentul. Promite-mi că o să-l desfaci numai după ce o să ai rezultatul expertizei dactiloscopice.

Mă strînge cu putere de cot, iar eu am senzația ciudată că mă duce cu zăhărelul pentru a mă depune definitiv în unul din saloanele spitalului.

16

De treizeci de minute a avut nevoie Grigoraş pentru a „descifra“ amprentele Lucreției Budescu și pentru a le compara cu cele de pe fiola ridicată din mansarda lui Cristian Lucaci.

În jurul orei douăsprezece și jumătate, pe cînd Povară mă muștruluia că totuși nu mă port frumos cu Lili, a sunat telefonul. Ridic receptorul și-l aud pe Grigoraş vorbindu-mi molcom :

— Ai făcut o treabă bună, Liviule... Numai că...

Oftează, iar pauza sa între cuvinte îmi pune răbdarea la încercare.

— Hai, omule, scapă-te odată !

— Copăcel, băiete, copăcel !... Că nu ești la curse de cai... Te informez că n-am găsit nici măcar un punct comun între amprentele Lucreției Budescu şi cele de pe fiolă...

Deși avertizat într-un fel de doctorul Titus Spiridon că acesta ar putea să fie rezultatul, tot nu-mi vine să cred și reacționez prostește :

— Mă, tu ești sigur ?

Grigoraş se consideră jignit şi mă pune la punct ironizîndu-mă :

— Dacă ți-ai pierdut încrederea în mine, adresează-te unei alte „firme".

— Stai, mă, n-o lua așa ! încerc eu s-o dreg. Dar mi-ai năruit fără milă un întreg eșafodaj...

— Lasă, băiete, mai am puțin de lucru, trec eu pe la tine... poate construim unul nou.

Povară înțelege ce s-a petrecut și mă lasă să-mi mistui în voie gîndurile. Deci experimentul a fost făcut. Ultima probă care trebuia să mi-o indice fără echivoc pe Lucreția Budescu ca autoare a crimei de pe strada Icoanei a fost pulverizată de expertiza laboratorului. Dacă aș fi intrat în posesia plicului lui Titus Spiridon, l-aș fi deschis acum, pe loc, și cine știe, poate că m-aș fi liniștit pe dată. Dar așa ? Ca s-o elimin definitiv pe nefericita Lucreția Budescu din ecuație, trebuie să-mi răspund la cel puțin două întrebări importante. Prima : cum se cer interpretate mărturisirile cuprinse în delirul Lucreției Budescu ? A doua întrebare : cine-i persoana care și-a lăsat urmele pe fiolă ? Dacă la prima întrebare, grație doctorului Spiridon, voi găsi — cu siguranță — un răspuns, la a doua, va trebui să iau totul de la început și să-mi frămînt mintea cu nenumărate supoziții și ipoteze.

După o scurtă chibzuință, mă pomenesc spunîndu-mi că dracu' nu-i chiar atît de negru !... Încep să trec în revistă persoanele din cercul intim al lui Cristian Lucaci, care cunoșteau nu numai boala lui de rinichi, ci și nevoia unui calmant puternic. Nu-s prea multe. Să-l iau, de pildă, pe Tudorel Pascaru zis „Hennessy". A fost rugat de vărul său să-i procure o fiolă de morfină. Susține că nu i-a procurat-o. L-a vizitat pe Cristian Lucaci cu un ceas-două înainte de a se „sinucide". Avea oare Pascaru motive să-și lichideze vărul ? Și da, și nu.

O altă persoană ar fi Petronela Stavru, studentă în ultimul an la Medicină. A fost iubita lui Cristian Lucaci, l-a părăsit pentru un bărbat cu cincisprezece ani mai în vîrstă, căsătorit, profesor al celui dispărut. Ştia de la Tudorel Pascaru că vărul acestuia era în căutarea unei fiole de morfină. Ea recunoaşte că i-a dispărut seringa. A refuzat să se prezinte la miliţie atunci cînd a fost invitată... Ce motive ar fi avut să-l înlăture din calea ei, printr-un act violent, pe Cristian Lucaci ? Probabil, nici unul. Ar fi avut, în schimb, motive să-i vină lui Cristian Lucaci în ajutor şi să-i inoculeze drogul ? Da. Ar fi putut declanşa un accident ? În cazul acesta, cineva trebuie să-i fi sărit ei în „ajutor". sugerînd simularea unei sinucideri. Cine s-ar fi încumetat să-i sară în „ajutor" ? Iată-mă ajuns şi la Valerian Brateş, cea de-a treia persoană... Pictorul...

Ţîrîitul telefonului îmi întrerupe dureros firul gîndurilor. Răspunde Povară. Îi şoptesc :

— Dacă-i Lili, n-am venit încă !

— E şeful, mă informează el, şi te cere pe tine.

Furat de gînduri, uitasem că mai există pe lume şi şefi... Smulg receptorul din mîna lui Povară şi răspund milităreşte :

— Căpitanul Roman la telefon !

— Liviule, prezintă-te imediat la cabinetul tovarăşului general. Nu ştiu pentru ce... Cînd termini, treci şi pe la mine !

— 'Nţeles, tovarăşe colonel !

Las receptorul să cadă în furcă şi rămîn o clipă cu privirea pierdută în gol. Povară mă întreabă îngrijorat :

— Ce s-a mai întîmplat ?

— Mă cheamă generalul...

Povară se înviorează pe neașteptate : îmi dă chiar și o mînă de ajutor cercetîndu-mi ținuta, nodul cravatei.

De obicei, generalul mă convoacă destul de rar, și atunci fie pentru a-mi trasa personal o misiune, fie pentru a-mi cere lămuriri suplimentare la un dosar lucrat de mine... Încolo, numai pe la ședințele de bilanț sau pe la adunările generale ale organizației de partid. Și acum, pesemne, mă cheamă la el să-mi încredințeze vreo sarcină. Cu siguranță că o să mă expedieze undeva în provincie, să ajut un colectiv de criminaliști ajuns la ananghie.

Șeful de cabinet al generalului e un ofițer tînăr, cu epoleți de locotenent-major, mă întîmpină surîzător. Așteaptă să-l întreb de ce mă cheamă șefu' ăl mare, dar tac. Simt plutind în birou un parfum fin... Îl adulmec și spun făcînd pe grozavul :

— Pe aici a trecut o femeie !

— Exact ! îmi confirmă colegul. Și s-a oprit taman dincolo ! Îmi arată cu capul în direcția ușii capitonate. Unde, dealtfel, ești așteptat !

„O nouă misiune !“ îmi repet și intru. Rămîn lîngă ușă, în poziție regulamentară, și raportez că m-am prezentat la ordin.

În dreapta generalului, pe un scaun — „răspînditoarea“ de parfum... a unui parfum fin.

— Apropie-te, tovarășe căpitan ! mă îndeamnă generalul. Ca întotdeauna, comandantul nostru e pus la punct. Tot ce îmbracă — uniforme sau haine civile — îi cade perfect, căci are o statură impecabilă. Nu-i trecut de cincizeci de ani, dar a încărunțit de timpuriu, iar părul

acela cărunt de la tîmple îi conferă chipului său negricios un aer de înțelepciune și forță bărbătească. E polițist de meserie și a străbătut după 23 August 1944 drumul sinuos de la un simplu lucrător al Ministerului de Interne la cel de comandant de unitate.

Înaintez, iar în același timp ochiul mi-e atras de eleganța femeii, poate puțin prea stridente.

— Ți-o prezint pe tovarășa Stavru !

Stavru ! Am auzit bine ? Cu greu îmi stăpînesc o tresărire. „Răspînditoarea" parfumului nu-i altcineva decît mama Petronelei. Înghit un nod, mă întorc spre ea, îmi înclin capul și mă recomand.

Mai de mult, nu știu unde, în ce carte, la ce pagină, am citit că un bărbat trebuie să aștepte ca femeia să-i întindă mîna. Am așteptat acest gest, dar mama Petronelei nu l-a schițat. În schimb, mi-a aruncat o privire rece, tăioasă, care trăda elocvent scopul ei acolo, în cabinetul comandantului.

— Ia loc, tovarășe căpitan ! Comandantul îmi arată scaunul din stînga.

„Judecata lui Solomon !" gîndesc. Mă așez. La nici doi pași de mine — tovarășa Stavru. Trebuie să fie și ea cam de vîrsta generalului ; ochii ei, bine „zugrăviți", au o căutătură vulgară, dacă nu chiar arogantă.

— Tovarășe căpitan, dumneata ai fost ieri după-amiază la domiciliul studentei Petronela Stavru, fiica tovarășei Stavru...

Tonul întrebării, puțin polițienesc, îmi strecoară în suflet un fior de amărăciune.

— Da, tovarășe general. I-am făcut o vizită în legătură cu moartea suspectă a studentului Cristian Lucaci.

Generalul, de aia e general și comandant ca să fie, printre altele, la curent și cu principalele evenimente ale unei zile, întreabă :

— Cazul ambiguu ? îmi dă generalul un semn că știe la ce mă refer.

— Da !

— Cu ce obiective te-ai deplasat la domiciliul ei ?

— Studenta Petronela Stavru a fost mai bine de doi ani prietena intimă a decedatului.

Intervine cu violență vizitatoarea generalului.

— S-au despărțit de mult !

În izbucnirea ei, scurtă dar edificatoare, deslușesc mai multe nuanțe : jignire, reproș... Își ține pe genunchi, cu încrîncenare, poșeta.

În ce mă privește, sînt calm, căci am calculat fulgerător natura și proporțiile intervenției. Fără doar și poate că soția tovarășului secretar își consideră familia deasupra legilor. Îmi amintesc că, la un moment dat, Petronela, în cursul convorbirii cu ea, îmi și sugerase posibilitatea unor represalii. Drăguța de ea : acum știu unde și de ce a dispărut toată noaptea de acasă. S-a repezit pînă la mămica să-i povestească *nelegiuirea*. Zic :

— Da, s-au despărțit, e adevărat. Dar la locul faptei, raportez eu, uitîndu-mă fără să clintesc în ochii generalului, s-a găsit o seringă cu cutia respectivă. Iar Petronelei Stavru, conform declarației sale, i-a dispărut din trusă seringa cu cutie cu tot.

— Nu-i adevărat ! mă repede din nou tovarășa Stavru, agitîndu-și jignită poșeta.

Generalul are un reflex știut : închide ochii, ca să-i deschidă imediat. Eu continui imperturbabil :

— Aseară am invitat-o la noi, pentru a ne confirma dacă seringa găsită la domiciliul lui Cristian Lucaci este sau nu a ei. Nu a onorat invitaţia.

— Eu am oprit-o ! mărturiseşte tovarăşa Stavru cu mîndrie, de parcă şi-ar fi oprit fiica de la cine ştie ce ticăloşie. Soţul meu şi-a dat doctoratul la *Drept* şi cînd a auzit...

Mda ! stăpîneşte tehnica intimidării. Intervine şi generalul :

— Tovarăşa Stavru...

— Se mai calcă legile, tovarăşe general ! Iertaţi-mi indignarea. La tot pasul, chiar şi soţul meu spunea, te loveşti de abuzuri. Noroc că fata mi-a telefonat şi am trimis o maşină după ea s-o aducă acasă...

Sînt forţat s-o ascult. S-ar părea, judecînd după peroraţiile ei, că nu numai eu sînt împuternicit prin jurămînt să apăr şi să aplic legile ţării, ci şi dumneaei. Cu preţul unui dureros efort, mă străduiesc să stau liniştit, să nu-i fac jocul.

Generalul mi se adresează şi constat, după cum mă priveşte, că nici lui nu-i face prea multă plăcere prezenţa femeii.

— Tovarăşe căpitan, cum a decurs întîlnirea dumitale cu fiica tovarăşei Stavru ?

— Cît se poate de firesc, răspund.

Mama Petronelei se repede iarăşi :

— Asta numeşti dumneata firesc ? Să...

Generalul îi opreşte avîntul, dojenind-o :

— Tovarăşă Stavru !

De data asta, comandantul mi se pare ceva mai hotărît să nu-i îngăduie să se dezlănţuie ca în „parohia“ de unde a sosit. În fond, ce vrea această cucoană care acum,

ca o găină trufașă, își sucește capul cînd la stînga, cînd la dreapta, de parcă ar căuta admiratori ai combativității sale.

— Tovarășa Stavru, îmi aduce la cunoștință generalul, are o reclamație împotriva dumitale.

— Reclamație ? reacționez eu descumpănit.

— Tovarășa Stavru, continuă generalul, tocmai în acest sens a și solicitat audiența. În reclamația depusă afirmă că... Privirile comandantului coboară pe un text bătut la mașină și aflat pe birou. Că pe lîngă faptul că ai intrat în mod abuziv în casa fiicei sale, ai încercat... Glasul generalului trece brusc la un timbru scăzut, ezitînd parcă : „Să citească sau nu ?“... ai încercat un atentat la pudoare.

Nu sînt un timid, nu mă pierd cu firea chiar așa cu una-cu două. Nu o dată am fost lăudat chiar de general pentru stăpînirea mea de sine în împrejurări dramatice cheie. De data asta însă m-am pierdut. Mă simțeam ca un boxer care, fiind făcut knock-out în urma unei directe fulgerătoare, așteaptă năuc ca arbitrul să numere pînă la opt și să poată relua lupta. „Ia te uită ce a ieșit din tentativele mele de a face lumină în cazul morții lui Cristian Lucaci ? !“ Am ajuns într-una din cele mai stupide și ridicole situații din cariera mea de ofițer de miliție. Cum naiba să reacționez ? Să mă apăr ? Să acuz ? „Arbitrul“ a ajuns cu „numărătoarea la opt“. Mă „ridic“ și reiau lupta.

— Tovarășe general, sînt în evidența unității ce o comandați de șapte ani, mă cunoașteți foarte bine. M-aș apăra împotriva acuzațiilor aduse, dar n-am de ce. Ar fi sub demnitatea mea profesională și politică. Permiteți-mi să mă retrag.

Îl văd pe general aplecîndu-se peste marginea biroului.

Ai zice că ar vrea să se ridice. Se mulțumește însă să mă scruteze mîniat.

— Nu-ți permit !

Mă ridicasem.

— Șezi ! îmi ordonă.

Îmi reiau locul.

— Deci n-ai dat s-o îmbrățișezi ?

— Tovarășe general...

— Dumneata răspunde cu un *da* sau un *nu* !

— Nu !

Reclamanta se repede să-mi „amintească" întîmplarea :

— Fetița mea nu minte. Ea era, așa cum scriu în reclamație, în capot, iar dumneata, înainte de plecare, te-ai repezit...

Mi-am regăsit, în sfîrșit, calmul. Nu-mi mai pasă de nimic. Îi arunc o privire disprețuitoare și o întrerup :

— Vă rog nu cu *te-ai*, ci cu *v-ați*, că deocamdată nu facem parte din aceeași grupă sindicală.

— Tovarășe, protestează ea scuturîndu-și cerceii de aur, sînt soția...

Generalul n-o lasă să termine :

— Tovarășă Stavru, vă rog !... Am fost rugat la telefon să vă primesc urgent în audiență. V-am primit, ați depus o reclamație. Ofițerul meu contestă cele cuprinse în reclamație, iar fiica dumneavoastră nu poate invoca un martor, așa cum nici căpitanul Roman nu poate apela la un martor întru apărarea sa.

Cuvintele comandantului îmi amintesc subit de perechea de papuci bărbătești de sub patul din garsoniera Petronelei — nu încape nici o îndoială că sînt ai lui Valerian Brateș. Îmi mai amintesc apoi de acea vagă senzație că cineva, ascuns în bucătărie sau în baie, trăsese

cu urechea la discuția mea cu Petronela. Deci ea, dacă va îndrăzni să-și susțină în continuare născocirea, va avea la cine să apeleze. O, dacă ar face-o ! Ceva însă îmi spune că-și va ține martorul mai departe în ascunzătoare.

— Fiica mea nu minte ! încearcă femeia să apere onoarea odraslei.

Constat cu satisfacție că glasul generalului devine ceva mai categoric decît înainte.

— Tovarășă Stavru, nici ofițerul meu nu minte.

— Atunci puneți sub semnul îndoielii cele semnalate în reclamația depusă...

Observ că și generalul suportă din ce în ce mai greu aroganța vizitatoarei. dar nu are încotro : trebuie să fie pînă la capăt un amfitrion respectuos. Ignorînd-o parcă, mă întreabă :

— În ce stadiu te afli cu cercetările ?

— Am toate temeiurile să cred că în douăzeci și patru de ore voi încheia dosarul.

— Ce loc ocupă fiica tovarășei Stavru în actualul stadiu al cercetărilor ?

Îmi dau seama că s-a ivit prilejul s-o pun pe cucoana asta la respect. Chiar dacă generalul o să se supere, eu am s-o fac.

— Un loc principal, răspund, căci pînă nu de mult a fost prietena intimă a decedatului — au trăit împreună (numai de-al dracului am apăsat pe ultimele trei cuvinte), apoi l-a părăsit pentru pictorul Valerian Brateș, om căsătorit, cu doi copii, profesorul lui Cristian Lucaci, un bărbat cu mult mai în vîrstă decît ea. După cîte am aflat, și-a abandonat familia.

Generalul a înțeles manevra și nu mă împiedică s-o dezvolt. Mă întrerupe, în schimb, reclamanta ca să apere din nou onoarea fiicei :

— Va divorța. Se va achita de obligațiile față de familie conform legilor în vigoare.

Eu însă nu-i iau în seamă intervenția.

— Repet : locul tovarășei Petronela Stavru în anchetă este fixat și de acel amănunt rămas neclarificat — seringa...

— A găsit-o ! precizează tovarășa Stavru bătînd nervos cu degetele toba pe poșetă.

— Nu vă supărați, dar răspunsul dumneavoastră nu are nici o valoare pentru mersul cercetărilor. Noi am invitat-o pe fiica dumneavoastră la miliție, singura în măsură să ne declare dacă recunoaște sau nu seringa ridicată de la locuința decedatului. Seringă, tovarășe general, care a concurat la moartea unui student eminent.

Ar fi normal să mai pomenesc de fiolă, dar aș greși dacă nu mi-aș ține gura. Îmi consider deci raportul încheiat. Se lasă o tăcere grea, nesuferită. Tovarășa Stavru își trădează intenția de a se ridica.

— Am înțeles... rostește ea cu o insinuare amenințătoare. De aici mă duc direct la Comitetul Central să cer să mi se facă dreptate.

Am crezut că s-a dezumflat, m-am înșelat. Nu-i omul care să bată atît de repede în retragere. Este sigură pe ea, pe anumite uși deschise. Vezi, dragă doamne, n-a găsit înțelegere la general. „Cum o să tragă un milițian pe altul la răspundere ? !"

Pe obrajii negricioși ai comandantului au apărut pete de roșeață : semn că e mîniat, dar că se stăpînește.

— Vă rog să mai luați loc, tovarășă Stavru. Desigur, dumneavoastră aveți dreptul să vă adresați oriunde doriți — vă recomand chiar să vă prevalați de acest drept civic și politic — dar deocamdată, nu consider audiența încheiată. Își întoarce privirile spre mine. Tovarășe căpi-

tan, îți ordon să te înapoiezi la treburile dumitale și să-ți continui ancheta... Îți doresc succes !

Mă ridic, salut și ies. Un salut deopotrivă și generalului și vizitatoarei sale. Abia cînd mă pomenesc dincolo de ușa capitonată, îmi dau seama că am transpirat nefiresc de abundent — cămașa mi s-a lipit de spinare.

Pe coridor, mă opresc lîngă o fereastră deschisă spre curtea interioară a clădirii — e o zi mohorîtă, de toamnă. Simt nevoia să mă răcoresc, să trag în piept o gură de aer proaspăt. Un timp, rămîn locului, cu ochii închiși, fără gînduri : revăd într-un tîrziu cele petrecute în cabinetul generalului și nu pot să nu mă revolt.

„Atentat la pudoare ! Cîtă neobrăzare ! Cine o fi fost cu ideea ? Petronela ? Maică-sa ? Parcă are vreo importanță ! Murdăria au pregătit-o împreună. Cum își pot închipui unii că, datorită poziției lor în ierarhia social-politică a societății, își pot permite orice ?

Atentat la pudoare ! De ce oare mama Petronelei nu a aruncat în luptă martorul ? Unicul martor al acestei născociri mîrșave... Stăpînul papucilor, cel care din ascunzătoare a ascultat — trebuie să fi ascultat de la început și pînă la sfîrșit discuția mea cu Petronela. Să nu știe de existența lui ? Nu cred, că doar e la curent cu aventurile amoroase ale fiicei sale. Cu siguranță că își dorește în familie o celebritate. Dintr-o dată o familie simplă la origine, dealtfel ca și a mea sau a generalului, s-ar „înnobila" cu un artist celebru. Fiica — medic. Ginerele — marele pictor Valerian Brateș ! Locuitorii orășelului din Cîmpia Dunării or să cadă cu toții în fund..."

Logica gîndurilor mă călăuzește firesc către întrebarea : „Oare Petronela i-o fi povestit amantului ei că studentul său era în căutarea unei fiole de morfină ? Dacă da,

ce atitudine a luat ? Îmi revine în minte ipoteza accidentului. Găsesc firesc ca Brateş să-şi fi însoţit iubita, să fi fost de faţă la accident şi să-i fi sărit în ajutor. Ajungînd la această concluzie, am fixat locul celei de-a treia persoane de pe lista bănuiţilor, în ţesătura dramei lui Cristian Lucaci.

Care a fost atunci rolul celei de-a patra persoane, rolul Lucreţiei Budescu ? Întrebarea mi-l readuce în minte pe doctorul Titus Spiridon, pe deţinătorul unei taine rezultate de pe urma unui experiment făcut în anii războiului. Mi-o fi trimis oare plicul ? Mă desprind de lîngă fereastră şi, reconectat la misiunea ce o am, mă îndrept spre birou, uitînd de indicaţia colonelului Donea de a trece pe la dînsul după ce ies de la general.

17

În birou, Grigoraş mă aşteaptă întreţinîndu-se cu Povară.

— Plicul doctorului Spiridon a sosit ? mă interesez după ce îi strîng mîna lui Grigoraş.

— Încă nu, îmi răspunde Povară. Ce a vrut generalul de la tine ?

Răspund cu o glumă fără haz :

— Să mă avanseze la excepţional şi mi-a cerut consimţămîntul... Ei bine, nu am fost de acord...

Bineînţeles că cei doi colegi îşi dau imediat seama în ce ape mă scald şi trec discreţi peste convocarea mea neaşteptată la general.

— Liviule, îmi pare rău, mă informează Grigoraş, dar toate analizele, confruntările întreprinse în laborator, o scot pe Lucreţia Budescu din cauză.

— E clar, zic. În afară de propriile ei declarații, care sînt declarațiile unui bolnav de nervi, nu deținem nici o altă probă împotriva ei.

— Mai rămîne seringa, îmi amintește Grigoraș. E sau nu cutia Petronelei Stavru ?

O văd parcă pe tovarășa Stavru scuturîndu-și amenințător cerceii.

— Cu siguranță că nu e a ei... Cu siguranță că Petronela și-a găsit seringa ce i-a fost sustrasă din trusă.

— De unde știi ? mă întreabă Povară uitîndu-se chiorîș la mine.

Îmi plimb privirile pe fețele îngîndurate ale colegilor mei. Ce tăcere s-a lăsat ! Într-un tîrziu le împărtășesc opiniile mele :

— Totuși speranțe ne dau și urmele de pe fiolă... Am trecut la alcătuirea unui cerc de bănuiți. Am inclus în acest cerc patru persoane — Lucreția Budescu, Tudorel Pascaru, Petronela Stavru și Valerian Brateș. Deocamdată, cu Lucreția Budescu ne-am lămurit... Rămîn trei persoane. Ca să-i elimin definitiv și pe ceilalți trei din cercul bănuiților, avem nevoie de amprentele lor. Ce zici, Grigoraș ?

— Ideea este excelentă.

— Problema e cum facem rost de ele, își spune și Povară părerea.

Sigur, problema nu-i chiar atît de simplă, dar prea multe gînduri nu-mi fac. În acest sens, mă încred în ingeniozitatea lui Grigoraș. Privirile noastre se întîlnesc.

— Vezi, Grigoraș, dacă nu cumva cei de la *Economic* au de-acum amprentele lui Pascaru, sugerez eu.

— Da, voi umbla la fișier, mă aprobă Grigoraș. Pascaru Tudorel...

— ...zis „Hennessy".

— Mai rămîn două persoane — Petronela şi Brateş, observă P[illegible], şi sarcina dintr-o dată s-ar uşura...

Sună telefonul. Ridic receptorul. E ofiţerul de serviciu de la poartă şi mă informează că i s-a lăsat un plic pentru mine din partea doctorului Titus Spiridon.

— Trimite-mi-l sus, îl rog.

— N-am cu cine, tovarăşe căpitan !

— Bine, o să cobor eu să-l iau.

Arunc receptorul în furcă, bucuros că Titus Spiridon s-a ţinut de cuvînt. În momentul următor, aparatul sună iarăşi. Tot eu răspund, oftînd.

— Căpitane, dumneata eşti ?

Recunosc glasul procurorului. Pe mine mă caută, simt însă nevoia s-o fac pe nebunul.

— Care căpitan, că sîntem doi în biroul ăsta.

— Cu căpitanul Roman.

— Te ascult.

— Dom'le, dacă afacerea asta cu Cristian Lucaci mai durează mult, o să înnebunesc, se plînge procurorul cu toată seriozitatea.

Simt cum mă trec şi pe mine fiorii.

— Ce s-a mai întîmplat ?

— Aceeaşi poveste. Mereu aceeaşi poveste ! Mi s-a telefonat de pe Icoanei că din nou sigiliul a fost rupt, iar uşa locuinţei lui Cristian Lucaci forţată... De data asta, forţată... nu s-a mai umblat cu cheie. Pricepi ?

Rămîn mut, de parcă cineva m-ar fi pocnit în moalele capului.

— Alo ! Alo ! îmi ţipă procurorul în ureche. Mai eşti pe fir ?

— Mai sînt !

— Vin să te iau ?

— Nu e nevoie... Grigoraş e lîngă mine. Pornim şi noi imediat cu o maşină de-a noastră. Ne întîlnim în faţa casei. Cine soseşte primul aşteaptă.

— S-a făcut !

Le comunic şi celorlalţi noutatea.

— Mă duc să-mi iau trusa şi cobor ! mă încunoştiinţează Grigoraş.

Nu părăsim însă biroul. Povară, întristat de faptul că nu-l luăm cu noi, doreşte să ne facă dovada că e în temă, că se frămîntă, că are şi idei :

— Cred că ar fi indicat să stabilim cum şi-au petrecut timpul, în cursul dimineţii, cei incluşi în cercul bănuiţilor : Pascaru, Petronela şi Brateş.

Îl asigur că ideea nu-i rea şi că, de îndată ce ne întoarcem, o s-o luăm în discuţie, în vederea concretizării ei.

— Să ne grăbim ! îl îndemn pe „omul cu trusa".

Ne despărţim, ca după cinci minute să ne reîntîlnim în *„Dacia"* miliţiei care ne transportă în viteză pe Icoanei. Ne-am aşezat amîndoi pe bancheta din spate. Ţin în mînă plicul doctorului Titus Spiridon. Îl deschid cu febrilitate. Dau mai întîi de o carte de vizită a medicului pe care aşternuse cîteva rînduri : un scris infernal. Descifrez cu greu cuvintele : *Atenţie ! În practică, şedinţele cu pacienţii supuşi „Penthatol"-ului se desfăşoară mai complicat şi în mai multe reprize. Eu ţi-am oferit o sinteză. Nu uita de „Renault"-ul meu. Serviciu contra serviciu.* Scot la iveală documentul primit. Într-adevăr, e rezumatul unei stenograme. Uit de Grigoraş, uit că sînt în maşină şi, mistuit de curiozitate, mă apuc să citesc documentul acelui experiment iniţiat, mai de mult, de un medic entuziast aflat la începutul carierei sale.

Doctorul : Ți-a iubit mama ?
Bolnara : Am divinizat-o.
D. : Tatăl tău, primul bărbat al mamei, ce fel de om era ?
B. : Tatăl meu era un om bun, inimos. De Crăciun îmi dăruia păpuși. Știa că-mi place să mă joc cu păpușile. Era tare nefericit.
D. : Ce s-a întîmplat cu el ?
B. : Într-o zi n-a mai venit acasă. N-am mai văzut nici lucrurile lui. Am întrebat-o pe mama : „Unde e tata ?“ Ea s-a răstit la mine : „De azi înainte nu mai ai tată ! Și să nu mă mai întrebi de el !“
D. : Cîți ani aveai pe atunci ?
B. : Unsprezece !
D. : De ce-ți divinizai mama ?
B. : Era tare frumoasă și eram mîndră că o femeie frumoasă mi-e mamă. Eu eram tare urîțică.
D. : De tatăl tău n-ai mai aflat nimic ?
B. : De la o vecină am aflat cîte ceva.
D. : Ce fel de om era vecina ta ? Bun ? Rău ?
B. : Era o femeie rea. Lucra la un spital, ca infirmieră. Ea mi-a povestit că mama l-a izgonit pe tata, că mama era o femeie stricată. Într-o zi, mi-a spus că voi avea parte și de un tată vitreg. N-a mințit. Ea nu mă mințea...
D. : Vecina ta era măritată ? Avea familie ? Cum o chema ?
B. : Gherghina o chema... nu era măritată și, ca și mine, era urîtă foc. „Cine să ia de nevastă pe monstrul ăsta ? !“ o auzeam pe mama spunînd. „Doar un scaraoțchi de s-ar găsi !“
D. : Ai avut parte de un tată vitreg ?

B. : Gherghina nu m-a mințit. Așa cum mi-a prezis, așa a fost. Mama a adus în casă un alt bărbat.

D. : Ce sentimente ai avut tu față de tatăl tău vitreg ?

B. : L-am urît... l-am urît de moarte. Pe urmă însă...

D. : Hai, nu te sfii, vorbește !

B. : Pe urmă, cînd am crescut, așa cam pe la 16 ani, am început să-l visez noaptea... Se făcea că vrea să vină în pat, lîngă mine, să mă iubească. Îmi plăceau visurile astea... Deodată, în vis, mi se părea că mama e la ușă, că umblă s-o descuie și e gata să dea peste noi. Mă speriam și mă trezeam tare transpirată.

D. : Visul ăsta îl aveai des ?

B. : Noapte de noapte... Visam, îmi plăcea, dar în același timp mi-era tare frică,... căci mama se ivea cînd nu trebuia, mă cuprindeau spaimele și mă trezeam.

D. : Ai mai povestit cuiva visele tale ?

B. : Gherghinei.

D. : Tot ei i-ai destăinuit că-l urai de moarte pe tatăl tău vitreg ?

B. : Ei îi povesteam totul. La Gherghina mă ascundeam cînd mi se făcea frică de mama și ea mă căuta peste tot și nu mă găsea.

D. : De ce ți se făcea frică de mama ?

B. : Mi se părea că știe ce visez și că umblă să mă prindă.

D. : Cine te-a sfătuit să te ascunzi ?

B. : Gherghina.

D. : Ce sfaturi îți mai dădea Gherghina ?

B. : Mi-a spus : „Păi, fetico, dacă-l urăști de moarte pe taică-tău vitreg și vrei să scapi de vise, omoară-l... Scapă de el... și o să scapi și de vise. Altfel, o să înnebunești.

D. : Îți dădea mereu sfatul ăsta ?

B. : Mereu, ca mă duceam la ea în fiecare zi...
D. : Te punea să-i povestești ce se petrece la voi acasă ?
B. : Da. Și îmi cerea mereu să-i povestesc visul. De fiecare dată mă sfătuia : „Dacă vrei să scapi de vis și de el, omoară-l !"
D. : Te-a sfătuit și cum să-l omori ?
B. : Da. M-a învățat cum să fac ca să nu fiu prinsă... Zicea că știe ea cum...
D. : Cum ?
B. : Să prind momentul cînd taică-meu vitreg doarme și să-i fac o injecție cu morfină. pe urmă să iau o frînghie și să-l atîrn de un cîrlig, să creadă lumea că s-a spînzurat.
D. : Tu ce i-ai răspuns ?
B. : Că cum o să fac eu așa ceva, că n-am suflet, că n-am putere, că nu vreau, că nu pot. Ea atunci mi-a arătat o seringă. Zicea că-i un fleac să faci unui om o injecție. Pe urmă, a mai zis că dacă mie mi-e frică, o să mă ajute ea.
D. : Ce s-a mai întîmplat ?
B. : Într-o seară, cînd mama nu era acasă, tatăl meu vitreg s-a legat de mine, ca în vis. M-am speriat și am început să tremur și să țip. Mi-a cîrpit cîteva palme și m-a lăsat în pace. Eu am fugit la Gherghina.
D. : Cîți ani aveai ?
B. : 17 ani. Spunea tatăl vitreg că sînt o proastă și că o să mor fată bătrînă...
D. : I-ai povestit mamei ce s-a petrecut ?
B. : Nu, dar a aflat, că a primit o anonimă. M-a întrebat dacă-i adevărat. Întrebarea m-a speriat ca atunci cînd tatăl vitreg s-a legat de mine și m-a prins un tremur.
D. : Gherghina ce zicea ?

B. : Că din pricina lui am suferit un şoc nervos, că ar trebui să mă răzbun, să termin odată cu el ; că o să-mi pregătească ea tot ce am nevoie.

D. : Tu l-ai omorît pe tatăl tău vitreg ?

(Bolnava s-a trezit brusc, subconştientul ei refuzînd întrebarea.)

D. : Cine l-a omorît pe tatăl tău vitreg ?

B. : Gherghina.

D. : Unde te găseai în momentul acela ?

B. : Acolo, de faţă. Voiam să mă răzbun, dar nu am avut curaj. Gherghina zicea că o să mă ajute. Pînă într-o zi, cînd tatăl meu vitreg s-a îmbolnăvit. Mama nu era acasă, plecase la ţară. Tata avea nevoie să i se facă o injecţie. A chemat-o pe Gherghina. „Fato, mi-a zis ea, a sunat ceasul ca să te răzbuni." Dar acolo...

D. : Povesteşte-mi frumos, fără să te grăbeşti, ce s-a întîmplat acolo ?

B. : Acolo, Gherghina, în loc de injecţia ce trebuia să i-o facă, i-a vîrît în sînge morfină. Pe mine m-a apucat tremurul, mai rău decît în alte dăţi.

D. : Ai leşinat ?

B. : Mi s-a făcut negru înaintea ochilor şi pe urmă am căzut, ca într-o prăpastie.

D. : Cînd te-ai trezit, cine era lîngă tine ?

B. : Gherghina !

D. : Cum s-a purtat cu tine ?

B. : M-a îmbrăţişat, m-a sărutat, m-a lăudat. Mi-a spus că am avut un curaj nebun... că am făcut exact aşa cum m-a învăţat ea... Atunci l-am văzut pe el cum atîrna de cîrlig... Şi m-a cuprins din nou tremurul...

D. : Şi ce s-a mai întîmplat ?

B. : N-am mai ştiut nimic, iar cînd m-am trezit, mi s-a spus că am nimerit la poliţie, pentru că am omorît un om.

D. : La poliţie cine a stat de vorbă cu tine ?

B. : Un comisar şi mi-a cerut să-i povestesc cum am procedat.

D. : Ce i-ai povestit ?

B. : Tot ce ştiam de la Gherghina.

D. : Te-au întrebat şi de ce ai făcut-o ?

B. : Da !

D. : Ce i-ai răspuns ?

B. : Că l-am omorît din dragoste.

D. : De unde ştii tu că l-ai omorît ?

B. : De la Gherghina.

D. : Unde e Gherghina ?

B. : Nu ştiu, n-am mai văzut-o din noaptea aia.

Concluzie : Personalitatea premorbidă a pacientei caracterizată prin fragilitate afectivă şi labilitate emoţională, pe de o parte, şi prin dezvoltarea personalităţii într-un mediu psihogen, pe de altă parte, au creat condiţii favorabile unei sugestibilităţi accentuate, pe acest teren acţionînd stress-ul intens, reprezentat de încercarea de viol. Conflictul nevrotic se defineşte în relaţia dintre înclinaţia sexuală a pacientei şi brutalitatea atacului suferit din partea tatălui vitreg. În această ambianţă, se dezvoltă la Lucreţia Budescu tendinţe agresive coexistînd cu înclinaţii erotomane. Soluţia ce i se oferă din afară prin Gherghina, în vederea rezolvării conflictului, este „acceptată“ de bolnavă ca o rezolvare posibilă, tendinţele inconştientului reprezentînd, în acest caz, un mobil definitoriu al acţiunii. Odată crima săvîrşită de o altă persoană — vezi Gherghina — a fost uşor să i se sugereze fetei că este făptaşa. Cu atît mai uşor, cu cît în

contact nemijlocit cu desfăşurarea gravei infracţiuni, pacienta Lucreţia Budescu a trecut în condiţiile unei inhibiţii supraliminare şi a pierderii cunoştinţei.

Tradus în limbajul meu şi al omului de pe stradă, concluzia doctorului Titus Spiridon suna astfel : Gherghina a săvîrşit crima aruncînd-o ingenios pe umerii firavi ai traumatizatei Lucreţia Budescu. Dacă este aşa, înseamnă că, şi în prezent, altcineva a săvîrşit fapta şi încearcă să sugereze că ea a fost comisă de fosta pacientă a Spitalului Central.

Procurorul Berindei a ajuns pe Icoanei înaintea noastră şi, aşa cum ne înţelesesem, aştepta în stradă, lîngă *Trabant*-ul său de culoarea pulberei. Cînd îmi strînge mîna îl simt cît e de nervos. Mă ia direct :

— Pînă în noaptea trecută, Lucreţia Budescu a fost aceea care ne-a tot purtat pe drumuri. Acum, paştele şi grijania !... cine mai e acela care a rupt sigiliul şi a forţat uşa ? Naiba ştie ce o să mai găsim acolo, sus. Nu vreau cadavre, căpitane, înţelegi ?

Tac. În schimb, Grigoraş, ca un bun gospodar ce e, îi răspunde :

— Noi să fim sănătoşi, că le lămurim pe toate !

— Dumitale ce-ţi pasă ? Fotografiezi, ridici urme, faci analize, pe urmă, gata !... Ne arunci nouă totul în braţe şi te duci să te speli pe mîini !

Gîndul mi-e în continuare la cele cîteva pagini ale doctorului Titus Spiridon. De aceea mă simt încă departe de procuror, de nervozitatea sa, de locul faptei. Chiar şi în timp ce urcăm tustrei scara de serviciu, concluziile experimentului efectuat de doctorul de la Spitalul Central îmi stăruie în minte. În prezent, asemenea experimente nu

mai sînt de mult puse sub semnul îndoielii. Ba dimpotrivă, „Penthatol"-ul își găsește o largă aplicare în terapeutica unor traume psihice. Însă cadrul juridic de aplicare a metodei în afara medicinii este încă departe de a fi realizat. Aduse într-o instanță judecătorească, concluziile unei ascultări de tipul acesta medical sînt egale cu zero. Mie însă îmi pot sluji. Cum ? Foarte simplu... Nu trebuie să fac altceva decît să asociez concluziile doctorului Spiridon cu rezultatele expertizei lui Grigoraș. Ce susține neuropsihiatrul ? Că infracțiunea din 1940 n-a fost săvîrșită de Lucreția Budescu ! Ce a dovedit „omul cu trusa" ? Că amprentele de pe fiolă nu sînt ale menajerei studentului ! În mod logic, trebuie s-o scot pe Lucreția Budescu din cauză. Scoțînd-o însă, sînt obligat să răspund unei întrebări dificile : „Cum se poate ca după 34 de ani, să se comită o infracțiune care să repete, în proporție de 99 la sută, modul cum a fost asasinat tatăl vitreg al Lucreției Budescu ? Cum îmi explic, dramatica coincidență ?

Ne oprim tustrei în fața ușii de la mansarda lui Cristian Lucaci. Același tablou : sigiliul dezlipit, broasca forțată, ușa întredeschisă. Îl lăsăm pe Grigoraș să fotografieze. Procurorul tace ; îl simt cum fierbe de mînie. Firește, și eu sînt intrigat de această violare la infinit a unui „spațiu interzis".

— Puteți să intrați ! ne anunță Grigoraș.

Cu o politețe exagerată, procurorul mă invită pe mine să fac primul pas. Îi dau ascultare, împing ușa în lături, în gînd cu exclamația lui Berindei : „Naiba știe ce o să mai găsim acolo, sus !" Iscodesc din prag spațiul locuinței lui Cristian Lucaci. În lumina difuză a zilei disting totuși ușor obiectele din mansardă. Patul, de pildă, este neatins și lasă mai departe impresia că sub cergă odihnește trupul

unui om. Simt în ceafă respiraţia procurorului, ca un îndemn să „avansez înainte." Nu-i dau ascultare, căci dinspre scară se aud paşi.

— O fi femeia care a găsit uşa forţată, presupune Berindei.

Nu greşeşte. Într-adevăr, ea e ; face menajul unei familii de la etajul doi.

— Să rămînă deocamdată locului ! îi zic lui Berindei.

Acesta dă aprobator din cap şi nu mă mai urmează. Ştiu acum unde este comutatorul, aşa că fără nici o altă greutate îl răsucesc declanşînd lămpile de neon. Mansarda se luminează ca şi cînd acoperişul s-ar fi topit brusc, în neant. Primul lucru zărit îmi strecoară în şira spinării un fior de gheaţă, mi se pare că aiurez, că am o vedenie, şuier printre dinţi :

— Casetofonul ! A apărut casetofonul !

În momentul următor fac o a doua constatare : lîngă aparat — o grămăjoară de casete şi un microfon. Aşadar, în graba sa, cel care a rupt sigiliul şi a forţat uşa, n-a mai avut răbdare să pună casetele în noptieră, la locul lor. Aparatul l-a abandonat însă lîngă şnurul, pînă mai ieri, şerpuind de prisos pe covoraş.

Procurorul şi Grigoraş sînt acum lîngă mine.

— Uite, dom'le, au fost sustrase şi aduse înapoi ! se minunează procurorul şi, recăpătîndu-şi buna dispoziţie, întreabă : Eşti convins că Lucreţia Budescu n-a evadat de la Central ?

— Sînt convins !

Poate n-aş fi fost, dacă n-aş fi văzut-o cu ochii mei dormind adînc un somn provocat, dacă nu i-aş fi luat chiar eu amprentele fără ca ea să clintească.

În reacția sa mai mult sau mai puțin spontană, procurorul a pronunțat un cuvînt : *sustrase*. Mi-l însușesc. Așa e, aparatul și casetele lui Cristian Lucaci n-au fost furate, nici dăruite, ci sustrase. Iar autorul actului de sustragere a riscat, consider eu, cel puțin de două ori — cînd le-a sustras, iar apoi cînd le-a înapoiat.

— Aș vrea să fotografiez, îmi zice Grigoraș.

Eu însă îi barez calea. Înainte de a-l lăsa să fotografieze, mă întorc spre femeia care ne-a alarmat și o întreb :

— La ce oră ați găsit sigiliul rupt ?

— Să fi fost ceasurile două și un sfert, răspunde femeia cu o voce sufocată de emoție.

— Ce v-a adus aici, sus ? V-a atras vreun zgomot ?

— Nu... Nu știu dacă o să mă credeți, se bocește ea, mi-a venit așa, din curiozitate. Nu știu ce mi-a venit. Auzisem că ușa-i sigilată, zic s-o văd și eu.

Nu mă îndoiesc de sinceritatea răspunsului.

— Eu sînt procurorul Berindei și vă mulțumesc foarte mult că ne-ați anunțat.

— Domnu Paul v-a anunțat...

— Înainte de a vă urca la mansardă, unde vă găseați ? o întreb din nou.

— În bucătărie.

— Bucătăria e lîngă scara de serviciu, nu-i așa ?

— Da.

— N-ați auzit nici un zgomot ? N-ați văzut vreo persoană străină urcînd sau coborînd scările ? o chestionez eu, cu gîndul la Tudorel Pascaru. De ce tocmai la el ? Pentru că în discuția cu dînsul de dimineață, și-a dat ușor seama că mă interesez de aparat. Desigur, presupunerea mea nu are nici un alt suport concret, dar mie asta-mi trece prin cap.

— Nu, tovarăşe, n-am auzit !

Îi propun procurorului să coboare cu menajera domnului Paul în camera ei şi să-i ia pe loc cuvenita declaraţie. În timpul ăsta, Grigoraş îşi va face meseria. E de acord.

— N-ar fi bine ca, de data asta, să chemăm în ajutor cîinele ? propun eu.

Grigoraş nu-mi împărtăşeşte punctul de vedere, iar el, în materie de tehnică criminalistă, e suveran.

— Îmi cunoşti doar părerea... În mediul urban, şi încă într-unul aglomerat, consider folosirea cîinelui inutilă.

Şi-a pregătit aparatele. Nu vreau să-l stînjenesc. După ce o să fotografieze, o să treacă la căutarea unor amprente pe casetofon. Abia pe urmă, după ce vor fi încheiate toate operaţiile criminalistice, o să pot şi eu să mă ating de obiect. Îmi aprind o ţigară şi, o vreme, îmi admir prietenul. Cu cîtă graţie se mişcă în jurul piesei dispărute şi apărute ca prin minune ! Un nume îmi revine mereu în minte : Tudorel Pascaru. Şi-a vizitat vărul doar cu două ceasuri înainte de moartea acestuia. Mi-a povestit că l-a găsit pe Cristian Lucaci ascultînd muzică şi că, plecînd de la el, l-a lăsat tot ascultînd muzică... „O muzică tristă, sfîşietoare", afirmase „Hennessy". În mod normal, şi vizitatorii următori trebuie să-l fi găsit pe Cristian Lucaci în aceeaşi dispoziţie sufletească. Poate că ei, aceşti prezumtivi autori ai infracţiunii, au *sustras* şi casetofonul, şi casetele ? Dacă e aşa, cu ce scop ? Şi de ce tocmai casetofonul ? De ce au riscat readucîndu-l în spaţiul mansardei ? Unde e logica ? Negăsind-o, bănuielile mele tot către Tudorel Pascaru se îndreaptă.

În lumina documentului furnizat de doctorul Titus Spiridon, cazul Lucreţiei Budescu este cu totul şi cu totul

ieşit din comun, cel puţin din punct de vedere criminologic. În 1942, anul experimentului, tînărul medic a reuşit să smulgă din subconştientul bolnavei răspunsurile-cheie pe care poliţia vremii, prin mijloacele sale specifice, n-ar fi reuşit niciodată să le obţină. O enigmă a fost astfel dezlegată. Desigur, ţinînd seama de cele petrecute recent în mansarda studentului, doctorul Titus Spiridon ar putea s-o supună pe Lucreţia Budescu aceluiaşi experiment, ceea ce, fără îndoială, ar lumina din nou poziţia ei reală în desfăşurarea tragicului deznodămînt al lui Cristian Lucaci.

Dacă Lucreţia Budescu este total nevinovată, dacă accept concluzia că ea n-a aplicat nici în trecut, nici în prezent, acest *modus operandi,* înseamnă că totuşi cineva, din cercul lui Cristian Lucaci, trebuie să fi luat cunoştinţă de el, să-l fi studiat, ca apoi să-l şi aplice. Cine oare ? Petronela ? „Hennessy" ? Brateş ? Că doar n-o fi apărut, peste decenii, Gherghina !

„Nu te pripi, băiete, în judecăţile tale, mă autosfătuiesc. Şi nu cumva să renunţi la colaborarea cu doctorul Titus Spiridon, chiar dacă el condiţionează aportul său de intervenţia ta la cei de la *Circulaţie."*

— Mai am puţin, mă avertizează Grigoraş în momentul în care procurorul revine cu declaraţia femeii.

— E în ordine ? Berindei a urcat scara în fugă şi respiră anevoie. Cine naiba ne dă atît de furcă ? Cine să fi sustras aparatul ?

— Gata ! mă anunţă Grigoraş. Am depistat amprente faine. Are şi o casetă în aparat. Îmi dai voie să încerc, să văd dacă funcţionează ?

Ne apropiem de Grigoraş. Nu vrem însă să schimbăm poziţia casetofonului, aşa că ne lăsăm pe vine şi-l cerce-

tăm — e unul japonez, extra-lux. Numai „Hennessy“, cu relațiile sale dubioase și care dau atîta bătaie de cap celor de la *Economic*, îl mai putea procura.

— Conectează-l ! zic.

Ne așezăm pe marginea patului și-l urmărim pe Grigoraș cum stabilește contactele respective. Apoi cu un deget, asemenea unui pianist, lovește o clapă. Aparatul e în perfectă stare, funcționează. Se aude fîșîitul benzii magnetice derulîndu-se, ca apoi, în liniștea adîncă a mansardei, să răsune o voce copilărească. Încremenesc, copleșit de un val de emoție.

Tovarăși milițieni, ni se adresa glasul acela ascuns în casetofon, *vă rog din suflet să mă iertați pentru fapta mea cea rea. Am 14 ani. Am intrat de multe ori în mansarda lui Cristi, cînd el era acasă. Ținea la mine, îmi punea muzică că știa că-mi place. Tare mult îmi plăcea și aparatul. Eu însă am făcut o faptă rușinoasă, l-am furat. Dacă ar afla părinții, cred că aș muri pe loc de rușine. L-am furat în ziua cînd Cristi a murit. Știam că este acasă și ca în alte dăți am urcat să ascult puțină muzică. Ușa era deschisă. Am intrat... Pe urmă, vă jur că nu știu ce s-a petrecut cu mine. Am văzut casetofonul. M-am repezit la el. Știam unde ține Cristi casetele și le-am furat împreună cu aparatul. Am fugit și le-am ascuns la mine acasă. Iar cînd tata și mama erau plecați la serviciu, am scos casetofonul din ascunzătoare și am verificat cum funcționează : avea în aparat o casetă — o s-o găsiți — marcată cu numărul trei. Cînd am potrivit casetofonul, în loc de muzică am auzit vocea lui Cristi și m-am îngrozit. Am înțeles că am făcut o faptă rea, urîtă. Și mi-am propus să*

pun totul la loc. Vă rog din suflet să mă iertaţi pentru tot ce am făcut. Să ştiţi că dacă aflaţi cine sînt şi le spuneţi părinţilor ce am făcut, mă arunc de la etaj. Vă jur că în viaţa mea n-o să mai pun mîna pe un lucru care nu este al meu.

Tovarăşi miliţieni, vedeţi casetele marcate cu numerele 1, 2 şi 3. Cred că vă interesează. Ascultaţi-le ! M-aţi iertat, nu-i aşa ?

Glasul a amuţit, în locul lui răsună iarăşi fîşîitul benzii magnetice, ce se derulează în gol.

Primul care izbucneşte plin de nerăbdare e procurorul.

— Opreşte ! îmi strigă. Pune caseta nr. 1 ! Înlocuieşte-o pe asta !

Nerăbdarea lui e molipsitoare. Nu ne mai interesează, cel puţin pentru o vreme, cine-i autorul furtului, a ruperii sigiliului, dacă-i vom respecta sau nu dorinţa. Grigoraş mă întreabă din priviri dacă să-i dea ascultare lui Berindei.

— Înlocuieşte-o ! zic eu sec.

Grigoraş nu are nevoie de mult timp să găsească cele trei casete. Îi urmăresc îndemînarea cu care schimbă benzile. Puţin mai tîrziu, în atmosfera apăsătoare a mansardei, răsună vocea celui care pînă mai ieri trăia, muncea, visa, credea în artă şi în semenii săi.

Un jurnal ? se întreba Cristian Lucaci în ziua de 7 septembrie 1974 : *După ore de studiu, de lucru, de joc al imaginaţiei, să mă aşez la masă şi să-mi scriu zilnic gîndurile, ar fi un adevărat calvar. Poate că ar fi chiar desuet. Aşa, casetofonul este expresia modernităţii. Voi gîndi cu glas tare, iar casetofonul îmi va fi confidentul şi îmi va reţine cu exactitate vorbele. Te iubesc, Petronela ! Te-am iubit şi te voi iubi, Petronela !*

Am oprit banda, am derulat-o și am ascultat propria-mi mărturie. Cuvintele rostite le găsesc mai convingătoare decît cele scrise. De ce o fac ? De ce țin să realizez acest jurnal „sui generis" ? Știu doar că nu voi avea răbdare să-l țin, că furat de orele de atelier, de proiectele ce le am, voi găsi cu greu timp să „stau de vorbă cu casetofonul". Dar undeva, în străfundul sufletului, nutresc dorința ca peste un număr de ani să-mi aud gîndurile, să le confrunt cu cele ce mă vor stăpîni atunci, să descopăr astfel consecvențele și inconsecvențele, propria-mi naivitate sau maturitate, greșelile.

De ziua cînd mă voi despărți de Institut mă mai despart doar cîteva luni. Cei patru ani de studenție au trecut ca vîntul. Iluzii ! Deziluzii ! Bucurii ! Amărăciuni ! Icoana Petronelei ? Ce s-a întîmplat cu mine în acești ani ? M-am maturizat sau am îmbătrînit ? Să fi avut oare tatăl meu dreptate atunci cînd spunea : „În viață intri ca într-un codru. Trebuie să-ți croiești drum cu barda și securea !" ? Nu, n-a avut dreptate. Am intrat în anii de studenție fără bardă și secure. Doar cu talentul și voința artistului. Talentul fără voință e ca o rachetă îndreptată spre stele, dar fără combustibil ! Talentul meu este numai al meu și nu s-a manifestat în dauna altor colegi. N-am avut nevoie de secure, ci de o idee artistică inedită, concretizată apoi pe pînză.

Sînt al artei cu A mare. Petronela a înțeles tîrziu acest adevăr și s-a simțit jignită, trecută pe planul doi. Voi fi mereu ochi în ochi cu „stăpînul" meu — arta, dar, în același timp, doresc să simt căldura unei iubiri unice. Sînt un egoist. Recunosc ! Dar pentru un artist, egoismul îmi pare ca un zid protector. În înțelegerea mea, zidul protector nu înseamnă nicidecum izolare, ci capacitate de auto-

apărare, voința de a rămîne în fața șevaletului chiar și atunci cînd Petronela trage de tine și te îmbie în alte zone ale existenței. Îmi place simbolul lui Ulysse : A nu te lăsa ademenit de cîntecul sirenelor ! A te lega de catargul corabiei pentru a nu te abate din drum ! Nici un cîntec de sirenă, oricît de ispititor ar fi, nu mă va smulge niciodată din universul creației... A iubi un artist adevărat înseamnă a trăi laolaltă cu el „durerile facerii lumii", a te sacrifica. Petronela a înțeles acest adevăr, de aceea a și bătut în retragere. Nu orice ființă poate accepta în mod deliberat sacrificiul. Are și Petronela o doză de egoism care se constituie într-un „zid protector". Între egoismul meu și al ei există însă o deosebire calitativă. N-o condamn pe Petronela... ca ea să accepte o viață de renunțări, trebuie mai întîi să înțeleagă și să accepte înțelepciunea legendei Meșterului Manole. Ajunge pentru astăzi...

Astăzi e 9 septembrie. Sînt din nou în liniștea adîncă a mansardei...

Mă aplec spre casetofon și, fără nici un alt avertisment, îl închid. Gestul meu nedumerește. Procurorul și Grigoraș mă privesc întrebători. Mă ridic, fac cîțiva pași, mă uit la ceas, apoi mă întorc spre cei doi.

— O să fiți de acord cu mine că ne aflăm în fața unui jurnal intim inedit... Trei casete ! Poate egale cu trei caiete. După părerea mea, nu are nici un rost să le ascultăm aici. Eu zic să ridicăm aparatul și casetele...

— Toate casetele... subliniază Grigoraș.

— Da, toate... Să le ascultăm la noi, în liniște... Cine știe ce surprize ni se mai rezervă ? ! Și aș vrea să discutăm într-un cadru adecvat.

— Deşi mor de curiozitate să aud în continuare „paginile“ acestui inedit „jurnal vorbit“, sînt de acord cu propunerea dumitale, îmi declară procurorul ridicîndu-se. Cu puştiul ce ai de gînd ?

Uitasem de hoţ, de mustrările sale de conştiinţă.

— După ce o să ascultăm cele trei benzi, o să vedem la ce concluzie o să ajungem... Chiar dacă o să-l iertăm, eu tot voi încerca să dau de el... aşa, ca să avem un schimb de vorbe !

Părăsim mansarda. Sigilăm din nou. Oare pentru a cîta oară ? Coborînd scara, îmi reamintesc de paşii pe care i-am auzit coborînd pe scări : „Puştiul... El trebuie să fi fost !“

Abia în maşină, instalat lîngă şofer, simt un junghi în stomac şi mîrîi : „Fraţilor, mi-e foame !“

18

Am avut aproape toată după-amiaza la îndemînă : am audiat „jurnalul“ lui Cristian Lucaci, l-am comentat, l-am coroborat cu celelalte piese aflate la dosar şi aşa am ajuns la cîteva concluzii materializate într-un plan succint de măsuri. Iată-le, aşa cum dealtfel i le-am prezentat colonelului Donea spre aprobare :

1) Mîine, la ora 18, după înmormîntarea lui Cristian Lucaci, vor fi invitaţi la Procuratura Municipiului Bucureşti următorii :

— Pascaru Tudorel
— Stavru Petronela
— Brateş Valerian

— Mocanu Victoria

2) Maiorul Grigoraş V. şi căpitanul Povară N. se vor folosi de acest răstimp pentru a lua amprentele digitale de la Stavru Petronela şi Brateş Valerian. Cel de-al treilea, Pascaru Tudorel are de-acum la *Economic* amprentele necesare confruntării.

3) Căpitanul Roman L. îl va căuta pe tînărul care a furat casetofonul din locuinţa decedatului şi va stabili dacă va fi sau nu cazul să fie invitat la Procuratură.

Aşadar, ultimul „act al piesei" se joacă pe „scena" Procuraturii. Berindei a fost mai mult decît onorat de alegerea mea. După cum se mişcă şi-mi vorbeşte îl simt că are trac. Poate de unde ne mai despart doar zece minute pînă la „ridicarea cortinei". Protagoniştii principali — Tudorel Pascaru zis „Hennessy", Petronela Stavru şi Valerian Brateş — se află pe „scenă". Din păcate, o altă protagonistă, Lucreţia Budescu, absentează, rolul ei nu poate fi „dublat" de nimeni altcineva.

Mai avem doi figuranţi în „culise" — Victoria Mocanu şi Dorin Petre. Intrarea lor în „scenă" va fi dată, la un semn, de către căpitanul Povară, căruia i-am hărăzit rolul de „regizor de culise". În sală, avem şi doi „spectatori" : mama Petronelei (ea a cerut aprobarea să asiste la încheierea actului final al cercetărilor, iar la propunerea mea, cererea i-a fost satisfăcută) şi Lili, logodnica mea. Eu am insistat să i se permită şi dînsei să fie de faţă. Nu de alta, dar fără voia ei, după „Zorro", a asistat la „prologul" piesei. De ce n-ar lua cunoştinţă şi de „epilog" ? În consecinţă, i-am făcut rost de un „bilet de favoare". Locurile celor doi „spectatori" nu sînt în acelaşi „rînd",

ci opuse ; așa că, ori de cîte ori vor dori, își vor putea arunca ocheade.

Bineînțeles, „spectacolul“ mai beneficiază, pe lîngă decorurile fixe din biroul lui Berindei și trecute pe lista de inventar a „scenei“, de încă patru „recuzite“ : casetofonul lui Cristian Lucaci, carnetul C.E.C., seringa și fiola. Vor apărea pe masa de lucru numai cînd voi socoti eu de cuviință.

Înaintea primei bătăi de gong, „în scenă“, nu uit să-l întreb pe Berindei dacă a pregătit un mandat de arestare.

— L-am pregătit în alb, așa cum mi-ai cerut, mă încredințează. Îl voi completa atunci cînd o să-mi ceri. Aș vrea însă să-ți spun ceva. Există în pregătirile dumitale cîteva elemente care mă intrigă.

Și pentru că procurorul a lăsat să se aștearnă între noi o tăcere nesuferită, îl întreb după un timp :

— Ce anume te intrigă ?

— Te știu om drept, cu suflet generos. Puștiul te rugase ceva. De ce nu i-ai respectat rugămintea înregistrată pe bandă ? De ce totuși l-ai căutat ?

Întrebarea neașteptată a procurorului, dar justificată, îmi amintește de „maratonul“ făcut de mine aproape în tot cursul zilei. Efortul mi-a fost încununat de succes. Identificarea și găsirea puștiului, adică a lui Dorin Petre, n-a fost chiar o bagatelă.

— De căutat trebuia să-l caut, îi explic, iar dumneata trebuie să înțelegi și de ce. Aveam cel puțin două motive serioase. Nu uita că cel care a intrat primul în mansardă a fost Dorin Petre... În consecință, era necesar să stabilesc *ce a văzut el*... Pe urmă, ca să pot să-i respect rugămintea, îmi era absolut necesar să fac cunoștință cu el,

să mă uit în ochii lui şi să mă asigur că puştiul, cît o trăi, n-o să mai pună mîna pe un lucru care nu-i al lui... M-am convins personal că pot să am încredere în el şi de aceea îl voi ierta. Dealtfel, ne-am împrietenit şi te asigur că o să rămînem prieteni. Mă uit la ceas. Ce zici, nu e timpul ?

Mulţumit de explicaţiile mele, Berindei decide :

— Să intrăm ! Ne-am luat doar angajamentul să începem la orele 18 fix.

Gazdă ospitalieră, îmi deschide uşa şi, astfel, intrarea autorităţilor „în scenă“ devine o realitate. Chiar în faţa noastră — o masă de lucru, iar dincolo de ea, cei trei protagonişti aşezaţi în semicerc. Ne ocupăm şi noi locurile. Pun dosarul pe birou. Drept înaintea ochilor mei e Petronela Stavru. Observ uşor că face un efort să-mi susţină privirile. În dreapta ei — Tudorel Pascaru. În stînga — Valerian Brateş. Toţi trei, de parcă ar fi convenit din vreme, sînt de o eleganţă izbitoare.

Mama Petronelei e mai puţin ţîfnoasă decît în cabinetul generalului, iar pe chipul lui Lili se pot citi curiozitatea, nerăbdarea care-i dau aerul unui copil venit pentru prima dată la teatru. „N-am greşit, îmi spun, că i-am făcut rost de un bilet de favoare“.

Într-un alt colţ al încăperii, la o măsuţă, stenografa, o femeie în vîrstă, obosită, stă cu creionul în mînă şi aşteaptă solitară „lovitura de gong“. Nu departe de ea — o uşă. Dă în „culise“ şi e străjuită de Povară.

„Cortina“ ! strig în gînd şi apoi, fără pic de emoţie, mă adresez celor trei :

— V-am convocat aici pentru a lămuri cîteva aspecte legate de moartea prematură a tînărului Cristian Lucaci...

De la înmormîntarea la care ați luat parte și unde tovarășul Valerian Brateș a rostit cuvinte tulburătoare, s-au scurs douăzeci și patru de ore...

Fac o pauză. În stînga mea, procurorul Berindei ascultă concentrat. Acesta îi este deocamdată rolul. Abia în final, dacă demonstrația mea îl va convinge, va lua stiloul și va da curs mandatului de arestare.

În ce mă privește, ca orice „regizor", mi-am conceput și eu un „caiet", în paginile căruia mi-am calculat fiecare „lovitură de teatru".

— Cristian Lucaci și-a pus capăt vieții, îmi reiau introducerea. Într-un cuvînt, s-a sinucis, lăsînd în urma sa cîteva neclarități.

Cel care mă privește cel mai intens e Tudorel Pascaru : nici o secundă nu-și ia ochii de la mine... Mă iscodește la nesfîrșit. Nu mă deranjează.

— Toți trei l-ați cunoscut foarte bine. De pildă, tovarășul Brateș la catedră... Printr-un joc al hazardului, Tudorel Pascaru și-a văzut vărul cu două ceasuri înainte de a muri... Dumneavoastră, tovarășă Petronela, cînd l-ați văzut ultima oară ?

Părul lung, lins, îi cade drept, acoperindu-i o parte a obrazului. Mai constat o dată frumusețea-i rece. Cum a fost oare posibil ca ochiul iscusit, de pictor matur, al lui Cristian Lucaci, să nu fi sesizat acel licăr de răutate din retina iubitei sale ?

— Așa cum v-am mai spus, nu l-am mai văzut de două luni.

Îi accept explicația și-mi îndrept privirile către Tudorel Pascaru. E versat. A mai avut de-a face cu autoritățile. Știu că n-o să deschidă gura decît dacă întrebările mele o să-l oblige :

— Ce motive a avut vărul dumitale să-şi pună capăt vieţii ?

Pînă în clipa aceea, Tudorel Pascaru şedea picior peste picior. Dînd de înţeles că mă respectă, îşi alege o altă poziţie :

— După părerea mea, vărul meu nu putea să aibă decît un singur motiv — dragostea... o dragoste nefericită.

Sînt cu ochii pe Petronela : n-a clintit, nici viitorul ei soţ n-a clintit. În schimb, Tudorel Pascaru a tăcut brusc... Aşteaptă întrebările mele ajutătoare.

— Fii ceva mai explicit, îi cer eu. Ne interesează să ştim pe ce elemente concrete se bazează explicaţia dumitale.

— Cristi mi-a mărturisit în nenumărate rînduri că despărţirea de Petronela i-a provocat o rană adîncă, care nu numai că nu se mai cicatriza, dar continua să sîngereze. Practic, nu-şi putea imagina viaţa fără ea. Sînt convins că durerea, singurătatea, sensibilitatea i-au grăbit deznodămîntul.

— Ţi-a vorbit vreodată de moarte ?

— Nu ! Însă nu o dată mi-a dat de înţeles că fără o mare iubire viaţa nu merită trăită.

Petronela s-a crispat sau mi se pare... O întreb :

— Dumneavoastră ce părere aveţi ?

— Aţi auzit-o alaltăieri, cînd aţi fost la mine !

Încearcă să fie arogantă. Alaltăieri, izbutise mai bine.

— De data asta, ne găsim într-un cadru legal constituit, precizez eu. Tovarăşul procuror este şi el de faţă... Ar dori să vă asculte...

Explicaţia o convinge.

— E drept, despărţirea i-a rănit sensibilitatea. Era şi firesc, m-a iubit. Iar eu, încă de la începuturile legă-

turii noastre, l-am avertizat că, într-o bună zi, n-o să-l mai iubesc şi o să-l părăsesc. Şi ziua aceea a venit. I-am explicat, ca unui bun camarad, că m-am îndrăgostit de Valerian Brateş şi el m-a înţeles. N-a schiţat nici cel mai mic gest să mă reţină. Aşa cum v-am mai spus, Cristi nu se putea sinucide din pricina dragostei pentru mine. Cine l-a cunoscut ştie că avea o iubire mult mai mare, în care găsea, în momentele cele mai grele ale vieţii sale, un sprijin total — pictura.

Valerian Brateş, cu capul în piept, gînditor, o aprobă. În sinea mea, o aprob şi eu. Dar ce să fac dacă în virtutea profesiunii mele, sînt şi curios şi trebuie să pun întruna întrebări ? !

— Despărţirea a fost totuşi precedată de un schimb violent de cuvinte ?

Îşi scutură în neştire capul şi-şi mărturiseşte mirarea :

— Nu înţeleg...

— Am în vedere o împrejurare care ar fi putut să-i provoace o traumă psihică.

Îi iscodesc fără ostentaţie pe cei doi bărbaţi : sînt atenţi amîndoi la ceea ce o să răspundă Petronela.

— M-a iubit doar !... În mod firesc, despărţirea i-a provocat o traumă, dar, după părerea mea, nu una fatală... Repet : nu cred că din pricina despărţirii noastre s-a sinucis.

Mă priveşte fix în ochi, arătîndu-mi astfel că este convinsă că acesta şi numai acesta este adevărul.

— Alaltăieri, cînd am fost la dumneavoastră, la întrebarea „Cum s-a produs despărţirea ?“ mi-aţi dat următorul răspuns : „La el acasă, după o noapte de amor“. Vă mai menţineţi răspunsul ?

— Da !

Îmi mut privirile spre Brateş : îmi aşteaptă întrebările cu o demnitate subliniată pînă şi de nodul cravatei.

— Cum a reacţionat Cristian Lucaci atunci cînd a aflat că a fost părăsit pentru dumneavoastră — profesorul lui ?

— Aş spune, bărbăteşte ! Ne-am retras la o cafea, ne-am explicat... am rămas prieteni... Sigur, un timp, nu i-a fost deloc uşor. Nici mie. În ultimele luni, despărţirea părea de domeniul trecutului.

— A continuat să vă înconjoare cu aceeaşi stimă ?

— În nici un caz nu-mi arăta ostilitate sau necuviinţă.

Sînt un ofiţer al Serviciului judiciar al Miliţiei, datoria mea e să limpezesc cauza din punct de vedere juridic, iar în cele din urmă, s-o încadrez ca atare. Nu sînt un reprezentant al presei, nici al televiziunii, într-un cuvînt, nu mă îndeletnicesc cu anchetele sociale. De aceea, trebuie să-mi înghit anumite întrebări care nu fac obiectul cercetărilor penale.

— Îmi permiteţi să fumez ?

Binecrescutul „Hennessy“, în aşteptarea încuviinţării, stă cu mîna la buzunarul hainei.

— Vă rog, puteţi fuma... îmi desfac larg braţele. O să fumăm şi noi...

Invitaţia mea are un efect binefăcător : cei trei se destind pe loc. Procurorul Berindei sare şi îmi întinde pachetul său de ţigări. Îmi zîmbeşte de parcă ar fi vrut să-mi spună : „În sfîrşit, am descoperit şi eu raţiunea prezenţei mele aici !“

Îl las pe Tudorel Pascaru să-şi savureze primele fumuri, apoi îl întreb :

— Dumneata, domnule Pascaru, ce părere ai în această chestiune ?

— În care chestiune ? face el pe prostul.

— Ți-a vorbit vreodată vărul dumitale de modul cum s-a despărțit de fata iubită ?

— În mai multe rînduri... Suferea... Primise o dublă lovitură : din partea iubitei și din partea maestrului. Cristi îi diviniza pe amîndoi, de aceea i-a venit îngrozitor de greu să înțeleagă adevărul, să-l accepte. Aici, în zona asta, se cere localizată cauza morții vărului meu.

„Hennessy“ nu e numai prudent, ci și inteligent ; își cumpănește bine explicațiile și nu manifestă nici o secundă tendința de a răspunde unor întrebări nerostite. Fără doar și poate că intuiește existența unui „caiet de regie“.

— Ți-a povestit vreodată vărul dumitale cum s-a despărțit de tovarășa Petronela Stavru ?

— Vag... Cristi, în general, era un discret, iar cînd era vorba de Petronela Stavru, încerca s-o ocrotească cu întreaga sa ființă. Deși a primit, așa cum am zis, o dublă lovitură, el n-o condamna pe Petronela, dar pe profesor, da, îl condamna...

Valerian Brateș ascultă cu ochii în pămînt, fumînd rar, dar cu sete. Cuvintele lui Tudorel Pascaru nu i-au provocat nici o reacție. Ce o fi în mintea lui ?

Înainte de a trece mai departe, îmi rotesc ochii prin încăpere : Lili a căzut într-o încremenire totală și nu îndrăznește să se uite măcar un moment la mine. În schimb, mama Petronelei dă semne de neliniște : o supără ceva ; te pomenești că n-o fi obișnuită să șadă prea mult pe scaun, prea se foiește. Lîngă ușă, Povară așteaptă cu stoicisim să intre în „rol“.

— Deci îți menții punctul de vedere cu privire la cauza sinuciderii vărului dumitale ?

— Vă referiți la cele discutate în holul hotelului, iar apoi în biroul dumneavoastră ?

— Da...

— Mi-l mențin.

— Fii drăguț și repetă !

— Din discuțiile ce le-am avut cu Cristi, am înțeles că era tare îndurerat și deprimat atît de despărțirea de Petronela, cît și de cursul relațiilor lui cu pictorul Valerian Brateș.

Pictorul ia aerul unui om ofensat și-l întreabă cu o demnitate pe care o dorește, probabil, să fie luată în considerație :

— Ce vreți să spuneți ?

Tudorel Pascaru nu e ființa care să se zăpăcească dintr-o simplă întrebare. Ca și maiorul Stelian, constat și eu că e bine clădit și pe dinăuntru. Știe ce „bucate“ trebuie să pună „pe masă“ :

— Cristi era afectat de tupeul cu care v-ați însușit ideile lui artistice privitoare la scenografia spectacolului „Vînt de miazănoapte“.

— Este o calomnie ordinară și vă rog, tovarășe procuror și tovarășe căpitan, să consemnați ca atare declarațiile domnului Pascaru.

Intervine procurorul încredințîndu-l că tot ce se discută se consemnează cu o perfectă exactitate.

— Continuă, îl încurajez eu pe pramatia de „Hennessy“.

— Calomnie ! ! Este poate singurul lucru la care nu mă pricep, se laudă Pascaru-junior. Oare mint și calomniez, cînd declar că vărul meu a lucrat ziua și noaptea la schițele decorurilor semnate de dumneavoastră ?

— Într-adevăr, a lucrat, confirmă Brateș fără să șovăie și hotărît să-și apere demnitatea profesională. Da, asta-i

realitatea. Calomnia începe de acolo de unde realitatea este răstălmăcită răuvoitor. Cristian Lucaci a fost studentul meu preferat.

— De aceea i-aţi suflat iubita ? încearcă „Hennessy" să-l intimideze pe Valerian Brateş.

Pictorul îndreaptă spre mine doi ochi de om supărat, care-mi reproşează că îngădui lichelei asemenea comportări, fără să-l chem la ordine. Are dreptate.

— Te rog, domnule Pascaru, să te stăpîneşti. Să te controlezi ! Sîntem la Procuratură...

— Cristian Lucaci a fost studentul meu preferat. Urma să fie declarat şef de promoţie. În calitatea mea, am discutat de multe ori împreună planurile sale de viitor. Ştiind amîndoi la ce teatru va fi repartizat, am ajuns la concluzia că ar fi bine să-l introduc de pe acum în atmosfera de lucru a *Naţionalului*. Aşa a continuat, de fapt pe un alt plan, o colaborare rodnică şi cu folos pentru un viitor pictor scenograf. Brateş surîde trist, cu o ironie abia perceptibilă. Ultima mea expoziţie de la *Dalles* demonstrează că nu sînt un artist stors ca o lămîie, încît să am nevoie de gîndirea artistică a unui absolvent.

— Aţi amintit de colaborarea cu Cristian Lucaci. În ce a constat ? cer eu lămuriri.

— Am discutat ceasuri, zile şi nopţi întregi, conţinutul piesei „Vînt de miazănoapte", apoi viziunea regizorală a spectacolului, aşa am ajuns amîndoi la concluzii artistice similare, la aşa-numitele schiţe de idei. În felul ăsta, Cristian Lucaci a intrat în atmosfera viitorului său loc de muncă... Era firesc ca el să execute schiţele rezultate din discuţiile noastre... le-a executat sub directa mea îndrumare. Forma aceasta de colaborare este utilă şi oarecum

generalizată. Vă puteți interesa... Nu există pictor scenograf de prestigiu care să nu ia sub aripa sa ocrotitoare un student sau chiar mai mulți, în vederea grăbirii procesului lor de formare profesională.

Petronela își înalță fruntea ; pletele îi cad pe spate, ovalul chipului ei frumos, dăltuit parcă în gheață, mi se adresează cu o ușoară melancolie :

— Am asistat și eu, nu o dată, la asemenea discuții !

Brateș își privește tandru iubita. În schimb, Pascaru nu-și mai ia ochii de la mine.

— Îmi permiteți ? Și pentru că i-am permis, îi adresează pictorului o întrebare : Poate ne și spuneți cît ați primit pentru lucrarea de la *Național* și cît din aceste drepturi de autor i-ați rezervat studentului dumneavoastră preferat ?

— De ce interesează aspectul ăsta material ? îl ațîț eu.

— Cum de ce ? ! Pentru că sînt convins că tocmai aceste raporturi dintre student și profesor, la care se mai adaugă și povestea de dragoste a profesorului cu Petronela au fost cauzele care l-au aruncat pe Cristi în brațele morții.

E plin de indignare „Hennessy“, dornic și el să mă convingă că ăsta-i adevărul. Nu-l contrazic, strădaniile sale îmi folosesc.

Izbucnește însă Petronela repezindu-l, și atmosfera „serei“ se mai înviorează un pic.

— Să-ți fie rușine ! La fel de bine s-ar fi putut spînzura și din pricina ta ! Din pricina intrigilor tale murdare ! După ce Cristi s-a mai liniștit, te-ai vîrît cu cinism în viața lui intimă, m-ai bîrfit pe mine, ai încercat să-l asmuți împotriva lui Val... Ești un intrigant ordinar. Pînă și deznodămîntul lui Cristi se datorează intrigilor tale.

Petronela s-a enervat ; ca să se calmeze, se apucă să-şi caute în poşetă pachetul de ţigări. De la locul ei, tovarăşa Stavru, impresionată, îşi întreabă fiica :

— Ai nevoie de ceva, draga mea ?

— Nu, mamă !

Brateş a luat-o înaintea iubitei sale şi i-a întins pachetul de „Kent", apoi flacăra brichetei.

Pascaru surîde superior; de parcă Petronela i-ar fi adus niscaiva laude. Cu îngăduinţa mea, el răspunde :

— Aş fi îndreptăţit să protestez şi eu şi să exclam indignat : „Calomnie !" Dar n-am s-o fac. Testamentul de la Lugoj nu eu l-am întocmit şi nu eu l-am dus la notariat.

— Ai fost însă la Lugoj şi nu o dată ! îi aminteşte Petronela.

Tudorel Pascaru ţine să-şi clarifice poziţia dînd dovadă de un calm imperturbabil :

— Nu văd ce-i rău în a-ţi vizita din cînd în cînd neamurile ? !

Petronela intervine cu răutate :

— Cum să fie rău, cînd asemenea vizite se soldează cu moştenirea unei averi destul de mari ? !

— Petronela ! încearcă Brateş, cu blîndeţe, s-o liniştească.

Pascaru îmi arată o mutră impertinentă şi exclamă contrariat :

— Domnule căpitan, constat că în loc să mi se răspundă la întrebarea pusă domnului Brateş, sînt acuzat ca autor moral al dezmoştenirii lui Cristian. Asta-i culmea !

În ciuda cuvintelor iritate, „Hennessy" e calm.

— Deşi nu e cazul să dau socoteală asupra drepturilor mele de autor, doresc să arăt că am fost retribuit conform normelor în vigoare... E drept, am avut cu Cristian Lucaci

discuţii nesfîrşite. Tînărul refuza să primească partea sa, reprezentînd 35 la sută din valoarea drepturilor încasate de mine. Oricît i-am explicat că, încă multă vreme de la terminarea Institutului, va avea nevoie de bani pentru pînză, uleiuri, el a continuat să-i refuze. În cele din urmă, conştient fiind că studentul meu exagerează, am depus banii la C.E.C., pe numele său. I-am dat libretul şi l-am anunţat că el e singurul care se poate folosi de suma respectivă.

Scot din dosar libretul găsit într-unul din costumele decedatului. Îl arăt celor trei intrebîndu-l pe pictor :

— Acesta e ?

— Da...

Deschid libretul la foaia de conturi şi citesc cu glas tare, fixîndu-l pe Tudorel Pascaru.

— La 12 octombrie s-a depus suma de 17.500 lei. Sînteţi mulţumit, domnule Pascaru ?

Intrebarea îl pune in dificultate pe „Hennessy" : clipeşte din pleoape, iar mie mi se pare că în felul acesta numără clipele ce se scurg. Înalţă stingher din umeri şi-şi exprimă făţiş dezorientarea :

— Nu mai înţeleg nimic ! !

Il văd pe Brateş clătinînd tăcut din cap, de parcă ar fi dorit să-mi spună : Vedeţi, din pricina unor asemenea indivizi nu putem trăi în linişte şi pace !"

Lili încearcă, o clipă, să-mi surprindă privirea ca apoi să se refugieze din nou în incremenire. Oare am procedat bine invitînd-o să asiste la o operaţie de chirurgie... etică ?

— În concluzie, din cele declarate aici rezultă clar că motivele care l-au adus pe Cristian Lucaci în pragul sinuciderii se cer căutate în altă zonă şi nicidecum în

aceea a relaţiilor cu dumneavoastră. Toţi trei par a fi de acord cu mine. Este şi ceea ce eu aşteptam... Acum pot să trec liniştit la aplicarea primei mele „lovituri de teatru".

Mă aplec spre dreapta biroului, unde, într-un sertar, se află pregătit casetofonul lui Cristian Lucaci, îl scot tacticos şi-l pun pe masă. S-a lăsat o linişte ca de cavou. Nu mă îndoiesc că au recunoscut aparatul. Tudorel Pascaru nu-şi ascunde mirarea. Mirare citesc şi pe faţa de „bărbat bine" a pictorului. Numai Petronela Stavru s-a învăluit într-o indiferenţă care-i conferă o aureolă enigmatică. Tresare doar cînd mă aude vorbind.

— Vă propun acum să-l ascultaţi pe Cristian Lucaci. Doreşte şi el, de dincolo de mormînt, să-şi exprime părerea în problemele discutate aici. Iată ce ne mărturiseşte el cu privire la despărţirea de Petronela Stavru.

Apăs pe o clapă. Tranzistorii, această minune a secolului 20, se declanşează instantaneu. În tăcerea încăperii se înalţă molcom glasul celui care a realizat un modern „jurnal de zi", cum nu mi-a mai fost dat să întîlnesc.

...mă doare, mă va durea tot restul vieţii. Nu pot să scap de o imagine, mă obsedează, mă chinuieşte... Poate că Tudorel ar fi făcut bine să tacă, să tacă, să nu-mi spună nimic, să nu-mi picure în suflet otravă !... Nu, nu, oricum într-o bună zi, minciuna ar fi răbufnit. Minciuna cu care se hrăneşte zilnic atîta lume ! Cu care se hrăneşte şi Petronela. şi Val. De două luni de zile s-au întîlnit în taină, s-au iubit, iar eu nu ştiam nimic. Dacă Petronela ar fi venit la mine şi mi-ar fi spus adevărul ! Doamne, dacă Val ar fi venit la mine şi mi-ar fi spus adevărul ! Ei însă se întîlneau în taină. Iar viaţa mea cotidiană curgea firesc. În unele nopţi, Petronela se lipea de mine, ca şi cînd

nimic nu ar fi intervenit în existența ei. La Institut sau la atelier mă întîlneam cu Val și mă privea, îmi zîmbea și-mi vorbea ca și cînd nici în viața sa n-ar fi intervenit nimic... Cine știe cît ar fi ținut minciuna, dacă Tudorel, licheaua asta de cafenea, nu mi-ar fi deschis ochii, dacă nu mi-ar fi dezvăluit pînă și locul unde se întîlneau — atelierul! Atelierul lui Val! În noaptea aceea, Tudorel m-a tîrît în fața atelierului „Să văd și să mă trezesc!" cum susținea el. Treaz am fost întotdeauna. L-am urmat și, întocmai ca o ființă complet decăzută, am stat la pîndă. I-am văzut ieșind din atelier, și i-am mai văzut îmbrățișîndu-se. Mai mult decît îmbrățișarea lor m-a durut faptul că Tudorel era lîngă mine și rînjea de satisfacție. Atunci am înțeles că un moment de slăbiciune m-a coborît mult sub nivelul demnității mele...

În noaptea următoare, Petronela a apărut la mine ca și cînd în relațiile noastre n-ar fi intervenit nimic. După cum îi era obiceiul, s-a dezbrăcat fredonînd, s-a întins pe pat în timp ce eu îmi făceam de lucru cu o schiță. „Ce faci, Cristi?" a întrebat ea cu cel mai dulce și mai inocent glas din cîte mi-a fost dat să aud... M-am întors spre ea. În clipa aceea, mi-am dat seama că o privesc cu ochi de pictor. Trupul ei alb, pe cerga de un verde crud, se desena de la sine, în linii clasice. Mi-a trecut prin minte Goya și existența lui dramatică. Aș fi preferat să trăiesc fără contenire clipa aceea unică, dar m-a trezit la realitate întrebarea „Ce faci, Cristi, nu te dezbraci?" Nu mă îndoiam că aceeași întrebare i-a pus-o și lui Val cu o seară înainte, pe cînd stătea lungită pe dormeza din atelier. Fără a mă umili, fără a o jigni, i-am mărturisit că am aflat de relațiile ei cu Val. În timp ce se îmbrăca, a recunoscut că-i îndră-

gostită de Val și că Val, la rîndul său, o iubește. Și dacă mi-a ascuns adevărul și mai venea pe la mine, a făcut-o doar din dorința de a-mi menaja sensibilitatea.

Acum însă îmi vine să rîd ! Să-mi menajeze sensibilitatea !... Filozofia vieții cotidiene ne demonstrează că în toate există un început și un sfîrșit. Nici relația noastră n-a făcut excepție de la regulă. Numai că la începutul dragostei noastre mi-a făgăduit, fără ca eu să-i fi cerut, că atunci cînd nu mă va mai iubi, are să mi-o spună direct, fără ocol. Eram prea amețit de fericire ca să-mi imaginez că iubirea noastră putea avea și un sfîrșit, și încă unul abject..."

Apăs pe clapa „STOP" și deconectez aparatul. Se instăpînește aceeași liniște de cavou. Pe fruntea lui Brateș au răsărit broboane de sudoare, nu îndrăznește să se miște, să-și caute batista. La rîndu-i, Petronela Stavru a împietrit cu privirile îndreptate aiurea. Doar Tudorel Pascaru, considerîndu-se, se vede treaba, erou pozitiv al unei situații negative, fumează degajat, picior peste picior.

N-a fost o „lovitură de teatru" în sine, ci una cu un scop clar — să mă călăuzească fără greș către adevăr, către cel vinovat de moartea prematură a lui Cristian Lucaci.

— Tovarășă Petronela Stavru, îmi reiau eu ascultarea, mențineți cele declarate aici, cu privire la modul cum v-ați despărțit de Cristian Lucaci ?

Aud un „Nu" gîtuit, după care tînăra se întoarce spre Tudorel Pascaru și se răstește la el cu o violență neașteptată :

— Să-ți fie rușine ! Deci tu ai făcut-o ? De la tine a aflat ! Nemernicule ! De ce nu i-ai spus că luni în șir te-ai

[illegible] de capul meu și că te repezeam pe unde apucam ? Te-ai răzbunat, nemernicule ! Pentru că te-am refuzat. N-au fost două lovituri cum pretinzi, ci trei... Lovitura [illegible] i-a provocat rana fatală. Eu și Val intenționam să-l punem cît mai curînd în fața adevărului, însă cu menajamente. Ca șocul să fie cît mai slab...

Petronela a tăcut la fel de brusc precum s-a dezlănțuit. O zăresc pe maică-sa tamponîndu-și ochii cu batista. „Hennessy" zîmbește sarcastic. Nu-i răspunde. „Licheaua de cafenea" așteaptă îndemnul meu concret. Îl formulez :

— Ce ai de spus ?

— Faptele, în ce mă privește, s-au petrecut așa cum le povestește vărul meu... Nu mă bat cu pumnul în piept că l-am iubit pe Cristi... N-am fost nici măcar prieteni la cataramă, dar am pretenția că am fost mai drept și mai cinstit cu el decît cei care zilnic îl copleșeau cu prietenia și dragostea lor. Nu contest că i-am făcut curte domnișoarei Stavru... Că am făcut-o ca să mă răzbun pentru simplul fapt că dumneaei m-a refuzat este o declarație greu de probat. N-am dus și nu duc lipsă de partenere frumoase ca să mă cobor pînă într-acolo încît să încerc să mă răzbun acolo unde nu-mi merge. În schimb, am fost de părere că acest văr al meu trebuia trezit la realitate.

Intervine, pe neașteptate, Valerian Brateș, întrerupîndu-l :

— Petronela are dreptate... Noi eram hotărîți să-l punem pe Cristian Lucaci în fața adevărului, cu menajamentele de rigoare. Nu cred însă că sîntem aici pentru a povesti cum s-a înfiripat iubirea noastră. Problemele legate de relațiile dintre noi nu sînt inedite, dar sînt mult prea intime pentru a deveni obiectul prezentei adunări.

Pictorul încheie întinzînd mîna sa spre mîna Petronelei. O vreme rămîn așa, mînă-n mînă...

O scrutez fugitiv pe mama Petronelei : îmi dau seama că suportă din ce în ce mai greu desfășurarea „epilogului". Ce să-i fac ? Nu eu am invitat-o. Ea a ţinut morţiș să fie în preajma odraslei. Doamne, de-ar şti cîte scene tari o mai aşteaptă pînă la „lăsarea cortinei" !

— Propun să-l ascultăm din nou pe Cristian Lucaci, într-o altă chestiune.

Apăs un buton : derulez banda magnetică pînă la cel de-al doilea semn pregătit de mine. Declanșez. În încăpere, răsună iarăși glasul lui Cristian Lucaci...

„...să dai dreptate unui ticălos ! Pare un paradox ! Vărul meu, ticălos din naștere, l-a mirosit imediat pe Val... Or fi avînd ticăloșii ăștia un miros al lor, specific. Poate că, adulmecîndu-se, se recunosc între ei și devin prudenţi sau poate că se avertizează reciproc. Tudorel a încercat să-mi deschidă ochii, iar eu, un timp, i-am rezistat. Ba l-am și repezit cînd mi-a zis într-o doară : „Bagă de seamă, Val ăsta al tău n-are nimic sfînt în el ! Să-mi zici mie „Cuţu", dacă într-o bună zi n-o să-ţi sufle iubita !" Cum de l-a mirosit imediat ? Pentru ca să-i descopăr adevărata faţă, eu am avut nevoie de aproape patru ani... L-am iubit pe Val, l-am divinizat ! Îl socoteam un model uman demn de urmat... Și poate că nu m-aș fi trezit la realitate sau poate m-aș fi trezit mult mai tîrziu, dacă n-ar fi fost femeia aceea... femeia aceea cu copilul în brațe, cu chip de madonă... care m-a așteptat anume în fața catedralei Sfîntul Iosef. Ne-am așezat pe o bancă și cu ochii în lacrimi m-a întrebat : „Ţi-a luat iubita, nu-i așa ? Ţi-a intrat în casă și ţi-a luat iubita ?" În prezent, m-am detașat mult

de ziua aceea ! Desperarea sau poate dorința nestăpînită de răzbunare îl împinge pe om spre fapte greu justifi-cabile. Pe femeia aceea cu copilul în brațe n-o văzusem în viața mea. Și totuși m-a oprit, mi-a cerut să ne așezăm pe o bancă și s-o ascult... Era una din victimele lui Val. Copilul era al lui. O poveste tristă, abjectă... Ca toate faptele lui... De ce avea nevoie de Petronela, de ce mi-a luat-o ? Chinuitoare întrebare ! Numai ticălosul de văru-meu mi-a mai putut răspunde la ea. „Pe Val al tău îl interesează nu Petronela, ci tatăl ei... Tu nu înțelegi, mă, că cu un aseme-nea socru, chiar dacă ești lipsit de talent ajungi departe ? Darmite dacă mai ai acolo și puțin har !“

Apăs clapa „STOP“. Din nou tăcerea cade ca o lespede grea. O las un timp să devină apăsătoare.

– Vom sări peste cîteva „însemnări“, le explic invita-ților mei, derulînd banda și aducînd-o apoi la un alt semn stabilit din vreme. Vă rog să ascultați !

...Nu-l voi acuza niciodată pe Val pentru că m-a pus la treabă ; aveam nevoie de practică, de cît mai multă practică... Iar el a știut cum să mă folosească. E totuși un pedagog bun. Cui prodest *un asemenea pedagog cu o existență duplicitară ? E adevărat, m-a pus la treabă, a stors din mine cît a putut. Însă am învățat meserie. Asta-i acoperirea lui morală ! Un singur lucru nu i-l pot ierta — „Vint de miazănoapte“. Într-o zi, ca unui profesor ce-l iubești, i-am destăinuit marele meu proiect : decorurile la „Vint de miazănoapte“. M-a pus să-i povestesc totul, pînă la cel mai mic și neînsemnat amănunt. M-a ascultat cu atenție, mîndru de mine, iar mie mi se părea că-mi regăsesc idealul primilor ani de studenție. A venit însă acea zi... Îngrozitoare zi !... Cînd, cu aerul cel mai dezinvolt din*

lume, mi-a relatat că direcția Teatrului Național i-a încredințat scenografia la spectacolul „Vînt de miazănoapte". Îmi vorbea de parcă niciodată nu i-aș fi împărtășit datele proiectului meu... Îmi prezenta ideile mele artistice drept ale sale.

Recunosc, nu am un temperament de combatant. Nu știu să mă bat decît cu culorile... Vărul meu i-ar fi servit o lecție să-l țină minte. Eu însă m-am simțit turtit de tupeul maestrului ! *Și ca să gust din dulceața marelui meu proiect, cu care niciodată nu aveam să mă mai întîlnesc, am acceptat propunerea lui Val de a lucra împreună cu el...*

Ridic mîna, îmi avertizez „eroii" că iarăși voi sări peste cîteva „însemnări". Gesturile îmi sînt urmărite cu încordare. Nu sînt un dur. În general, duritatea mă întristează. Constat însă, cu acea detașare specifică criminalistului în acțiune, că aparatul lui Cristian Lucaci a băgat groaza în cei trei... Mi-e clar că de-acum încolo voi stabili fără prea multe dificultăți adevărul în jurul morții studentului.

...lașitatea lui, ca și ipocrizia Petronelei le-am descoperit mai tîrziu, într-o doară... se destăinuie Cristian Lucaci de dincolo de mormînt. *Nu știu ce mi-a venit ! Poate că în clipa aceea să-mi fi trecut pe dinaintea ochilor imaginea femeii cu copilul în brațe... copilul lui Val, pe care n-a vrut să-l recunoască !... M-am pomenit amenințîndu-l — discuția se purta la mine acasă — că mă voi prezenta la Centrul universitar de partid și că voi cere deschiderea unei anchete și punerea sa în discuție... Nu sînt o fire răzbunătoare, dar cînd am descoperit că amenințarea mea îl înspăimîntă, îi scoate la suprafață lașitatea bine ascunsă, m-a încercat o profundă satisfacție. Bineînțeles, în primele reprize ale înfruntării s-a ținut bățos, m-a înfruntat cu*

prezența, mi-a amintit că sînt liber și că am dreptul să merg unde vreau... Dar să nu uit că unul e totuși Valerian Brateș... S-a dezumflat și l-am văzut pălind doar cînd i-am povestit de întîlnirea mea cu tînăra femeie cu copilul în brațe. Ieșea la suprafață lașitatea. Nu e decît un laș ordinar. De la o „repriză“ la alta, discuțiile noastre s-au transformat într-un joc „de-a pisica și șoarecele“. Începuse să-i fie frică de mine, de intențiile mele și voia cu orice preț să mă îmbuneze. Mi-a oferit 35 la sută din drepturile de autor încasate de el, la „Vînt de miazănoapte“. I-am respins propunerea și i-am pus o condiție anume ca să bag groaza în el : „Nu, nu vreau nici un ban... Îți cer numai un singur lucru : să publici în „Contemporanul“ sau în „Săptămîna“ o scrisoare deschisă și să dezvălui celor care au aplaudat și aplaudă decorurile din „Vînt de miazănoapte“ cui îi aparțin ideile artistice ale scenografiei ! Atît și nimic mai mult !... N-o faci, mă prezint la partid...“ Știa că urmăresc un singur țel — să-l distrug. Că, de fapt, nu de ideile mele artistice e vorba, ci de Petronela...*

Nu, nu voiam să-l distrug. Nu intenționam să inițiez nimic... Îmi plăcea doar să-l văd cum se perpelește în propria sa lașitate...

Deconectez aparatul. Cei trei au încremenit cu ochii în pămînt. Sînt într-o așteptare încrîncenată. Nu mă îndoiesc că-și pun una și aceeași întrebare : „Care-mi va fi mutarea următoare ?“ Îmi rotesc privirile : întîlnesc ochii uluiți ai logodnicei mele. Îi zîmbesc. Îmi răspunde jenată. O văd și pe tovarășa Stavru ; ce înțelege oare din tot ce se petrece în acest cabinet ?

— Ați știut de legătura pictorului Brateș cu această femeie ? mă adresez Petronelei.

— Nu ! murmură ea abia auzit, fără însă să se uite spre mine.

— Ați cunoscut problema scenografiei la piesa „Vînt de miazănoapte" ?

— Nu ! Știam însă de existența unui conflict, dar nu la dimensiunea asta. Mai știam de refuzul lui Cristi de a primi de la Val suma ce i se cuvenea.

Îl iscodesc pe Valerian Brateș : și-a mai pierdut din semeție, dar nu și din eleganță. Bănuiește că următoarele întrebări îi vor fi lui adresate, de aceea și-a înălțat fruntea lividă și așteaptă.

— Vă mai mențineți cele declarate anterior ?

— Da, răspunde el imediat, căci pînă și banda magnetică confirmă că nu despărțirea de Petronela sau conflictul cu mine — prezentat de studentul meu...

— ...de fostul dumneavoastră student ! îl corectez eu.

— ...prezentat exagerat de fostul meu student — nu au stat la baza deciziei lui de a se sinucide.

— De ce credeți că a exagerat ?

— Pentru că, în cele din urmă, a acceptat C.E.C.-ul cu cei 17.500 lei...

Minte. Dar deocamdată, „caietul meu de regie" nu-mi permite să mă abat de la tactica stabilită anterior. Îmi întorc capul spre procuror și-i dau astfel de înțeles că „schimb macazul", că mă apropii de clipa cînd, în fine, îi va fi dat să scoată stiloul și să completeze mandatul de arestare. Împing deoparte casetofonul, iar gestul meu dăruiește celor trei inși cîteva clipe de destindere, de parcă primejdia care pînă atunci planase deasupra capetelor lor ar fi trecut.

— Da, așa este cum s-a arătat aici, reiau eu ancheta, Cristian Lucaci nu s-a sinucis nici din pricina Petronelei

Mavru și nici din pricina conflictului cu Valerian Brateș. Cristian Lucaci nu s-a sinucis, ci a fost asasinat... Da, da, tovarășa Petronela ; da, da, tovarășe Brateș, Cristian Lucaci a fost asasinat.

Privirile mele, în clipa aceea de foc, îl străpung pe Tudorel Pascaru. Acesta se trage speriat spre spătarul scaunului și îngălbenește brusc, de spaimă. În virtutea aceleiași tactici, îl iau repede :

— De ce l-ai amenințat pe vărul dumitale cu moartea ?

Ah, casetofonul ! Doamne, cît m-a ajutat și mă ajută ! Pascaru-junior e la pămînt : n-are de unde să știe ce taine mai ascunde aparatul acela japonez pe care el i l-a procurat lui Cristian Lucaci...

— Doar nu credeți că eu... Ferească Dumnezeu ! geme el penibil.

— Răspunde la întrebare ! îl contracarez eu. L-ai amenințat ?

— Da... Dar în glumă...

— Cearta însă a fost serioasă, nu-i așa ?

— A fost serioasă, recunoaște „Hennessy". Nu suporta ideea că, prin moștenire, voi intra în posesia unor obiecte de artă, de valoare. Era sigur că îmi voi bate joc de ele, că le voi risipi... Intenționa să vîre niște neamuri îndepărtate într-o acțiune judecătorească împotriva mea... M-am înfierbîntat și i-am strigat că dacă face așa ceva, îl omor.

— Cum a reacționat Cristian Lucaci auzind amenințarea ?

— Păi cum să reacționeze ? M-a întrebat cum am de gînd să-l omor. Iar eu... eu... Ce era să-i răspund ? Că doar nu mă gîndisem... la treaba asta.

— Minți !

Văd cum sîngele i se scurge din obraji şi se face galben ca lămîia. Şi pentru că-l ţintuiesc cu priviri neiertătoare, bîiguie :

— Ce vreţi de la mine ? Nu eu l-am omorît.

— Ce i-ai răspuns vărului dumitale ?

— Că o să-l omor aşa cum Lucreţia şi-a omorît tatăl vitreg... Nu eu...

— De unde ştiai cum şi-a omorît Lucreţia tatăl vitreg ? îi asaltez eu cu întrebările.

— De la Cristi... Mai de mult, nu mai ţin minte cum a venit vorba de Lucreţia, el mi-a povestit soarta ei nefericită.

Mi-am atins un prim obiectiv : am obţinut de la Tudorel Pascaru ceea ce urmăream.

— Tovarăşă Petronela Stavru, aţi cunoscut şi dumneavoastră povestea Lucreţiei Budescu ?

— Da ! murmură studenta, privind într-o parte, lividă şi lipsită parcă de apărare. Cristi mi-a povestit-o în cîteva rînduri, cu lux de amănunte... Îi era milă de ea, deşi eu am considerat-o întotdeauna ca o primejdie potenţială...

— Dumneavoastră ce ştiaţi despre Lucreţia Budescu ?

Valerian Brateş fumează trăgînd rar, în piept, fumul ţigării. Glasul său este neschimbat ; metalic, sigur.

— Tot ce ştiu despre Lucreţia Budescu, ştiu de la Petronela... Şi Cristi mi-a mai povestit cîte ceva.

Mă răsucesc către Tudorel Pascaru căruia i-am oferit un moment de respiro.

— Aşadar, cu ce scop ai trecut luni după-amiază pe la vărul dumitale ?

— Aşa cum v-am mai relatat — Cristi presimţea colica renală şi mă rugase să-i fac rost de o fiolă de morfină... Nu izbutisem să-i fac rost. Luni m-a căutat la telefon.

— În jurul cărei ore ?

— Pe la prînz... Tocmai ieșise de la Institut. S-a interesat dacă am mai întreprins ceva. Nu voiam să discut ceva la telefon, știți dumneavoastră de ce...

— De unde să știu de ce ? fac eu pe șmecherul. Vorbește cu glas tare să aflăm cu toții.

Tonul meu îl ține într-o tensiune necontenită, printre altele urmăresc și acest efect.

— Știam că Serviciul economic al Miliției m-a pus sub supraveghere... Așa că, la telefon, i-am spus lui Cristi că o să trec după-amiaza pe la dînsul... Am trecut și i-am spus că-mi pare rău, dar că n-am avut cum să-i procur fiola...

— Minți ! îl reped eu din nou, după care îi fac un semn „regizorului de culise“. Într-o liniște deplină, Povară deschide ușa și invită în birou o femeie tînără, nu prea înaltă, drăguță.

— Tovarășă Victoria Mocanu, vă rog să vă apropiați. Vă mai rog să nu vă supărați că nu vă ofer un scaun, vă promit însă să nu vă rețin prea mult.

E îmbrăcată într-un taior vernil, de toamnă, cu o fustă care abia îi ajunge pînă la genunchi. Lili și-a ieșit din împietrire și o măsoară din creștet pînă-n tălpi. Cel mai surprins de această apariție e, desigur, Pascaru-junior.

— Tovarășă Mocanu, unde lucrați ?

— Sînt de cinci ani asistentă medicală la Clinica de oncologie.

— Îl cunoașteți pe tînărul acesta ? o întreb indicîndu-l pe „Hennessy“.

— Da, e Tudorel Pascaru.

— V-a vizitat nu de mult la clinică... Cu ce scop ?

— M-a rugat să-i înlesnesc să-l vadă un specialist de-al nostru şi, cu acest prilej, m-a întrebat dacă nu pot să-i procur fie o reţetă, fie o fiolă de morfină.

— V-a dat vreo explicaţie ?

— Nu. Iar eu nu l-am întrebat. I-am spus-o răspicat că n-am cum să-i procur morfina şi, chiar dacă aş avea, tot nu i-aş satisface rugămintea.

— Cum s-a încheiat discuţia ?

— Cînd a constatat cît sînt de categorică, Tudorel Pascaru mi-a arătat o tabletă albă de mărimea unei monede de 25 bani, apoi de pe o hîrtiuţă mi-a citit compoziţia tabletei : conţinea, îmi amintesc, doze infime de stupefiante. M-a întrebat dacă o asemenea tabletă poate calma dureri puternice. I-am răspuns că nu ştiu şi l-am mai sfătuit că dacă are în familie un bolnav, să facă bine şi să cheme medicul. A insistat totuşi să-i spun dacă doza tabletei reprezintă vreo primejdie... Nu reprezenta, dar i-am atras atenţia că mai multe tablete ingerate deodată reprezintă o primejdie reală.

— Domnule Pascaru, recunoaşteţi cele declarate de tovarăşa Victoria Mocanu ?

— Da, recunosc !

— Vă mulţumim, tovarăşă Mocanu !

Tînăra ne salută, aruncă o privire curioasă spre cei trei, după care se îndreaptă spre ieșire.

— Domnule Pascaru, te întreb ce ai făcut mai departe cu tableta aceea, căci de unde și cum ai procurat-o o să le explici ofiţerilor de la *Economic.*

— Am azvîrlit-o la W.C. și am tras apa după ea...

De fapt, în legătură cu folosirea tabletei n-am nici o probă concretă şi s-ar putea ca Pascaru să spună adevărul. Eu însă, duc mîna dreaptă la casetofon și strig :

— Minţi ! La autopsie...

Înspăimîntat, Tudorel Pascaru cedează :

— Recunosc că i-am dat lui Cristi tableta. A luat-o în prezenţa mea. Dar aşa cum aţi auzit, nu conţinea o doză nocivă. Nu eu l-am omorît...

— Asta rămîne de văzut ! îl sperii eu în continuare. Sînt convins că i-ai dat să înghită mai multe tablete. La autopsie... Şi iarăşi duc mîna dreaptă la casetofon, ca şi cînd înlăuntrul aparatului aş păstra toate probele necesare instanţei.

Fruntea lui „Hennessy“ s-a îmbrobonit.

— Nu eu l-am omorît ! se apără el fără vlagă.

— O să-ţi dovedim contrariul... Brusc, mă întorc spre Petronela Stavru şi o întreb :

— Unde vă găseaţi în ziua de 27 octombrie între orele 18 şi 19.30 ?

Surprinsă de întrebarea mea, Petronela Stavru răspunde :

— Cum unde ? Acasă...

— Cine v-a văzut ?

— Cum cine m-a văzut ? !... Eram cu Val...

În momentul următor. Valerian Brateş intervine în discuţie cu un glas ocrotitor :

— Cred, Petronela, că trebuie să povestim adevărul, oricît de greu ne-ar veni... Povesteşti tu sau mă laşi pe mine ?...

Petronela Stavru, în sfîrşit. îşi ridică fruntea şi mă priveşte fix în ochi.

— În după-amiaza zilei de 27 octombrie, în jurul orelor şase şi un sfert, l-am vizitat pe Cristi. Nu mai trecusem pe la el de aproape şapte luni... În ultimele zile, m-a tot căutat la telefon, rugîndu-mă să-i fac rost de o fiolă de

morfină. I-am răspuns că nu pot să-i fac rost şi să caute să cheme „Salvarea". N-a vrut — nu uitase că odată aşteptase „Salvarea" cîteva ore.

Valerian Brateş o întrerupse cu politeţe :

— Nu te supăra, acum lasă-mă pe mine, căci de aici încolo e vina mea... Eu, tovarăşe căpitan, aveam în casă o fiolă de morfină. O păstram de mult... de vreo şase ani, de la moartea mamei... a murit de cancer la stomac. Cu puţin înainte de a-şi da sufletul, spitalul mi-a dat-o acasă cu respectivele medicaţii împotriva durerilor. De pe urma ei, mi-a rămas o fiolă... Nici eu nu ştiu de ce am păstrat-o. Şi pentru că Petronela îmi povestise de telefonul lui Cristi şi pentru că în dimineaţa zilei de 27 octombrie, la cursuri, Cristi s-a simţit rău, l-am asigurat că am s-o conving pe Petronela să treacă, spre seară, pe la el, să vadă cum se simte şi că, dacă va fi cazul, o să-i facă o injecţie...

— Deci aţi pus fiola la dispoziţia prietenei dumneavoastră ?

— Da...

— Petronela Stavru, confirmaţi cele declarate de Valerian Brateş ?

— Da...

— Vă rog să continuaţi !

— În după-amiaza zilei, lucrurile s-au petrecut astfel, povesteşte pictorul mai departe. Am condus-o pe Petronela cu maşina mea pînă la locuinţa lui Cristi. Petronela a urcat, eu am rămas s-o aştept în maşină.

— De ce ?

— Cristi nu agrea să ne vadă împreună. Petronela s-a întors după vreo douăzeci de minute. Nu greşesc, Petronelo, nu-i aşa, cam douăzeci de minute ?

Fata îl aprobă printr-o clătinare a capului.

— S-a întors foarte tulburată și mi-a povestit doar atît : că i-a făcut injecția.

— Tovarășă Petronela, de fapt, ce s-a petrecut sus ?

— L-am găsit pe Cristi în plină criză, dar, în același timp, am constatat o toropeală suspectă pe care acum, după ce am aflat că înghițise nu cu mult înainte nu știu ce tabletă, mi-o explic... I-am făcut injecția, s-a calmat, apoi a adormit.

— L-ați lăsat deci dormind ?

— Da... Eram foarte tulburată și am părăsit în grabă mansarda.

— De ce ?

— Înainte de a adormi, intrase într-o stare euforică și începuse să-mi mărturisească cît de mult mă iubește.

— Numai atît ?

— Mi-a vorbit de Val ca de un monstru.

Izbucnește în plîns. Mama ei se ridică brusc în picioare și vine spre ea. Petronela însă își dă seama de ridicolul situației și o roagă să se întoarcă la locul ei.

Mă uit iarăși spre Valerian Brateș și-l invit să-și continue relatarea.

— Am vrut s-o duc acasă, Petronela însă a stăruit s-o las la Facultate. N-am vrut s-o las singură, totuși la insistențele ei am cedat și am condus-o la Facultate. La despărțire, m-a rugat s-o las singură, să înnoptez în altă parte. Așa că m-am dus la atelier unde am și înnoptat. Tot de acolo, am chemat-o pe Petronela la telefon. Eram îngrijorat de starea ei.

Mă aplec spre sertarul din dreapta și scot de acolo cutia cu seringa și o pun sub ochii Petronelei.

— Vă aparţine ?
— Da ! În zăpăceala şi tulburarea mea, am uitat-o la Cristi.
— În ce loc din mansardă ?
— Nu mai ţin minte.
— Deci l-aţi lăsat pe Cristian Lucaci dormind ?
— Da !
— Iar noi l-am descoperit spînzurat... Cum vă explicaţi fenomenul ? De ce aţi aruncat cutia pe fereastră ?
— N-am aruncat-o eu, vă jur ! Ochii Petronelei sînt din nou în lacrimi, face un efort vizibil să nu plîngă. Şi izbuteşte.
— Cînd aţi constatat că aţi uitat seringa în locuinţa defunctului ?
— Exact în ziua cînd aţi fost la mine.
— Recunoaşteţi deci că m-aţi indus în eroare ?
Deşi ştiam că, de la locul ei, tovarăşa Stavru mă aude destul de bine, am formulat întrebarea cu un glas ridicat.
— Eram prea tulburată. Înainte de a trece pe la mine aţi trecut pe la Institut şi aţi vorbit cu Val... cu Valerian Brateş. De la el am aflat groaznica nenorocire... că Cristi s-a spînzurat... Vă imaginaţi starea în care mă găseam în momentul cînd aţi deschis trusa... Vă rog să mă iertaţi pentru nesinceritate...
— Inclusiv pentru acel „atentat la pudoare" ? nu ezit eu s-o întreb.
— Mai cu seamă ! subliniază ea uitîndu-se la mine cu ochii aburiţi de lacrimi.
Dinspre perete izbucneşte un vaiet :
— Vai, Petronelo, în ce m-ai băgat !
— În ce te-ai băgat, mamă ! o corectează Petronela fără să-i arunce vreo privire.

Nu vreau ca „mişcarea scenică" să devieze de la „caietul meu de regie", aşa că intervin.

— Deci l-aţi lăsat dormind, iar noi l-am descoperit spînzurat de un cîrlig. Îmi mut privirile acuzatoare spre Tudorel Pascaru. Cum îţi explici fenomenul ?

— Degeaba vă uitaţi aşa la mine, domnule căpitan ! explodează „Hennessy". Nu eu l-am omorît ! Pot să arăt unde am petrecut toată seara şi noaptea.

— Ah, ai un alibi ? îl iau eu peste picior.

— Da, am unul !

Ştiu că nu este el asasinul, însă în mod deliberat urmăresc să creez impresia că toate bănuielile mele se îndreaptă spre dînsul.

— Dacă nu tu, atunci cine ?

— Poate că Lucreţia ! îi scapă lui Tudorel Pascaru.

Lucreţia Budescu ! ? Nefericita ? ! De fapt — o victimă... a doua victimă de pe strada Icoanei.

— La ce oră aţi părăsit mansarda ?

Petronela clipeşte des din pleoapele cu gene lungi : nu ştie dacă ei sau iubitului i-a fost adresată întrebarea. În sfîrşit, înţelege.

— Cam în jurul orei şapte fără un sfert.

Brateş întăreşte spusele ei.

— Da, cam în jurul acestei ore !

Îi fac semn lui Povară să intre în acţiune. Ştie ce are de făcut. Îl introduce în cabinet pe cel de-al doilea „figurant" — Dorin Petre. Îi fac puştiului semn să se apropie. Paşeşte spre birou fără sfială... Petronela i-a aruncat o căutătură şi lasă ostenită capul în piept.

— Cum te cheamă ?

Îmi răspunde ca la şcoală.

— Pe mine mă cheamă Petre Dorin.

Glasul său de puber e subțire, de fetiță, iar el își dă seama de asta și tot încearcă, fără succes, să și-l îngroașe.

— Spune-mi, Dorin, o cunoști pe tovarășa ?

Puștiul se uită la fată, apoi la mine.

— Da, o cunosc. E Petronela, venea la Cristi...

— Da' pe dumnealui îl cunoști ?

— Da, il cunosc... E nenea Tudorel...

Vine și rîndul pictorului Valerian Brateș. Dorin Petre e categoric în răspunsul său.

— Nu, nu-l cunosc. Puștiul se uită stingher la mine, de parcă ar aștepta să-l sfătuiesc ce să facă cu brațele sale lungi și subțiri : să le ducă la spate, să le țină în față ?

— De văzut însă l-ai văzut vreodată ?

— Da, în seara cînd Cristi a murit... era cu Petronela...

Nu-l las să încheie fraza, căci știu ce vrea să declare.

— Spune-mi, Dorine, cam la ce oră ai văzut-o pe Petronela cu tovarășul ?

— Mi-am terminat lecțiile și voiam să ascult muzică. Cînd vreau să ascult muzică mă duc la Cristi. Nu departe de casa unde locuiește Cristi, am văzut-o pe Petronela cind urca într-un „Fiat 1300", împreună cu tovarășu...

— Tu, după asta, ce-ai făcut ?

— Eu ce am făcut ? Eu am urcat la Cristi, am văzut lumină, am bătut la ușă. Nu mi-a răspuns. Atunci am deschis ușa — și l-am văzut pe Cristi dormind... M-am apropiat de pat, l-am strigat... Dormea.

— Ești sigur că dormea ?

— Foarte sigur, că respira. Vorbea chiar în somn... L-am strigat, dar nu s-a trezit. Atunci am văzut casetofonul...

— Lasă asta... îi propun eu... La ce oră l-ai mai văzut pe dumnealui ? și arăt cu capul în direcția lui Brateș.

— Cînd am vrut să duc aparatul înapoi în mansardă.

Fără să vreau, zîmbesc. Puștiul simte că ceva nu-i în regulă și tace.

— Povestește-ne, mai exact, cum l-ai văzut pe dumnealui !

— Am văzut, mai întîi, *Fiat*-ul *1300*, parcat tot acolo unde-l mai văzusem. Pe urmă, l-am văzut pe dumnealui ieșind din curte...

— Care curte ?

— Din curtea casei unde locuiește Cristi... L-am văzut cum a urcat în mașină și a plecat.

— Singur ?

— Singur !

— Îți aduci aminte la ce oră l-ai văzut ?

— Da !

— Cum asta ?

— Pentru că tata se întoarce de la lucru la ora opt seara, iar eu, cînd am vrut să-l duc înapoi — știți dumneavoastră ce — m-am uitat special la ceas, căci voiam ca tata să mă găsească acasă. Era șapte și douăzeci. *Dar nu l-am dus.* M-am întors din drum...

— Îți mulțumesc, Dorine ! Acum poți să te duci liniștit acasă. Ai fost la înălțime și sînt convins că o să fii și de-acum încolo !

Puștiul adresează tuturor un „Bună seara !" puternic și iese sprinten din „scenă", lăsînd în urmă o tăcere mormîntală. O sparg în mod brutal cu întrebarea :

— Și-acum, domnule Brateș, povestește-ne de ce ai vrut să scapi de cel care a fost studentul dumitale „preferat" !

Aud un țipăt scurt : e al Petronelei. Și-a acoperit fața cu palmele. Îi văd umerii tresărind ; plînge ascuns, stăpînit.

Tudorel Pascaru a împietrit : ochii i s-au mărit brusc holbîndu-se fără voia sa la mine.

— De ce ai vrut să scapi de el, domnule Brateş ? repet eu întrebarea.

Pictorul zace pe scaun fără vlagă, gata să se prăbuşească, îi văd buzele tremurînd nervos.

— Era pe cale de a-mi distruge cariera de profesor, de artist... viitorul... căsătoria cu Petronela. Vorbeşte moale, abia auzit, cu capul în piept.

— Cînd ţi-a venit ideea să scapi de el ?

— În maşină, cînd Petronela mi-a povestit că după ce i-a făcut injecţia, a adormit. De fapt, ea, fără să-şi dea seama, mi-a sugerat ideea crimei.

— Cum asta ?

— Mi-a povestit că în timp ce-i făcea lui Cristi injecţia cu morfină, i-a venit în minte crima Lucreţiei Budescu... Din momentul acela, ştiam că, săvîrşind fapta, toate bănuielile, în ciuda simulării sinuciderii, se vor îndrepta automat spre Lucreţia Budescu.

— În ce stare se găsea Cristian Lucaci în momentul în care ţi-ai aplicat planul ?

— Căzuse, sub efectul morfinei, într-un somn adînc.

— Ai revenit apoi în mansardă ?

— A doua zi...

— Ai lovit-o puternic pe biata Lucreţia Budescu...

— N-am avut încotro...

Consider că nu mai are nici un rost să continui ancheta în ambianţa regizată de mine pe „scena" procuraturii. Urmele digitale de pe fiolă sînt ale Petronelei. Şi ea, şi Tudorel Pascaru au concurat, indirect, la crearea condiţiilor favorabile înfăptuirii crimei. Vor compărea şi ei în faţa

justiției. Dar, deocamdată, mă răsucesc spre Berindei care, de mai bine de două ceasuri, așteaptă acest moment :

— Tovarășe procuror, vă rog să emiteți un mandat de arestare pe numele Brateș Valerian... Tovarășe căpitan Povară, vă ordon să vă ocupați de transportarea arestatului la Miliție.

Pe aceste cuvinte „cortina“ se lasă încet, greu, întocmai ca la teatru.

Afară e rece, întuneric. Miroase a ploaie, a ploaie de toamnă. Lili se strînge tandră de brațul meu. În clipa asta e mîndră de mine. Se oprește sub un castan desfrunzit. Sînt ceva mai înalt decît ea, și mă privește de jos în sus :

— Totuși, Cristi a primit bani de la Brateș.

— Nu i-a primit, fetiță dragă... Banii au fost depuși la C.E.C. abia după ce Brateș a crezut că-l paște o mare primejdie...

Voia să ia cîteva măsuri de prevedere, Cristi nu i-a acceptat „darul“... Numai în seara crimei, Brateș i l-a lăsat în buzunarul unui costum.

— Da' seringa pe acoperiș cine a aruncat-o ? El sau ea ?

— Ea n-a mințit cînd a declarat că a uitat-o în mansardă. El însă a găsit-o. Și ca să ne zăpăcească, ca să ne creeze un caz ambiguu perfect — sinucidere sau crimă ? — a luat cutia, a șters amprentele Petronelei, a fixat apoi pe ea amprentele lui Cristi și a aruncat-o pe fereastră.

— De ce a mai dat pe la mansardă ?

— Știa că Petronelei îi lipsea seringa — probă de care eu mă interesam — și ca orice infractor primar, ros de curiozitate, s-a întors la locul faptei ca să vadă ce s-a întîmplat cu seringa abandonată.

— Și toate astea le-ai descoperit tu ? mă întreabă ea minunîndu-se.

— Ei, nu numai eu !

— Ești un Sherlock Holmes ! exclamă ea drăgăstoasă. Dragul meu Sherlock Homes ! De-ai ști cît de mult te iubesc !

. Se ridică în vîrful picioarelor să mă sărute, dar eu o cuprind cu brațele mele puternice hotărît să nu-i mai dau niciodată drumul.

Sinaia 1976

Lector : DANIELA CRĂSNARU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Aparut 1977. Bun de tipar 12 III.1977. Tiraj 80 000 ex. broşate. Coli tipar 8,25.

Comanda nr. 70 028
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România